

*Հավելված
Երևան քաղաքի ավագանու
2019 թվականի դեկտեմբերի ---ի N---Ա որոշման*

Երևանի զարգացման 2020 թվականի ծրագիր

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ	2
ՆԱԽԱԲԱՆ	3
ԵՐԵՎԱՆԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ 2020 ԹՎԱԿԱՆԻ ԳԵՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ	4
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ	5
ԱՌԵՎՏՈՒՐ ԵՎ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄ	9
ԱՐՏԱՔԻՆ ԶԵՎԱՎՈՐՈՒՄ ԵՎ ԳՈՎԱԶԴ	13
ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	16
ԵՐԵՎԱՆԵՐԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԻ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	23
ԶԲՈՍԱՇՐՋՈՒԹՅՈՒՆ	26
ԿՈՍՏՈՒՆԱԼ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ	30
ՀԱՆՐԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ	35
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ	44
ՄՇԱԿՈՒՅԹ	47
ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒՄ	57
ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅՈՒՆ	64
ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ	74
ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ	81
ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱ ԵՎ ՍՊՈՐՏ, ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ՏԱՐՎՈՂ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ	96
ԽԵԼԱՑԻ ԵՐԵՎԱՆ	99
ԱԶԱՓՆՅԱԿ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆ	101
ԱՎԱՆ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆ	107
ԱՐԱԲԿԻՐ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆ	113
ԴԱՎԹԱՇԵՆ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆ	128
ԷՐԵՖՈՒՆԻ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆ	137
ԿԵՆՏՐՈՆ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆ	144
ՄԱԼԱԹԻԱ-ՍԵԲԱՍՏԻԱ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆ	153
ՆՈՐ ՆՈՐՔ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆ	160
ՆՈՐՔ-ՄԱՐԱՇ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆ	169
ՆՈՒԲԱՐԱՇԵՆ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆ	177
ՇԵՆԳԱՎԻԹ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆ	185
ՔԱՆԱՔԵՌ-ԶԵՅԹՈՒՆ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆ	195

Ն Ա Խ Ա Բ Ա Ն

Երևանի տարածքը կազմում է 223 քառ.կմ, բնակչությունը՝ 1081.8 հազ. մարդ, որը կազմում է հանրապետության բնակչության ավելի քան 35%-ը:

«Հայաստանի Հանրապետության վարչատարածքային բաժանման մասին» օրենքով Երևան քաղաքը բաժանված է 12 վարչական շրջանների՝ Աջափնյակ, Ավան, Արաբկիր, Դավթաշեն, Էրեբունի, Կենտրոն, Սալաթիա-Սեբաստիա, Նոր Նորք, Նորք-Մարաշ, Նուբարաշեն, Շենգավիթ, Քանաքեռ-Զեյթուն:

Երևանում տեղական ինքնակառավարումը հիմնվում է «Տեղական ինքնակառավարման մասին» և «Երևան քաղաքում տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքներով սահմանված սկզբունքների վրա՝ ապահովելով Երևանի բոլոր վարչական շրջանների համաչափ և կայուն զարգացումը:

Երևանը Հայաստանի խոշորագույն տնտեսական, գիտական և մշակութային կենտրոնն է, հանդիսանում է կարևորագույն տրանսպորտային հանգույց:

Երևանի զարգացման 2020 թվականի ծրագրի նպատակն է Երևան քաղաքի կայուն և համաչափ զարգացման ապահովումը, բնակչության կենսական շահերը և բարեկեցությունը և մարդկային զարգացումը՝ որպես հետևանք երաշխավորելով երևանցիների կյանքի որակի բարելավումը:

Երևանը պետք է դառնա մաքուր, կանաչ ու բարեկարգ, աշխատանքի և կարգուկանոնի, հարմարավետ, ավանդույթների և ապագայի քաղաք, որտեղ ապահովված կլինեն հասարակության յուրաքանչյուր անդամի անվտանգ և արժանավայել կյանքը, ինքնաարտահայտման հնարավորությունը, բավարարված կլինեն սոցիալական ապահովության կարիք ունեցող քաղաքացիների նվազագույն անհրաժեշտ կարիքները:

Երևանի զարգացման 2020 թվականի ծրագրի իրականացման գրավականը հանդիսանում է քաղաքացիների վստահությունը վայելող և արդյունավետ գործող քաղաքային իշխանությունը, ինչպես նաև Երևանի ավագանին, որոնք հիմնված են իրավունքների և ազատությունների հարգման, ինչպես նաև քաղաքացիական հասարակությանն ակտիվ երկխոսության միջոցով կառավարման գործընթացներին մասնակից դարձնելու վրա:

Ծրագիրը բովանդակում է քաղաքային տնտեսության ոլորտների և Երևան քաղաքի վարչական շրջանների ներկա վիճակը, հիմնախնդիրները և զարգացման հիմնական ուղղությունները:

ԵՐԵՎԱՆԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ 2020 ԹՎԱԿԱՆԻ ԳԵՐԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Մայրաքաղաքում աղբահանության և սանիտարական մաքրման ծառայությունների որակի շարունակական բարելավում:
2. Վերելակային տնտեսության արդիականացում:
3. Երևան քաղաքի հասարակական տրանսպորտի համակարգի ամբողջական արդիականացման մեկնարկի ապահովում:
4. Զբոսաշրջիկների համար տեղանքների և տրանսպորտային ուղիների հասանելիությունը բարձրացնելու նպատակով օտար լեզուներով ուղեցույցների և էլեկտրոնային քարտեզների կազմում, համապատասխան փողոցների և զբոսաշրջային վայրերի նշաններով կահավորում, այդ թվում զբոսաշրջային ծառայություններ մատուցող ընկերությունների գովազդային վահանակների նույնառճ կահավորում:
5. Երևան քաղաքի կանաչ տարածքների պահպանում և ավելացում, ոռոգման համակարգի արդիականացում, նոր ոռոգման ցանցերի կառուցում:
6. Հանգստի գոտիների ստեղծում, միջազգային չափանիշներին համապատասխան կանաչապատման աշխատանքների իրականացում, մայրաքաղաքի կանաչ ֆոնդի երիտասարդացում:
7. Առողջապահական համակարգի կառավարման արդյունավետության բարձրացում:
8. Բժշկական կազմակերպությունների շենքային պայմանների բարելավում:
9. Բնակչությանը մատուցվող ծառայությունների որակի բարձրացում:
10. Կայուն սոցիալական միջավայրի ապահովում, բնակչության առանձին նպատակային խմբերի համար տեղական սոցիալական ծրագրերի կազմում և իրագործում:
11. Նախակրթական, մշակութային և սպորտային օբյեկտների հիմնանորոգման աշխատանքների շարունակականության ապահովում:
12. Փողոցային լուսավորության համակարգի արդիականացում, էներգախնայող համակարգերի ներդրում, վերգետնյա մալուխային ցանցի ստորգետնյա անցկացում, համակարգի անվտանգության և հուսալիության աստիճանի բարձրացում:
13. Բազմաբնակարան շենքերի շինությունների սեփականատերերի կողմից ընդհանուր բաժնային սեփականության նկատմամբ իրենց իրավունքների և պարտականությունների իրազեկվածության բարձրացում:
14. Շենքերի և բակային տարածքների բարեկարգում և բնակչության անվտանգ տեղաշարժի ապահովում:
15. Բնակելի ֆոնդի վերանորոգում և պահպանում, հարթ և թեք տանիքների, ջրամատակարարման և ջրահեռացման ներքին ցանցի, վթարային պատշգամբների վերանորոգման շարունակականության ապահովում:
16. «Խելացի քաղաք» ծրագրի ներդրում, կառավարման օպտիմալացում և ծառայությունների որակի բարելավում:
17. Մշակույթի ոլորտի ենթակառուցվածքների զարգացում, մշակույթի բոլոր ճյուղերում մշակութային ծառայություններից օգտվելու ներառականության ապահովում:
18. Երևանի և այլ քաղաքների միջև գործնական կապերի հաստատում ու պահպանում:
19. Քաղաքի մասնակցային կառավարման մշակույթի ձևավորում՝ բնակչությանը մասնակից դարձնելով հանրային նշանակություն ունեցող և բնակչությանը հուզող որոշումների կայացմանը՝ հարցումների, քննարկումների և տեղական հանրաքվեների միջոցով:
20. Գործարարության և ներդրումների համար բարենպաստ միջավայրի ապահովում, համայնքի և գործարար միջավայրի միջև փոխշահավետ համագործակցության խթանում:

Ա Ռ Ո Ղ Ջ Ա Պ Ա Հ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Առողջապահության ոլորտի գերակայությունը առողջապահական համակարգի կառավարման արդյունավետության և բնակչությանը մատուցվող ծառայությունների որակի բարձրացումն է, սպասարկող բժշկական ընկերությունների շենքային պայմանների բարելավումը, գույքի արդիականացումը, վերազինումը:

Երևան քաղաքում բնակչությանը արտահիվանդանոցային և հիվանդանոցային անվճար բժշկական օգնություն և սպասարկման ծառայություններ են մատուցվում 112 առողջապահական կազմակերպությունների կողմից, որից 31-ը գործում է Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայությամբ, որից 4-ը բժշկական կենտրոն են (այդ թվում՝ 1 մասնագիտացված հիվանդանոց, 3 ընդհանուր պրոֆիլի հիվանդանոց), 2-ը՝ դիսպանսեր, 1-ը՝ շտաբուժօգնության ծառայություն, 1-ը՝ գիտահետազոտական ինստիտուտ-մասնագիտացված հիվանդանոց, 1-ը՝ ծննդատուն և 22-ը՝ պոլիկլինիկա: Երևանի ենթակայության առողջապահական կազմակերպություններից 24-ը մատուցում է ամբուլատոր-պոլիկլինիկական ծառայություն: Ստոմատոլոգիական ծառայությունը Երևան քաղաքում մատուցվում է 26 ստոմատոլոգիական պոլիկլինիկաների կողմից:

Երևան քաղաքի ազգաբնակչությանը որակյալ բուժօգնությունների մատուցման և մատչելիության բարձրացման տեսանկյունից կարևոր հիմնախնդիր է հանդիսանում բուժհաստատությունների հազեցվածությունը: Երևանի ենթակայության պոլիկլինիկական բուժհաստատություններից 6-ը հազեցած են անհրաժեշտ բժշկական սարքավորումները, 16-ը՝ միջին հազեցվածության են, հիվանդանոցային ծառայություններից 2-ը հազեցած են, 3-ը՝ միջին հազեցվածության են:

Շարունակական բնույթ ունեցող «Առողջապահական կազմակերպությունների համար բժշկական սարքավորումների ձեռքբերում» ծրագրի շրջանակներում 2013-2019 թվականների ընթացքում Երևանի ենթակայության բուժհաստատությունները հազեցվել են 573 անուն նոր բուժասարքավորումներով, այդ թվում՝ լաբորատոր ախտորոշիչ, գործիքային հետազոտությունների, ֆիզիոթերապևտիկ սարքավորումներ, բժշկական պարագաներ /վիրահատական սեղաններ, լամպ, գինեկոլոգիական աթոռներ և այլն/ և այլ անհրաժեշտ սարքավորումներ և պարագաներ: Օրագիրը իրականացման արդյունքում ամբուլատոր-պոլիկլինիկական հաստատություններից սկսեցին օգտվել ոչ միայն սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկված անձինք՝ պետական պատվերի շրջանակներում, այլ նաև վճարովի հիմունքերով մատուցվող ծառայություններից օգտվող քաղաքացիներ:

Օրագիրը իր հերթին նպաստեց նաև վճարովի հիմունքերով մատուցվող բժշկական ծառայությունների ծավալի ավելացմանը, որը հնարավորություն է տալիս ստանալ լրացուցիչ եկամուտ, ինչն էլ իր հերթին հնարավորություն է տալիս ոչ միայն ապահովել բուժհաստատությունների ընթացիկ գործունեությունը, այլև ստեղծել ֆոնդեր՝ հետագա զարգացման համար: Մասնավորապես՝ ընկերությունները իրենց միջոցների հաշվին իրականացրել են ընթացիկ վերանորոգման աշխատանքներ:

Երևանի ենթակայությամբ ժամանակակից պահանջներին համապատասխանող և մրցունակ ծննդատուն ունենալու նպատակով «Առողջապահական կազմակերպությունների համար գույքի ձեռքբերում» ծրագրի շրջանակներում արդիականացվել է «Քանաքեռ-Զեյթուն ծննդատուն» ՓԲԸ-ի գրասենյակային և տնտեսական գույքը:

Երևանի ենթակայության բուժհաստատություններում աշխատող սոցիալապես անապահով բուժաշխատողների համար կազմակերպվել է վերապատրաստման գործընթաց, արդյունքում՝ 2014 թվականից առ այսօր վերապատրաստվել են թվով՝ 338 բժիշկ և 290 բուժքույր:

Համակարգչային և մագնիսա-ռեզոնանսային տոմոգրաֆիայի հետազոտությունները պետության կողմից երաշխավորված դժվարամատչելի հետազոտությունների ցանկում ներառված լինելու պատճառով հասանելի չեն հասարակության լայն շերտերի համար, ուստի սոցիալական լարվածությունը որոշ չափով մեղմելու նպատակով Երևան քաղաքապետարանի կողմից ձեռք է բերվել մագնիսա-ռեզոնանսային և կոմպյուտերային տոմոգրաֆիայի ծառայություն, ընդ որում կոմպյուտերային տոմոգրաֆիայի ծառայությունից 2014 -2018

Թվականներին 978 քաղաքացի, իսկ մազնիսա-ռեզոնանսային տոմոգրաֆիայի ծառայությունից 2018 թվականին օգտվել է 60 քաղաքացի: 2019 թվականի համար ձեռք է բերվել 150 կոմպյուտերային տոմոգրաֆիայի ծառայություն, 100 մազնիսա-ռեզոնանսային տոմոգրաֆիայի ծառայություն:

Հիմնախնդիրներ

1. Բժշկական ծառայությունների որակի բարելավում:
2. Բժշկական հաստատությունների շենքային պայմանների բարելավումը:
3. Մատուցվող բժշկական ծառայությունների որակի բարձրացում:
4. Տեխնիկական հագեցում, այդ թվում՝ վերազինում ժամանակակից պահանջներին համապատասխանող բժշկական սարքավորումներով և պարագաներով, գույքի արդիականացում:
5. Վճարովի հիմունքներով մատուցվող բժշկական և ոչ բժշկական ծառայությունների ծավալի ավելացում, վերջիններից ստացված մուտքերից աշխատակիցներին լրավճարների տրամադրում:
6. Երևան քաղաքի բնակչության համար պետության կողմից երաշխավորված թանկարժեք և դժվարամատչելի հետազոտությունների անցկացման մատչելիության ապահովում:
7. Երևանի ենթակայության բուժհաստատություններում աշխատող բժիշկների, բուժքույրերի և դեղագետների վերապատրաստում:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքները

«Առողջապահական կազմակերպությունների համար բժշկական սարքավորումների և պարագաների ձեռքբերում»

Ծրագրի նպատակը	Բուժհաստատությունների տեխնիկական հագեցում, այդ թվում՝ վերազինում ժամանակակից պահանջներին համապատասխանող բժշկական սարքավորումներով և պարագաներով
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Վաղ շրջանում հիվանդությունների հայտնաբերման և դրանց հետագա բարդությունների կանխարգելման և արդյունավետ բուժման նպատակով նախատեսվում է ձեռք բերել լաբորատոր-գործիքային սարքավորումներ, մասնավորապես՝ աչքի պաթոլոգիաների կանխարգելման, համալիր ախտորոշման և վերջնական արդյունք ապահովելու նպատակով նախատեսվում է Երևանի ենթակայության ամբուլատոր-պոլիկլինիկական հաստատությունների ակնաբուժական կաբինետների հագեցում: Միրս-անոթային հիվանդությունների վաղ հայտնաբերման և կանխարգելման նպատակով նախատեսվում է հագեցնել ամբուլատոր-պոլիկլինիկական բուժհաստատությունների սրտաբանական ծառայությունների նյութատեխնիկական /ախտորոշիչ-գործիքային/ բազան:
Համագործակցություն	
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Ծրագրի շրջանակներում 2020 թվականին նախատեսվում է ձեռքբերել ներքոթվարկյալ սարքավորումները. Ուլտրաձայնային ստացիոնար հետազոտման սարք 2 տվիչով՝ 10 հատ Արյան մեջ տրոպոնինի մակարդակը որոշող սարք 10 հատ Բմունդֆերմենտային անալիզատոր 7 հատ Բիոքիմիական անալիզատոր 20 հատ Կոագուլոմետր՝ 14 հատ Ավտո-ռեֆ-կերատոմետր՝ 8 հատ Ճեղքային լամպ՝ 6 հատ Էլեկտրասրտագրության (ԷՍԳ) երկարատև մոնիտորինգի կրովի համակարգ /հոլտեր/՝ 5 հատ

	Կոլպոսկոպ՝ 7 հատ Գինեկոլոգիական սեղան՝ 39 հատ Մալիրումետր՝ 1 հատ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան ենթակայության բուժհաստատություններ, Երևան քաղաքի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և վարտը, իրականացման ժամանակացույցը	2020 թվականի առաջին կիսամյակ

«Առողջապահական օբյեկտների հիմնանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Երևանի ենթակայության բուժհաստատությունների շենքային պայմանների բարելավում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Առողջապահության ոլորտի գերակա ուղղություններից է սահմանվել Երևանի ենթակայության առողջապահական հիմնարկների շենքային պայմանների բարելավումը: Ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է Երևանի ենթակայության բուժհաստատություններում կատարել շենքային պայմանների բարելավման աշխատանքներ:
Համագործակցություն	
Ծրագրի անմիջական նպատակ*	Ծրագրի շրջանակներում 2020 թվականին նախատեսվում է «Նոր Արեշ պոլիկլինիկա», «Արշակունյաց պոլիկլինիկա», «Թիվ 12 պոլիկլինիկա», «Նորագավիթ պոլիկլինիկա» և «Նուբարաշեն պոլիկլինիկա» ՓԲԸ-ներում կատարել սանհանգույցների հիմնանորոգման, դռների և էլեկտրական լարերի փոխարինման, ներքին պատերի հարդարման, ներկման աշխատանքներ:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան ենթակայության բուժհաստատություններ, Երևան քաղաքի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	2020 թվական

*Ծրագիրը համակարգող ստորաբաժանում աշխատակազմի շինարարության և բարեկարգման վարչություն

«Բնակչությանը կոմպյուտերային և մագնիսա-ռեզոնանսային տոմոգրաֆիայի ծառայության տրամադրում»

Ծրագրի նպատակը	Ծրագրի իրականացման հիմնական նպատակը Երևանի բնակչության համար կոմպյուտերային և մագնիսա-ռեզոնանսային տոմոգրաֆիայի ծառայությունների տրամադրումն է:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Կոմպյուտերային /ԿՏ/ և մագնիսա-ռեզոնանսային տոմոգրաֆիայի /ՄՌՏ/ հետազոտությունները շատ կարևոր են առանձին հիվանդությունների ախտորոշման և արդյունավետ բուժման կազմակերպման համար: Նշված ծառայությունների ձեռքբերումը հնարավորություն կտա որոշ չափով մեղմել սոցիալական լարվածությունը, ինչպես նաև ապահովել առանձին խմբերում ընդգրկված անձանց համար նշված ծառայության սպառումը: Ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է Երևան քաղաքի բնակիչների համար ձեռք բերել Կոմպյուտերային և մագնիսա-ռեզոնանսային տոմոգրաֆիայի հետազոտության ծառայություններ:
Համագործակցություն	

Երևանի զարգացման 2020 թվականի ծրագրի նախագիծ

Ծրագրի անմիջական նպատակ /քանակ/	Ծրագրի շրջանակներում 2020 թվականին նախատեսվում է ձեռքբերել Կոմպյուտերային տոմոգրաֆիայի հետազոտություն /ԿՏ/՝ 150 հատ, Մագնիսա-ռեզոնանսային տոմոգրաֆիայի հետազոտություն /ՄՌՏ/՝ 100 հատ:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	2020 թվականի հունվար ամսից մինչև դեկտեմբերի 25-ը

Ա Ռ Ե Վ Տ ՈՒ Ր Ե Վ Ս Պ Ա Ս Ա Ր Կ ՈՒ Մ

Ներկայումս Երևան քաղաքում գործում է թվով 8705 առևտրի, 2198 հանրային սննդի, 2818 կենցաղային ծառայության օբյեկտ, 180 հյուրանոցային համալիր, 12 սպառողական և 23 գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկա, 20 հոգեհանգստի /հրաժեշտի/ ծիսակատարության ծառայությունների իրականացման և /կամ/ մատուցման սրահներ:

Վերը նշված հանրային սննդի օբյեկտներից թվով 257-ի հետ կնքվել է հանրային սննդի ժամանակավոր-սեզոնային ծառայություն իրականացնելու պայմանագիր, որից 85.2%-ը Կենտրոն վարչական շրջանի տարածքում գործող հանրային սննդի օբյեկտների հետ, իսկ 14.8%-ը մնացած 11 վարչական շրջանների տարածքներում գործող օբյեկտների:

Երևան քաղաքում գործող հանրային սննդի օբյեկտների 42.4%-ը , հյուրանոցների 33.3%-ը, կենցաղային ծառայություններ մատուցող օբյեկտների 37.6%-ը կենտրոնացված են Կենտրոն վարչական շրջանում, առևտրի օբյեկտների 61.2%-ը՝ Արաբկիր, Կենտրոն, Նոր Նորք և Շենգավիթ վարչական շրջաններում:

Գյուղատնտեսական արտադրանքի առևտրի շրջանառության մեծ ծավալն իրականացվում է խոշոր առևտրի օբյեկտներում և խանութներում, իսկ գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկաները թերծանարաբեռնված են և կատարվող առևտրի շրջանառությունը հասնում է փոքր ծավալների:

Հիմնախնդիրներ

1. Պիտանիության ժամկետներն անցած ապրանքների վաճառքը բացառելու նպատակով հսկողության ուժեղացում:
2. Բացօթյա ապօրինի առևտրի կանխարգելման արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով օրենսդրական փոփոխությունների կատարում:
3. Շրջիկ և շրջածախ առևտրի կանոնակարգում:
4. Երևան քաղաքի ընդհանուր օգտագործման տարածքներում (մայթերում, կանաչապատման համար նախատեսված տարածքներում, ճանապարհների բանուկ մասերին կից հատվածներում) կրպակների, տաղավարների և ժամանակավոր այլ շինությունների թվաքանակի կրճատման և ապամոնտաժման, դրանց հետագա գործունեության նպատակահարմարության և օրինականության վերաբերյալ հարցերի ուսումնասիրություն:
5. Առևտրի և ծառայությունների ոլորտում օրենսդրական դաշտի կարգավորում:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«Առևտրի, սպասարկումների և կենցաղային ծառայությունների ոլորտի օրենսդրական դաշտի կատարելագործման նպատակով առաջարկությունների ձևավորում և ներկայացում, ինչպես նաև առևտրի, հանրային սննդի և կենցաղային ծառայությունների ոլորտում գործունեության կանոնների և դրանց կիրառման լրացուցիչ պայմանների մշակում»

Օրագրի նպատակը	Աշխատանքների կատարելագործում և արդյունավետ հսկողության իրականացում
Օրագրի համառոտ նկարագրությունը	Առևտրի և սպասարկման ոլորտի առանձին օրենսդրական ակտերի ոչ կատարելագործված, դրանցում ոլորտի նկատմամբ սահմանված կանոնների ու ներկայացվող պահանջների թերի և վարչական որոշ իրավախախտումների համար սահմանված պատժաչափերի ցածր լինելը բացասաբար են անդրադառնում աշխատանքների արդյունավետության ու որակի վրա և ավելացնում ոլորտում իրականացվող գործառնություններից բխող ռիսկերը: Մասնավորապես՝ հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ ներկայումս հեղուկացված, սեղմված բնական գազերի և շինանյութերի վաճառքի կետերը ապահովում են մնացածների համեմատությամբ ավելի բարձր շահութաբերություն, ինչպես նաև օրենքով նախատեսված չէ կենցաղային սպասարկման օբյեկտների ժամը 24:00-ից հետո աշխատելու թույլտվության համար տեղական տուրքի տեսակ, ուստի առաջիկայում

	առաջարկվելու է «Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» ՀՀ օրենքում կատարել լրացումներ և սահմանել շինանյութերի վաճառքի և կենցաղային սպասարկման օբյեկտների ժամը 24:00-ից հետո աշխատելու թույլտվության համար տեղական տուրքի տեսակներ: Առաջարկություններ կներկայացվեն նաև առևտրի և սպասարկման վերաբերյալ այլ օրենսդրական ակտերում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու վերաբերյալ:
Համագործակցություն	
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Աշխատանքների կատարելագործում և արդյունավետ հսկողության իրականացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բնակչություն
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը կիրականացվի 2020 թվականի ընթացքում

«Բացօթյա ապօրինի առևտրի կանխարգելում և արգելում, արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով օրենսդրական փոփոխությունների կատարում»

Ծրագրի նպատակը	Սպառողների իրավունքների և շահերի պաշտպանություն
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	<p>Բացօթյա ապօրինի առևտուրը բերում է բազմաթիվ բացասական հետևանքներ: Առաջին հերթին բացօթյա ապօրինի առևտուրը վտանգում է սպառողների առողջությունը: Արևի, անձրևի ու ձյան ազդեցության, փոշու և մեքենաների արտանետումների հետևանքով գյուղատնտեսական մթերքները արագ որակազրկվում են, քիմիական պրոցեսների հետևանքով դրանցում առաջանում են թունավոր նյութեր և սպառնում բնակչության առողջությանը: Առողջապահության նախարարության կողմից արձանագրվել են բնակչության շրջանում թունավորման բազմաթիվ դեպքեր, որոնք առաջացել են փողոցներից գյուղմթերքներ գնելու և սպառելու հետևանքով:</p> <p>Բացօթյա ապօրինի առևտուրը առաջացնում է նաև փողոցներում հակասանիտարական վիճակ, խոչընդոտում հետիոտնի և տրանսպորտի երթևեկին, երբեմն ստեղծում ճանապարհատրասպորտային պատահարների առաջացման իրավիճակ: Առևտրի գործունեությունից առաջացած աղմուկի հետևանքով խանգարվում է մարդկանց հանգիստն ու անդորրը՝ առաջացնելով նրանց շրջանում դժգոհություններ: Առևտուր իրականացնելու համար անհրաժեշտ զանազան պարագաների տեղադրման հետևանքով աղճատվում է քաղաքի տեսքը՝ ստեղծելով գեղագիտական տեսանկյունից ոչ հաճելի պատկեր:</p> <p>Ուստի օրենսդրական պահանջներն ապահովելու, սպառողների իրավունքներն ու շահերը պաշտպանելու, նրանց վերը նշված բացասական հետևանքներից զերծ պահելու նպատակով առաջիկա 5 տարիների ընթացքում կտրուկ միջոցառումներ կձեռնարկվեն բացօթյա ապօրինի առևտրի արգելման ու կանխարգելման ուղղությամբ, ինչպես նաև առաջարկություններ կներկայացվեն բացօթյա ապօրինի առևտուրը կանխարգելելու վերաբերյալ օրենսդրական ակտերում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու վերաբերյալ:</p>
Համագործակցություն	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվի համագործակցություն ՀՀ ոստիկանության հետ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Բացօթյա առևտրի նկատմամբ անհրաժեշտ հսկողության իրականացում
Ծրագրի	Երևան քաղաքի բնակչությունը

հիմնական շահառուները	
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը կիրականացվի 2020 թվականի ընթացքում

«Շաբաթ, կիրակի և տոնական օրերին գյուղատնտեսական արտադրանքի, սպառողական ապրանքների շուկաների, տոնավաճառների կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Սպառողների իրավունքների և շահերի պաշտպանություն
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	2011 թվականից սկսած Երևանի քաղաքապետարանի և ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության համագործակցության շնորհիվ մայրաքաղաքում գյուղմթերքների առևտուրը կանոնակարգելու, բացօթյա ապօրինի առևտուրը վերացնելու, արտադրող-սպառող անմիջական կապն ապահովելու, ազգաբնակչությանը թարմ ու որակյալ, մատչելի մթերքներով ապահովելու նպատակով Արաբկիր վարչական շրջանում, Կասյան փողոցի սկզբնամասում և Կենտրոն վարչական շրջանի «Մալիբու» սրճարանի հարևանությամբ հաջողությամբ գործունեություն են իրականացրել գյուղատնտեսական մթերքների սեզոնային տոնավաճառները, որտեղ առևտուր են իրականացնում միայն գյուղմթերք արտադրողները: Առաջիկա 5 տարիների ընթացքում Երևան քաղաքի մնացած վարչական շրջաններում պահանջարկ առաջանալու դեպքում աշխատանքներ կտարվեն գյուղմթերքների նոր շուկաների կազմակերպման և գործունեության իրականացման ուղղությամբ:
Համագործակցություն	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվի համագործակցություն ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության հետ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	2020 գյուղատնտեսական արտադրանքի, սպառողական ապրանքների շուկաների, տոնավաճառների կազմակերպում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բնակչությունը
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը կիրականացվի 2020 թվականի ընթացքում:

«Հանրային սննդի ժամանակավոր-սեզոնային ծառայության կազմակերպման կանոնակարգում»

Ծրագրի նպատակը	Բնակիչների իրավունքների և շահերի պաշտպանություն
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ գործող հանրային սննդի ժամանակավոր-սեզոնային ծառայության կազմակերպման հետևանքով երբեմն խոչընդոտվում է հետիոտնի երթևեկը, որն առաջացնում է քաղաքացիների դժգոհությունը: Ուստի առաջարկություններ կներկայացվեն հանրային սննդի ժամանակավոր-սեզոնային ծառայության կազմակերպման վերաբերյալ օրենսդրական ակտերում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու վերաբերյալ:
Համագործակցություն	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվի համագործակցություն ՀՀ ոստիկանության հետ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	2020 Բացօթյա սրճարանների գործունեության կանոնակարգում
Ծրագրի հիմնական	Երևան քաղաքի բնակչություն

շահառուները	
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը կիրականացվի 2020 թվականի ընթացքում

«Երևան քաղաքի ընդհանուր օգտագործման տարածքներում (մայթերում, կանաչապատման համար նախատեսված տարածքներում, ճանապարհների բանուկ մասերին կից հատվածներում) կրպակների, տաղավարների և ժամանակավոր այլ շինությունների թվաքանակի կրճատման և ապամոնտաժման, դրանց հետագա գործունեության նպատակահարմարության և օրինականության վերաբերյալ հարցերի ուսումնասիրություն և ապամոնտաժում»

Ծրագրի նպատակը	Բնակիչների իրավունքների և շահերի պաշտպանություն
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Չնայած վերջին տարիների ընթացքում Երևան քաղաքում իրականացվել են առևտրի և սպասարկման ոլորտի մեծ թվով կրպակների ապամոնտաժման աշխատանքներ, սակայն դեռևս ապամոնտաժման կամ արդիականացման կարիք ունեն Երևան քաղաքի ընդհանուր օգտագործման տարածքներում, փողոցներում և պողոտաներում տեղակայված կրպակների (տաղավարների) մի մասը: Մայրաքաղաքում քաղաքակիրթ առևտուր կազմակերպելու նպատակով առաջիկայում միջոցներ կձեռնարկվեն չգործող, լքյալ, հողի վարձակալության ժամկետը լրացած, ոչ հարիր տեսք ունեցող առևտրի և սպասարկման կրպակների ապամոնտաժման ու արդիականացման ուղղությամբ: Առաջնահերթությունը կտրվի կանաչ տարածքներում և մայթերի վրա տեղադրված կրպակների ապամոնտաժմանը:
Համագործակցություն	---
Ծրագրի անմիջական նպատակը	2020 Չգործող, ոչ հարիր տեսք ունեցող առևտրի և սպասարկման կրպակների ապամոնտաժում, և առևտրի առանձին օբյեկտների արդիականացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բնակչություն
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը կիրականացվի 2020 թվականի ընթացքում

ԱՐՏԱՔԻՆ ՁԵՎԱՎՈՐՈՒՄ ԵՎ ԳՈՎԱԶԴ

Էլեկտրոնային կառավարման համակարգի միջոցով իրականացվում է Երևան քաղաքում առկա գովազդային վահանակների հաշվառման, էլեկտրոնային կարգով թույլտվությունների տրամադրման աշխատանքներ, մշակված հայեցակարգի տեղայնացում, ինչպես նաև գովազդային վահանակների արդիականացում:

Երևան քաղաքի վարչական շրջանների տարածքում գովազդային գործունեություն է իրականացնում թվով 65 մասնագիտացված գովազդային կազմակերպություն: Քաղաքում տեղադրված գովազդային վահանակների թիվը 1762 է՝ ընդամենը 31.670 քմ. մակերեսով: Շենք-շինությունների վրա գովազդ տեղադրած տնտեսվարող սուբյեկտների թիվը կազմում է 8434՝ տեղադրված գովազդի ընդհանուր մակերեսը՝ 35.706,169 քմ:

Երևան քաղաքում տեղադրված է 2301 հատ «Երևան» գրվածքով նստարան և 1540 հատ ձուլվածքով աղբաման, որոնցից վերանորոգման կարիք ունեն համապատասխանաբար՝ 624-ը և 359-ը:

Առկա է 321 հատ կամարանցում, որոնցից վերանորոգված և նկարազարդված են թվով 200-ը: Երևան քաղաքում առկա են թվով 22 պանելային շենք, որոնք ունեն ֆասադային դեկորատիվ գունազարդում, ինչպես նաև թվով 2109 վերանորոգված և հատուկ նյութով երեսպատված մետաղյա սյուն: Երևան քաղաքի Կենտրոն վարչական շրջանում իրականացվել է թվով 9-ը շենքի տանիքների ներկում: Հանրապետության հրապարակում տեղադրված է թվով 41 դիտահորերի դեկորատիվ թուջե կափարիչներ:

Հիմնախնդիրներ

1. *Գովազդային տարածքների հաշվառման, իրավական դաշտին համապատասխանեցման անհրաժեշտությունն՝ Երևանի բյուջե համապատասխան մուտքերի ապահովում:*
2. *Շենքերի և շինությունների վրա տեղադրվող գովազդային վահանակների կանոնակարգման անհրաժեշտություն:*
3. *Էլեկտրոնային կառավարման համակարգի կատարելագործման անհրաժեշտություն:*
4. *Արտաքին գովազդի դաշտի կառավարման օպտիմալացման անհրաժեշտություն:*
5. *Գովազդային վահանակների մրցութային կարգով տրամադրման աշխատանքներ:*
6. *Պատմամշակութային շենքերի գովազդային անձնագրերի մշակման շարունակականության ապահովման անհրաժեշտություն:*
7. *Տոնական ձևավորման հայեցակարգի և արտաքին ձևավորման գեղարվեստական բովանդակությանը վերաբերող ընդհանուր պահանջների մշակման անհրաժեշտություն:*
8. *Համայնք-մասնավոր հատված համագործակցության ընդլայնման անհրաժեշտություն:*
9. *Վարչական շրջանների բակային տարածքների գեղագիտական ձևավորման անհրաժեշտություն:*
10. *Ֆասադային հատվածների, կամարանցումների վերանորոգման, նկարազարդման անհրաժեշտություն:*
11. *Արտաքին ձևավորման միասնական չափանիշների ձևավորման անհրաժեշտություն բնակիչների մասնակցության ապահովմամբ:*

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«Շենքերի գովազդային անձնագրերի մշակում և գովազդների համապատասխանեցում գովազդային անձնագրերին»

Օրագրի նպատակը	Շենքերի վրա գովազդների կանոնակարգված տեղադրում, որը բխում է շենքի ճարտարապետական առանձնահատկություններից և խաղի հստակ կանոնների սահմանում նոր գովազդների տեղադրման համար
Օրագրի համառոտ	Յուրաքանչյուր շենքի համար նախագծվում է գովազդի համար նախատեսված բոլոր

Երևանի գարգացման 2020 թվականի ծրագրի նախագիծ

նկարագրություն	տեղադիրները, գովազդի չափերը, պատրաստման նյութը և տեսակը: Տնտեսվարողներին կտրվի խելամիտ ժամանակ իրենց գովազդները համապատասխանեցնելու գովազդային անձնագրի պահանջներին
Համագործակցություն	
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 թվականին Կենտրոն վարչական շրջանում նախատեսվում է մրցութային կարգով իրականացնել թվով 100 հատ շենքերի գովազդային անձնագրերի պատվիրում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնք, համատիրություններ, տնտեսվարողներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. ապրիլ-դեկտեմբեր

«Էլեկտրոնային թույլտվությունների տրամադրում»

Ծրագրի նպատակը	Գովազդի տեղադրման հստակ չափորոշիչների մասին տեղեկատվության տրամադրում ըստ առանձին շենքերի, թույլտվությունների ստացման ժամանակի կրճատում և հարմար եղանակ
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Արդեն իսկ ստեղծված էլեկտրոնային բազայի հիման վրա կստեղծվի կայք, որի միջոցով գովազդային կազմակերպությունները և տնտեսվարողները կտեսնեն յուրաքանչյուր շենքի գովազդային անձնագիրը և հնարավորություն կունենան էլեկտրոնային եղանակով ուղարկել հայտեր գովազդի հաստատման, տեղադրման թույլտվություն ստանալու համար: Հնարավորություն կտրվի նաև էլեկտրոնային եղանակով վճարել արտաքին գովազդի համար նախատեսված տեղական տուրքի գումարը:
Համագործակցություն	
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 թվականին նախատեսվում է իրականացնել նոր էլեկտրոնային կայքի պիլոտային փորձարկում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Գովազդային կազմակերպություններ և տնտեսվարողներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. հունվար-դեկտեմբեր

«Ներդրումային ծրագրերի իրականացում՝ որպես փոխհատուցում գովազդային մակերեսների տրամադրման սկզբունքով»

Ծրագրի նպատակը	Բնակչության հարմար կենսակերպի գույքի ավելացում և պոտենցիալ գովազդային տարածքների ավելացում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Բնակչության հարմարավետ կենսակերպի ապահովման բազմաթիվ տարրեր, ինչպիսիք են օրինակ քաղաքային կահույքը, կանգառասրահները և վերգետնյա անցումները կարող են կառուցվել որպես փոխհատուցում գովազդային տարածքների տրամադրմամբ:
Համագործակցություն	Մասնավոր ներդրողներ
Ծրագրի անմիջական	2020 թվականին նախատեսվում է ներդրումային ծրագրով իրականացնել գովազդային մակերեսների տրամադրմամբ մասնավոր կազմակերպություններին

նպատակ	նոր կանգառասրահների, հեծանիվականգառների, և վերգետնյա անցումների մրցույթների հայտարարում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնք, մասնավոր կազմակերպություններ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. ապրիլ-դեկտեմբեր

«Գովազդային վահանակների մրցութային կարգով տրամադրման և տեղական տուրքերի և վճարների հավաքագրման նոր մեխանիզմի ներդրում»

Ծրագրի նպատակը	Տուրքերի և վարձավճարների հստակ տարեկան պլանավորում Տուրքերի հավաքագրման արդյունավետության և չափաբաժնի ավելացում Գովազդային վահանակների կրճատում համայնքի եկամուտների ավելացմանը զուգահեռ: Գովազդային վահանակների տեղադիրների և տեսակի սահմանում ըստ համայնքի նպատակահարմարության և հաշվի առնելով փողոցների արտաքին տեսքը: Վահանակների տրամադրման արդար մեխանիզմի սահմանում Ոչ արդյունավետ կառավարիչների փոխարինում արդյունավետ կառավարիչներով:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Այսօր գովազդային վահանակներ տնօրինող կազմակերպությունների գործունեությունից է կախված արտաքին գովազդից համայնքի եկամուտների չափը: Մա դժվարություններ է ստեղծում համայնքի եկամուտների պլանավորման գործընթացում և հնարավորություն չի տալիս ավելի արդյունավետ կառավարիչների մուտք գործել շուկա: Հարկավոր է 1.Նախապես սահմանել գովազդային վահանակների բոլոր պոտենցիալ վայրերը և տեսակները՝ ելնելով քաղաքի համար դրանց նպատակահարմարությունից, 2.Բաժանել պոտենցիալ գովազդային տեղերը լոտերի և հայտարարել մրցույթ գովազդային կազմակերպությունների միջև
Համագործակցություն	
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 թվականին նախատեսվում է իրականացնել նախապատրաստական աշխատանքներ մրցութային կարգով գովազդային նոր վահանակների տեղադիրների լոտերի սահմանումներ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	համայնք
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. ապրիլ-դեկտեմբեր

Բ Ն Ա Պ Ա Հ Պ Ա Ն Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Բնապահպանության ոլորտում քաղաքային իշխանությունների քաղաքականության հիմնական նպատակը բնապահպանական անվտանգության ապահովումն է, այդ թվում մայրաքաղաքի կայուն և համաչափ զարգացման նպատակով շրջակա միջավայրի վրա վնասակար ներգործությունների հետ կապված վտանգների գնահատումը, կանխատեսումն ու կանխարգելումը, ինչպես նաև կանաչ տարածքների պահպանությունը, բարելավումն ու ավելացումը:

Երևան քաղաքի օդային և հողային միջավայրը էականորեն տարբերվում է բնական վիճակից: Մթնոլորտում գազերի, փոշու և ծխի բարձր պարունակությունները, ինչպես նաև օդի և հողի ջերմային և ջրային ռեժիմների առանձնահատկությունները, քարե, բետոնե և մետաղական մակերևույթները, ասֆալտային ճածկույթը բացասաբար են ազդում բնակչության կենսունակության և առողջության վրա:

Երևան քաղաքը համարվում է հանրապետության բնակչության և տնտեսության առումով ամենակենտրոնացված քաղաքը և դեռևս խորհրդային տարիներից աչքի է ընկել օդային ավազանի աղտոտման բարձր մակարդակով: Անկախության առաջին տարիներին սոցիալ-տնտեսական ճգնաժամի արդյունքում ստեղծված արդյունաբերական կոլապսը համեմատաբար «լուծեց» Երևանի օդային ավազանի աղտոտման խնդիրները: Այս հանգամանքը բերեց քաղաքի երկրաքիմիական վիճակի որակական և քանակական ցուցանիշների որոշակի փոփոխությունների:

Ներկայումս Երևան քաղաքում հաշվառված է մթնոլորտային օդի վրա վնասակար ազդեցություն ունեցող մոտ 531 կազմակերպություն, օդի և հողի աղտոտման հիմնական պատճառներից են շարունակաբար ավելացող տրանսպորտային միջոցները: Երևան քաղաքում հաշվառված է շուրջ 600 000 ավտոմեքենա: Շրջակա միջավայրի վրա ոչ պակաս ազդեցություն ունի մայրաքաղաքի ջրային ավազանի էկոլոգիական վիճակը:

Նշված գործոնների ազդեցությամբ է պայմանավորված ածխաթթու գազի ավելացումը մոտ 10 անգամ: Երևան քաղաքի բոլոր վարչական շրջաններում հողերը բնութագրվում են աղտոտման գումարային գործակցի /ԱԳԳ/ բարձր մակարդակով:

Նման անցանկալի երևույթները մեղմելու և կանխելու առումով մեծ դերակատարություն ունեն կանաչ տնկարկները: Երևան քաղաքի անբարենպաստ կլիմայական և էկոլոգիական պայմաններում կանաչ տարածքներն ունեն սանիտարահիգիենիկ և միկրոկլիմայական պայմանները բարելավելու, գեղեցիկ գեղազիտական տեսք հաղորդելու նշանակություն:

Հաշվարկված է, որ 1,0հա կանաչապատ տարածությունը օրական կարող է կլանել 8,0կգ ածխաթթու գազ և այնքան թթվածին արտադրել, որը միանգամայն բավարար է 200 մարդու կանոնավոր շնչառություն ապահովելու համար:

Կանաչ տնկարկներն օդում զգալիորեն պակասեցնում են նաև վնասակար նյութերի (քլոր, ֆտոր, արձիճ, նիկել, մոլիբդեն, ցինկ և այլն) ընդհանուր քանակությունը:

Երևան քաղաքի կանաչ զանգվածը կազմում է 6758,5 հա, որից ընդհանուր օգտագործման կանաչ մակերեսը կազմում է 867,5 հա: Մեկ բնակչին բաժին ընկնող կանաչ տարածքը կազմում է 7,8 ք.մ:

Քաղաքային միջավայրի էկոլոգիական պայմանների բարելավման համար անհրաժեշտ պայման է հանդիսանում Երևան քաղաքի կանաչապատման ներկայիս վիճակը, որը դեռևս բավարար չէ մայրաքաղաքի կանաչ տարածքի կազմակերպման համար ներկայացվող ժամանակակից պահանջներին:

Քաղաքային կանաչ տնկարկների ներկայիս վիճակը ցույց է տալիս անթրոպոգեն գործոնների ազդեցության բարձր աստիճանը (ուրբանիզացված տարածքներին բնորոշ), որը օրինաչափորեն հանգեցնում է բուսականության թուլացմանը, ժամանակից շուտ ծերացմանը, հիվանդություններով և վնասատուներով վարակմանը և տնկարկների աստիճանական ոչնչացմանը:

Հիմնախնդիրներ

1. Խորքային հորերի ստեղծում, նոր ոռոգման ցանցերի կառուցում,
2. Տարբեր ստանդարտի գեղազարդ ծառաբույսերի որակյալ տնկանյութի աճեցում տեղական տնկարանում,
3. Թեք լանջերի կանաչապատում՝ հողի էրոզիայի դեմ կանխարգելիչ բուսատեսակներով,
4. Մայրաքաղաքի արվարձաններում և մերձակա տարածքներում բուֆերային գոտիների, անտառայգիների և ռեկրեացիոն այլ գոտիների ավելացում՝ հատկապես աբորիգեն ծառաբույսերի մասնակցությամբ,
5. Ծաղկային տարածքների նոր ժամանակակից ոճի ձևավորում, համաձայն դիզայներական ոճի, որը համահունչ է Երևան քաղաքին,
6. Գեղազարդ ծառերի և թփերի զանգվածային տնկանյութի աճեցման համար քաղաքային հզոր տնկարանի ստեղծում՝ շուրջ 25-30 հա-ի վրա:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«Մարալանջի 10 հա բուֆերային անտառաշերտի վերականգնում»

Ծրագրի նպատակը	Մարալանջում ստեղծել կանաչ տնկարկներով պաշտպանիչ շերտ, որը կնպաստի ընդհանուր էկոլոգիական վիճակի բարելավմանը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Բուֆերային գոտու հիմնական նպատակն է մեղմացնել մայրաքաղաքը քամիների ազդեցությունից: Տնկվող տեսականին պետք է օժտված լինի փոշեկլանիչ և վնասակար արտանետումները կլանող հատկություններով: Այդ նպատակով բուֆերային գոտի հանդիսացող տարածքներում նախատեսվում է իրականացնել ծառերի սանիտարական էտ, ծառերի և թփերի տնկում, նոր ոռոգման ցանցի ստեղծում, ջրավազանի և պոմպակայանի ստեղծում և այլ աշխատանքներ:
Համագործակցություն	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվի համագործակցություն տվյալ աշխատանքերի իրականացման համար մրցույթում հաղթած կազմակերպությունների հետ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Անտառապաշտպանիչ գոտու հիմնում:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բնակչությունը:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը կիրականացվի 2020թ-ի ընթացքում:

«Կոմիտասի անվան այգու հիմնանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Վերակառուցել Կոմիտասի անվան զբոսայգին, այն համապատասխանեցնել ժամանակակից հանգստի գոտու և տեսարժան վայրի պահանջներին:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նախատեսվում է իրականացնել այգու բարեկարգման, ինչպես նաև լայնածավալ կանաչապատման, դեկորատիվ բարձր որակ ունեցող տնկիների և ծաղկեպատման էլեմենտների կիրառմամբ աշխատանքներ:
Համագործակցություն	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվի համագործակցություն մրցույթում հաղթող ճանաչված, ինչպես նաև այլ շահագրգիռ կազմակերպությունների հետ:

Ծրագրի անմիջական նպատակը	Այգու հիմնանորոգում:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բնակչությունը, զբոսաշրջիկներ, հյուրեր
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը կիրականացվի 2020թ-ի ընթացքում:

«Ընդհանուր օգտագործման կանաչ տարածքների բարելավում»

Ծրագրի նպատակը	Ծրագրի նպատակն է բարելավել մայրաքաղաքի ընդհանուր օգտագործման կանաչ տարածքները:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Մայրաքաղաքի բնապահպանական վիճակը բարելավելու նպատակով կիրականացվի ընդհանուր օգտագործման կանաչ տարածքների բարելավում՝ նոր սիզամարգերի ստեղծման, ծառատունկի, ծաղկապատման շնորհիվ:
Համագործակցություն	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվի համագործակցություն մրցույթում հաղթող ճանաչված կազմակերպության հետ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Նախատեսվում է 2020թ-ին բարելավել Աշտարակ-Դավթաշեն նոր կառուցված ճանապարհահատվածի հարակից 4,5 հա կանաչ տարածքը:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բնակչություն, զբոսաշրջիկներ, հյուրեր, այցելուներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը կիրականացվի 2020թ-ի ընթացքում:

«Ծիծեռնակաբերդի անտառապուրակի 8.0 հա հատվածի վերականգնում»

Ծրագրի նպատակը	Վերականգնել համայնքային սեփականություն հանդիսացող 8.0 հա տարածքի կանաչ գոտին, քանի որ այդ տարածքները Երևան քաղաքի համար հանդիսանում են բուֆերային գոտիներ, որոնք ունեն էկոլոգիական մեծ նշանակություն/փոշեկլանիչ, քամեպաշտպան, քաղաքային կենսաբազմազանությանը նպաստող, ռեկրեացիոն և այլն/:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագրի իրականացման շրջանակներում նախատեսվում է կատարել ծառերի առողջացման նպատակով բջջաշիվային էտ և ծառատունկի աշխատանքներ:
Համագործակցություն	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվի համագործակցություն տվյալ աշխատանքների իրականացման համար մրցույթում հաղթած կազմակերպությունների հետ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Վերականգնել Ծիծեռնակաբերդի անտառապուրակի 8.0 հա մակերեսով համայնքային սեփականություն հանդիսացող հատվածը:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Ազգաբնակչություն, այցելուներ և հյուրեր:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը կիրականացվի 2020թ-ի ընթացքում:

«Ջրաշխարհի աջակողմյան լանջի 12 հա տարածքի անտառաշերտի վերականգնում»

Ծրագրի նպատակը	Ջրաշխարհի աջակողմյան լանջին ստեղծել կանաչ տնկարկներով պաշտպանիչ շերտ, որը կնպաստի Երևան քաղաքի ընդհանուր էկոլոգիական վիճակի բարելավմանը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Բուֆերային գոտու հիմնական նպատակն է մեղմացնել մայրաքաղաքը քամիների ազդեցությունից, տնկվող տեսականին պետք է օժտված լինի փոշեկլանիչ և վնասակար արտանետումները կլանող հատկություններով: Այդ նպատակով բուֆերային գոտի հանդիսացող տարածքներում նախատեսվում է իրականացնել ծառերի սանիտարական էտում, ծառատնկում, նոր ոռոգման ցանցի ստեղծում և այլ աշխատանքներ:
Համագործակցություն	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվի համագործակցություն տվյալ աշխատանքերի իրականացման համար մրցություն հաղթած կազմակերպությունների հետ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Անտառապաշտպանիչ գոտու հիմնում:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բնակչությունը:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը կիրականացվի 2020թ-ի ընթացքում:

«Կանաչապատման նորագույն մոտեցումների կիրառում»

Ծրագրի նպատակը	Կիրառել կանաչ տարածքների ստեղծման և խնամքի կոնցեպտ լուծում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Առաջնահերթ է ներդնել կաթիլային եղանակով ոռոգման համակարգ: Ստեղծել ծաղկանոցներ, որոնք համալրված կլինեն բազմամյա ծաղկասածիլներով: Որպես կոնցեպտ լուծում կիրառել ծաղկող թփերը՝ կանաչ ցանկապատեր ստեղծելու համար (Հ. Հակոբյան, Ա. Խաչատրյան, Վ. Սարգսյան, Բեյրուլթի փողոցներ):
Համագործակցություն	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվի համագործակցություն մասնագիտացված առաջատար կազմակերպությունների հետ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Կանաչ զանգվածի ավելացում:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բնակչությունը:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը կիրականացվի 2020թ-ի ընթացքում:

«Կանաչ տարածքների խնամքի և ծառատնկման համար ժամանակակից մեքենա-սարքավորումների ձեռքբերում»

Ծրագրի նպատակը	Կանաչ տարածքների խնամքի և ծառատնկման համար նորագույն սարքավորումներ, որոնք կնպաստեն մատուցվող կանաչապատման ծառայությունների որակի բարձրացմանը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նոր տեխնիկայի ձեռքբերումը հնարավորություն կստեղծի հատուկ տեխնիկայի միջոցով հանել նախկին տարիներից մնացած հատված կոճղերը և իրականացնել ծառատունկ այդ բնաբաժաններում, ինչպես նաև կնպաստի կանաչ տարածքների խնամքի որակի բարձրացմանը:

Համագործակցություն	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվի համագործակցություն մասնագիտացված ընկերության հետ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Նախատեսվում է 2020թ-ին ձեռք բերել կոճղերի մանրացման 2 տեխնիկա:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բնակչությունը, վարչական շրջանները:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը կիրականացվի 2020թ-ի ընթացքում:

«Այլընտրանքային (ուղղաձիգ) կանաչապատում»

Ծրագրի նպատակը	Կանաչապատման սակավ հնարավորությամբ տարածքներում կիրառել այլընտրանքային կանաչապատում՝ Երևան քաղաքի ինտենսիվ կառուցապատման պայմաններում կանաչապատման ոլորտում հույժ կարևոր միջոցառում հանդիսացող ուղղաձիգ կանաչապատման կիրառմամբ:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Մագլցող, փաթաթվող բույսերի տնկման միջոցով կիրառել ուղղաձիգ կանաչապատում, ստեղծել միայնակ կամ խմբակային եղանակով տնկարկներով կանաչ հատվածներ, ռոկարիաներ/քարե պարտեզ/։ Ուղղաձիգ կանաչապատումը հնարավորություն է տալիս ոչ մեծ մակերեսի վրա ստանալ առավելագույն կանաչ զանգված, քանի որ վերոհիշյալ բույսերն աճում են և բազմանում շատ արագ՝ ստեղծելով գեղեցիկ դեկորատիվ պատկերներ: Այդ առումով 2020թ-ին նախատեսվում է ուղղաձիգ կանաչապատման էլեմենտների օգտագործում՝ մայրաքաղաքի մի քանի վերգետնյա հետիոտնային անցումներում (Հերացի, Արշակունյաց, Բագրատունյաց) ինչպես նաև Մյասնիկյան պողոտայի զառիթափ լանջերին մագլցող թփերով թփապատում:
Համագործակցություն	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվի համագործակցություն լանդշաֆտային դիզայներների և լանդշաֆտային ճարտարապետության մասնագետների հետ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Կանաչ զանգվածի ավելացում կանաչ պատի միջոցով:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բնակչությունը:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը կիրականացվի 2020թ-ի 1-ին կիսամյակում:

«Շների զբոսանքի համար զբոսայգիների ստեղծում»

Ծրագրի նպատակը	Համաձայն Երևան քաղաքի ավագանու 2011 թվականի հոկտեմբերի 24-ի N 312-Ն որոշման 24-րդ կետի 3-րդ ենթակետի, Երևան քաղաքի բոլոր 12 վարչական շրջանների տարածքներում պետք է առանձնացվեն շների զբոսանքը կազմակերպելու համար վայրեր:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ներկայումս բոլոր վարչական շրջաններում քարտեզագրվել են թվով 19 զբոսայգիներ, նախատեսվում է այդ զբոսայգիներում իրականացնել զբոսայգիների ցանկապատման և կահավորման աշխատանքներ՝ միջազգային փորձին համապատասխան:
Համագործակցություն	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվի համագործակցություն մրցույթում հաղթող ճանաչված, ինչպես նաև այլ շահագրգիռ կազմակերպությունների, բնապահպանական հասարակական կազմակերպությունների հետ:

Ծրագրի անմիջական նպատակը	Նախատեսվում է 2020թ-ին ստեղծել և կահավորել շների համար նախատեսված 2 զբոսայգի:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բնակչությունը:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը կիրականացվի 2020թ-ի ընթացքում:

«Նոր Արաբկիր» զբոսայգու բարեկարգում»

Ծրագրի նպատակը	«Նոր Արաբկիր» զբոսայգու պատշաճ տեսքն ապահովելու նպատակով իրականացնել ծառերի սանիտարական էտում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Զբոսայգում կիրականացվի ծառերի և թփերի սանիտարական էտում, մաքրում, չորուկների հեռացում, կոճղա-շիվային վերականգնման աշխատանքներ:
Համագործակցություն	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվի համագործակցություն մրցույթում հաղթող ճանաչված, կազմակերպության հետ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Զբոսայգու վերականգնում:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի, Արաբկիր վարչական շրջանի բնակչությունը:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը կիրականացվի 2020թ-ի ընթացքում:

«Երևան քաղաքի ընդհանուր օգտագործման կանաչ տարածքների և ոռոգման համակարգերի գույքագրում»

Ծրագրի նպատակը	Երևան քաղաքի կանաչ տարածքների և ոռոգման ցանցի գույքագրում, ԱՏՀ հենքով տվյալների բազայի ստեղծում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Երևան քաղաքի կանաչ տարածքների գույքագրման, քարտեզագրման միջով հնարավոր կլինի առավել օպերատիվ կերպով իրականացնել կանաչ տարածքների ինստիտուտի և սպասարկման, նոր կանաչ տարածքների ստեղծման աշխատանքները:
Համագործակցություն	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվի համագործակցություն մրցույթում հաղթող ճանաչված, կազմակերպությունների, վարչական շրջանների համապատասխան ստորաբաժանումների հետ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Նախատեսվում է 2020թ-ին ամփոփել ոռոգման ցանցի գույքագրման աշխատանքները և իրականացնել 1 վարչական շրջանի ընդհանուր օգտագործման կանաչ տարածքների գույքագրման աշխատանքներ:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բնակչությունը:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը կիրականացվի 2020թ-ի ընթացքում:

«Աբովյանի անվան և Մարյանի անվան պուրակների վերականգնում»

Ծրագրի նպատակը	Բարեկարգել Երևան քաղաքի Կենտրոն վարչական շրջանի Մարյանի անվան և Աբովյանի անվան պուրակները:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Կիրականացվի Աբովյանի անվան և Մարյանի անվան պուրակների բարեկարգման,

նկարագրությունը	կանաչ տարածքների խնամքի, նոր ոռոգման ցանցի անցկացման աշխատանքներ:
Համագործակցություն	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվի համագործակցություն մրցույթում հաղթող ճանաչված, կազմակերպությունների հետ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Պուրակների բարեկարգում:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բնակչությունը:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը կիրականացվի 2020թ-ին:

«Փարոսի անտառի վերականգնում»

Ծրագրի նպատակը	Վերականգնել Երևան քաղաքի Մալաթիա-Սեբաստիա վարչական շրջանի Փարոսի բլրի անտառային տարածքները:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Կիրականացվի Երևան քաղաքի Մալաթիա-Սեբաստիա վարչական շրջանի Փարոսի բլրի վրա անտառային տարածքի վերականգնման, տնկիների ոռոգման, պարարտացման, խնամքի աշխատանքներ:
Համագործակցություն	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվի համագործակցություն վարչական շրջանի համապատասխան ստորաբաժանման հետ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Նախատեսվում է 2020թ-ին իրականացնել Փարոսի բլրի 30 հա-ից 6 հա անտառային տարածքի տնկիների լրացման, ոռոգման, խնամքի աշխատանքներ:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բնակչություն:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը կիրականացվի 2020թ-ին:

«Աշտարակ-Դավթաշեն նոր կառուցված ճանապարհահատվածում կանաչապատման իրականացում»

Ծրագրի նպատակը	Կանաչապատել Աշտարակ-Դավթաշեն նոր կառուցված ճանապարհահատվածի հարակից տարածքները:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Կիրականացվի Աշտարակ-Դավթաշեն նոր կառուցված ճանապարհահատվածի հարակից տարածքներում ոռոգման ցանցի անցկացման, խոտի սերմի ցանքսի, ծառափիտեսակների, ծաղկասածիլների տնկման աշխատանքներ:
Համագործակցություն	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվի համագործակցություն մրցույթում հաղթող ճանաչված կազմակերպության հետ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Նախատեսվում է 2020թ-ին կանաչապատել Աշտարակ-Դավթաշեն նոր կառուցված ճանապարհահատվածի հարակից 4,5 հա տարածքը:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բնակչություն, հյուրեր, այցելուներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը կիրականացվի 2020թ-ին:

Ե Ր Ե Խ Ա Ն Ե Ր Ի Ի Ր Ա Վ Ո Ւ Ն Ք Ն Ե Ր Ի Պ Ա Շ Տ Պ Ա Ն Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Երևանի քաղաքապետարանը իրականացնում է կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված, առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների բացահայտման, խնդիրների գնահատման և դրանց լուծմանն ուղղված գործառնություններ նախապատվություն տալով երեխայի լավագույն շահերի գերակայությանը և ընտանիքում ապրելու իրավունքի իրացմանը: Վերջին տարիներին ընդունվել են նոր իրավական ակտեր, որոշներն էլ փոփոխությունների ընթացքի մեջ են, որոնք ուղղված են ոլորտում առկա խնդիրների կարգավորմանը, երեխաների իրավունքների իրացման նոր հնարավորությունների ստեղծմանը:

ՀՀ կառավարության 13.06.2019թ. հ. 751-Ն որոշմամբ հաստատված խնամատարության նոր կարգը հնարավորությունների լայն շրջանակ է ստեղծում հաստատություններում խնամվող երեխաների այլընտրանքային խնամքի կազմակերպման համար:

ՀՀ ընտանեկան օրենսգրքով ամրագրված նոր պահանջների համաձայն իրականացվում է վերահսկողություն Երևան քաղաքում որդեգրողների, խնամատար ծնողների, խնամակալների կամ հոգաբարձուների ընտանիքներում դաստիարակության հանձնված երեխաների խնամքի նկատմամբ, ինչը նպաստում է երեխայի իրավունքների ոտնահարման կանխարգելմանը:

Խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովներից ստացված տեղեկատվության հիման վրա բաժինն իրականացնում է առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների տարածքային հաշվառում և ներկայացնում՝ ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն՝ կենտրոնացված հաշվառման վերցնելու նպատակով:

«Ընտանիքում բռնության կանխարգելման, ընտանիքում բռնության ենթարկված անձանց պաշտպանության և ընտանիքում համերաշխության վերականգնման մասին» ՀՀ օրենքի ընդունումից հետո բաժինն իր լիազորությունների շրջանակներում աջակցում է ընտանիքում բռնության դեմ պայքարին և այդ բնագավառում համագործակցում է ոստիկանության, սոցիալական աջակցության տարածքային բաժինների, խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների և շահագրգիռ այլ կառույցների հետ: Այս համատեքստում առաջիկայում նախատեսվում է նաև բաժնի օրինակելի կանոնադրության փոփոխություն՝ ներառելով ոլորտի վերաբերյալ կոնկրետ գործառնություններ:

ՀՀ ոստիկանության, վարչական շրջանների խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների հետ համատեղ պարբերաբար իրականացվում են շրջայցեր փաստացի առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաների, կրթությունից չարամտորեն խուսափող, վարքային խնդիրներ ունեցող, անօթևան, մուրացիկ և թափառաշրջիկ երեխաների հայտնաբերման և նրանց տեղավորման նպատակով:

Խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների աշխատանքների արդյունավետության բարձրացման, երեխաների իրավունքների և շահերի պաշտպանության, հատուկ դեպքերի քննարկման նպատակով բաժինը պարբերաբար մասնակցում է հանձնաժողովի նիստերին, կազմակերպում է հանդիպում-քննարկումներ, ըստ անհրաժեշտության տալիս է իրավական պարզաբանումներ և մեթոդական աջակցություն:

Կարևորելով երեխաների պաշտպանության ոլորտում գործող հասարակական կազմակերպությունների գործունեության փորձը, ՀԿ-ների մասնակցությունն որոշումների կայացման գործընթացում ապահովումը՝ վարչական շրջանների ղեկավարներին առաջարկվել է խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների կազմում ընդգրկել ՀԿ-ների ներկայացուցիչներ, ինչն ընդունվել է և քաղաքապետի որոշմամբ հաստատված 12 վարչական շրջանների հանձնաժողովների կազմերում կան ՀԿ-ների մեկական ներկայացուցիչներ:

Հիմնախնդիրներ

1. *Խնամատարության նոր տեսակների վերաբերյալ հանրային իրազեկում և խրախուսում,*

- առանց ծնողական խնամքի մնացած, հաշմանդամություն ունեցող երեխաներին խնամատար ընտանիքներ տեղավորման ապահովում,
2. Կյանքի դժվարին իրավիճակներում գտնվող երեխաների ընտանիքում ապրելու իրավունքի իրացման համատեքստում նրանց ծնողների կամ օրինական ներկայացուցիչների համար ծնողավարման հմտությունների ուսուցման ապահովում,
  3. Երևան քաղաքի վարչական շրջանների խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների անդամների համար պարբերաբար վերապատրաստումների
  4. Իրականացում շահագրգիռ կառույցների և հասարակական կազմակերպությունների հետ համագործակցության մեխանիզմների մշակում,
  5. Առանց ծնողական խնամքի մնացած, ծննդյան վկայական չունեցող, հակասոցիալական վարք դրսևորող, մուրացիկությամբ և թափառաշրջիկությամբ զբաղվող երեխաների իրավունքների և շահերի պաշտպանության, կրթական համակարգում ընդգրկման և կրթության շարունակականության ապահովման, փաստաթղթերի ձեռքբերմանն ուղղված բազմամասնագիտական ծառայությունների տրամադրման անհրաժեշտություն,
  6. Կյանքի դժվարին իրավիճակներում հայտնված երեխաների իրավունքների պաշտպանության ապահովում, նման իրավիճակներում նրանց հայտնվելու կանխարգելում:
  7. Սոցիալական տարբեր խմբերի երեխաներին և նրանց ընտանիքներին քաղաքային կրթամշակութային միջոցառումներին ընդգրկման, հասարակության մեջ ինտեգրման ապահովման անհրաժեշտություն:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքները

«Օնոդավարման հմտությունների ուսուցում»

Ծրագրի նպատակը	Կյանքի դժվարին իրավիճակներում գտնվող երեխաների ընտանիքում ապրելու իրավունքի իրացում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Աջակցության կենտրոններում, խնամակալական ընտանիքներում գտնվող երեխաների ծնողների կամ նրանց օրինական ներկայացուցիչների համար «Օնոդավարման հմտություններ» թեմայով սեմինարիների կազմակերպում և անցկացում
Համագործակցություն	Վարչական շրջանների խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների, աջակցության կենտրոնների, համապատասխան մասնագետների հետ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Օնոդավարման հմտությունների ուսուցում, ընտանիքում երեխայի իրավունքների պաշտպանություն
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Կյանքի դժվարին իրավիճակներում գտնվող երեխաների ծնողներ կամ օրինական ներկայացուցիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	1-ին եռամսյակ, մինչև մարտի 30

«Երեխաների ընդգրկում քաղաքային կրթամշակութային միջոցառումներին»

Ծրագրի նպատակը	Սոցիալական տարբեր խմբերի երեխաներին քաղաքային կրթամշակութային միջոցառումներին ընդգրկում, հասարակության մեջ ինտեգրում, ազգային արվեստին և մշակույթին ծանոթացում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Սոցիալական տարբեր խմբերի երեխաների թանգարաններ, թատրոններ այցելության, քաղաքային city tour-ի կազմակերպում, Երեխաների պաշտպանության օրվան, ամանորին նվիրված մշակութային միջոցառումների կազմակերպում

Համագործակցություն	Երևանի մանկատներ, աջակցության կենտրոններ, հատուկ դպրոցներ, թատրոններ, թանգարաններ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Երեխաների ծանոթացում ազգային և մշակութային արժեքներին
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի մանկատների, աջակցության կենտրոնների, հատուկ դպրոցների երեխաներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Տարվա ընթացքում /

«Երևան քաղաքի վարչական շրջանների ինամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների անդամների վերապատրաստում»

Ծրագրի նպատակը	Խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների աշխատանքների արդյունավետության բարձրացում՝ ուղղված երեխաների իրավունքների պաշտպանության, առկա խնդիրների և դրանց լուծման արագ արձագանքման ուղիների մշակման նպատակով
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Վարչական շրջանների ինամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների անդամների համար պարբերաբար վերապատրաստումների իրականացում
Համագործակցություն	Վարչական շրջանների ինամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների անդամներ, համապատասխան մասնագետներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Խնամակալության և հոգաբարձության հանձնաժողովների աշխատանքների արդյունավետության բարձրացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Կյանքի դժվարին իրավիճակներում գտնվող երեխաների ծնողներ կամ օրինական ներկայացուցիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	3-րդ եռամսյակ, մինչև սեպտեմբերի 30

«Խնամատար ինտանիքների կայացում և խրախուսում»

Ծրագրի նպատակը	Խնամատար ընտանիքների թվի ավելացում, որպես կյանքի դժվարին իրավիճակներում գտնվող երեխաների հաստատություններում խնամքի կազմակերպման այլընտրանք, հաստատություններում երեխաների թվի նվազում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Խնամատարության նոր տեսակների վերաբերյալ իրազեկում, Երևան քաղաքում բնակվող խնամատար ընտանիքների խրախուսում, ընտանիքների հետ առկա խնդիրների քննարկում և լուծման տարբերակների մշակում
Համագործակցություն	Ընտանիքում առաջ եկած խնդիրների տեսակից ելնելով համապատասխան կառույցներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Խնամատար ընտանիքների թվի ավելացում, հաստատություններում երեխաների թվի նվազում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Խնամատար ընտանիքներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2-րդ եռամսյակ, մինչև մայիսի 30

Զ Բ Ո Ս Ա Շ Ը Ն Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Երևանը Հայաստանի Հանրապետության զբոսաշրջային շուկայում կարևոր դեր և նշանակություն ունի, քանի որ այն հանդիսանում է պետության հիմնական մշակութային և զբոսաշրջային ենթակառուցվածքների կենտրոն, համայն հայության մայրաքաղաք, երկրի մարդկային ռեսուրսների հիմնական կրող: 2801-ամյա Երևանը Հայաստանի ամենամեծ քաղաքն է՝ երկրի տնտեսական, մշակութային կենտրոնը: Հայաստան ժամանող զբոսաշրջիկների գերակշիռ մասի համար Երևանը հանդիսանում է զբոսաշրջիկների առաջին հյուրընկալը և հիմնական հանգրվանը:

ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության հրապարակած տվյալների համաձայն՝ 2019 թվականի հունվար-հունիս ամիսներին ՀՀ այցելած միջազգային զբոսաշրջիկների թիվը զգալիորեն աճել է, եթե 2018 թվականի առաջին կիսամյակում ՀՀ է այցելել 685,979 զբոսաշրջիկ, ապա ընթացիկ տարվա հաշվետու ժամանակահատվածում այդ թիվը կազմել է 770,055:

Զբոսաշրջային ծառայությունների արագ աճող պահանջարկը վերջին տարիներին հանգեցրեց հյուրանոցների թվի աճին: 2019թ. առաջին կիսամյակի տվյալներով Երևանում գործում է 300 հյուրանոցային տնտեսության օբյեկտ: Մայրաքաղաքի հյուրանոցային տնտեսության օբյեկտները ապահովում են 10.882 ննջատեղեր: Շուկայում գործում են այնպիսի հյուրանոցային բրենդներ, ինչպիսիք են՝ «Արմենիա Մարիոթ», «Հայաթ Փլեյս», «Բեստ Վեստերն Կոնգրես», «Ռադիսոն Բյու», «Դաբլ Թրի Բայ Հիլտոն», «Դը Ալեքսանդր», իսկ 2019թ. բացվել են «Հոլիդեյ Ինն Էքսպրես», «Ramada by Wyndham Hotel & Suites» և «Ani Grand» հյուրանոցները: Երևանում 2020թ. կբացվի «Courtyard by Marriott» հյուրանոցը:

Երևան քաղաքում գործում են զբոսաշրջային տեղեկատվական աջակցության և քաղաքացիների սպասարկման երկու կենտրոններ, որոնք այցելուներին անվճար տրամադրում են Երևանի երկլեզու քարտեզներ, համայնքային թանգարանների, «Երևան Սիթի Տուր» էքսկուրսիոն ծրագրի, Կենդանաբանական այգու, ինչպես նաև Երևանի քաղաքապետարանի էլեկտրոնային ծառայությունների, բնակիչների ընդունելության ժամանակացույցի, «Թեժ գիծ» ծառայության վերաբերյալ տեղեկատվական բրոշյուրներ:

Մայրաքաղաքի զբոսաշրջային տեղեկատվական աջակցության և քաղաքացիների սպասարկման կենտրոնները 2019 թվականի հունվարի 2-ից մինչև հոկտեմբերի 31-ը սպասարկել են 34.439 այցելու՝ աշխարհի 66 երկրից:

«Երևան Սիթի Տուր» պաշտոնական զբոսաշրջային երթուղու ծրագրի մեկնարկը տրվել է Հայաստանի անկախության 20-ամյակին նվիրված տոնակատարությունների շրջանակում՝ 17.09.2011թ.: Ծրագրի հիմնական նպատակն է զբոսաշրջիկներին, մայրաքաղաքի հյուրերին և հանրությանը ծանոթացնել Երևանի պատմամշակութային հուշարձաններին և տեսարժան վայրերին: Երևանի հիմնադրման 2800-ամյակի շրջանակներում 2018թ. «Երևան Սիթի Տուր»-ը հանդես է եկել «Եկե՛ք տոնենք միասին» կարգախոսով: 2019թ. այն հանդես է գալիս «Բացահայտիր Երևանը» կարգախոսով: «Երևան Սիթի Տուր» երկժամանոց շրջագայության ընթացքում բազմալեզու համակարգը հնարավորություն է ընձեռում լսել հետաքրքիր մեկնաբանություններ Երևանի պատմության, մշակույթի, ճարտարապետության և քաղաքի մշակութային տարբեր արժեքների վերաբերյալ:

Երևանում էքսկուրսիոն ուղղությունը զարգացնելու նպատակով իրականացվել է զբոսաշրջային պաշտոնական երթուղու փոփոխություններ: Առաջիկայում նախատեսվում է իրականացնել walking tours (ոտքով տուրեր), մեկնարկել է նաև «Երևան Սիթի Տուր» զբոսաշրջային թեմատիկ նոր երթուղին դեպի Էջմիածին:

«Երևան Սիթի Տուր» պաշտոնական զբոսաշրջային երթուղին 2019թ. մայիս 1-ից մինչև հոկտեմբերի 31-ը սպասարկել է 5577 այցելու:

Հիմնախնդիրներ

1. Երևանի զբոսաշրջային նկարագրի Հայաստանի սահմաններից դուրս պատշաճ ներկայացման բացակայություն:
2. Երևանի զբոսաշրջային գրավչություն ունեցող վայրերի վերաբերյալ տեղեկատվության սակավություն:
3. Զբոսաշրջիկների նախասիրությունների ուսումնասիրության և դրանց համապատասխան համակարգված միջոցառումների բացակայություն:
4. Մպասարկման ոլորտում ներգրավված մարդկային ներուժի շարունակական վերապատրաստման անհրաժեշտություն:
5. Զբոսաշրջության բնագավառում պետություն-մասնավոր հատվածի ակտիվ համակագործակցության ոչ բավարար մակարդակ:
6. Զբոսաշրջային ենթակառուցվածքների թերի զարգացվածություն:
7. Հանգստի և ռեկրեացիոն գոտիների ոչ պատշաճ մակարդակ:
8. Իրավական նորմերի ապահովում, համապատասխան օրենսդրական դաշտի ստեղծմամբ, որոնց շրջանակներում պարտադիր կլինեն զբոսաշրջային և ուղևորափոխադրող ծառայություններ մատուցող ընկերությունների հավատարմագրումը:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«Երևան քաղաքի զբոսաշրջության զարգացման բրենդի մշակում»

Օրագրի նպատակը	Ներկայացնել Երևան քաղաքը մեկ միասնական կերպարով և գաղափարախոսությամբ:
Օրագրի համառոտ նկարագրություն	Նախատեսվում է ծրագիրն իրականացնել բաց մրցույթների և հանրային քննարկումների միջոցով, որի արդյունքում կընդունվի լավագույն առաջարկը: Այս ծրագիրը հնարավորություն կտա շահագրգիռ բոլոր կողմերի մասնակցությամբ ձևավորել Երևանի՝ որպես կազմակերպված հանգստի, զբոսաշրջության համար բարենպաստ ու գրավիչ քաղաքի նկարագիր և ճանաչելի դարձնել Երևանը միջազգային զբոսաշրջային շուկայում:
Համագործակցություն	-
Օրագրի անմիջական նպատակը	
Օրագրի հիմնական շահառուները	Համաքաղաքացիներ, զբոսաշրջիկներ
Օրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	Օրագիրը նախատեսվում է իրականացնել 2020 թվականին:

«Միջազգային և միջտարածաշրջանային համագործակցության զարգացում զբոսաշրջության ոլորտում»

Օրագրի նպատակը	Միջազգային և միջտարածաշրջանային համագործակցության զարգացում զբոսաշրջության ոլորտում:
Օրագրի համառոտ նկարագրություն	Մույն ուղղությունը ենթադրում է տարաբնույթ միջոցառումների մշակում և իրականացում մի շարք քույր և գործընկեր քաղաքների հետ, մասնավորապես գործարար հանդիպումների, ճանաչողական այցերի, փորձի փոխանակման, սեմինարների, կոնֆերանսների, կլոր-սեղանների կազմակերպում՝ պետական և մասնավոր շահագրգիռ կազմակերպությունների մասնակցությամբ:

Համագործակցություն	-
Օրագրի անմիջական նպատակը	
Օրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի քաղաքապետարան, համաքաղաքացիներ, մայրաքաղաքի հյուրեր
Օրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	Օրագիրը նախատեսվում է իրականացնել 2020 թվականին:

«Երևանում զբոսաշրջային ենթակառուցվածքների զարգացման ուղղությամբ ծրագրերի իրականացում»

Օրագրի նպատակը	Երևանում էքսկուրսիոն ուղղության զարգացում
Օրագրի համառոտ նկարագրություն	«Երևան Սիթի Տուր» քաղաքային զբոսաշրջային պաշտոնական երթուղու կատարելագործում ու արդիականացում, որը մեծ հետաքրքրություն է առաջացնում ինչպես մայրաքաղաքի հյուրերի, այնպես էլ բնակիչների շրջանում: Իրականացվելու են տոն և հիշատակի օրերին նվիրված (ինչպես նաև առանձին դեպքերում) անվճար ակցիաներ՝ մասնակից դարձնելով երեխաներին, սոցիալապես անապահով խավերին և հաշմանդամություն ունեցող անձանց: Երևան քաղաքում գործող զբոսաշրջային տեղեկատվական աջակցության և քաղաքացիների սպասարկման կենտրոնների բարեկարգում և արդիականացում, ինչպես նաև զբոսաշրջային տեղեկատվական աջակցության և քաղաքացիների սպասարկման նոր կենտրոնների շահագործում:
Համագործակցություն	-
Օրագրի անմիջական նպատակը	Երթուղիների կատարելագործում, նոր երթուղիների մշակում
Օրագրի հիմնական շահառուները	Համաքաղաքացիներ և մայրաքաղաքի հյուրեր
Օրագրի սկիզբ և ավարտ Իրականացման ժամանակացույց	Օրագիրը նախատեսվում է իրականացնել 2020 թվականին

«Մարքեթինգային քաղաքականության իրականացում»

Օրագրի նպատակը	Երևանի ճանաչելիության բարձրացում և հանրահռչակում:
Օրագրի համառոտ նկարագրություն	Կարևորելով Երևանի դերը՝ մեծ ուշադրություն է դարձվում մայրաքաղաքի հանրահռչակմանն ուղղված աշխատանքներին միջազգային հարթակներում: Մույն ուղղությունն իր մեջ ներառում է Երևանի մասին տեղեկատվության տրամադրում ինչպես տեղական, այնպես էլ արտասահմանյան զանազան ամսագրերին և թերթերին, մայրաքաղաքի մասին հոդվածների պատրաստում, Երևանը որպես զբոսաշրջային արդյունք ղիրքավորումը, գովազդումը ու ներկայացումը:
Համագործակցություն	Զբոսաշրջային ամսագրեր, զբոսաշրջային կազմակերպություններ, գովազդային կազմակերպություններ

Երևանի զարգացման 2020 թվականի ծրագրի նախագիծ

<p>Ծրագրի անմիջական նպատակը</p>	<p>Երևանի մասին հողվածների տպագրում, գովազդային հոլովակների պատրաստում և լուսաբանում</p>
<p>Ծրագրի հիմնական շահառուները</p>	<p>Ձրոսաշրջիկներ, զբոսաշրջային կազմակերպություններ, հյուրանոցային տնտեսության օբյեկտներ, զբոսաշրջային ինդուստրիայի ներկայացուցիչներ:</p>
<p>Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց</p>	<p>Ծրագիրը նախատեսվում է իրականացնել 2020 թվականին:</p>

Կ Ո Մ Ո Ւ Ն Ա Լ Տ Ն Տ Ե Ս Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Բազմաբնակարան շենքերի կառավարման մարմիններ

Երևանում առկա է 4878 բազմաբնակարան շենք, որից 4540-ի կառավարումն իրականացվում է 256 համատիրությունների կողմից, 167-ը՝ լիազորագրային կառավարիչների, 171-ը՝ վարչական շրջանների ղեկավարների:

Վերելակներ

Մայրաքաղաքի բարձրահարկ բազմաբնակարան շենքերի թվով 4428 վերելակները սպասարկվում և շահագործվում են վարչական շրջաններում կազմավորված վերելակային ծառայությունների ու համատիրությունների կողմից:

Տանիքներ

Երևանի բազմաբնակարան բնակելի շենքերի հարթ տանիքների մակերեսը կազմում է 1236751քմ, որից 2012-2019թթ. վերանորոգվել է 638609 քմ, իսկ բազմաբնակարան բնակելի շենքերի թեք տանիքների մակերեսը՝ 2230745 քմ, որից 2012-2019թթ. վերանորոգվել է 359050քմ:

Շքամուտքեր

Երևանի բազմաբնակարան բնակելի շենքերն ունեն 12902 մուտքեր, որից 2012-2019թթ. վերանորոգվել են 8590 մուտք և շքամուտք:

Հիմնախնդիրներ

1. Վերելակային տնտեսության արդիականացման, կառավարման օպտիմալացման և միջազգային չափանիշներին համապատասխան անվտանգ սպասարկման անհրաժեշտություն
2. Ընդհանուր օգտագործման տարածքների, այդ թվում՝ հարթ և թեք տանիքների վերանորոգման կարիք ունեցող շենքերի առկայություն:
3. 3-րդ աստիճանի վնասվածություն ունեցող բազմաբնակարան շենքերի ամրացման անհրաժեշտություն
4. Բազմաբնակարան շենքերի կառավարման մարմինների մասնագիտական կարողությունների ոչ բավարար մակարդակ
5. Բազմաբնակարանային ֆոնդի վերաբերյալ օրենսդրական դաշտի կատարելագործում. «Բազմաբնակարան շենքի կառավարման մասին» նոր օրենքի ընդունման անհրաժեշտություն
6. Բազմաբնակարան շենքերի շինությունների սեփականատերերի կողմից ընդհանուր բաժնային սեփականության նկատմամբ իրենց իրավունքների և պարտականությունների ընկալման և իրազեկվածության ցածր մակարդակ:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«Բազմաբնակարան շենքերի կառավարման մարմինների մասնագիտական կարողությունների բարելավում»

Ծրագրի նպատակը	Բազմաբնակարան շենքերի շինությունների սեփականատերերի կողմից ընդհանուր բաժնային սեփականության նկատմամբ իրենց իրավունքների և պարտականությունների իրազեկվածության բարձրացում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Պարտադիր նորմերի պահանջների պահպանման, կատարման նկատմամբ մեխանիզմների իրականացում և խստացում, որոնց արդյունքում կբարձրանա պարտադիր նորմերի կատարման ուղղված աշխատանքների արդյունավետությունը, հաշվետվողականությունը և թափանցիկությունը:

Համագործակցություն	հիմնադրամների, հասարակական կազմակերպություններ և այլ կազմակերպությունների հետ:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բազմաբնակարան բնակելի շենքերի բնակիչներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Բազմաբնակարան շենքերի հարթ և թեք տանիքների վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Բազմաբնակարան շենքերի հարթ և թեք տանիքների հիմնանորոգում՝ բնակիչների համար ապահով տանիքների ստեղծում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագրի համառոտ նկարագրություն՝ ծրագրով նախատեսվում է բազմաբնակարան շենքերի վնասված հարթ և թեք տանիքների հիմնանորոգում ցինկապատ պրոֆիլավորված հարթ թիթեղներով և այլ անհրաժեշտ նյութերի օգտագործմամբ:
Համագործակցություն	համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Ծրագրով նախատեսվում է Երևան քաղաքի բազմաբնակարան շենքերի 82016 քմ հարթ և 44300քմ թեք տանիքների հիմնանորոգման աշխատանքներ:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բազմաբնակարան բնակելի շենքերի բնակիչներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Բազմաբնակարան շենքերի մուտքերի վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Ապահովել Երևան քաղաքի բազմաբնակարան շենքերը պատշաճ վերանորոգված մուտքերով:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	բազմաբնակարան շենքերի մուտքերի վերանորոգում, պատուհանների և դռների փոխարինում
Համագործակցություն	համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	975 մուտքերի վերանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բազմաբնակարան բնակելի շենքերի բնակիչներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Քաղաքային կոշտ կենցաղային թափոնների կառավարման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Նուբարաշենի խճուղուն հարող և Աջափնյակի աղբավայրերի փակում և նոր քաղաքային աղբավայրի կառուցում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Երևանի կոշտ թափոնների կառավարման ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է մեկնարկել Նուբարաշենի խճուղուն հարող առկա աղբավայրին հարակից տարածքում նոր աղբավայրի կառուցման ծրագիրը:
Համագործակցություն	ՎՋԵԲ, Արևելյան Եվրոպայի էներգախնայողության և շրջակա միավայրի գործընկերություն (E5P):

Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բնակիչներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. նախատեսվում է ծրագրի մեկնարկի ապահովում(պայմանագրի կնքում և նախագծում):

«ԵՄ-ն Երևանի համար. Արևային համայնք» ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Ծրագրի հիմնական նպատակն է բազմաբնակարան շենքերում նվազեցնել էներգետիկ սպառումը և դրա հետ փոխկապակցված ջերմոցային գազերի արտանետումները (տարեկան շուրջ 850 տոննա CO2)՝ վերականգնվող էներգիայի աղբյուրների կիրառման և էներգախնայողության միջոցառումների իրականացման միջոցով: Ծրագրի նպատակն է նաև՝ էներգախնայողության և էներգաարդյունավետության միջոցով կրճատել բնակիչների էներգետիկ ծախսերը, նվազեցնել ջերմոցային գազերի արտանետումները և բարձրացնել հարմարավետության մակարդակը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագրով նախատեսվում է շուրջ 90 բազմաբնակարան շենքերի տանիքներին տեղադրել արևային ֆոտովոլտային համակարգեր՝ ապահովելով տվյալ շենքերի վերելակների, ընդհանուր օգտագործման և բակային տարածքների էլեկտրաէներգիայի մատակարարումը, ինչպես նաև շքամուտքերում և բակային տարածքներում տեղադրել LED լուսատուներ: Ծրագիրը բաղկացած է 3 հիմնական բաղադրիչներից, որոնք են՝ - բազմաբնակարան շենքերում բացառապես վերականգնվող էներգիայի օգտագործմամբ էներգամատակարարման մոդելի ստեղծում՝ ընդհանուր օգտագործման և բակային տարածքների լուսավորության ապահովման և վերելակների շահագործման համար: - քաղաքային էներգետիկ պլանավորման և կառավարման(մոնիթորինգ, հաշվետվողականություն, տեղեկատվության վերլուծություն) համակարգի ստեղծում: - համատիրությունների, հանրային հատվածի և այլ համայնքների կարողությունների զարգացմանն աջակցության ապահովում:
Համագործակցություն	ԵՄ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	90 բազմաբնակարան բնակելի շենքերի տանիքներին արևային ՖՎ համակարգերի տեղադրում, մուտքերի լուսավորության անցկացում:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բազմաբնակարան բնակելի շենքերի բնակիչներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Քաղաքային արտաքին լուսավորություն»

Ծրագրի նպատակը	Նախատեսվում է արդիականացնել Երևանի 28 փողոցների լուսավորության համակարգերը՝ տեղադրելով LED լուսատուներ:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	28 փողոցներում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ աշխատանքները. • առկա էներգատար լուսատուները փոխարինել խնայող LED տիպի լուսատուներով, • փոխել/ամրացնել լուսավորության հենասյուները, • փոխել լուսավորության հենասյուների բարձակները, • տեղադրել ստորգետնյա հաղորդողներ՝ պլաստիկ խողովակաշարերով, • տեղադրել լուսավորության համակարգի նոր մայրվանդակ ստորգետնյա

	հաղորդողներում, • առկա վերգետնյա այլ նշանակության մալուխներն անցկացնել ստորգետնյա հաղորդողներով, • ներդնել լուսավորության ցանցի կառավարման համակարգ:
Համագործակցություն	ՎՋԵԲ, Արևելյան Եվրոպայի էներգախնայողության և շրջակա միջավայրի գործընկերություն (E5P) և ՀՀ կառավարություն:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան համայնք բնակիչներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	շինարարական աշխատանքները նախատեսվում է սկսել 2019 թվականին: Ծրագիրը նախատեսվում է ավարտել 2020 թվականին:

«Մանիտարական մաքրում և աղբահանություն»

Ծրագրի նպատակը	Աղբահանության և սանիտարական մաքրման բարձր որակի ապահովում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Շարունակաբար բարելավվելու են սանիտարական մաքրման և աղբահանության իրականացման աշխատանքները: Հսկողություն է իրականացվելու սանիտարական մաքրման փողոցների, մայթերի, հրապարակների, բակային և ընդհանուր օգտագործման այլ տարածքների սանիտարական մաքրման, ինչպես նաև 4878 բազմաբնակարան շենքերից և մոտ 55000 մասնավոր տնատիրություններից իրականացվող աղբահանության աշխատանքների կատարման որակի նկատմամբ:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	90 բազմաբնակարան բնակելի շենքերի տանիքներին արևային ՖՎ համակարգերի տեղադրում, մուտքերի լուսավորության անցկացում:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բնակիչներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. հունվար – դեկտեմբեր:

«Էլեկտրամատակարարում»

«Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ 2020 թվականի ներդրումային ծրագրի շրջանակներում Երևան քաղաքի վարչական տարածքում նախատեսվում է իրականացնել մոտ 45 կմ 0,4/6/10 ԿՎ մալուխային գծերի փոխարինման, բազմաբնակարան շենքերի շուրջ 560 մուտքերի էլեկտրամատակարարման տնտեսության վերակառուցման և 36 տրանսֆորմատորային ենթակայանների տանիքների վերակառուցման աշխատանքներ: Նշված աշխատանքների իրականացման արդյունքում կբարձրանա մայրաքաղաքում ֆիզիկական և իրավաբանական անձ հանդիսացող սպառողների էլեկտրական էներգիայի մատակարարման հասանելիությունն և որակը:

«Զրամատակարարում և ջրահեռացում»

Պարտադիր կատարման աշխատանքների 2020թ. ծրագրի շրջանակներում «Վեռլիա Ջուր» ընկերության կողմից Արաբկիր և Կենտրոն վարչական շրջաններում կիրականացվի շուրջ 2110 գծմ խմելու ջրագծերի (խողովակաշարերի) նորով փոխարինման աշխատանքներ, նոր ջրաչափական հանգույցների և դիտահորերի ծածկերի բարձրացման աշխատանքներ:

Երևան համայնքի 2020 թվականի բյուջեով նախատեսված 210 մլն. դրամի շրջանակներում մայրաքաղաքի տասներկու վարչական շրջաններում կիրականացվեն շուրջ 4000 գծմ. կոյուղատար

և հեղեղատար ցանցի վերակառուցման և նոր ցանցի կառուցման աշխատանքներ, որի արդյունքում կապահովվի բազմաբնակարան շենքերի և մասնավոր առանձնատների ջրահեռացման համակարգի անխափան աշխատանքը:

«Գազամատակարարում»

«Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ 2020թ. մոտ 895 մլն. դրամի ներդրումային ծրագրի շրջանակներում Երևան քաղաքում կիրականացվի մոտ 9կմ գազամատակարարման ցանցի շինարարության և հիմնանորոգման աշխատանքներ, որի արդյունքում կբարելավվի շուրջ 13660 բաժանորդների գազամատակարարումը

«Կապ և հեռահաղորդակցություն»

«Վեոն Արմենիա» ընկերության կողմից 2020 թվականին Երևան քաղաքում կշարունակվի կապի նոր ժամանակակից ենթակառուցվածքների տեղադրման ծրագիրը՝ մասնավորապես Քանաքեռ-Զեյթուն և Նորք Մարաշ վարչական շրջաններում կտեղադրվեն թվով 10 (ՄԻ) տիպի հաղորդակցության պահարաններ:

Հ Ա Ն Ր Ա Կ Ր Թ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

Դպրոց

Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայությամբ 2019-2020 ուսումնական տարվանից գործում է 152 հանրակրթական դպրոց՝

Հիմնական դպրոց՝ 140,

Միջնակարգ դպրոց՝ 13, որից 1-ը՝ կրթահամալիր («Հակոբ Կոջոյան»)

Համընդհանուր ներառման ծրագրի շրջանակում քաղաքապետարանի դպրոցներից մոտ 90- ում ընդգրկված են կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող 1220 սովորող:

Հիմնական դպրոցների աշակերտների թիվը՝ 97217

Միջնակարգ դպրոցների աշակերտների թիվը՝ 1241

Ընդամենը՝ 98458

Ուսումնասիրվող հիմնական օտար լեզուներն են՝ ռուսերենը (ուսումնասիրվում է բոլոր դպրոցներում), անգլերենը՝ թվով 142, ֆրանսերենը՝ թվով 49, և գերմաներենը՝ թվով 8 դպրոցներում: Ուսումնասիրվում են նաև պարսկերեն, չինարեն, եգիպտերեն, ասորերեն, իտալերեն, իսպաներեն:

Ռուսերենով ուսուցմամբ դասարաններ են գործում Երևանի թվով 13 դպրոցներում (հ.հ.7,8,35,55,69,77,122,124,132,147,164,176,192):

2019 թվականի հունվարից Երևանի դպրոցներում իրականացվում է համընդհանուր ներառական կրթության ծրագիր:

Հատուկ կարիքներով երեխաների համար դպրոցներում ստեղծվել են հարմարեցված սանհանգույցներ, թվով 76 դպրոցներում լուծվել է թեքահարթակների խնդիրը: Աշխատանքներ են տարվել բարոյահոգեբանական պատշաճ մթնոլորտի ապահովման համար:

Հանրակրթության վարչությունը հետևողական է եղել դպրոցներում նորագույն տեխնոլոգիաներով ու նորարար մեթոդներով դասերը կազմակերպելու նկատմամբ:

«Ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների ձեռնարկատիրական միություն» ՀԿ-ի համագործակցությամբ՝ դպրոցներում շարունակվել է ինժեներական խմբակ-լաբորատորիաների ստեղծումը՝ դպրոցականների հետաքրքրությունը այդ ոլորտում զարգացնելու նպատակով(թվով 25 դպրոց): Հանրակրթության վարչության գործունեությունը նպատակաուղղված է մրցունակ կրթության ապահովման խնդրի լուծմանը:

2018-2019 ուսումնական տարվա «Հայոց լեզու և գրականություն» առարկայից իններորդ դասարանի կենտրոնացված ավարտական քննությանը մասնակցած Երևանի դպրոցների 10123 իններորդյակներից բարձր միավոր են հավաքել ընդամենը 288-ը, դրական միավորի շեմը չի հաղթահարել 257 մասնակից: Մեծ թիվ են կազմում 12 և 13 միավորներ(միջակություն) ստացողները՝ 9578 աշակերտ:

Այս նույն պատկերը լինելու է ցանկացած առարկայից, եթե քննություններն անցկացվեն կենտրոնացված եղանակով: Չի իրագործվում դպրոցի առաքելությունը:

Արժևորելով մայրաքաղաքի վաստակաշատ մանկավարժների ներուժը՝ մասսայականացվել է նրանց նորարարական փորձը՝ բաց դասերի, վարպետաց դասերի կազմակերպմամբ: Շարունակվել են քույր քաղաքների համագործակցության ծրագրով նախատեսված միջոցառումները (Ստեփանակերտ՝ Երևանյան դպրոցների և մանկապարտեզների փորձի ներկայացում, Սանկտ Պետերբուրգ՝ «Алые паруса», Մոսկվա՝ «Կրթության քաղաք» միջազգային ֆորում):

Հայաստան-Սփյուռք գործակցության զարգացման, հայապահպանության և երիտասարդ սերնդի հայեցի կրթության աջակցության նպատակով՝ համագործակցության նոր հուշագրեր են ստորագրվել Սփյուռքի տարբեր դպրոցների հետ :

Մայրաքաղաքի՝ ֆրանսերեն ուսումնասիրող դպրոցներում ֆրանկաֆոնիայի միամսյակը կազմակերպվել է Շառլ Ազնավուրի հիշատակի, ֆրանս-հայկական բարեկամության հիմնադրանքի ապահովմամբ:

Մովորողի գեղագիտական և բարոյական դաստիարակությանը, ազգային մտածողության գարգացմանը աջակցելու նպատակով՝ «Տարվա հոբելյարներ» շարքով իրականացվել են հայ նշանավոր և համաշխարհային մեծության անհատների հոբելյաններին նվիրված միջոցառումներ (Հովհ.Թումանյան-150, Կոմիտաս-150, Ա.Պուշկին-220, Պ. Սևակ-95, Ս. Կապուտիկյան-100):

Կազմակերպվել են ՀՀ դպրոցականների առարկայական օլիմպիադայի՝ Երևանի տարածքային և քաղաքային փուլերը: Մասնակից 2283 դպրոցականից 527-ը մասնակցել են հանրապետական փուլին:

Քաղաքային փուլում տարբեր կարգի դիպլոմի են արժանացել 336 դպրոցականներ: Օլիմպիական 8 աշակերտներ իրենց ինտելեկտուալ կարողությունների և օժտվածության շնորհիվ քաղաքապետարանի ֆինանսական աջակցությամբ Մոսկվայում մասնակցել են Մեգապոլիսների միջազգային օլիմպիադային և թիմային հաշվարկով նվաճել երրորդ տեղ:

Մանկապարտեզ

Երևանի ենթակայությամբ գործում է 161 մանկապարտեզ, ուր հաճախում է շուրջ 30000 երեխա: Մանկապարտեզներում կա 972 խումբ, թվով 77-ում գործում է կրտսեր առաջին 80 խումբ:

Սոցիալապես անապահով ընտանիքների 120 երեխայի համար Երևանի հ.141 մանկապարտեզում իրականացվում է շուրջօրյա գործունեություն:

Թվով 8 մանկապարտեզներում իրականացվում է ներառական կրթություն՝ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների համար, որտեղ ներառված է 146 երեխա /վկայագրված/:

Թվով 23 մանկապարտեզներում ձևավորվել են 20 նոր տարբեր տարիքային խմբեր:

Նուբարաշեն վարչական շրջանում հիմնադրվել է «Արևամանուկ» ՀՈԱԿ, որը գործում է 4 խմբով:

Երեխաների կրթադաստիարակչական գործընթացին մասնակցում է 4273 աշխատակից:

Հաստատության տնօրենները և մանկավարժական անձնակազմը, սահմանված կարգի համաձայն, վերապատրաստվել են ԿԱԻ-ի մասնագետների կողմից: Բուժքույրերը վերապատրաստվել են «Վորլդ Վիժն» և «Կարմիր խաչ» ընկերությունների կողմից կազմակերպված «Առաջին բուժօգնության կանոնները» թեմայի շրջանակում:

«Մանկապարտեզ» էլեկտրոնային համակարգը օգտատերերի համար գործում է «առցանց», որի արդյունքում հերթագրված երեխայի ծնողը ունի հնարավորություն՝ հետևելու երեխայի հերթին: Հերթագրված երեխաների թիվը շուրջ 12000 է:

Հանրակրթության վարչության նախադպրոցական բաժինը համագործակցում է «Սեյվ դը չիլդրն» ՀԿ-ի, «Վորլդ Վիժն ինթերնեյշնլ» ԲԿ-ի, «ՀՕՖ» երեխաների աջակցության կենտրոնի, «Հույսի կամուրջ» ՀԿ-ի, «Կարմիր խաչի», ինչպես նաև ԱԻՆ-ի տեսչական մարմինների հետ՝ իրականացնելով սեմինար-քննարկումներ և վերապատրաստման դասընթացներ:

Մանկապարտեզ հաճախող երեխաների հետ տարվող աշխատանքների իրականացման նպատակով հաստատություններում ստեղծված է համապատասխան միջավայր, որի կարևորագույն բաղադրիչներից է գույքային հագեցվածությունը:

Մանկապարտեզներն ապահովված են կոշտ և փափուկ անհրաժեշտ գույքով:

Հիմնախնդիրներ

Դպրոց

1. Մրցունակ կրթության համար անհրաժեշտ կրթական միջավայրի ոչ լիարժեք ապահովվածություն (հիմնանորոգման կարիք ունեն մոտ 65 դպրոց):
2. Առողջ ապրելակերպի կանոններին տիրապետող, ֆիզիկապես առողջ, աշխատանքային գործունեությանը և հայրենիքի պաշտպանությանը պատրաստ քաղաքացու ձևավորման

- համար անհրաժեշտ պայմանների բացակայություն՝ մոտ 77 դպրոցների մարզադահլիճների և սպորտհրապարակների անմխիթար վիճակի, սպորտային գույքի պակասի պատճառով:
- Նորագույն տեխնոլոգիաների ոչ լիարժեք կիրառում դասապրոցեսում՝ դրանց պակասի կամ հին լինելու պատճառով, ինչպես նաև մանկավարժների մեծ մասի համար նորագույն տեխնոլոգիաներով աշխատելու դժվարությունը:
  - Համընդհանուր ներառման ծրագրի իրականացում՝ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողների համար կրթական անհրաժեշտ միջավայրի բացակայության պայմաններում (հարմարեցված դասասենյակներ, դպրոցական գույք, անհրաժեշտ սարքավորումներ, սանհանգույցներ, հանգստի սենյակներ, թեքահարթակներ հիմնականում առկա չեն):
  - Արտակարգ օժտվածությամբ դպրոցականներին և նրանց ուսուցիչներին հայտնաբերելուն և խրախուսելուն միտված աշխատանքների հնարավորության բացակայություն:

Մանկապարտեզ

- Քարտեզագրման արդյունքում ստացված տվյալների հիման վրա՝ Երևան քաղաքի նախադպրոցական հաստատությունների երեխաների հերթագրման և ընդգրկվածության հիմնախնդրի կարգավորում:
- Վարձակալությամբ տրված նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների շենքերի պայմանագրերի վերանայում և զբաղեցրած տարածքների ազատում:
- Մանկապարտեզների հիմնանորոգման, ժամանակակից պահանջներին համապատասխանեցման, ինչպես նաև բակային պայմանների բարելավման անհրաժեշտություն:
- Նոր խմբերի ձևավորում՝ մանկապարտեզներում առկա չօգտագործվող տարածքների ընդգրկմամբ:
- Մանկապարտեզների՝ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների կրթադաստիարակչական աշխատանքների արդյունավետ կազմակերպման նպատակով մանկավարժական համակազմերի համալրում մասնագետներով, ինչպես նաև վերապատրաստում՝ համընդհանուր ներառման ծրագրի շրջանակում՝ համագործակցելով շահագրգիռ հասարակական կազմակերպությունների հետ՝ «Հույսի կամուրջ», «Վորլդ Վիժն», «Մեյվ դը Չիլդրեն» և այլն:
- Դաստիարակների աշխատանքն առավել արդյունավետ դարձնելու նպատակով նոր տեխնոլոգիաների ներդրում. մեկ համակարգիչ՝ յուրաքանչյուր խմբում (980 խումբ), ինչպես նաև դաստիարակների վերապատրաստում:
- Մանկապարտեզ չհաճախող 5-6 տարեկան երեխաների համար այլընտրանքային մոդելներով նախադպրոցական կրթության կազմակերպում՝ դպրոցների ազատ տարածքների հարմարեցմամբ, առանց քնի, սակայն ապահովելով մեկանգամյա սնունդ:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«Մրցունակ կրթության ապահովմանն ուղղված աշխատանքների կազմակերպում և աջակցություն»

Ծրագրի նպատակը	Ծրագրի նպատակը դպրոցներում մրցունակ կրթության ապահովմանը միտված գործընթացներին աջակցություն կազմակերպելն է
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագրի իրականացման կարևոր պայմաններից է դասանյութը S2S-ների կիրառմամբ, համագործակցային մեթոդներով մատուցելը՝ սովորելը առավել հետաքրքիր և դյուրին դարձնելու համար: «ԿՏԱԿ-ի» համագործակցությամբ կապահովվի «Հայկական կրթական միջավայրի պաշարների շտեմարանի» և էլեկտրոնային ուսումնական այլ նյութերի օգտագործումը դասապրոցեսում: Նույն համագործակցությամբ «Իթվինինգ» ծրագրով կիրականացվի ուսուցիչների

	<p>վերապատրաստում:</p> <p>«Ստարտափ-Երևան» նախագծով կրթության որակի բարձրացմանն ուղղված կմշակվեն և կիրականացվեն աշակերտական ծրագրերը՝ «Միասին կարող ենք» նշանաբանով:</p> <p>SZS կիրառմամբ դասանյութն առավել հետաքրքիր և մատչելի դարձնելու համար դպրոցները համալրվելու են նորագույն տեխնոլոգիաներով: Այս նպատակով՝</p> <ul style="list-style-type: none"> -կրթական ծրագրեր իրականացնող միջազգային կազմակերպությունների հետ ձեռք բերել պայմանավորվածություն՝ համապատասխան ծրագրերում Երևանի հանրակրթական դպրոցների ընդգրկվածությունն ապահովելու համար: -հեռահաղորդակցության տարբեր ընկերությունների համագործակցությամբ («Յուքում») բյուջեով նախատեսած մրցույթ-միջոցառումներում հաղթող դպրոցներին պարգևատրել համակարգիչներով կամ (հնարավորության դեպքում) դպրոցում ձևավորել համակարգչային նոր կաբինետ: -էլեկտրոնային գրատախտակների, տեխնոլոգիական այլ միջոցների ձեռքբերման նախաձեռնում՝ կապ ստեղծելով տվյալ դպրոցի գործարար շրջանավարտների, ինչպես նաև տարբեր հովանավորների, բարեգործ հայրողիների հետ:
Համագործակցություն	ԿՏԱԿ, կրթական ծրագրեր իրականացնող ՀԿ-ներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Ժամանակակից տեխնոլոգիական միջոցներով դպրոցների համալրում:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայության դպրոցների աշակերտներ, մանկավարժներ, ծնողներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը շարունակական է 2020-2023թթ. 2020թ. 2-րդ-4-րդ եռամսյակ

«Երևանի քաղաքապետարանի դպրոցներում համընդհանուր ներառականության ներդրում»

Ծրագրի նպատակը	Յուրաքանչյուր երեխայի համար, այդ թվում՝ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող, զարգացման առանձնահատկություններին համապատասխան հարմարեցված միջավայրով կրթության ապահովում: Ներառված երեխաների ինտեգրում հասարակությանը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Երևանի քաղաքապետարանի դպրոցներում 2019թ. հունվարից, համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության՝ 2016թ. փետրվարի 18-ի «Համընդհանուր ներառական կրթության համակարգի ներդրման գործողությունների պլանի և ժամանակացույցի» հ.6 արձանագրային որոշման պահանջների, շարունակվելու են համընդհանուր ներառման գործընթացները: Ծրագրի շրջանակում «Հուլիսի կամուրջ» ՀԿ-ի համագործակցությամբ իրականացվելու են հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների՝ ներառական կրթության տեսության և կիրառման հարցերով վերապատրաստումներ: Դպրոցները կունենան ուսուցչի օգնականներ, համապատասխան կազմակերպությունների միջոցով կիրականացվի նրանց վերապատրաստման գործընթացը: Շարունակվելու են սանհանգույցների հարմարեցման, թեքահարթակներով ապահովման աշխատանքները այն դպրոցներում, ուր կընդգրկվեն կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող դպրոցականներ: Վերանորոգվող դպրոցների ծրագրերում կնախատեսվեն շենքային պայմանների համապատասխանեցում հատուկ կարիքներով երեխաների պահանջներին:
Համագործակցություն	«Հուլիսի կամուրջ», «Վորլդ Վիժն» ՀԿ-ներ, ՀՀ ԿԳՄՄՆ «Կրթական ծրագրերի կենտրոն»
Ծրագրի	Դպրոցներում ընդգրկված կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք

անմիջական նպատակը	ունեցող դպրոցականների ինտեգրում հասարակությանը:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի դպրոցներում ներառված կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող 1372 դպրոցականներ, նրանց ընտանիքները:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը շարունակական է 2020-2023թթ. 2020թ. 1-4-րդ եռամսյակ

«Մրցունակ կրթության ապահովման նպատակով արտակարգ ընդունակություններով դպրոցականների հայտնաբերում և խրախուսում»

Ծրագրի նպատակը	Արտակարգ օժտվածությամբ դպրոցականների հետ տարվող անհատական աշխատանքների կազմակերպման խրախուսում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Սովորողների ինտելեկտուալ կարողությունների զարգացմանը նպաստելու նպատակով դպրոցական առարկայական օլիմպիադաների տարածքային, քաղաքային և հանրապետական փուլերի կազմակերպում և անցկացում: Հաղթողներին՝ հանրապետական և միջազգային օլիմպիադաներին մասնակցելու ապահովմանը աջակցություն:
Համագործակցություն	ՀՀԿԳՄՍ նախարարություն, «Այբ» հիմնադրամ,
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Դպրոցներում արտակարգ ընդունակություններով սովորողներին և նրանց ուսուցիչներին խրախուսում:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայության դպրոցների աշակերտներ, մանկավարժներ, ծնողներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը շարունակական է 2020-2023թթ. 2020թ. 1-2-րդ եռամսյակ

«Մրցունակ կրթության ապահովմանն ուղղված աշխատանքների կազմակերպում և աջակցություն (ՏՀՏ-ների կիրառում դասապրոցեսում)»

Ծրագրի նպատակը	Ծրագրի նպատակը դպրոցներում մրցունակ կրթության ապահովմանը միտված գործընթացներին աջակցություն կազմակերպելն է
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Հետաքրքիր և բովանդակալից դասապրոցեսի ապահովումը կրթության որակի բարձրացման նախապայման է: Այս նպատակով՝ - բնագիտամաթեմատիկական առարկաների դասավանդումն իրականացվելու է տեղեկատվական հաղորդակցման տեխնոլոգիաների կիրառմամբ փոխներգործուն մեթոդներով: - դասապրոցեսում ապահովվելու է «Հայկական կրթական միջավայրի պաշարների շտեմարանի» և էլեկտրոնային ուսումնական այլ նյութերի օգտագործումը: «Կրթական համակարգում նախնական ինժեներական կրթության ներդրում» ծրագրի շրջանակում շարունակվելու է համագործակցությունը «Բնֆորմացիոն տեխնոլոգիաների ձեռնարկությունների միություն» ՀԿ-ի հետ՝ հ.հ.11,12,155 դպրոցներում գործող ռոբոտաշինության խմբակները «Արմաթ» ինժեներական լաբորատորիաների վերակազմավորելու նպատակով:
Համագործակցություն	ԿՏԱԿ, «Բնֆորմացիոն տեխնոլոգիաների ձեռնարկությունների միություն» ՀԿ

Ծրագրի անմիջական նպատակը	Աշակերտների մեջ սովորելու հանդեպ ներքին մոտիվացիացիայի առաջացում և ճանաչողական ակտիվության ձևավորում:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայության դպրոցների աշակերտներ, մանկավարժներ, ծնողներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը շարունակական է 2020-2023թթ. 2020թ. 1-4-րդ եռամսյակ:

«Դպրոցական շենքերի հիմնանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Ծրագրի իրականացման նպատակը Երևանի ենթակայության հանրակրթական դպրոցների շենքային պայմանները ժամանակակից կրթական պահանջներին համապատասխանեցումն է՝ մրցունակ կրթության ապահովման համար:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Գույքագրվել և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն է ներկայացվել հանրակրթական դպրոցների անմխիթար վիճակում գտնվող շենքերի վերաբերյալ տեղեկատվություն: Հայաստանի Հանրապետությունում սեյսմիկ անվտանգության բարելավման ծրագրի շրջանակում կառուցվելու կամ ամրացվելու են պետական հանրակրթական դպրոցներ՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 13.07.2017թ. հ.805-Ն որոշման: Նշված որոշմամբ հաստատվել է «Հայաստանի Հանրապետության պետական հանրակրթական դպրոցների սեյսմիկ անվտանգության բարելավման 2015-2030 թվականների ծրագիրը հաստատելու մասին» ՀՀ 23.07.2015թ. հ.797-Ն որոշման մեջ կատարված փոփոխություններով քաղաքապետարանի ենթակայության թվով 13 դպրոցների ցանկը, որոնք ենթակա են վերակառուցման կամ ամրացման (հ.հ.6,18,22,51,68,91,95,116,122,135,153,191 դպրոցները և «Հակոբ Կոջոյան» կրթահամալիրը) : Երևանի Ռ. Իշխանյանի անվ.հ.153 դպրոցում աշխատանքներն ավարտված են, 2020 թվականին կավարտվեն հ.հ.20,135,143,191 դպրոցների շինարարությունը, մնացած դպրոցներում վերանորոգման աշխատանքները կշարունակվեն: Երևանի հ.հ.154,87,24,33 դպրոցների վերանորոգումն իրականացվելու է սփյուռքահայ բարեգործների կողմից: 2020թ. ավարտին կհասցվի Երևանի հ.154 դպրոցի մարզական և հանդիսությունների դահլիճների վերանորոգումը:
Համագործակցություն	Ասիական զարգացման բանկ, Սփյուռքահայ բարեգործներ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Երևանի հ. հ. 20,135,143,191 դպրոցների աշակերտության համար կրթական համապատասխան միջավայրի ապահովում: Նշված և Երևանի հ.154 դպրոցներում վերանորոգված մարզական և հանդիսությունների դահլիճները կծառայեն դպրոցականների գեղագիտական դաստիարակությանը և առողջ ապրելակերպի ձևավորմանը:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի հ. հ. 20,135,143,191 դպրոցների աշակերտները, մանկավարժական համակազմ, դպրոցականների ծնողներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը շարունակական է 2020-2023թթ. 2020թ. 2-րդ-4-րդ եռամսյակ:

«Սովորողների արժեքային համակարգի ձևավորման աջակցություն »

Ծրագրի	Դպրոցներում կանցկացվեն թեմատիկ շաբաթներ, ըստ վարչական շրջանների
--------	---

նպատակը	կհիմնվեն աշակերտական ակումբներ (մասնագիտական կողմնորոշման, գրական, բնապահպանական (էկո) ակումբներ) ազգային արժեհամակարգով հայրենապաշտ քաղաքացու ձևավորմանը աջակցելու նպատակով:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Դպրոցներում կիրականացվեն հայ ժողովրդի նշանավոր զավակներին նվիրված շաբաթներ, տարվա հոբելյարներին նվիրված միջոցառումներ, որոնցից կատարված ծաղկաքաղով կկազմակերպվի համաքաղաքային հանդիսություն: Ծրագրի նպատակի իրականացման համար, ըստ վարչական շրջանների, ստեղծվելու են աշակերտական ակումբներ. Մասնագիտական կողմնորոշման -կանցկացվեն ոչ ֆորմալ դասընթացներ՝ կիրառելով Հայաստանի մանուկների հիմնադրամի (COAF) մշակված մեթոդաբանությունը, որը 80-ից ավել դպրոցներում ներդրվել է «Մեյվ դը չիլդրեն» ՀԿ կողմից: Կազմակերպվելու են հանդիպումներ մասնագիտության մեջ հաջողած անձանց հետ՝ «Դասը վարում է մասնագետը» խորագրով: Գրական ակումբ ՝ միտված է աշակերտների շրջանում ընթերցանության նկատմամբ հետաքրքրության, քննադատական և վերլուծական մտածողության խթանմանը: Բնապահպանական (էկո) ակումբ ՝ դպրոցականների շրջանում բնապահպանական դաստիարակությանը միտված նախաձեռնողական ծրագրերի իրականացումն է՝ հետևյալ ուղղվածություններով՝ <ul style="list-style-type: none"> ✓ աղբի տեսակավորման մասին գիտելիքների տարածումը և դպրոցներում կիրառության հնարավորությունների ստեղծումը, ✓ բիո էթիկայի սկզբունքների հանրայնացումը, ✓ «Լավագույն դպրոցական այգի» խրախուսական մրցույթի անցկացումը, ✓ հայրենաձանաչողական արշավների կազմակերպումը, ✓ արձակուրդների շրջանում ագրոտուրիզմի նախաձեռնումը և խթանումը:
Համագործակցություն	Հայաստանի գրողների միություն, «Երիտասարդները հանուն զարգացման» հիմնադրամ, «Հույսի կամուրջ» և կրթական ծրագրեր իրականացնող այլ ՀԿ- ներ, մշակութային համապատասխան օջախներ՝ համաձայնությամբ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Դպրոցականներին նախապատրաստել նախաձեռնողական գործընթացների՝ նախատեսված ծրագրի իրականացման ուղղությամբ:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի քաղաքապետարանի դպրոցների աշակերտները, մանկավարժական համակազմերը, դպրոցականների ծնողները:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը շարունակական է 2020-2023թթ. 2020թ. 1-4-րդ եռամսյակ

«Ուսուցիչների նորարարական կարողությունների զարգացման աջակցություն»

Ծրագրի նպատակը	Ծրագրի իրականացման նպատակը մանկավարժների մասնագիտական կարողությունների զարգացմանը, նորագույն մեթոդներով աշխատելուն աջակցելն է:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Մրցունակ կրթության ապահովման, կրթության որակի բարձրացման նպատակով իրականացվելու են ուսուցիչների նորարարական կարողությունների զարգացման, կրթական նորացող մեթոդաբանության յուրացման, նրանց մասնագիտական կատարելագործմանն ուղղված վերապատրաստումներ՝ համապատասխան բուհերի և կազմակերպությունների համագործակցությամբ (առկա են հուշագրեր): Արժևորելով մայրաքաղաքի վաստակաշատ մանկավարժների ներուժը՝

	<p>-նախատեսվում է Երևանյան դպրոցներում և մանկապարտեզներում կազմակերպել «Վարպետաց դասեր» նորարարական փորձով հայտնի մանկավարժների կողմից: Դպրոցների տնօրենների փորձի փոխանակման և «Լավագույն տնօրենի» փորձի մասայականացման գործընթացի կազմակերպում:</p> <p>-փորձի փոխանակման նպատակով շարունակվելու են ուսուցիչների և մանկապարտեզների դաստիարակների փոխայցելություններ Երևանի քույր քաղաքների կրթական հաստատություններ:</p> <p>Նախատեսվում է նաև Երևանի և Սփյուռքի դպրոցների միջև հեռուստակամուրջ՝ հայրենագիտության դասերի կազմակերպման, ինչպես նաև միջմշակութային կապերի ստեղծման նպատակով:</p>
Համագործակցություն	Երևանի Խ. Աբովյանի անվան պետական մանկավարժական համալսարան, կրթական ծրագրեր իրականացնող հասարակական կազմակերպություններ, Երևանի քույր քաղաքների կրթական հաստատություններ(Ստեփանակերտ, Մոսկվա, Մանկտ Պետերբուրգ և այլն):
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Մանկավարժների մասնագիտական կարողությունների արդիականացում:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի քաղաքապետարանի և քույր քաղաքների դպրոցների աշակերտները, մանկավարժական և ծնողական համակազմերը
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը շարունակական է՝ 2020-2023թթ. 2020թ.2-րդ և 4-րդ եռամսյակ:

«Մանկապարտեզների գույքի թարմացում»

Ծրագրի նպատակը	Նախադպրոցական տարիքի երեխաների ներդաշնակ զարգացում, ֆիզիկական և հոգեկան առողջության պահպանում և ամրապնդում, երեխայի խնամք:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	<p>Մանկապարտեզների գույքի նորացում.</p> <ul style="list-style-type: none"> • կոշտ գույք (երեխաների և աշխատակազմի համար) • կենցաղային տեխնիկա, • խոհանոցային սպասք:
Համագործակցություն	Վարչական շրջաններ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Երեխաների համար բարենպաստ միջավայրի ապահովում:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Մանկապարտեզների սաներ, աշխատակիցներ, երեխաների ծնողներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը շարունակական է 2020-2023թթ. 2020թ.1-4-րդ եռամսյակ

«Մանկապարտեզների շենքերի նորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Ծրագրի հիմնական նպատակն է շենքերի վերանորոգմամբ երեխաների համար ստեղծել շենքային բարենպաստ պայմաններ՝ սանիտարահիգիենիկ նորմերի ապահովմամբ:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Թվով 66 մանկապարտեզների շենքերի հիմնանորոգում:

Համագործակցություն	Միջազգային կազմակերպություններ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	<p>բեխաների համար բարենպաստ միջավայրի ապահովում.</p> <ul style="list-style-type: none"> • շենքերի հիմնանորոգում • նյութատեխնիկական բազայի թարմացում:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Մանկապարտեզների սաներ, ծնողներ և հաստատության աշխատակիցներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը շարունակական է 2020-2023 թթ. 2020թ. 1-4-րդ եռամսյակ

«Նախադպրոցական կրթության մատչելիություն»

Ծրագրի նպատակը	Ծրագրի հիմնական նպատակն է մեկնարկային հավասար պայմանների ապահովմամբ երեխաների սահուն անցումը դպրոց:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նախադպրոցական անվճար կրթություն
Համագործակցություն	Հիմնադրամներ, բարեգործական կազմակերպություններ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Շենքերի հիմնանորոգում, գույքի նորացում: Հերթագրված երեխաների ընդունելության հիմնախնդրի կարգավորում: Մանկապարտեզներում համընդհանուր ներառման գործընթացի իրականացում:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Մանկապարտեզների սաներ, ծնողներ և հաստատության աշխատակիցներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը շարունակական է 2020-2023 թթ. 2020թ. 1-4-րդ եռամսյակ

Մ Ի Ջ Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն Հ Ա Մ Ա Գ Ո Ր Ծ Ա Կ Ց Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Երևանի քաղաքապետարանը համագործակցում է արտերկրի ավելի քան 50 քաղաքների հետ և անդամակցում միջազգային 8 կազմակերպությունների («Քաղաքապետերը հանուն խաղաղության», «ԱՊՀ երկրների, մայրաքաղաքների և խոշոր քաղաքների միջազգային համաժողով», «Տեղական բնապահպանական նախաձեռնությունների միջազգային խորհուրդ», «Համաշխարհային պատմական ժառանգության քաղաքների կազմակերպություն», «Ֆրանսախոս քաղաքապետերի միջազգային ասոցիացիա», «Միջազգային քաղաքային համայնքների լուսավորում ասոցիացիա», «Մեծովյան մայրաքաղաքների ասոցիացիա», «Եվրոսիթիս» ասոցիացիա)՝ ստեղծելով պայմանագրային ծավալուն դաշտ և միաժամանակ իրականացնելով տարբեր համատեղ ծրագրեր: Երևան քաղաքը վերջին 5 տարիների ընթացքում ստորագրել է 18 հուշագրեր և համաձայնագրեր՝ այդ թվում նոր համագործակցություններ են կնքվել Խանտի Մանսիսկ (ՌԴ, 2014թ.), Աշխաբադ (Ղազախստան, 2014թ.), Ամման (Հորդանան, 2014թ.), Նովոսիբիրսկ (ՌԴ, 2014թ.), Կրասնոդար (ՌԴ, 2014թ.), Անտոնի (Ֆրանսիա, 2014թ.) և Վուլբրի (Ավստրալիա, 2017թ.) քաղաքների հետ:

Ժամանակակից աշխարհում քաղաքների ու առավել ևս խոշոր քաղաքների դերակատարումը մեծացել է և մերօրյա հիմնախնդիրների լուծումներն ու քաղաքային տնտեսության զարգացմանը միտված գործողություններն և ներկայացվող ծրագրերը պարտադրում են պրագմատիկ աշխատանքներ իրականացնել արտաքին կապերի ոլորտում:

Հիմնախնդիրներ

1. Երկկողմ և բազմակողմ համագործակցությունն ուղղել Երևանում հստակ և արդիական ծրագրերի կյանքի կոչմանը:
2. Ակտիվացնել միջազգային համագործակցության շրջանակներում հնարավոր ռեսուրսների ներգրավումը Երևանի քաղաքային տնտեսության տարբեր բնագավառներում:
3. Հատկապես կարևորվում է արտերկրի մայրաքաղաքների և խոշոր քաղաքների հետ համաձայնագրերի ստորագրումը՝ համագործակցության կոնկրետ ուղղություններով ու հստակ պայմանավորվածությունների ձևերով և բազմակողմ համագործակցության աշխարհագրության ընդլայնմամբ:
4. Երևանն իր մայրաքաղաքային գործառույթներից ելնելով պետք է ավելի ակտիվ լինի իր թե՛ երկկողմ այցերի, թե՛ միջազգային և տարածաշրջանային կառույցներում ներկայության առումով:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«Մայրաքաղաքի գործընկերային հարաբերությունների ընդլայնում»

Ծրագրի նպատակը	Մայրաքաղաքի գործընկերային հարաբերությունների ընդլայնում՝ համագործակցության համաձայնագրերի կնքում, թարմացում, առկա համաձայնագրերի շրջանակում կապերի ակտիվացում, Երևանի՝ իբրև մշակութային խոշոր կենտրոնի ներկայացում: Ծրագրի նպատակն է բարձրացնել Երևանի հանրաճանաչելիությունը, ներգրավել օտարերկրյա ներդրումներ, ինչպես նաև աջակցել զբոսաշրջության զարգացմանը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է՝ - ստորագրել համագործակցության համաձայնագրեր Քաթարի մայրաքաղաք Դոհայի, Ավստրիայի մայրաքաղաք Վիեննայի, Սլովենիայի մայրաքաղաք Լյուբլյանայի, Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետության մայրաքաղաք Կահիրեի, ԻԻՀ Շիրազ, Դրոնոսի մայրաքաղաք Բիշկեքի, Ղազախստանի մայրաքաղաք Նուր-Սուլթանի հետ: - ակտիվացնել համագործակցության կապերը արդեն իսկ կնքված համագործակցության համաձայնագրերի շրջանակներում /Փարիզ, Լոս

	<p>Անջելես, Վենետիկ, Ռիգա, Սոֆիա, Աթենք, Բեյրութ, Լիոն, Մարսել, Քեմբրիջ (ԱՄՆ) և այլն/,</p> <ul style="list-style-type: none"> - թարմացնել համագործակցության համաձայնագրերը ԱՄՆ Մասաչուսեթս նահանգի Քեմբրիջ քաղաքի, Մոնտենեգրոյի մայրաքաղաք Պոդգորիցայի, Բելառուսի մայրաքաղաք Մինսկի, Իտալիայի Տոսկանա և Կանադայի Մոնրեալ քաղաքների հետ, - Երևանի քաղաքապետարանի և Սանկտ Պետերբուրգի կառավարության միջև կնքված համագործակցության ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է անցկացնել Երևանի օրերը Սանկտ Պետերբուրգում, - աջակցել ներդրումային միջազգային ցուցահանդեսներին մասնակցության ապահովմանը, գործընկեր քաղաքներում ներդրումային շնորհանդեսների կազմակերպմանը, - ակտիվացնել Երևանի տնտեսապես զարգացած գործընկեր քաղաքներից Երևան գործարար այցելությունների կազմակերպման աշխատանքները, - ակտիվացնել կապերը Երևանի քաղաքապետարանի և գործընկեր քաղաքների տուրիզմի պատասխանատուների միջև, - իրականացնել եղբայրության պուրակներ և զբոսայգիներ հիմնելու ծրագրեր, - խրախուսել և ընդլայնել վարչական շրջանների և գործընկեր քաղաքների, ինչպես նաև խոշոր քաղաքների վարչական միավորների միջև համագործակցությունը - տրամադրել տեղեկատվություն Երևանի գործընկեր քաղաքներին Երևանում անցկացվելիք միջոցառումների և փառատոների վերաբերյալ:
Համագործակցություն	Քույր և գործընկեր քաղաքներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Մայրաքաղաքի գործընկերային հարաբերությունների ընդլայնում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի բնակիչներ, Երևանի քաղաքապետարան, քույր և գործընկեր քաղաքներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Միջազգային համագործակցությունների շրջանակներում համատեղ ծրագրերի մշակում և միջոցառումների իրականացում»

Ծրագրի նպատակը	Միջազգային համագործակցությունների շրջանակներում ծրագրերի իրականացում,
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	<p>Ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է՝</p> <p>ակտիվացնել աշխատանքները սփյուռքի կառույցների և ՀՀ դիվանագիտական հաստատությունների հետ կոնկրետ ծրագրերի ներկայացման առումով, համագործակցել միջազգային և տարածաշրջանային կառույցների շրջանակներում, ցուցաբերել ակտիվ մասնակցություն AIMF-ի ամենամյա գագաթաժողովներին, կազմակերպել փոխայցելություններ ֆրանսիական քույր և գործընկեր քաղաքների հետ և մշակել համատեղ ծրագրեր,</p> <p>ցուցաբերել ակտիվ մասնակցություն «Եվրոսիթիս» ասոցիացիայի աշխատանքներին, ինչպես նաև ապահովել հնարավոր ներգրավում Եվրամիության կողմից ֆինանսավորվող ծրագրերին,</p> <p>ՀՀ-ում և ՀՀ-ից դուրս գործող միջազգային և տարածաշրջանային կառույցների հետ բանակցությունների վարում՝ տեխնիկական օժանդակության տրամադրման</p>

	վերաբերյալ: իրականացնել ԱՄՆ Լոս Անջելես քաղաքի հետ համատեղ ծրագրեր իրականացնել Վրաստանի մայրաքաղաք Թբիլիսի քաղաքի հետ համատեղ ծրագրեր իրականացնել Հորդանանի Հաշիմյան Թագավորության մայրաքաղաք Ամմանի հետ համատեղ ծրագրեր, իրականացնել ՀՀ մարզերի և ԱՀ շրջանների հետ համատեղ ծրագրեր
Համագործակցություն	Միջազգային կազմակերպություններ, նախաձեռնություններ և համագործակցության այլ հարթակներ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի բնակիչներ, Երևանի քաղաքապետարան, քույր և գործընկեր քաղաքներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Համագործակցությունների շրջանակում քաղաքապետարանի կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների աշխատակիցների կարողությունների բարձրացում»

Ծրագրի նպատակը	Քաղաքապետարանի կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների, ինչպես նաև քաղաքապետարանի ենթակայության հաստատությունների աշխատակիցների կարողությունների բարձրացում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է քաղաքապետարանի կառուցվածքային և առանձնացված ստորաբաժանումների, ինչպես նաև քաղաքապետարանի ենթակայության հաստատությունների աշխատակիցների վերապատրաստումների կազմակերպում և փորձագիտական աջակցություն, անհրաժեշտության դեպքում նաև օտար լեզուների դասընթացների կազմակերպում: Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվեն նաև փորձի փոխանակման ծրագրեր քույր և գործընկեր քաղաքների հետ համագործակցությունների շրջանակում, որը կներառի <ul style="list-style-type: none"> - Երևանի և Թեհրանի քաղաքապետարանների ներկայացուցիչների փոխայցելություններ, - Երևանի քաղաքապետարանի և Լիոնի Մետրոպոլի միջև համագործակցություն, - Իլ դը Ֆրանսի շրջանային խորհրդի և Երևանի քաղաքապետարանի միջև համագործակցության շրջանակներում մասնագիտական սեմինարների և փորձի փոխանակման ծրագրի շարունակական իրականացում՝ ֆրանսիական առաջատար մասնագետների մասնակցությամբ:
Համագործակցություն	Միջազգային կազմակերպություններ, քույր և գործընկեր քաղաքներ, ինչպես նաև ՀՀ-ում դիվանագիտական ներկայացուցչություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Աշխատակիցների կարողությունների բարձրացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի քաղաքապետարանի աշխատակազմ, քույր և գործընկեր քաղաքների քաղաքապետարանների աշխատակիցներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

Մ Շ Ա Կ Ո Ի Յ Թ

Երևան համայնքի մշակույթի ոլորտում ընդգրկված կազմակերպությունները ՀՀ պետական մշակութային քաղաքականությանը համապատասխան՝ իրականացնում են մշակութային ժառանգության պահպանության, պաշտպանության, ուսումնասիրության, արվեստի ստեղծագործությունների ստեղծման և տարածման, մշակութային միջոցառումների իրականացման, ստեղծագործական ներուժի վերարտադրման պայմանների ապահովման և այլ գործառնություններ: Մշակույթի ոլորտի կարևոր խնդիրներից է նաև համագործակցությունը միջազգային մշակութային կառույցների, քույր ու գործընկեր քաղաքների հետ, ինչպես նաև այդ կառույցների մշակութային կյանքին ինտեգրման ապահովումը:

Երևան համայնքը մշակութային քաղաքականությունն իրականացնում է Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայությամբ գործող 72 կազմակերպությունների միջոցով, այդ թվում՝ 5 թանգարանների, 3 թատրոնների, 19 գրադարանների, 26 երաժշտական և արվեստի դպրոցների, 14 գեղագիտական զարգացման և մշակույթի տների, 2 մանկական ֆիլիարմոնիաների, «Երևան» փողային նվագախմբի, «Հայ Արտ» մշակույթի կենտրոնի և Երևանի կենդանաբանական այգու:

Մշակութային միջոցառումներ

Երևան քաղաքի բնակչության լայն զանգվածներին պետական, ազգային և այլ միջոցառումներին ընդգրկելու, վարչական շրջաններում մշակութային ծառայություններից օգտվելու մատչելիության ապահովելու, ինչպես նաև ազգային մշակութային և արվեստի հաղորդակցվելու նպատակով կազմակերպվում են պետական, եկեղեցական, ազգային և այլ տոներին նվիրված միջոցառումներ, տոնակատարություններ:

Թանգարաններ

Երևան քաղաքում առկա թանգարաններից Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայությամբ գործում են Երևան քաղաքի պատմության, Ժամանակակից արվեստի, Կարեն Դեմիրճյանի, Ֆրիտյոֆ Նանսենի անվան թանգարանները և «Էրեբունի» պատմահնագիտական արգելոց-թանգարանը, որոնք կազմակերպում են գիտացուցադրական, գիտահետազոտական, ֆոնդային և գիտալուսավորական-մասսայական ուղղություններով աշխատանքներ, ցուցահանդեսներ, միջոցառումներ՝ բնակչությանը ծանոթացնելով և հանրահռչակելով մշակութային արժեքները:

Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայությամբ գործող թանգարաններում տարեցտարի համալրվում են թանգարանային հավաքածուները, ավելանում է այցելուների թիվը:

Հիմնախնդիրներ

1. Վերականգման /ռեստավրադիայի/ արվեստանոցների՝ նյութերով և տեխնիկայով վերազինման անհրաժեշտություն
2. Թանգարանային գիտաշխատողների՝ արտերկրի հեղինակավոր թանգարաններում վերապատրաստման անհրաժեշտություն
3. Թանգարանային հավաքածուների և արխիվի գիտական հետազոտության և ուսումնասիրման, արդյունքների հանրությանը ներկայացման անհրաժեշտություն
4. Հայկական ծագում ունեցող մշակութային ժառանգության միավորների հաշվառում և վերահաշվառում, ընդհանուր տեղեկատվական շտեմարանի ձևավորում, դրա մատչելիության ապահովում և հանրայնացում
5. Թանգարանային նմուշների վերականգնում, ֆոնդապահոցներում և ցուցադրությունում թանգարանային առարկայի անվտանգ և անհրաժեշտ պայմանների ապահովում
6. ՀՀ-ում գործող թանգարանների մշակութային արժեքների միասնական էլեկտրոնային տեղեկատվական շտեմարանի աշխատանքներին և մշակութային արժեքների թվայնացման գործընթացին մասնակցության ապահովման անհրաժեշտություն

7. Առավել վտանգված մշակութային ժառանգության միավորների վիճակի ուսումնասիրության անհրաժեշտություն
8. Էրեբունի պատմահնագիտական արգելոց-թանգարան» ՀՈԱԿ-ի վերակառուցման ծրագրի իրականացման անհրաժեշտություն՝ ուղղված հնավայրի վերականգնմանն ու այցելուների սպասարկման բարելավմանը:

Թատրոններ

Երևան քաղաքում գործող թատրոններից «Հ. Ղափլանյանի անվան դրամատիկական», «Երևանի պատանի հանդիսատեսի», «Միեր Մկրտչյանի անվան արտիստական» ՀՈԱԿ-ները իրենց գործունեությունը ծավալում են Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայությամբ:

Հիմնախնդիրներ

1. Նորագույն սարքավորումների, տեխնոլոգիաների ներդրման և նյութատեխնիկական բազայի արդիականացման անհրաժեշտություն
2. Թատրոններում նոր ստեղծագործություններով խաղացանկի համալրման անհրաժեշտություն

Գրադարաններ

Մայրաքաղաքի գրադարանները բնակչության գրադարանային տեղեկատվության սպասարկումը հիմնականում իրականացնում են Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայությամբ գործող 19 գրադարանների և իրենց 20 մասնաճյուղերի միջոցով: Բնակչության գրադարանային տեղեկատվության սպասարկումն իրականացնելուն զուգահեռ տարիքային տարբեր խմբերի համար իրականացվում է ազատ ժամանցի կազմակերպում՝ գրական, գրական-երաժշտական երեկոներ, գրքերի շնորհանդեսներ, մանկապատանեկան գրքի և երաժշտության շաբաթ, ազգային գրադարանային շաբաթ, ինչպես նաև՝ հանդիպումներ մշակույթի և արվեստի անվանի գործիչների հետ: Յուրաքանչյուր տարի կազմակերպվում է գրադարանավարի օրվան նվիրված «Հանդիպման վայրը գրադարան» միջոցառումը: Իրականացվում է ազգային, պետական, հոգևոր տոներին ու հիշարժան տարեթվերին նվիրված գրքային և մշակութային-թեմատիկ ցուցահանդեսներ, հանդիպումներ, շնորհանդեսներ, քննարկումներ, դասախոսություններ, ֆիլմերի դիտումներ և այլն:

Հիմնախնդիրներ

1. Գրադարաններում տեղեկատվական-հաղորդակցական, նորագույն տեխնոլոգիաների և էլեկտրոնային կառավարման համակարգերի ներդրման և կիրառման անհրաժեշտություն
2. Գրադարանային գույքի և շենքային պայմանների բարելավման անհրաժեշտություն
3. Գրադարաններում, տեխնիկական-տեղեկատվական բազայի վերագինման և էլեկտրոնային կառավարման համակարգերի ներդրման անհրաժեշտություն
4. Գրականության ֆոնդի համալրման անհրաժեշտություն

Երաժշտական և արվեստի դպրոցներ

Մայրաքաղաքում գեղագիտական դաստիարակությունն իրականացվում է երաժշտական, արվեստի, գեղարվեստի և կերպարվեստի դպրոցների միջոցով: Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայությամբ գործող 15 երաժշտական, 10 արվեստի և 1 կերպարվեստի դպրոցներն արտադպրոցական գեղագիտական դաստիարակությանը զուգահեռ նախապատրաստում են օժտված և տաղանդավոր երեխաներին՝ միջին և բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում ուսումը շարունակելուն:

Իրականացվում է վերոնշյալ դպրոցները երաժշտական գործիքներով համալրելու գործընթաց:

Հիմնախնդիրներ

1. Հանրապետական և միջազգային մրցույթներին և փառատոներին ներկայանալու համար դպրոցների լավագույն սաների մասնակցության ապահովման և նպաստավոր պայմանների ստեղծման անհրաժեշտություն

2. Անհրաժեշտ գույքով և երաժշտական գործիքներով համալրման անհրաժեշտություն

Մշակույթի տներ և գեղագիտական կենտրոններ

Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայությամբ գործում են 14 գեղագիտական, ստեղծագործական ու մշակութային կենտրոններ ու տներ:

Կենտրոնները և մշակույթի տները բնակչության ազատ ժամանցի կազմակերպման միջոցով իրականացնում են նրանց հետաքրքրությունների զարգացման համար պայմանների ստեղծում, հոգևոր, ստեղծագործական ունակությունների, գեղագիտական, ֆիզիկական զարգացում, սպորտային, ռազմահայրենասիրական դաստիարակություն, բնապահպանական և կիրառական գիտելիքների ձևավորում:

Մշակույթի տներում, գեղագիտական, ստեղծագործական կենտրոններում իրականացվում է պետական, ազգային տոներին և հիշարժան տարեթվերին նվիրված մշակութային միջոցառումների, համերգային ծրագրերի, ցուցահանդեսների կազմակերպում:

Հիմնախնդիրներ

- 1. Արդի չափանիշներին համապատասխան նորագույն տեխնոլոգիայի, գույքի, երաժշտական գործիքների, սարքավորումների ապահովման և համալրման անհրաժեշտություն*
- 2. Մշակութային կյանքին և ծրագրերին բնակչության լայն խավերի ընդգրկման անհրաժեշտություն*

Այլ մշակութային կազմակերպություններ

Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայությամբ գործում են «Հայաստանի փոքրիկ երգիչներ», «Յու. Բախշյանի անվան մանկական ֆիլիարմոնիա», «Երևան» փողային նվագախումբ» ՀՈԱԿ-ները և «Հայ-Արտ» մշակութային կենտրոն» ՓԲԸ-ն:

Նշված ֆիլիարմոնիաների միջոցով միավորվում են երաժշտական, արվեստի դպրոցների երաժշտական բացառիկ ընդունակություններով օժտված երեխաները, օժանդակում են գործող երաժշտական և արվեստի դպրոցներում լավագույն ուժերի բացահայտմանը և նրանց ունակությունների դրսևորման համար նպաստավոր պայմանների ստեղծմանը: «Երևան» փողային նվագախումբ» ՀՈԱԿ-ը իր գործունեությամբ նպաստում է դասական և ժամանակակից երաժշտության տարածմանը և հանրահռչակմանը:

«Հայ-Արտ» մշակութային կենտրոն» ՓԲԸ-ն իրականացնում է մշակութային գործունեություն՝ կազմակերպվում են ցուցահանդեսներ, համերգներ և ֆիլմերի դիտում:

Հիմնախնդիրներ

- 1. Նորագույն տեխնոլոգիաների, անհրաժեշտ սարքավորումների և երաժշտական գործիքների ձեռքբերման անհրաժեշտություն*
- 2. Հանրապետական և միջազգային փառատոներին և մրցույթներին մասնակցության ապահովման անհրաժեշտություն*

Երևանի կենդանաբանական այգի

Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայությամբ է գործում Երևանի կենդանաբանական այգին: Այգու՝ որպես կրթադաստիարակչական հաստատության հիմնական առաքելությունը բոլոր տարիքի անձանց և Հայաստանի բնության հարուստ կենսաբազմազանության հետ կապի ստեղծումն է: Այգու հիմնական գործունեությունը կայանում է այցելուների, զբոսաշրջիկների ժամանցի ապահովումը, բնական ռեսուրսների, կենսաբազմազանության և կենդանիների

համապատասխան բնակավայրերի ստեղծումն ու պահպանումը: Այգում աշխատանքներ են տարվում կենդանիների բնական աճի ավելացման, նոր կենդանիների ձեռքբերման և փոխանակման միջոցով նոր տեսակներով ապահովելու նպատակով: Այգին նաև կազմակերպում է բնակչության ժամանցը, որը հնարավորություն է ընձեռում այցելուներին ծանոթանալու վայրի բնաշխարհին, իրականացնում է մշակութային-ճանաչողական գործառույթ՝ այցելուներին տալիս է ինչպես բնապահպանական դաստիարակություն, այնպես էլ ձևավորում շրջակա միջավայրի նկատմամբ հոգատար և մարդասիրական վերաբերմունք:

Հիմնախնդիրներ

1. Կենդանաբանական այգում կենտրոնացված ջեռուցման համակարգի ներդրման անհրաժեշտություն
2. Կենդանաբանական այգու վերակառուցման և արդիականացման ծրագրի շարունակության ապահովման անհրաժեշտություն
3. Նոր ազատավանդակների անհրաժեշտություն
4. Այգու սահմանագծով պարսպապատման անհրաժեշտություն
5. Նոր կեդանանատեսակներով համալրելու անհրաժեշտություն

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

**«Արտադպրոցական դաստիարակություն» ծրագիր
(երաժշտական և արվեստի դպրոցներ)**

Ծրագրի նպատակը	Մշակութային նախնական մասնագիտական կրթության իրականացում, արտադպրոցական գեղագիտական դաստիարակություն, ազգային և համաշխարհային մշակութային ժառանգության ծանոթացում և ուսուցում, համապատասխան միջին և բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում հետագա ուսման նախապատրաստում, մշակութային կրթության և գեղագիտական դաստիարակության տարբեր ձևերի վճարովի ուսուցման իրականացում, բնակչության սոցիալական և տարիքային տարբեր խմբերի համար արվեստի զանազան ճյուղերի, մշակույթի և արհեստների ուսուցողական ծրագրերի կազմակերպում, երեխաների և պատանիների ստեղծագործական կարողությունների զարգացում, օժտված և տաղանդավոր երեխաների և պատանիների բացահայտում, ապագա կիրթ և բազմակողմանի զարգացած քաղաքացու ձևավորում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Երաժշտական և արվեստի դպրոցներում դպրոցահասակ երեխաների մշակութային նախնական մասնագիտական կրթության, արտադպրոցական գեղագիտական դաստիարակության, երաժշտաարվեստի և արվեստների ուսուցման իրականացում:
Համագործակցություն	ՀՀ ԿԳՄՄ նախարարություն, Երևանի քույր և գործընկեր քաղաքներ, հասարակական կազմակերպություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 Նախնականմասնագիտական կրթության, արտադպրոցական գեղագիտական դաստիարակության իրականացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երեխաներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. հունվար – 2020թ. դեկտեմբեր

**«Արտադպրոցական դաստիարակություն» ծրագիր
(մանկապատանեկան ստեղծագործության և գեղագիտական կենտրոններ)**

Ծրագրի նպատակը	Լրացուցիչ կրթադաստիարակչական բնույթի գործունեության իրականացում, սովորողների ազատ ժամանցի կազմակերպում, հետաքրքրությունների և նախասիրությունների զարգացման համար պայմաններ ստեղծում, մտավոր-հոգևոր, ստեղծագործական ունակությունների, գեղագիտական, ֆիզիկական զարգացում, սպորտային, ռազմահայրենասիրական դաստիարակություն, բնապահպանական և կիրառական այլ ոլորտներում գիտելիքների ձևավորում, ապագա կիրթ և բազմակողմանի զարգացած քաղաքացու ձևավորում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Արտադպրոցական դաստիարակության միջոցով դպրոցահասակ երեխաների համար լրացուցիչ կրթադաստիարակչական ուսուցման, ազատ ժամանցի կազմակերպման միջոցով նրանց հետաքրքրությունների զարգացման համար պայմանների ապահովում:
Համագործակցություն	ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարություն, Երևանի քույր և գործընկեր քաղաքներ, հասարակական կազմակերպություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 Լրացուցիչ կրթադաստիարակչական բնույթի գործունեության իրականացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երեխաներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. հունվար – 2020թ. դեկտեմբեր

«Համայնքային մշակույթի և ազատ ժամանցի կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Լրացուցիչ կրթադաստիարակչական բնույթի գործունեության իրականացում, սովորողների ազատ ժամանցի կազմակերպման միջոցով նրանց հետաքրքրությունների և նախասիրությունների զարգացման համար պայմանների ստեղծում, մտավոր-հոգևոր, ստեղծագործական ունակությունների, գեղագիտական, ֆիզիկական զարգացում, սպորտային, ռազմահայրենասիրական դաստիարակություն, բնապահպանական և կիրառական այլ ոլորտներում գիտելիքների ձևավորում, ապագա կիրթ և բազմակողմանի զարգացած քաղաքացու ձևավորում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Լրացուցիչ կրթադաստիարակչական բնույթի գործունեության միջոցով երեխաների, պատանիների և մեծահասակների համար ազատ ժամանցի կազմակերպում, նրանց հետաքրքրությունների զարգացման համար պայմանների ապահովում:
Համագործակցություն	ՀՀ մշակույթի նախարարություն, Երևանի քույր և գործընկեր քաղաքներ, հասարակական կազմակերպություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 Կրթադաստիարակչական բնույթի գործունեության իրականացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երեխաներ, պատանիներ և մեծահասակներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. հունվար – 2020թ. դեկտեմբեր

«Մշակութային միջոցառումների կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Երևան քաղաքի բնակչության լայն զանգվածների ընդգրկում պետական, ազգային և այլ միջոցառումներին, ազգային մշակութի և արվեստի հաղորդակցվելու մատչելիության ապահովում, մշակութային միջավայրի պահպանում և զարգացում, հայ և համաշխարհային հոգևոր-մշակութային արժեքների վրա խարսխված մշակութային արտադրանքի ստեղծման և ծառայությունների մատուցման գործընթացի խթանում, հանրության մշակութային պահանջներին համապատասխան մշակութային միջոցառումների մշակում և իրականացում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Երևան քաղաքում պետական, ազգային տոների, մասնագիտական տոների, հիշատակի օրերի և այլ մասսայական միջոցառումների կազմակերպում և անցկացում՝ նվիրված Ամանորին, Մայրության և գեղեցկության տոնին, Թատրոնի միջազգային օրվան, Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակի օրվան, Ջազի միջազգային օրվան, Պարի միջազգային օրվան, Թանգարանների միջազգային օրվան, Եվրոպական ժառանգության օրվան, «Վերջին զանգին», Երեխաների իրավունքների պաշտպանության միջազգային օրվան, Գրադարանավարի օրվան, հայ ականավոր գործիչների և մտավորականների հիշարժան և հոբելյանական տարեթվերին, Երևանի հիմնադրման «Էրեբունի-Երևան» տոնակատարություն, ինչպես նաև Երևան քաղաքի մշակութային միջավայրի պահպանման, զարգացման, հանրահռչակման, երեխաների և պատանիների գեղարվեստական զարգացման, գեղագիտական դաստիարակության, երիտասարդության և տարբեր տարիքային խմբերի մշակութային ժամանցի կազմակերպման՝ Արամ Խաչատրյանի անվան պատանի ստեղծագործողների ամենամյա մրցույթ-փառատոն, Երևան քաղաքի երաժշտական և արվեստի դպրոցների ստուգատես-փառատոն, «Երևանյան ամառ», «Երևանյան հեռանկարներ» միջազգային երաժշտական փառատոն, «Ոսկե ծիրան» միջազգային կինոփառատոն, Երևանի օրերը Մոսկվայում և Սանկտ Պետերբուրգում:
Համագործակցություն	ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարություն, Երևանի քույր և գործընկեր քաղաքներ, հասարակական կազմակերպություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 Երևան քաղաքում պետական, ազգային և այլ մասսայական միջոցառումների իրականացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բնակիչներ, զբոսաշրջիկներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. հունվար –2020թ. դեկտեմբեր

«Արտադպրոցական կազմակերպությունների համար գույքի ձեռքբերման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Երաժշտական և արվեստի դպրոցների գործունեության արդյունավետության բարձարցում, անհրաժեշտ գույքով՝ երաժշտական գործիքներով և համապատասխան պարագաներով ապահովում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Նախնական մասնագիտական կրթության ժամանակակից պահանջներին համապատասխան գույքով և երաժշտական գործիքներով ապահովում: Նախատեսվում է ձեռք բերել մոտ 150 անուն նոր գործիք:
Համագործակցություն	–
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 Նախնական մասնագիտական մշակութային կրթության արդյունավետության բարձրացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երաժշտական և արվեստի դպրոցներ

Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. հունվար –2020թ. դեկտեմբեր
---	----------------------------------

«Արտադարձական դաստիարակություն» երաժշտական և արվեստի դպրոցներում ազգային, լարային և փողային նվագարանների գծով ուսուցում

Ծրագրի նպատակը	Ազգային, լարային և փողային նվագարանների զարգացման և տարածման գործընթացի համար ազգային, լարային և փողային նվագարանների գծով ուսման վարձավճարի փոխհատուցման ավելացում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Երաժշտական և արվեստի դպրոցներում ազգային, լարային և փողային նվագարանների գծով ուսուցման կազմակերպում: Ծրագիրը գործում է 2007 թվականից, որի արդյունքում նշված դպրոցներում բացվել են ազգային նվագարանների նոր դասարաններ՝ խթանելով ազգային գործիքների պահպանմանը, զարգացմանը և տարածմանը, ինչպես նաև ծրագրի արդյունքում կարևորվում է դասական երաժշտական՝ լարային և փողային գործիքների պրոպանդանդանը: Ծրագրի շրջանակում սովորում են 610 երեխա, որից՝ 328-ը ազգային, 143-ը լարային և 139 փողային դասարաններում:
Համագործակցություն	ՀՀ ԿԳՄՄ և ՀՀ ֆինանսների նախարարություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 Երաժշտական և արվեստի դպրոցներում ազգային, լարային և փողային նվագարանների գծով ուսուցում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երեխաներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. հունվար –2020թ. դեկտեմբեր

«Գրադարանային ծառայություն»

Ծրագրի նպատակը	Բնակչության գրադարանային տեղեկատվության սպասարկում, ազատ ժամանցի կազմակերպում, հայ և համաշխարհային գրականության հանրահռչակում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Բնակչության գրադարանային տեղեկատվության տրամադրում և սպասարկում, գիտության և մշակույթի լուսաբանում ու մասսայականացում, գիտատեխնիկական գիտելիքների տարածում, գեղագիտական դաստիարակություն, կրթական համակարգի օժանդակում, համաշխարհային և հայ գրականության, պատմության, մշակույթի և այլ արժեքների տարածում, բնակչության ազատ ժամանցի կազմակերպում:
Համագործակցություն	ՀՀ ԿԳՄՄ, Երևանի քույր և գործընկեր քաղաքներ, հասարակական կազմակերպություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 Բնակչության գրադարանային տեղեկատվության սպասարկում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. հունվար –2020թ. դեկտեմբեր

«Թանգարանային ծառայություններ և ցուցահանդեսներ»

Ծրագրի նպատակը	Մշակութային ժառանգության պահպանման և հանրահռչակման գործընթացի խթանում, Երևանի՝ որպես մշակութային հարուստ ժառանգություն և ավանդույթներ ունեցող քաղաքի տեղորոշում և հանրահռչակում, մշակութային զբոսաշրջության խրախուսում, բնակչությանը մշակութային արժեքներին ծանոթացում, ցուցադրությունների կազմակերպում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Երևանի պատմամշակութային ժառանգությունը, հայկական կենցաղն ու մշակույթը, անցյալի և ներկայի արվեստի ստեղծագործությունները, ականավոր գործիչների կյանքն ու գործունեությունը ներկայացնող ցուցադրությունների կազմակերպում, բնագավառին առնչվող գիտական, կրթական գործունեության իրականացում, թանգարանային առարկաների և հավաքածուների պահպանում, հայտնաբերում, ուսումնասիրություն, թանգարանային ֆոնդերի համալրում, թանգարանային ֆոնդերի գիտական ուսումնասիրությունների իրականացում, նոր ցուցադրությունների կազմակերպում՝ ընդգրկելով պետական, ազգային տոներին, հիշարժան տարեթվերին նվիրված այլ միջոցառումներ և ցուցադրություններ:
Համագործակցություն	ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարություն, Երևանի քույր և գործընկեր քաղաքներ, հասարակական կազմակերպություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 Բնակչության թանգարանային արժեքներին ծանոթացում և հանրահռչակում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բնակիչներ, զբոսաշրջիկներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. հունվար – 2020թ. դեկտեմբեր

«Էրեբունի պատմահնագիտական արգելոց-թանգարան» ՀՈԱԿ-ի վերակառուցման-արդիականացման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Էրեբունի հնավայրի վերականգնում, զբոսաշրջության խթանում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Թանգարանի տարածքում կատարվում են գիտական ուսումնասիրություններ, պեղումներ: Նախատեսվում է վերականգնել թանգարանի շենքը և միջնաբերդը, Խալդի աստծո տաճարը, Արգիշտի արքայի պալատը, զիկուրատը, կարասային սրահը, ամֆիթատրոնը, որտեղ կբեմադրվեն թատերականացված ներկայացումներ Երևան քաղաքի պատմական անցյալի վերաբերյալ, հանգստի գոտին, որտեղ կստեղծվի ուրարտական ժամանակաշրջանի խոհանոցի ներկայացման հնարավորություն, ինչպես նաև ուրարտական մշակույթին բնորոշ և պատմական միջավայրը ցուցադրող այլ տարրեր, վարչական շենքը, հուշանվերների խանութը, ցանկապատը, ավտոկայանատեղին: Իրականացվում են քննարկումներ:
Համագործակցություն	ՀՀ մշակույթի նախարարություն, շահագրգիռ միջազգային կազմակերպություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 Էրեբունի հնավայրի վերականգնում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Այցելուներ և զբոսաշրջիկներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման	2020թ. հունվար – 2020թ. դեկտեմբեր

Ժամանակացույց	
«Թատերական ներկայացումներ»	
Ծրագրի նպատակը	Ազգային թատերարվեստի ավանդույթների պահպանում, դասական և ժամանակակից լավագույն ստեղծագործությունների բեմադրում, հին բեմադրությունների վերականգնում, նոր բեմադրությունների ներկայացում, ժամանակից թատերգության ներկայացում, հայ և համաշխարհային հեղինակների բարձրարժեք ստեղծագործությունների բեմականացում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Բնակչությանն ազգային թատերարվեստի լավագույն նմուշների ներկայացում, դասական և ժամանակակից լավագույն ստեղծագործությունների բեմադրում, թատրոնների խաղացանկերի համալրում՝ յուրաքանչյուր թատերաշրջանի ընթացքում 10 նոր և վերականգնված ներկայացմամբ, ստեղծագործական կազմերի համալրում, ազգային թատերարվեստի լավագույն նմուշների ներկայացում, դասական և ժամանակակից լավագույն ստեղծագործությունների բեմադրում, ներկայացումների որակի բարձրացում, համապատասխան բեմերի, լուսային և ձայնային տեխնիկայի վերազինման աշխատանքների իրականացում, մասնակցություն հանրապետական և միջազգային փառատոներին:
Համագործակցություն	ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարություն, Երևանի քույր և գործընկեր քաղաքներ, հասարակական կազմակերպություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 Բնակչության լայն զանգվածի համար դասական և ժամանակակից լավագույն ստեղծագործությունների բեմադրում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան քաղաքի բնակիչներ, զբոսաշրջիկներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. հունվար – 2020թ. դեկտեմբեր

«Կենդանաբանական այգու ցուցադրություններ»

Ծրագրի նպատակը	Վայրի կենդանիների պահպանում, վերացող կենդանիների բազմացում և ցուցադրում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Նախատեսվում է «Երևանի կենդանաբանական այգու վայրի կենդանիների պահպանում, Կարմիր գրքում գրանցված և վերացող կենդանիների բազմացում ու ցուցադրում: Այգում աշխատանքներ են տարվում կենդանիների բնական աճի ավելացման, նոր կենդանիների ձեռքբերման և փոխանակման միջոցով նոր տեսականիով ապահովելու նպատակով: Այգին նաև զբոսանքի և ժամանցի յուրատեսակ վայր է, որը հնարավորություն է ընձեռում այցելուներին ծանոթանալու վայրի բնաշխարհին, իրականացնում է մշակութային-լուսավորչական գործառույթ՝ այցելուներին տալիս է ինչպես բնապահպանական դաստիարակություն, այնպես էլ ձևավորում է շրջակա միջավայրի նկատմամբ հոգատար և մարդասիրական վերաբերմունք:
Համագործակցություն	ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարություն, ՀՀ բնապահպանության նախարարություն, արտերկրի կենդանաբանական այգիներ, միջազգային շահագրգիռ կազմակերպություններ, հասարակական կազմակերպություններ:
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 Վայրի կենդանիների պահպանումը, վերացող կենդանիների բազմացումը և ցուցադրումը
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Այցելուներ և զբոսաշրջիկներ

Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. հունվար –2020թ. դեկտեմբեր
---	----------------------------------

«Երաժշտարվեստի և պարարվեստի համերգների կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Երաժշտարվեստի բնագավառում հասարակության հոգևոր պահանջների ձևավորում ու բավարարում, ազգային երաժշտական կատարողական արվեստի պահպանում, տարածում և զարգացում, համերգային ծրագրերի կազմակերպում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Նախատեսվում է համերգային ծրագրերի կազմակերպում, օժտված երեխաների ստեղծագործական, կատարողական ձեռքբերումների, դեբյուտային ստեղծագործական աշխատանքների ներկայացում, միջոցառումների և մրցույթների, այդ թվում՝ համաքաղաքային, հանրապետական, միջազգային մրցույթների, փառատոների կազմակերպում և միջազգային մրցույթներին, փառատոներին մասնակցության ապահովում:
Համագործակցություն	ՀՀ ԿԳՄՄ նախարարություն, Երևանի քույր և գործընկեր քաղաքներ, հասարակական կազմակերպություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 Ժամանակակից արվեստի բնագավառում հասարակության հոգևոր պահանջների ձևավորումն ու բավարարումը
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երեխաներ, բնակչություն
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. հունվար –2020թ. դեկտեմբեր

Շ Ի Ն Ա Ր Ա Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն Ե Վ Բ Ա Ր Ե Կ Ա Ր Գ ՈՒ Մ

Երևան քաղաքում առկա են շուրջ 1100 փողոցներ՝ ընդհանուր 945 կմ երկարությամբ:

Փողոցների և հրապարակների ընդհանուր մակերեսը կազմում է 15 201 300 քմ, իսկ մայթերի, բակային տարածքների և կամուրջների հետ միասին՝ մոտ 24 348 648 քմ:

Հաշվի առնելով, որ տարեկան մայրաքաղաք են ներմուծվում մեծ քանակությամբ ավտոմեքենաներ և փողոցներում երթևեկում են ծանր տրանսպորտային միջոցներ, որից մաշվում և քայքայվում է փողոցների ասֆալտբետոնե ծածկը, յուրաքանչյուր տարի անհրաժեշտություն է առաջանում իրականացնել փողոցների ասֆալտբետոնե ծածկի վերանորոգման և հիմնանորոգման աշխատանքներ, ինչպես նաև կառուցել նոր փողոցներ, անցուղիներ և տրանսպորտային հանգույցներ:

Մայրաքաղաքը առավել բարեկեցիկ և հարմարավետ դարձնելու նպատակով վերանորոգման աշխատանքներ են կատարվում նաև բակային տարածքներում:

Իրականացվում են մայթերի, եզրաքարերի և հենապատերի վերանորոգման աշխատանքներ՝ վերանորոգվում կամ փոխարիվում են նորով մայթերի բետոնե սալիկները, բետոնե և բազալտե եզրաքարերը, վերականգնվում են հենապատերը: Ներկայումս Երևան քաղաքում հաշվառված է հենապատերի վերանորոգման և հիմնանորոգման կարիք ունեցող, ինչպես նաև նոր հենապատերի կառուցման անհրաժեշտություն ունեցող մոտ 100 հասցե:

Որպես մայրաքաղաքի այցեքարտ կարևորվում են կամուրջների և կամրջային կառույցների արտաքին տեսքն ու հուսալիությունը, շենքերի ճակատային հատվածների պատճառ վիճակը, որի ապահովման համար կատարվում են կամուրջների պահպանման, ընթացիկ նորոգման, շենքերի ճակատային պատերի նորոգման, լվացման և վթարային շքապատշգամբների վերանորոգման աշխատանքներ:

Գերակա խնդիր է հանդիսանում նաև մայրաքաղաքի բնակիչների և հյուրերի հանգստի կազմակերպման համար անհրաժեշտ հարմարավետ պայմաններ ստեղծելը, որի նպատակով անհրաժեշտ է մեծացնել նոր հանգստի գոտիների, այգիների և պուրակների ստեղծման, բակային տարածքների և խաղահրապարակների կահավորման աշխատանքների ծավալները:

Ոլորտի գերակայություններից է կրթական, նախադպրոցական, արտադպրոցական, մարզական և առողջապահական հաստատություններում հիմնանորոգման աշխատանքների, էներգախնայողության ապահովումը:

Մայրաքաղաքում շահագործվում են թվով 37 ջրային կառույցներ՝ շատրվաններ, ջրավազաններ, ինչպես նաև 2200 ցայտաղբյուրներ, որոնք բնորոշ են մայրաքաղաքին և յուրահատուկ տեսք ու թարմություն են տալիս: Դրանց շահագործման նպատակով Երևանի քաղաքապետարանի ծրագրերով յուրաքանչյուր տարի նախատեսվում են պահպանման և ընթացիկ նորոգման աշխատանքներ:

Մայրաքաղաքում բնակիչների և հյուրերի անվտանգ և հարմարավետ տեղաշարժը ապահովելու նպատակով ըստ անհրաժեշտության կառուցվում են հետիոտնային անցումներ, վերանորոգվում և շահագործման բարենպաստ պայմաններ են ստեղծվում առկա անցումներում:

Նոր անցումների ստեղծման վայրերն ընտրվում են ուսումնասիրության և մասնագիտական քննարկումների արդյունքում, հաշվի առնելով նաև քաղաքացիների առաջարկները:

Երևան քաղաքում առկա է թվով 71 անցում՝ 30 վերգետնյա և 41 ստորգետնյա, որից մեծ մասը բավարար վիճակում են, մի շարք գետնանցումներում, որտեղ անհրաժեշտ են վերանորոգման աշխատանքներ քաղաքապետարանի ծրագրերով կատարվում են երեսապատման, աստիճանների նորոգման, հարդարման, ջրամեկուսացման, ջրահեռացման և լուսավորության աշխատանքներ: Վերանորոգման աշխատանքներ են իրականացվում նաև անցումներում գործող վարձակալող սուբյեկտների կողմից:

Երևանի զարգացման ծրագրերով և մասնավոր հատվածի հետ համագործակցության արդյունքում հենաշարժողական խնդիրներ և սահմանափակ կարողություններ ունեցող քաղաքացիների համար մատչելի պայմաններ ապահովելու, նրանց տեղաշարժը դյուրին և

ապահով դարձնելու նպատակով մայրաքաղաքի փողոցների խաչմերուկներում, բանուկ մասերում, հասարակական վայրերում և հանգստի գոտիներում կառուցվում են թեքահարթակներ: Թեքահարթակի կառուցման անհրաժեշտությունը որպես պարտադիր պայման նշվում է բազմաբնակարան, բազմաֆունկցիոնալ և հասարակական տիպի շենքերի նախագծային աշխատանքների համար տրվող ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքներում, իսկ օբյեկտների շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո, հանձնաժողովի կողմից կազմված հանձնման-ընդունման, հետագայում նաև փաստագրման ակտերը հաստատվում են միայն թեքահարթակների առկայության դեպքում: Թեքահարթակների կառուցման տեղերը որոշելու նպատակով քննարկումներ են անցկացվում հաշմանդամություն ունեցող անձանց շահերը պաշտպանող հասարակական կազմակերպությունների հետ:

Մայրաքաղաքի փողոցների մի շարք հասցեներում տեղադրվել են վատ տեսողություն ունեցող քաղաքացիների համար նախատեսված հատուկ դեղին գույնի անհարթություններով, նախագրուշացնող բետոնե սալիկներ:

Երևանի քաղաքապետարանն իրականացնում է ՀՀ կառավարության 20.04.2002թ. հ.438 որոշման համաձայն Երևանի սեփականություն հանդիսացող 401 հուշարձանների պահպանումը, սպասարկումն ու պատվանդանների նորոգման աշխատանքները:

Երևանի քաղաքապետարանի տարեկան ծրագրերի շրջանակներում պարբերաբար կատարվում են հուշարձանների լվացման, պատվանդանների վերանորոգման և տարածքների բարեկարգման աշխատանքներ:

Հիմնախնդիրները

1. Քաղաքային նշանակության մայրուղիների պատշաճ որակի ապահովում,
2. Երևան քաղաքի փողոցների բարեկարգում, հիմնանորոգում,
3. Հուսալի և ժամանակակից ճանապարհների կառուցում,
4. Հողային ծածկույթով (գրունտային) ճանապարհների վերակառուցում, ասֆալտապատում,
5. Բակային տարածքների բարեկարգում,
6. Մայրերի բարեկարգում,
7. Քանդված և վնասված հենապատերի բացառում, հիմնանորոգում, անվտանգության ապահովում, նոր հենապատերի կառուցում,
8. Հետիոտնի առավել մեծ կուտակումներ առաջացնող խաչմերուկներում ստորգետնյա և վերգետնյա հետիոտնային անցումների կառուցում,
9. Կամրջային կառույցների հիմնանորոգում, ընթացիկ նորոգում, շահագործման բարելավում,
10. Առկա հանգստի գոտիների բարեկարգում և նորերի ստեղծում,
11. Շենքերի ճակատային հատվածների մաքրում, լվացում, ներկում,
12. Վթարային պատշգամբների նորոգում,
13. Կրթական, նախադպրոցական, արտադպրոցական, մարզական և առողջապահական հաստատությունների շենքերում վերանորոգման աշխատանքների իրականացում:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«Փողոցների բարեկարգում»

Ծրագրի նպատակը	Ապահովել մայրաքաղաքի փողոցների, և ճանապարհների հուսալիությունն ու անվտանգությունը, պատշաճ վիճակը
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Մայրաքաղաքի փողոցների, մայրուղիների, հրապարակների, բակային տարածքների և այլ ասֆալտապատման կարիք ունեցող տարածքների ասֆալտբետոնե ծածկի վերանորոգման աշխատանքների իրականացում քաղաքի

	կայուն և համաչափ զարգացման գերակա սկզբունքի համատեքստում՝ բոլոր վարչական շրջաններում, շեշտը դնելով ծայրամասային վարչական շրջանների վրա: Կիրականացվեն նաև ճաքալցման աշխատանքներ պոլիմերային և բիտումնոպոլիմերային մածուցիկ նյութերով, որը էապես երկարացնում է ասֆալտբետոնե ծածկի ծառայության ժամկետը և հողային պաստառով (գրունտային) ճանապարհների հիմնանորոգման, ասֆալտապատման աշխատանքներ:
Համագործակցություն	
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Փողոցների պատշաճ բարեկարգ վիճակ և հուսանելիություն
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Մայրաքաղաքի բնակիչներ և հյուրեր
Ծրագրի սկիզբն ու ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Տարվա սկզբից մինչև տարեվերջ

«Հուշարձանների ընթացիկ նորոգում »

Ծրագրի նպատակը	Մայրաքաղում առկա հուշարձանների պատշաճ և բարեկարգ տեսքի ապահովում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Հուշարձանների պատվանդանների քայքայված հատվածների ընթացիկ նորոգման աշխատանքներ
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Հուշարձանների պատշաճ և բարեկարգ տեսքի ապահովում
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Մայրաքաղաքի բնակիչներ և հյուրեր
Ծրագրի սկիզբն ու ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Տարվա սկզբից մինչև տարեվերջ

«Հանգստի գոտիների և բակային տարածքների բարեկարգում»

Ծրագրի նպատակը	Հանգստի գոտիների բարեկարգում, տարածքների ընդլայնում և նորերի ստեղծում, բակային տարածքների պատշաճ վիճակի ապահովում, ակտիվ ժամանցի պայմանների ապահովում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նախատեսվում է հանգստի գոտիների պահպանում, բարեկարգում, նորերի կառուցում, բակային տարածքների կահավորում մանկական խաղերով և մարզասարքերով: Բոլոր վարչական շրջանների բակային տարածքներում կառուցել խաղահրապարակներ և մինի-ֆուտբոլի դաշտեր, ապահովել դրանց շահագործման անվտանգությունը և պահպանումը

Համագործակցություն	
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Կանաչ և բարեկարգ քաղաք, ապահովված բնակիչների համար հանգուի և զբոսանքների այգիներով, պուրակներով
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Մայրաքաղաքի բնակիչներ և հյուրեր
Ծրագրի սկիզբն ու ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. II –III եռամսյակներ

«Շենքերի բարեկարգում»

Ծրագրի նպատակը	Մայրաքաղաքի շենքերի պատշաճ տեսքի ապահովում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նախատեսվում է իրականացնել շենքերի ճակատային հատվածների ընթացիկ նորոգման, քարերի մաքրման, լվացման և ներկման աշխատանքներ, բազմաբնակարան շենքերի շքապատշգամբների քայքայված հատվածների վերանորոգման աշխատանքներ:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Բարետես մայրաքաղաք
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Մայրաքաղաքի բնակիչներ և հյուրեր
Ծրագրի սկիզբն ու ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. II –III եռամսյակներ

«Կրթական, նախադպրոցական, արտադպրոցական, մարզական և մշակութային հաստատությունների շենքերում և բակային տարածքներում վերանորոգման աշխատանքներ»

Ծրագրի նպատակը	Կրթական, նախադպրոցական, արտադպրոցական, մարզական և, մշակութային հաստատությունների պատշաճ բարեկարգ վիճակի, հարմարավետության, նպաստավոր պայմանների և էներգաարդյունավետության ապահովում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ըստ անհրաժեշտության կրթական, նախադպրոցական, արտադպրոցական, մարզական հաստատությունների շենքերում ընթացիկ նորոգման, հարդարման, դռների և լուսամուտների փոխարինման, տանիքների, սանհանգույցների վերանորոգման, ջեռուցման/հովացման, օդափոխության և օդորակման, լուսավորության համակարգերի վերակառուցման աշխատանքների իրականացում: Նախատեսել վերականգնող էներգիայի աղբյուրների ինտեգրման, հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար շենքերի հասանելիության ապահովումը, արևային ֆոտովոլտային կայանների և արևային ջրատաքացուցիչների կիրառումը: Ծրագիրը նախատեսվում է իրականացնել Եվրոպական ներդրումային բակի, ՄԱԶԾ և E5P Արևելյան Եվրոպայի էներգաարդյունավետության և շրջակա միջավայրի գործընկերության հիմնադրամի աջակցությամբ:
Համագործակցություն	ՄԱԶԾ և E5P Արևելյան Եվրոպայի էներգաարդյունավետության և շրջակա միջավայրի գործընկերության հիմնադրամի հետ
Ծրագրի	Կրթական, մարզական և մշակութային հաստատություններում բարեկարգ և

անմիջական նպատակը	հարմարավետ պայմանների ապահովում
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Մայրաքաղաքի բնակիչները, երիտասարդ սերունդը
Ծրագրի սկիզբն ու ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. II –III եռամսյակներ

«Առողջապահական հիմնարկների վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Մայրաքաղաքի շենքերի պատշաճ տեսքի ապահովում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նախատեսվում է իրականացնել ընթացիկ նորոգման, հարդարման, դռների և լուսամուտների փոխարինման, տանիքների վերանորոգման աշխատանքներ:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Առողջապահական հաստատություններում բարեկարգ և հարմարավետ պայմանների ապահովում
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Մայրաքաղաքի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբն ու ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. II –III եռամսյակներ

«Կամուրջների և կամրջային կառույցների շահագործման և պահպանման ծառայություններ»

Ծրագրի նպատակը	Կամուրջների և կամրջային կառույցների բարեկարգ վիճակի և անվտանգության ապահովում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նախատեսվում է իրականացնել կամուրջների և կամրջային կառույցների դեֆորմացիոն կարերի, ջրահեռացման խողովակների մաքրում, հենարանների և թռիչքային կառուցվածքների զննում, վնասվածքների դեպքում՝ վերանորոգում, բազրիքների, եզրաքարերի, լուսավորության սյուների և այլ էլեմենտների նորոգում, ներկում, երթնեկելի մասերի և մայրերի մաքրում, նորոգում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Քաղաքում առկա կամուրջների և կամրջային կառույցների պատշաճ և բարեկարգ վիճակը ապահովվում է մայրաքաղաքի դյուրին տեսքը:
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Մայրաքաղաքի բնակիչներ և հյուրեր
Ծրագրի սկիզբն ու ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Տարվա սկզբից մինչև տարեվերջ

«Ջրային կառույցների շահագործման և պահպանման ծառայություններ շահագործման և պահպանման ծառայություններ»

Ծրագրի նպատակը	Ջրային կառույցների անխափան շահագործում, պահպանում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նախատեսվում է առկա չգործող շատրվանների և ջրավազանների վերագործարկում, նորերի կառուցման նախաձեռնում: Երևան քաղաքի ջրային կառույցների շահագործման և պահպանման ծառայությունների իրականացում, առկա հանգստի գոտիներում շատրվանների և ցայտաղյուրների կառուցման նպատակով գույքագրում և իրականացում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Մայրաքաղաքին հատուկ տեսք տվող և շոգ օրերին զովացնող շատրվանների, ջրավազանների պահպանման և շահագործման ծառայությունների մատուցում:
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Մայրաքաղաքի բնակիչներ և հյուրեր
Ծրագրի սկիզբն ու ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Տարվա սկզբից մինչև տարեվերջ

«Վերգետնյա և ստոգետնյա անցումների վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Փողոցներում քաղաքացիների անվտանգության ապահովում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ավտոտրանսպորտի ծանրաբեռնված երթևեկության պայմաններում քաղաքացիների անցուդարձը անվտանգ դարձնելու նպատակով անհրաժեշտ են հետիոտնային վերգետնյա և ստոգետնյա անցումներ, որի նպատակով իրականացվում են անցումների վերանորոգմանն, ինչպես նաև նոր անցումների կառուցման աշխատանքներ:
Համագործակցություն	Մասնավոր ներդրողների և վարձակալների հետ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Բնակչության անվտանգ երթևեկի ապահովում:
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Մայրաքաղաքի բնակիչներ և հյուրեր
Ծրագրի սկիզբն ու ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Տարվա սկզբից մինչև տարեվերջ

«Ոռոգման ցանցերի կառուցում»

Ծրագրի նպատակը	Մայրաքաղաքի կանաչ գոտիների վերականգնում, պահպանում
Ծրագրի համառոտ	Ոռոգման համակարգերի վերանորոգում, նոր ջրագծերի անցկացում:

նկարագրությունը	
Համագործակցություն	
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Թաղամասերի, բակային տարածքների, զբոսայգիների կանաչ գոտիների պահպանում:
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Մայրաքաղաքի բնակիչներ և հյուրեր
Ծրագրի սկիզբն ու ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. II –III եռամսյակներ

Ս Ո Ց Ի Ա Լ Ա Կ Ա Ն Ա Պ Ա Հ Ո Վ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

Սոցիալական ապահովության բնագավառում Երևան համայնքը ապահովում է մայրաքաղաքում պետական սոցիալական ապահովության ծրագրերի իրագործումը, իրականացնում է սոցիալական աջակցության կարիք ունեցող բնակչության հաշվառումը, պետական սոցիալական ծրագրերի շրջանակում համապատասխան նպաստների նշանակումը, աջակցում է կյանքի դժվարին իրավիճակներում հայտնված անձանց, ընտանիքներին՝ համապատասխան սոցիալական ծառայությունների տրամադրմամբ և նրա ռազմավարությունն ուղղված է մայրաքաղաքում կայուն սոցիալական միջավայրի ձևավորմանը:

2018 թվականի պաշտոնական ցուցանիշներով մայրաքաղաքի բնակչությունը կազմում է 1.081.8 հազ. մարդ:

Բնակչության թվի շուրջ 5.3%-ը հաշմանդամություն ունեցող անձիք են՝ 57243 անձ, որից իգական սեռի 27528 անձ: Ընդհանուր թվից 2499-ը երեխաներ են, որից իգական սեռի՝ 770-ը: Պետք է փաստել, որ ՀՀ-ում բավարար չեն վերականգնողական ծառայություններ մատուցող կառույցները, /մասնավորապես մանկական/ որոնք էական դեր կարող են խաղալ ոլորտի բարելավման գործընթացում: Քաղաքապետարանը հաշմանդամություն ունեցող երեխաների վերականգնողական ծրագրեր է իրագործել «Հայ մայրեր», «Հավատ», ՀԿ-ների հետ և բացի այդ Երևանի քաղաքապետի 29.05.2019 թվականի հ. 1756-Ա որշմամբ Երևան համայնքի սեփականություն հանդիսացող տարածքն անհատույց օգտագործման իրավունքով, տրամադրվել է «Հայ մայրեր» ԲՀԿ-ին՝ հաշմանդամություն ունեցող երեխաների համար վերականգնողական կենտրոն հիմնելու համար, որտեղ վերականգնողական թերապիան և ուսուցումն իրականացվելու է անվճար:

Գործազրկության մակարդակը 2018թ. տվյալներով՝ կազմել է մայրաքաղաքի աշխատունակ տարիքի բնակչության շուրջ 18.5%-ը, որոնց մեջ գերակշիռ մասը կազմել են կանայք: Շուրջ 12500 աշխատանք փնտրողներից շուրջ 9330-ը գործազուրկներ են, աշխատանք փնտրողների շուրջ 23%-ը երիտասարդներ են:

Բնակչության բարեկեցության կենսամակարդակի գնահատման կարևոր քանակական ցուցանիշ է համարվում աղքատության մակարդակը: Աղքատությունն արտահայտվում է տարբեր ձևերով և շոշափում է կյանքի տարբեր կողմերը, և նկարագրվում է նյութական, ոչ նյութական և բազմաչափ աղքատության տեսակետից: Ոչ նյութական աղքատության բնորոշիչներն են վատ առողջությունը, կրթական ցածր մակարդակը, սոցիալական անտեսվածությունը, անպաշտպանվածությունը, և այլն, որի հաղթահարման հիմնական ուղղությունը կրթական, առողջապահական և սոցիալական ծառայությունների մատչելիության բարելավումն է:

Մայրաքաղաքում աղքատության ցուցանիշը 2017թ.-ի պաշտոնական տվյալներով շուրջ 22.4.% է, որից բազմաչափ /ներառում է աղքատության բազմակողմանիությունը, խորությունն ու տևականությունը/ աղքատությունը 21.9%, ծայրահեղ աղքատությունը՝ 1% է: Երեխաներն ավելի խոցելի են և՛ ընդհանուր, և՛ ծայրահեղ աղքատության ռիսկերի նկատմամբ:

2018թ. տվյալներով նվազագույն պարենային զամբյուղը կազմում է շուրջ 59.000 ՀՀ դրամ՝ /նվազագույն աշխատավարձի չափով/ ներառյալ հարկերը, առանց հարկերի՝ 33.930.8 ՀՀ դրամ:

Սոցիալական տրանսֆերտներն /կենսաթոշակները և դրամական սոցիալական աջակցությունները /զգալի ազդեցություն ունեն աղքատության մակարդակի վրա, թեև ոչ բոլոր կենսաթոշակառուներն ու նպաստառուներն են կարողանում հաղթահարել աղքատության բեռը դրամական աջակցություն ստանալուց հետո: Կենսաթոշակառուները կազմում են մայրաքաղաքի բնակչության շուրջ 17.5%-ը՝ 179172 մարդ /ևս շուրջ 10.000 զինվորական կենսաթոշակառուներ/: 2018թ. կենսաթոշակի միջին ամսական չափը կազմել է 40478 դրամ:

Երևանի վարչական շրջանների սոցիալական աջակցության 12 տարածքային բաժիններն, որոնք ունեն 175 հաստիքամիավորներ իրականացնում են պատվիրակված լիազորություն՝ կարիքավոր բնակչության հայտնաբերում, սոցիալական աջակցության կարիք ունեցող բնակչության տարբեր խմբերի հաշվառում ընտանիքների անապահովության գնահատման

համակարգում, պետական նպաստների նշանակում, ինչպես նաև սոցիալական դեպքի վարման շրջանակներում սոցիալական գործի կազմում և գործընթացի համակարգում /գործընթացը դեռևս կատարելագործման կարիք ունի և այստեղ մասնագետների շարունակական վերապատրաստման անհրաժեշտություն կա/, անհատական սոցիալական ծրագրերի կազմում և այդ ծրագրերով նախատեսված միջոցառումների իրականացում և մշտադիտարկում: ՄՍՏ-ներն ունեն նաև այլ գործառույթներ` .

ա/խնդրահարույց դեպքերում, համագործակցության իրականացում միջգերատեսչական սոցիալական համագործակցության, ինչպես նաև սոցիալական համագործակցության համաձայնագրի շրջանակներում (ազգային և տարածքային մակարդակներ) աջակցող ցանցի միջոցով, բազմամասնագիտական խմբի աշխատանք, տարածքային մակարդակում / ՄՀՀ-ի ընդունման գործընթացի կազմակերպում/,

բ/Կառավարության որոշմամբ սահմանված ժամկետներում և կարգով եզրակացության (դիրքորոշման) տրամադրում ԿԴԻ-ում հայտնված, այդ թվում առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխայի (ՄՕԽՄԵ) հետագա խնամքը տրամադրելու վերաբերյալ, անձին խնամատար ծնող կամ որդեգրել ցանկացող անձ հաշվառելու մասին,

գ/Որոշման ընդունում վերականգնողական, տեխնիկական միջոցների և այլ օժանդակ սարքերի տրամադրման համար (լսողական սարք և հաշմանդամություն ունեցող անձի սայլակ ձեռք բերելու նպատակով պետական հավաստագրի տրամադրում) նշված միջոցները տրամադրող` ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ընտրված կազմակերպություն ուղղորդելու մասին, աջակցում դիմողին բժշկական օգնություն և սպասարկում ստանալու իրավունքների իրականացմանը,

դ/ ՀՀ օրենսդրությամբ և այլ իրավական ակտերով սահմանված դեպքում և կարգով որոշման ընդունում տարեց կամ հաշմանդամություն ունեցող անձանց խնամք տրամադրելու կամ մերժելու մասին, ուղեգրում խնամք տրամադրող համապատասխան կազմակերպություն:

Երևան քաղաքում 2018թ. տվյալներով անապահովության գնահատման համակարգում փաստագրվել են միջին հաշվով շուրջ 18700 ընտանիքներ, ներկայումս /2019թ. 9 ամիսների տվյալներով/ միջին հաշվով շուրջ 16.000 ընտանիքներ ստանում են ընտանեկան, սոցիալական նպաստներ և հրատապ դրամական օգնություններ, որից` ընտանեկան նպաստներ են ստանում շուրջ 7300 ընտանիքներ, սոցիալական նպաստներ` շուրջ 6630 ընտանիքներ, եռամսյակային հրատապ օգնություններ` շուրջ 2100 ընտանիքներ:

Ընտանեկան նպաստի համակարգի վերլուծության արդյունքներով ծայրահեղ աղքատների ընդգրկվածությունը համակարգում 2017 թ.-ին կազմել է 79.6 %:

Նախկին ԽՍՀՄ խնայբանկի ՀԽՍՀ հանրապետական բանկում մինչև 10.06.1993թ. ներդրված դրամական ավանդների դիմաց փոխհատուցում են ստացել /2019թ.-ի 9 ամիսների տվյալներով/ 1266 ընտանիքներ:

Սոցիալական ոլորտում իրականացվող բարեփոխումների համատեքստում կարևոր է ինտեգրված սոցիալական ծառայությունների համակարգի ներդրման գործընթացը, որը նպաստելու է սոցիալական ծառայությունների մատուցման մատչելիությանը, հասցեականության մեծացմանը, տեղեկատվական բազաների միասնական կառավարման համակարգի ստեղծմանը: Ներկայումս 7 վարչական շրջաններում ստեղծվել են սոցիալական ծառայությունների համալիր կենտրոններ, այս տարի շահագործման հանձնվեց նաև Շենգավիթի ՀՄՕՏ կենտրոնը: Նախարարության հետ աշխատանքներ են տարվում մնացյալ վարչական շրջաններում համապատասխան տարածքների վերաբերյալ առաջարկների և ՀՄՕՏ կենտրոնների ստեղծման ուղղությամբ:

Սոցիալական ոլորտում կարևորվում է համագործակցությունը հասարակական կազմակերպությունների հետ և Երևան համայնքը սոցիալական ծրագրեր է իրականացնում, համագործակցություն ծավալվում մասնագիտացված շուրջ 50 հասարակական կազմակերպությունների հետ: «Առաքելություն Հայաստան», «Գերմանական կարմիր խաչ», «ՍՕՍ մանկական գյուղեր», «Հանս Քրիստիան Կոֆոեդ», «Ունիսոն», «Փյունիկ», «Կորլդ Վիժն», «Հույսի

կամուրջ», «Սատար», «Հավատ», «Հայ մայրեր», «Փրկություն» և այլ կազմակերպությունների և Երևանի քաղաքապետարանի համագործակցությամբ իրագործվում են սոցիալական բնույթի համատեղ ծրագրեր և այդ միտումը շարունակվելու է՝ սոցիալական պատվերի տրամադրման սկզբունքով՝ համայնքային կարևորություն ունեցող սոցիալական խնդիրների համատեղ լուծման նպատակով:

Համագործակցության արդյունքում Երևանում այսօր գործում են 19 բարեգործական ճաշարաններ, տարեցների ցերեկային խնամքի կենտրոններ՝ ավելին քան 2300 շահառուներով, որոնք շաբաթվա 5 օրերին ստանում են տաք ճաշ և տարաբնույթ սոցիալական ծառայություններ, որոնց ցանկը ընդլայման և կատարելագործման անհրաժեշտություն ունի և աշխատանքներ են տարվում այդ ուղղությամբ:

ԱԳՀ-ում հաշվառված են 4649 միայնակ տարեցներ, որոնք մշտական հոգածության և ուշադրության կարիք ունեն և քայլեր են ձեռնարկվում տարեցների ժամանակակից ցերեկային կենտրոնների ստեղծման ուղղությամբ:

Սոցիալական առաջնահերթություն է նաև կարիքավոր՝ անչափահաս երեխաներ ունեցող, ինչպես նաև բազմազավակ ընտանիքների հանդեպ հոգածությունը: Միայն ավելի քան 7000 ընտանիքներ, որոնք ունեն անչափահաս շուրջ 12000 երեխաներ և բազմազավակ շուրջ 500 ընտանիքներ հաշվառված են ԱԳՀ-ում, ստանում են պետական նպաստներ, ինչն անշուշտ բավարար չէ այդ ընտանիքներում աղքատության հաղթահարման և երեխաների բավարար կենսապայմանների ապահովման համար: Ուստի անհրաժեշտ է համապատասխան ծրագրերի միջոցով լրացուցիչ ուշադրության և հոգածության ներքո պահել այդ ընտանիքներին:

Ուշադրության կարիք ունեն նաև Հայրենական մեծ պատերազմի վետերանները, արցախյան պատերազմի զինհաշմանդամություն ունեցողները, հայրենիքի սահմանների պաշտպանության համար զոհվածների ընտանիքները, որոնք ընդգրկվել և ընդգրկվելու են սոցիալական նշանակության մի շարք ծրագրերում:

Մայրաքաղաքում են բնակվում նաև սիրիական հակամարտության հետևանքով Հայաստան ներգաղթած սիրիահայերի շուրջ 95%-ը /շուրջ 4500 ընտանիքներ/, որոնց մեջ կան անապահով, կարիքավոր ընտանիքներ, որոնք ընդգրկվել են տարաբնույթ սոցիալական ծրագրերում և շարունակվելու են լինել հոգածության ներքո: Բացի այդ նրանց տնտեսական ինտեգրման նկատառումով համագործակցություն ենք ծավալում «Հայկական կարմիր խաչ», «Հայկական Կարիտաս», «Առաքելություն Հայաստան» կազմակերպությունների հետ՝ բիզնես ինկուբատորների հիմնման և այլ ծրագրերով նրանց աջակցելու նկատառումով:

Սոցիալական կարևորագույն խնդիր է նաև անօթևանների հետ տարվող աշխատանքը, որը ծավալվում է Երևան համայնքի, «Հանս Քրիստիան Կոֆոեդ» ԲՀ-ի, ՀՀ ԱՍՀ նախարարության և ՀՀ ոստիկանության համատեղ ջանքերով: Ներկայումս մայրաքաղաքում գործում է անօթևանների ժամանակավոր մեկ կացարան 100 տեղով, որտեղ 2019թ. իննը ամիսների տվյալներով ընդունվել են 71 անօթևաններ, որոնցից շուրջ 80%-ը մայրաքաղաքից են, նրանցից 7-ը եղել են մուրացկանությամբ զբաղվող անձիք: Ընդհանուր առմամբ նրանց մեջ լինում են նաև ազատագրված վայրերից ազատ արձակված անձիք, որոնց նույնպես կացարանում տրամադրվում են սոցիալական ծառայություններ, ինչը նպաստում է նաև կրկնահանցագործությունների սոցիալական կանխարգելմանը: Չնայած տարվող աշխատանքներին՝ դեռևս չլուծված է մնում հոգեկան առողջության խնդիրներ ունեցող անօթևանների խնդիրը, որոնք ըստ գործող կարգի չեն կարող տեղավորվել վերը նշված կացարանում, իսկ նախարարությանն ենթակա մասնագիտացված հաստատություններում նրանց տեղավորման հարցը վերջնական կարգավորման կարիք ունի /քանի որ հոգեբուժական հաստատությունում տեղափոխվելուց, անհրաժեշտ բուժում ստանալուց հետո անձը պետք է տեղավորվի պետական մասնագիտացված խնամակալական հաստատությունում՝ տվյալ դեպքում Վարդենիսի նյարդահոգեբանական տուն-ինտերնատում, «Ձորակ» խնամքի կենտրոնում /կամ այլ/ պետության ամբողջական խնամքի ներքո, մինչդեռ տվյալ հաստատություններում տեղերի բացակայության պատճառով անձը հոգեբուժարանից դուրսգրվելուց հետո շատ դեպքերում կրկին հայտնվում է դրսում /:

Արդիական խնդիր է նաև դժվարին իրավիճակներում հայտնված /արտակարգ իրավիճակների և նմանատիպ այլ դեպքերում/ ընտանիքներին ժամանակավոր ապաստանի /բնակարանի/ տրամադրման ծրագրի իրագործումը /ժամանակավոր սոցիալական բնակարաններ/, որի իրագործման ուղղությամբ ձեռնարկվում են քայլեր՝ հնարավոր ներդրողների մասնակցությամբ այն կյանքի կոչելու համար:

Հիմնախնդիրներ

1. Ինտեգրված սոցիալական ծառայությունների համակարգի ամբողջական ներդրման անհրաժեշտություն, սոցիալական ոլորտում տեղեկատվական հոսքերի փոխանակման առցանց, ինքնաշխատ համակարգի ներդրում, աղքատության գնահատման չափորոշիչների կատարելագործում, պետական նպաստների հասցեականության մեծացում սոցիալական դեպքի վարման գործընթացի իրականացում /խնդրահարույց դեպքերում/ դեպքի վարման շրջանակներում բազմամասնագիտական խմբի աշխատանք, միջոլորտային համագործակցության բարելավում,
2. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար սոցիալ-վերականգնողական կենտրոնների ստեղծման, մատչելի միջավայրի ձևավորման անհրաժեշտություն,
3. Կարիքավոր բազմազանակ, նորածիններ ունեցող ընտանիքների սոցիալական վիճակի բարելավման անհրաժեշտություն,
4. Կարիքավոր, խնամքի կարիք ունեցող տարեցների շրջանում սոցիալական մեկուսացման հաղթահարում, ցերեկային /և կամ ժամանակավոր/ խնամքի կենտրոնների միջոցով մատուցվող սոցիալական ծառայությունների տեսակների ընդլայնում,
5. Փախստականների /սիրիահայերի/ հասարակական ինտեգրման և սոցիալական օժանդակության ծրագրերի իրականացում,
6. Կյանքի դժվարին իրավիճակներում հայտնված անձին ժամանակավոր օթևանի տրամադրման, սոցիալական ծառայությունների մատուցման, սոցիալական ներառման հիմնախնդիրների լուծման անհրաժեշտություն,
7. Արտակարգ իրավիճակների և նմանատիպ այլ դեպքերում կյանքի դժվարին իրավիճակներում հայտնված ընտանիքների համար ժամանակավոր ապաստանի /բնակարանային/ ծրագրի իրագործման անհրաժեշտություն:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«Պետական սոցիալական օժանդակության ծրագրեր»

Ծրագրի նպատակը	Երևան համայնքի տարածքում պետության պատվիրակված լիազորությունների իրականացում, Ինտեգրված սոցիալական ծառայությունների համակարգի ներդրում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	<p>1. Պետության կողմից պատվիրակված լիազորությունների իրագործում՝</p> <p>1.1 կարիքավոր բնակչության հայտնաբերում, հաշվառում, ՀՀ օրենսդրությամբ և այլ իրավական ակտերով սահմանված կարգով անձի /ընտանիքի/ սոցիալական կարիքների գնահատում, սոցիալական գործի կազմում /այդ թվում և էլեկտրոնային եղանակով/, պետական նպաստների նշանակում,</p> <p>1.2 սոցիալական պաշտպանության ոլորտում անձի իրավունքների և դրանց իրականացման, սոցիալական աջակցության շրջանակներում տրամադրվող ծառայությունների մատուցում,</p> <p>1.3 բազմամասնագիտական աշխատանքային խմբերի /աջակցող ցանցի/ համագործակցությամբ սոցիալական դեպքի վարման գործընթացի կազմակերպում, տարածքային մակարդակում կնքված սոցիալական հանագործակցության համաձայնագրի համաձայն ձևավորված համակարգող խորհուրդների գործունեության ապահովում,</p>

	2. Սոցիալական ոլորտում բարեփոխումների արդյունքում ինտեգրված սոցիալական ծառայությունների համակարգի ներդրում, որով ակնկալվում է սոցիալական ծառայությունների մատուցման մատչելիություն, սոցիալական պաշտպանության ոլորտի տեղեկատվական համակարգերի միջև տեղեկատվության փոխանակությունն ապահովող ինքնաշխատ ծրագրի կիրառում և հասցեականության մեծացում:
Համագործակցություն	12 սոցիալական աջակցության տարածքային բաժիններ (ՄՍՏԲ-ներ), ՀՀ կառավարության 10.09.2015թ. հ. 1044-Ն որոշմամբ հաստատված Միջգերատեսչական սոցիալական համագործակցության կանոնակարգով սահմանված համագործակցող կողմեր, Տարածքային մակարդակում կնքված սոցիալական համագործակցության համաձայնագրի համաձայն ձևավորված համակարգող խորհուրդ, ՀԿ-ներ:
Ծրագրի անմիջական նպատակ /քանակ/	2020թ. ծրագրի շրջանակում ընտանիքների անապահովության գնահատման համակարգում կփաստագրվեն շուրջ 17000 ընտանիքներ և միջին հաշվով շուրջ 16000 ընտանիքներ կօգտվեն պետական նպաստներից /ընտանեկան, սոցիալական և հրատապ օգնություններ/: Սոցիալական ոլորտում իրականացվող բարեփոխումների շրջանակում նպատակադրվում է 2020թ. շարունակել ինտեգրված սոցիալական ծառայությունների ծրագրի շրջանակում աշխատանքներ տանել Կենտրոն, Էրեբունի, Արաբկիր, Քանաքեռ-Զեյթուն, Նոր Նորք վարչական շրջաններում համալիր տարածքային կենտրոնների ստեղծման ուղղությամբ: Ներկայումս Երևան համայնքում գործում են 7 սոցիալական ծառայությունների համալիր տարածքային կենտրոնները /Աջափնյակ, Ավան, Դավթաշեն, Նորք Մարաշ, Նուբարաշեն, Մալաթիա-Սեբաստիա, Շենգավիթ/:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Սոցիալապես անապահով /անձիք/ ընտանիքներ
Ծրագրի սկիզբը և վարտը, իրականացման ժամանակացույցը	2020 թվականի ընթացքում

«Սոցիալապես անապահով ընտանիքներին տոնական և հիշատակի օրերին աջակցություն»

Ծրագրի նպատակը	Տոնական և հիշատակի օրերի կապակցությամբ նախատեսվում են իրականացնել սոցիալական նշանակության տարաբնույթ միջոցառումներ և ծրագրեր՝ տարբեր սոցիալական խմբեր ներկայացնող անձանց, ընտանիքների համար, որոնք հոգածության և աջակցության կարիք ունեն:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ելնելով ընտանիքների և երեխաների վրա աղքատության ազդեցության մեղմացման և ոչ ոքի չանտեսելու սկզբունքներից՝ նախատեսվում է իրականացնել միջոցառումներ՝ ուշադրության տակ պահելու և աջակցելու կարիքավորության գնահատման համակարգում ընդգրկված, ինչպես նաև ԿԴԻ-ում հայտնված անձանց՝ աղքատ ընտանիքներին, բազմազավակ ընտանիքներին, պատերազմի վետերաններին, զոհված ազատամարտիկների ընտանիքներին, տարեցներին և հաշմանդամություն ունեցող անձանց, առանց ծնողական խնամքի մնացած երեխաներին, անօթևան անձանց և այլն:
Համագործակցություն	12 ՄՍՏԲ-ներ, վարչական շրջանների սոցիալական բաժիններ, հասարակական կազմակերպություններ և այլն:
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020թ. ծրագրի շրջանակում շուրջ 4150 ընտանիքներ կօգտվեն իրականացվող ծրագրերից 1.Ապրիլի 24-ին Մեծ Եղեռնը վերապրած քաղաքացիներին կտրամադրվի դրամական օգնություն: /2/ընտանիք 2. Հոկտեմբերի 1-ի տարեցների օրվա կապակցությամբ տարեցներին (մասնավորապես 100 և ավելի տարիք ունեցող) կտրամադրվի դրամական

	<p>օգնություն: /շուրջ 18 տարեցներ/, 3.Դեկտեմբերի 3-ին՝ հաշմանդամություն ունեցող անձանց միջազգային օրվա կապակցությամբ կիրականացվեն միջոցառումներ, կցուցաբերվի դրամական օժանդակություն /130 հաշմանդամություն ունեցող անձանց/: 4.Կարիքավորության գնահատման համակարգում ընդգրկված սոցիալապես անապահով ընտանիքների 4000 երեխաների համար Ամանորի և Սուրբ Ծննդյան տոների կապակցությամբ նախատեսվում են տոնական միջոցառումներ:</p>
Ծրագրի հիմնական շահառուները	ԱԳՀ-ում հաշվառված և այլ սոցիալապես անապահով ընտանիքներ, կյանքի դժվարին իրավիճակներում գտնվող անձինք, սոցիալական տարբեր խմբեր
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	2020թվական 2-րդ և 4-րդ եռամսյակներ

«Սոցիալապես անապահով անձանց աջակցություն»

Ծրագրի նպատակը	<p>ա/ Աջակցել ռիսկային իրավիճակներում հայտնված և սոցիալապես խոցելի խմբերում ընդգրկված մարդկանց /տարեցների, հաշմանդամություն ունեցող անձանց, փախստականներին /տեղահանվածների/ սիրիահայերի, սոց. անապահով, կարիքավոր բազմազավակ և երիտասարդ մայրերին, զինծառայողների ընտանիքներին, անօթևաններին, ազատազրկման վայրերից ազատ արձակված անձանց/ և այլ սոցիալական խմբեր ներկայացնող կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված անձանց ընտանիքներին: բ/ Նորածին երեխաներ ունեցող անապահով ընտանիքների սոցիալական հոգսերի թեթևացում, ծնելիության խրախուսում:</p>
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագրի իրականացման արդյունքում ակնկալվում է սոցիալական ծանր պայմաններում գտնվող անձանց դրամական աջակցության տրամադրում, համապատասխան ծրագրերում ընդգրկվածությամբ սոցիալական աջակցությունների տրամադրում:
Համագործակցություն	ՄԱԿ-ներ, վարչական շրջանների սոցիալական բաժիններ, ՀՀ ՊՆ
Ծրագրի անմիջական նպատակ /քանակ/	Կյանքի դժվարին իրավիճակի հաղթահարման և ծնելիության խրախուսման նպատակով՝ ա/ 2020թ. ծրագրի շրջանակներում աջակցության խիստ կարիք ունեցող կարիքավոր ընտանիքների կտրամադրվեն դրամական օժանդակություններ, բ/ ԱԳՀ-ում հաշվառված, նպաստառու, նորածիններ ունեցող շուրջ 320 կարիքավոր ընտանիքների կտրամադրվեն երեխաների ծննդյան միանվագ նպաստներ:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Սոցիալապես անապահով ընտանիքներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	2020 թվականի հունվար ամսից դեկտեմբեր ամիսը ներառյալ

«Հասարակական կազմակերպություններին աջակցություն»

Ծրագրի նպատակը	Նպատակը՝ ՀՀ կառավարություն - ՏԻՄ-ՀԿ համագործակցության ընդլայնում՝ համատեղ սոցիալական նշանակության ծրագրերի արդյունավետ իրականացման նկատառումով:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Սոցիալական ոլորտում կարևորվում է համագործակցությունը հասարակական կազմակերպությունների հետ: «Առաքելություն Հայաստան», «Գերմանական կարմիր խաչ», «Հանս Քրիստիան Կոֆոեդ», «Հայ մայրեր» կազմակերպությունների և Երևանի

	քաղաքապետարանի համաֆինանսավորմամբ մայրաքաղաքում իրագործվում են սոցիալական բնույթի համատեղ ծրագրեր և այդ միտումը շարունակվելու է՝ / նաև/ սոցիալական պատվերի տրամադրման սկզբունքով՝ համայնքային կարևորություն ունեցող սոցիալական խնդիրների համատեղ լուծման նպատակով /հատկապես կարևորելով տարեցների, հաշմանդամություն ունեցող անձանց խնդիրները և վերջիններիս համար վերականգնողական ծառայություններից օգտվելու հնարավորությունը/:
Համագործակցություն	Համագործակցություն է իրականացվելու քաղաքապետարանի, վարչական շրջանների համապատասխան բաժինների, սոցիալական խնդիրներով զբաղվող հասարակական կառույցների այդ թվում նաև փախստականների հիմնահարցերով զբաղվող կառույցների հետ:
Ծրագրի անմիջական նպատակ /քանակ/	2020թ. ծրագրի շրջանակներում համապատասխան թվով շահառուներ կօգտվեն իրականացվող ծրագրերից, այդ թվում՝ ա// Առաքելություն Հայաստան շուրջ 760 շահառուներ բ/ Գերմանական կարմի խաչ շուրջ 450 շահառուներ գ/ Անօթևանների ժամանակավոր կացարան 100 շահառուներ դ/ «Հայ Մայրեր» ՀԿ-շուրջ 200 շահառու ե/ Այլ ՀԿ-ներ:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Սոցիալապես անապահով ընտանիքի անդամներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	2020 թվականի հունվար - դեկտեմբեր

«Տարեցների համար սոցիալական ծառայությունների մատուցման, սոցիալական սպասարկման աջակցության ուղղված ծրագրերի իրագործում, ցերեկային խնամքի կենտրոնների (բարեգործական ճաշարանների) գործունեության կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Միայնակ, անժառանգ կամ կարիքի մեջ գտնվող տարեցների ակտիվ երկարակեցության, ծերունական մեկուսացման կանխարգելման և սոցիալական աջակցության նպատակով ապահովվելու են բարեգործական ճաշարանների ,տարեցների ցերեկային խնամքի կենտրոնների գործունեության շարունակականությունը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Երևանի քաղաքապետարանի սոցիալական առաջնահերթություններից է նաև տարեցների սոցիալական սպասարկման ծրագրերի իրագործումը ինչպես տնային պայմաններում /շուրջ 750/ այնպես էլ պետության ամբողջական խնամքի ներքո՝ տուն-ինտերնատների միջոցով, նաև ՀՀ կառավարություն-ՀԿ-համայնք համագործակցությամբ կազմակերպված ցերեկային խնամքի կենտրոններում:
Համագործակցություն	Քաղաքապետարան, վարչական շրջաններ, ՍՍՏԲ-ներ, ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն, ՀԿ-ներ, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի սոցիալական բաժին, ՀՕՖ, բարերաներ և այլն:
Ծրագրի անմիջական նպատակ //քանակ/	2020թ. ծրագրի շրջանակում գործելու են 19 բարեգործական ճաշարաններ, ցերեկային խնամքի կենտրոններ տարեցներին կերակրելու և սոցիալական ծառայություններ տրամադրելու, սոցիալական մեկուսացման կանխարգելման նպատակով:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Տարեցներ, կարիքավոր անձիք

Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	2020 թվականի հունվար-դեկտեմբեր
--	--------------------------------

«Տեղահանված փախստականների /սիրիահայերի/ հասարակական ինտեգրման և սոցիալական օժանդակության ծրագրեր»

Ծրագրի նպատակը	Տեղահանված փախստականների /սիրիահայերի/ սոցիալական պաշտպանության քաղաքականությունը նպատակաուղղված է վերջիններիս սոցիալական ինտեգրմանը, հասարակական կյանքին լիարժեք ներառմանը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Վարչական շրջանների սոցիալական բաժինների և ՍՍՏԲ-ների միջոցով կիրականացվի բնակարանային կարիք ունեցող փախստականների հաշվառման աշխատանքները և ամփոփված ցուցակները կտրամադրվեն Միգրացիոն ծառայությանը: Կշարունակվեն կարիքավոր սիրիահայ փախստականների ընտանիքներին սոցիալական աջակցությունների տրամադրման աշխատանքները, «Առաքելություն Հայաստան» և «Հայկական Կարմիր Խաչ» կազմակերպությունների փոխգործակցությամբ նրանք կընդգրկվեն տնտեսական ինտեգրման և սոցիալ-առողջապահական ծրագրերում:
Համագործակցություն	Քաղաքապետարան, Սփյուռքի գործերի գլխավոր հանձնակատարի գրասենյակ, ՍՍՏԲ-ներ, վարչական շրջանների սոցիալական բաժիններ, Միգրացիոն ծառայություն, հասարակական կազմակերպություններ և այլն:
Ծրագրի անմիջական նպատակ /քանակ/	2020թ. ծրագրի շրջանակում /Կախված տեղահանված փախստականների թվից/ շահառուները կընդգրկվեն սոցիալական և տնտեսական ինտեգրման ծրագրերում:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Փախստականներ /Երևան քաղաքում/
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	2020 թվականի հունվար - դեկտեմբեր

Անօթևան անձանց ժամանակավոր կացարանի տրամադրում և արտակարգ իրավիճակների և նմանատիպ այլ դեպքերում հայտնված ընտանիքներին ժամանակավոր ապաստանի տրամադրում

Ծրագրի նպատակը	ա/ Կյանքի դժվարին իրավիճակներում հայտնված անձանց ժամանակավոր ապաստանի /կացարանի/ տրամադրում բ/ արտակարգ իրավիճակների և նմանատիպ այլ դեպքերում ընտանիքներին ժամանակավոր ապաստանի /սոցիալական բնակարանների/ տրամադրման ծրագրի իրագործում /վերջին ծրագրի համար նախատեսված է շենքային տարածք՝ քննարկվում է հնարավոր ներդրողների ներգրավման հարցը/:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	ա/ Կյանքի դժվարին իրավիճակներում հայտնված /ինչպես նաև քրեակատարողական հիմնարկներից ազատ արձակված/ անօթևան անձանց ժամանակավոր կացարանի և սոցիալական ծառայությունների տրամադրում՝ հասարակական ներառման նպատակով, բ/ արտակարգ իրավիճակների և նմանատիպ այլ դեպքերում ընտանիքներին սեփական բնակարաններից տարհանման և ժամանակավոր ապաստանի /սոցիալական բնակարանների/ տրամադրման միջոցով հրատապ սոցիալական խնդիրների կարգավորում :

Համագործակցություն	Երևան համայնք, բարերարներ, հասարակական կառույցներ, «Հանս Քրիստյան Կոֆոեդ» հիմնադրամ, ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն, ՄՍՏԲ-ներ:
Ծրագրի անմիջական նպատակ /քանակ/	2020թ. ծրագրի շրջանակում նախատեսվում է անօթևան անձանց և կյանքի դժվարին իրավիճակներում հայտնված ընտանիքների համար ժամանակավոր կացարանների տրամադրմամբ սոցիալական ծառայությունների տրամադրում՝ նրանց խնդիրների կարգավորման նպատակով:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Անօթևան անձիք Կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված՝ ժամանակավոր կեցության խնդիր ունեցող ընտանիքներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	2020 թվականի հունվար - դեկտեմբեր

**«Սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաների ամառային հանգստի կազմակերպում»
ՀՀ կառավարության համապատասխան ծրագրի իրագործում**

Ծրագրի նպատակը	Ծրագրի նպատակը ՀՀ կառավարության ծրագրով սահմանների պաշտպանության համար զոհված զինծառայողների, սոցիալապես անապահով, բազմազավակ ընտանիքների երեխաների ամառային հանգստի կազմակերպումն է, որը կնպաստի կարիքավոր ընտանիքների հոգսերի թեթևացմանը, երեխաների առողջության բարելավմանը, ամառային հանգստի ապահովմանը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	7-13 տարեկան սոցանապահով երեխաները իրենց ամառային հանգիստը կանցկացնեն Հանքավանի և Ծաղկաձորի ճամբարներում, ցուցակների կազմումը, երեխաների մեկնումը և հետվերադարձը կկազմակերպվի Երևան համայնքի կողմից:
Համագործակցություն	ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարություն, հանրակրթության վարչություն, վարչական շրջանի համապատասխան բաժիններ և ՄՍՏԲ-ներ:
Ծրագրի անմիջական նպատակ /քանակ/	Կապահովվի սոցիալապես անապահով կարիքավոր, բազմազավակ ընտանիքների շուրջ 1200-1250 երեխաների ամառային հանգիստը:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Զոհված զինծառայողների և բազմազավակ, սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	2020 թվականի հունիս-օգոստոս

«ՀՀ և ԼՂՀ սահմանամերձ գոտիներում ծառայող ժամկետային զինծառայողների և նրանց երևանաբնակ ծնողների տեսակցության ծրագրի կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Աջակցություն սոցիալապես անապահով երևանաբնակ ծնողներին, ովքեր ունեն սահմանամերձ գոտիներում ծառայող որդիներ:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Սոցիալապես անապահով երևանաբնակ ծնողների համար կկազմակերպվի տեսակցության ակցիա սահմանամերձ գոտիներում՝ Տավուշի, Սյունիքի և Լեռնային Ղարաբաղի գործառններում ծառայող իրենց զինվոր որդիների հետ:

Համագործակցություն	ՀՀ պաշտպանության նախարարություն, ՀՀ ոստիկանություն, Զինվորական կոմիսարիատներ:
Ծրագրի անմիջական նպատակ /անձ/	Կապահովվի շուրջ 1300 զինծառայողների երևանաբնակ ծնողների մեկնումը սահմաններ, ինչը ոչ միայն սոցիալական նաև բարոյական նշանակության ծրագիր է:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Զինծառայողների երևանաբնակ ընտանիքներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	Ծրագիրը կիրականացվի 2020 թվականի ընթացքում

Տ Ր Ա Ն Ս Պ Ո Ր Տ

Երևան քաղաքի հանրային տրանսպորտի համակարգը ներառում է «Կարեն Դեմիրճյանի անվան Երևանի մետրոպոլիտեն», «Երևանի էլեկտրատրանսպորտ», «Երևանի ավտոբուս», «Երևանտրանս» ՓԲ ընկերությունները և թվով 51 մասնավոր կազմակերպություններ, որոնք պայմանագրային հիմունքներով կանոնավոր ուղևորափոխադրումներ են իրականացնում Երևանի ներհամայնքային ավտոբուսային և միկրոավտոբուսային երթուղիներում:

Երևան քաղաքի ավտոբուսային հավաքակազմը համալրված է տարբեր մակնիշների, տարբեր երկրների թողարկման 652 ավտոբուսներով, որոնցից 269-ը՝ «ՀԻԳԵՐ» մակնիշի, 189-ը՝ «Բոգդան», 147-ը՝ «Հունդախ», 32-ը՝ «ՊԱԶ» և 15-ը՝ «Ջիջիանգ»: Ավտոբուսների միջին տարիքը կազմում է մոտ 9.2 տարի:

Թվով 652 ավտոբուսներից 372-ը գտնվում է Երևանի ենթակայության «Երևանի ավտոբուս» ՓԲԸ-ի հաշվեկշռում: Այդ ավտոբուսներից 83-ը (79 հատ «Բոգդան» մակնիշի և 4 հատ «ՊԱԶ» մակնիշի) տեխնիկապես անսարք են, դրանց վերականգնումը նպատակահարմար չէ և Երևանի քաղաքապետի համապատասխան որոշմամբ թույլատրվել է դրանց խտտանումը և դուրս գրումը:

Մայրաքաղաքում փաստացի գործում են 38 ավտոբուսային երթուղիներ, որոնցում օրական միջին հաշվով շահագործվում է մոտ 400 միավոր շարժակազմ:

Ավտոբուսներով իրականացվող ուղևորափոխադրումների տեսակարար կշիռը ընդհանուր ծավալում կազմում է մոտ 42.5%:

«ՀԻԳԵՐ» մակնիշի ավտոբուսներից 25-ը կահավորված են հատուկ վերելակային հարմարանքով՝ հաշմանդամություն ունեցող անձանց սպասարկման համար: Տեղադրված վերակային հարմարանքներից թվով 15 ներկայումս անսարք վիճակում է: «ՀԻԳԵՐ» մակնիշի թվով 128 ավտոբուսների ուղեւորահներում կույր հաշմանդամություն ունեցող անձանց տրանսպորտից օգտվելու մատչելիության ապահովման նպատակով տեղադրված են կանգառների անվանման ավտոմատ հայտարարման սարքեր, որոնցից 77-ը գտնվում են անսարք վիճակում:

Մայրաքաղաքում փաստացի գործում է 66 միկրոավտոբուսային երթուղի, որոնք համալրված են 1150 միավոր շարժակազմով: Բացառությամբ մեկ «ՖՈՐԴ» մակնիշի միկրոավտոբուսի, դրանք բոլորը «ԳԱԶԵԼ» մակնիշի են, միջին տարիքը կազմում է մոտ 11,5 տարի: Միկրոավտոբուսների զգալի մասը իրենց փաստացի վիճակով չեն բավարարում կանոնավոր ուղևորափոխադրումների և ուղևորների սպասարկման որակին ներկայացվող պահանջներին:

Սահմանված կարգի համաձայն, 15 տարին լրացած միկրոավտոբուսները ենթակա են պարտադիր փոխարինման և այդ տեսանկյունից 2004թ. թողարկման թվով 24 միկրոավտոբուսների շահագործումը մինչև 2019թ. ավարտը կդադարեցվի, իսկ 2005թ. թողարկման թվով 395 միկրոավտոբուսները՝ մինչև 2020թ. ավարտը:

Չնայած վերջին տարիներին միկրոավտոբուսների քանակի զգալի կրճատմանը (2012թ. համեմատ՝ ավելի քան 1200 միավորով), դրանցով իրականացվող ուղևորափոխադրումների տեսակարար կշիռը ընդհանուր ծավալում կազմում է մոտ 45.4%:

Միկրոավտոբուսների ընդհանուր վիճակը գնալով վատթարանում է, դրանց փոխարինումը ավտոբուսներով այլընտրանք չունի, ինչը և նախատեսվում է իրականացնել Երևանի հանրային տրանսպորտի նոր երթուղային ցանցի ներդրման գործընթացի ընդհանուր համատեքստում:

«Երևանի էլեկտրատրանսպորտ» ՓԲԸ-ի հաշվեկշռում առկա է տարբեր մակնիշների թվով 79 տրոլեյբուս, այդ թվում՝ «Շկոդա» մակնիշի՝ 34 հատ «ՌԵՆՈ» մակնիշի՝ 9 հատ, «ԼԻԱԶ» մակնիշի՝ 36 հատ: Տրոլեյբուսների միջին տարիքը կազմում է մոտ 23.5 տարի, իսկ «ՌԵՆՈ» մակնիշի տրոլեյբուսներինը՝ 41 տարի: Տրոլեյբուսային հավաքակազմը ընդհանուր առմամբ հնացած է, 25 հատ «Շկոդա» մակնիշի և 5 հատ «ՌԵՆՈ» մակնիշի տրոլեյբուսներ տեխնիկապես անսարք են և ենթակա են խտտանման ու դուրս գրման:

Փաստացի սպասարկվում է 5 տրոլեյբուսային երթուղի, օրական զիծ է դուրս բերվում միջին հաշվով 40-42 միավոր շարժակազմ, ուղևորափոխադրումների տեսակարար կշիռը կազմում է 2.7%:

«ԼԻԱԶ» մակնիշի տրոլեյբուսներից 2-ը կահավորված է թեքահարթակով՝ հաշմանդամություն ունեցող անձանց սպասարկման համար:

Երևանի մետրոպոլիտենում շահագործվում է 10 կայարան (վերանորոգված է միայն մեկը), առկա է 45 վագոն, որոնց միջին տարիքը կազմում է մոտ 31.5 տարի: Վագոններից հիմնանորոգված է 26-ը, թվով 24 շարժասանդուղքներից հիմնանորոգված է 10-ը:

Մետրոպոլիտենի «Հանրապետության հրապարակ» և «Զորավար Անդրանիկ» կայարանների միջև ընկած հատվածում նախատեսված մոտ 930մ երկարությամբ դրենաժային թունելի 502.2մ երկարությամբ հատվածը դեռևս ենթակա է կառուցման:

Վերջին հինգ տարիներին մետրոպոլիտենով իրականացվող ուղևորափոխադրումներում արձանագրվել է կայուն աճի միտում (2014թ. համեմատ՝ մոտ 2.9 մլն-ով): Արդյունքում, ուղևորափոխադրումների տեսակարար կշիռը ընդհանուր ծավալում ևս աճել է և կազմում է 9.1%:

Երևանի հասարակական տրանսպորտի ոլորտի համակարգային բարեփոխումների շրջանակներում Ասիական գարգացման բանկի աջակցությամբ հայտարարված միջազգային մրցույթում հաղթող ճանաչված «Դաբլյու Վայ Ջի Բնտերնեյշնլ Լիմիթիդ» խորհրդատվական կազմակերպությունը լավագույն միջազգային փորձի, հստակ հաշվարկների և չափորոշիչների հիման վրա մշակել է Երևանի հանրային տրանսպորտի նոր արդյունավետ երթուղային ցանց, ինչը ենթադրում է միասնական էլեկտրոնային տոմսային համակարգերի ներդրման հնարավորություն, զեղչային համակարգի կիրառում, նոր ժամանակակից շարժակազմերի (ավտոբուս, տրոլեյբուս) ձեռքբերում՝ բացառելով միկրոավտոբուսները, հասարակական տրանսպորտի մնացած ձևերի արդյունավետ փոխհամագործակցություն, ուղևորների սպասարկման որակի զգալի բարձրացում և այլն:

Մայրաքաղաքում ավտոկայանատեղերի կազմակերպման գործընթացի շրջանակներում թույլատրվել է թվով 45 կազմակերպությունների և ֆիզիկական անձանց կազմակերպել ծառայողական ավտոկայանատեղեր, ինչպես նաև կազմակերպվել է 156 հատ թեթև մարդատար տաքսի-ավտոմոբիլների կայանատեղ:

Մայրաքաղաքում սահմանված են հասարակական տրանսպորտի 856 կանգառներ, որոնցից միայն 348-ն են կահավորված կանգառասրահներով, մնացածը՝ միայն կանգառանշաններով:

Մայրաքաղաքի թվով 4 խաչմերուկներ (Աճառյան փողոցում՝ 3 խաչմերուկ և Էջմիածնի խճուղի-Երևանյան փողոց խաչմերուկ) կահավորված են «ԸՆԵԼԱԳԻ» լուսացուցային օբյեկտներով:

Հետիոտների անվտանգ տեղաշարժն ապահովելու նպատակով մայրաքաղաքի թվով 13 չկարգավորվող հետիոտնային անցումներում տեղադրվել են հետիոտնային կանչի լուսացույցներ, ևս 17 անցումներ նախատեսվում է կահավորել 2019թ. ընթացքում:

Հիմնախնդիրներ

1. Հասարակական տրանսպորտի ոչ արդյունավետ գործող երթուղային ցանցը, որը չի բավարարում մայրաքաղաքի կանոնավոր ուղևորափոխադրումների գործընթացին ներկայացվող առկա պահանջներին
2. Միասնական սակագնային և տոմսային համակարգի բացակայություն
3. Ավտոբուսային և տրոլեյբուսային հավաքակազմերը համալրված չեն
4. Հասարակական տրանսպորտի շարժակազմի տեսականու և դրանց տեխնիկական չափանիշների ոչ բավարար վիճակ
5. Հասարակական տրանսպորտի կառավարման արդյունավետ մոդելի բացակայություն
6. Կանոնավոր ուղևորափոխադրումների գործընթացում սպասարկման համար գանձվող վճարի շրջանառության թափանցիկության բացակայություն
7. Միկրոավտոբուսների տեսակարար մեծ կշիռ
8. Ուղևորների տրանսպորտային սպասարկման որակի ոչ բավարար մակարդակ
9. Վերգետնյա էլեկտրատրանսպորտի տնտեսության ոչ բավարար վիճակ

10. Երևանի մետրոպոլիտենի սահմանափակ հնարավորություններ, առկա է զծի ընդլայնման, շարժակազմի, տնտեսության և ենթակառուցվածքների վիճակի բարելավման անհրաժեշտություն

11. Կանգառների արդյունավետ տեղաբաշխման, դրանց բարեկարգման և կահավորման անհրաժեշտություն

12. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար տրանսպորտային միջոցների մատչելիության և որակի սպասարկման ոչ բավարար մակարդակ

13. Ոչ ժամանակակից տրանսպորտային միջոցների շահագործման արդյունքում առաջացող բնապահպանական խնդիրներ

14. Ճանապարհային երթևեկության կազմակերպման վիճակի բարելավման անհրաժեշտություն:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«Երևանի հասարակական տրանսպորտի նոր երթուղային ցանցի և միասնական տոմսային համակարգի ներդրում. նոր քաղաքային ավտոբուսների (հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար հարմարեցված) ներկրման գործընթացի իրականացում»

Ծրագրի նպատակը	Նոր երթուղային ցանցի ստեղծում՝ գործող երթուղային ցանցի արդյունավետության բարձրացման նպատակով, միասնական տոմսային համակարգի ներդրում, ուղևորների սպասարկման որակի և անվտանգության աստիճանի բարձրացում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Գործող երթուղային ցանցը հաստատվել է Երևանի քաղաքապետի 30.03.2012թ. հ.2911-Ս որոշմամբ, այն լրամշակվել, վերախմբագրվել է 2015 թվականին: Երևանի հասարակական տրանսպորտի ոլորտի համակարգային բարեփոխումների շրջանակներում, կարևորելով երթուղային ցանցի արդյունավետության ու ուղևորների սպասարկման որակի բարձրացումը, անհրաժեշտություն է առաջացել ստեղծել նոր երթուղային ցանց և նոր միասնական տոմսային համակարգ, բացառել միկրոավտոբուսների շահագործումը՝ դրանք փոխարինելով միջին և մեծ տեղատարողության քաղաքային ավտոբուսներով: Նախատեսվում է նաև տեղեկատվական նորագույն տեխնոլոգիաների ներդրմամբ ապահովել երթուղիների, չվացուցակների, տրանսպորտային միջոցի գտնվելու վայրի և ժամանման իրական ժամանակի վերաբերյալ տեղեկությունների առցանց հասանելիությունը:
Համագործակցություն	<ul style="list-style-type: none"> -Ասիական զարգացման բանկ -ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարություն -ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն -ՀՀ էկոնոմիկային նախարարություն -ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարություն -ՀՀ ճանապարհային ոստիկանություն -ՀՀ հանրային խորհուրդ -ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի գրասենյակ -Բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ -Հասարակական կազմակերպություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Նոր երթուղային ցանցի և միասնական տոմսային համակարգի ներդրման աշխատանքների իրականացում (մեկնարկ), նոր ավտոբուսների (հարմարեցված հաշմանդամություն ունեցող անձանց սպասարկման համար) ներկրում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի բնակիչներ, հյուրեր, զբոսաշրջիկներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020 թվական

«Մետրոպոլիտենի վագոնների արդիականացում»

Ծրագրի նպատակը	Ուղևորների անվտանգության ապահովում, հարմարավետության և սպասարկման որակի բարձրացում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Երևանի մետրոպոլիտենի վերականգնման ծրագրի I և II փուլերով արդեն իսկ հիմնանորոգվել և արդիականացվել են թվով 18 վագոններ: Առաջիկա 4 տարում նախատեսվում է արդիականացնել մետրոպոլիտենի 19 վագոն՝ 6 գլխամասային, 13 միջանկյալ: Ծրագրի շրջանակում ձեռք կբերվեն գնացքի 60 և կնորոգվեն 26 անվագույցեր, կիրականացվեն վագոնների ընդհանուր վերանորոգում:
Ծրագրի անմիջական նպատակ, վագոն հատ	Թվով 8 վագոնների նորոգման և արդիականացման աշխատանքների իրականացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի բնակիչներ, հյուրեր, զբոսաշրջիկներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020 թվական

«Մետրոպոլիտենի անխափան և անվտանգ աշխատանքի ապահովմանն ուղղված միջոցառումների իրականացում»

Ծրագրի նպատակը	Երևանում մետրոպոլիտենի աշխատանքի որակի, հուսալիության և անխափան աշխատանքի ապահովում, էներգահամակարգի հուսալիության, ազդանշանային և կապի համակարգերի, շարժասանդուղքների աշխատանքի հուսալիության բարձրացում, ուղևորների անվտանգության ապահովում, տեխնոլոգիական-տնտեսական գնացքների նորացում, մետրոպոլիտենի գիշերային ժամերին կատարվող աշխատանքների հուսալիության և անվտանգության ապահովում, կայարանների և համալիրների վերանորոգում և պատճառ տեսքի ապահովում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Վերոնշյալ նպատակներն իրականացնելու համար նախատեսվում են. 1. Դեպոյի վերանորոգման արտադրամասի վերանորոգում: 2. Ազդանշանային և հեռահաղորդակցության համակարգի արդիականացում՝ թվային վերահսկման սարքով հագեցած ազդանշանային բլոկավորման համակարգի փոխարինում: 3. Կարգավարական կապի, թունելային կապի համակարգերի արդիականացում: 4. 6 կվ մալուխների փոխարինում, 825 Վ մալուխների փոխարինում, մետրոպոլիտենի բաց հատվածի լուսավորության հիմնանորոգում, գծային և փոքր մեխանիզացիայի արկղերի, հեռակառավարման բաժանիչների վահանակների փոխարինում և արդիականացում, ռելեական պաշտպանության համակարգի արդիականացում, ՀՔԵ –ների վերանորոգում և արդիականացում: 5. Նախատեսվում է գերավազքով աշխատող թվով 16 շարժասանդուղքների վերանորոգում: 6. Նախատեսվում է օդափոխման համակարգի արդիականացում՝ օդափոխիչների փոխարինում և դրանց միացում թվային վերահսկման համակարգին: 7. Թունելային հակահրդեհային և ջրամատակարարման խողովակաշարերի նորոգում: 8. Նախատեսվում է ուղեգծերի սպասարկման և վերանորոգման աշխատանքներ՝ ռելսերի, զանազան պահեստամասերի ձեռքբերում, ռելսերի, փայտակոճերի փոխարինում: 9. Նախատեսվում է Մարշալ Բաղրամյան կայարանի նախաբախի վերանորոգում, Սասունցի Դավիթ, Զորավար Անդրանիկ կայարանների գծային

	պատերի հիմնանորոգում, կայարանների արտաքին տեսքի բարելավում: 10. Նախատեսվում է ձեռք բերել նոր ավտոդրեզին, նորոգել և արդիականացնել շահագործվող ավտոդրեզինները, նորոգել մեխանիկական արտադրամասը, ավտոդրեզինների կայանատեղին, բեռնատար ավտոմեքենայի ձեռքբերում:
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Ծրագրով նախատեսված տարեկան աշխատանքների իրականացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի բնակիչներ, հյուրեր, զբոսաշրջիկներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020 թվական

«Վերգետնյա էլեկտրատրանսպորտով ուղևորների սպասարկման որակի և անվտանգության բարձրացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացում»

Ծրագրի նպատակը	Ապահովել վերգետնյա էլեկտրատրանսպորտով ուղևորների սպասարկման բարձր որակ, մատչելիություն և անվտանգ փոխադրում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Վերգետնյա էլեկտրատրանսպորտի անխափան աշխատանքը և ուղևորափոխադրումների անվտանգությունը ապահովելու համար անհրաժեշտ է վերակառուցել ֆիզիկապես և բարոյապես մաշված հպակային ցանցը: Հաշվի առնելով պղնձալարերի մաշվածությունը և դրանից առաջացող բարդությունները, նախատեսվում է հին և մաշված հպակային ցանցի լարերը փոխարինել նորերով: Քաղաքային ենթակայանները սնուցող բարձր և արտածման ցածր լարման մալուխները նույնպես հնամաշ են և հաճախ են շարքից դուրս գալիս, որի արդյունքում էականորեն տուժում է աշխատանքի կազմակերպման որակը, խաթարվում են երթևեկության միջակայքերը, արդյունքում ձախողվում է ազգաբնակչության անխափան և որակյալ սպասարկումը վերգետնյա էլեկտրատրանսպորտով: Էլեկտրատրանսպորտի բնականոն շահագործման համար կենսականորեն անհրաժեշտ է իրականացնել քարշի ենթակայանները սնուցող մալուխային ցանցի հնամաշ մալուխների փոփոխության փոխարինում նորով: Նախատեսվում է նաև կառուցել նոր (3000մ երկարությամբ) հպակային ցանց տրոլեյբուսային հ.2 երթուղու ուղեգիծը երկարացնելու նպատակով (Արտաշիսյան փողոցից մինչև նախկին Ժող. տնտեսության նվաճումների ցուցահանդես), ինչը հնարավորություն կտա մեծացնելու երթուղու շահագործման արդյունավետությունը և կապահովվի ավելի մեծ քանակի ուղևորների անվտանգ սպասարկումը:
Համագործակցություն	
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Ընդհանուր առմամբ 15000 մ երկարությամբ հպակային ցանցի վերանորոգման աշխատանքների իրականացում
Ծրագրի անմիջական նպատակ/ մալուխների վերանորոգում	Ընդհանուր առմամբ 2125 մ երկարությամբ մալուխների վերանորոգման աշխատանքների իրականացում
Ծրագրի անմիջական նպատակ/ նոր	Նոր հպակային ցանցի (3000մ ընդհանուր երկարությամբ) կառուցման աշխատանքների իրականացում

հպակային ցանցի կառուցում	
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի բնակիչներ, հյուրեր, զբոսաշրջիկներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020 թվական

«Հետիոտնային կանչի լուսացույցների ձեռքբերում և տեղադրում»

Ծրագրի նպատակը	Հետիոտների երթևեկության անվտանգության ապահովման նպատակով հետիոտնային կանչի լուսացույցների տեղադրում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Վերջին տարիներին Երևան քաղաքում շահագործվող տրանսպորտային միջոցների քանակի աննախադեպ աճի պայմաններում ավելացել են ճանապարհատրանսպորտային պատահարները, մասնավորապես, հետիոտների վրաերթի դեպքերը և հետիոտների երթևեկության անվտանգության ապահովումը վերածվել է լուրջ հիմնախնդրի: Հետիոտների երթևեկության անվտանգության ապահովման նպատակով 2018 թվականից սկսվել են հետիոտնային կանչի լուսացույցների տեղադրման աշխատանքներ: Տեղադրվել են թվով 12 հետիոտնային կանչի լուսացույցային օբյեկտ: Աշխատանքները կշարունակվեն նաև 2020 թվականին:
Համագործակցություն	ՀՀ ճանապարհային ոստիկանություն:
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Մայրաքաղաքի մի շարք փողոցների կահավորում հետիոտնային կանչի լուսացույցներով՝ 26 հատ:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի բնակիչներ, հյուրեր, զբոսաշրջիկներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020 թվական

«Տրոլեյբուսի հպակային ցանցի տեղափոխում»

Ծրագրի նպատակը	Վերգետնյա էլեկտրատրանսպորտի անխափան և բնականոն աշխատանքի ապահովում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	ՎԶԵԲ-ի կողմից ֆինանսավորվող՝ Երևան քաղաքի փողոցային լուսավորության ծրագրի շրջանակներում ներառված են նաև Մյասնիկյան պողոտան և Աճառյան փողոցը, որոնցում լուսավորության բարելավման նպատակով անհրաժեշտություն է առաջացել որոշ հենասյուների տեղափոխում: Այդ հենասյուների փոխարինումից առաջ է գալիս նաև դրանց վրայով անցնող վերգետնյա էլեկտրատրանսպորտի հպակային ցանցի տեղափոխման խնդիր:
Համագործակցություն	ՀՀ ճանապարհային ոստիկանություն:
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Մյասնիկյան պողոտայում և Աճառյան փողոցում տրոլեյբուսի հպակային ցանցի տեղափոխման աշխատանքների իրականացում, ուղևորների անվտանգ և ապահով փոխադրում:

Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի բնակիչներ, հյուրեր, զբոսաշրջիկներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020 թվական

Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Շ Ի Ն Ո Ի Թ Յ Ո Ի Ն Ե Վ Ճ Ա Ր Տ Ա Ր Ա Պ Ե Տ Ո Ի Թ Յ Ո Ի Ն

Երևան քաղաքի քաղաքաշինական զարգացմանն ուղղված ծրագրերն իրականացվում են Երևանի 2005-2020թթ. գլխավոր հատակագծում ամրագրված հիմնական դրույթների համաձայն:

ՀՀ կառավարության 2005թ. դեկտեմբերի 15-ի N2330-Ն որոշմամբ հաստատվել է Երևան քաղաքի գլխավոր հատակագծի նախագիծը:

ՀՀ կառավարության 2006թ. սեպտեմբերի 7-ի N1402-Ն որոշմամբ հաստատվել է Երևան քաղաքի գլխավոր հատակագծի 2006-2020թթ. իրականացման հիմնական միջոցառումների ծրագիրը: Նշված ծրագրով ընթացել են քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի կազմման աշխատանքները՝ հիմնականում վարչական շրջանների տարածքների գոտևորման նախագծերը, այլ ծրագրեր, միջոցառումներ ու նախագծանախահաշվային փաստաթղթեր:

Երևան քաղաքի որոշակի վարչական շրջանների համար ամբողջական, կամ քաղաքի առանձին հատվածների տարածքների համար գոտևավորման նախագծեր են մշակվել և հաստատվել հիմնականում 2007-2009 թվականներին, հետագայում 2017թ-ին Ավան վարչական շրջանի մնացած առանձին հատվածի նախագիծը: Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի գոտևորման նախագծի մշակումն ավարտվել է 2017թ., ներկայումս համաձայնեցումների փուլում է:

2019-2020 թթ. մշակվում է Նոր Նորք վարչական շրջանի գոտևորման նախագիծը:

Մշակման ենթակա են Նուբարաշեն վարչական շրջանի, Մալաթիա-Սեբաստիա և Էրեբունի վարչական շրջանների առանձին տարածքների գոտևորման նախագծերը:

Միաժամանակ պետք է նշել, որ Երևան քաղաքի որոշակի տարածքների համար առկա գոտևորման նախագծերի գործածության ընթացքում պարզ է դարձել, որ դրանց հետևողական կենսագործման մեխանիզմների կիրառության արդյունավետությունը բավարար չէ ծագած խնդիրների լուծման համար: Դրանց իրագործման փոփոխությունների հաշվառումն ու կազմումը չի կատարվում: Ուստի, թե ռազմավարական փաստաթուղթ հանդիսացող գլխավոր հատակագծի նախագիծը, և թե մանրամասն պայմանները սահմանող գործադրական /օպերատիվ/ փաստաթուղթ գոտևորման նախագծերը, ունեն փոփոխության այսինքն կատարելագործման, վերանայման և արդիականացման կարիք:

Երևան քաղաքի քաղաքաշինական գործընթացների կանոնակարգման համար կարևորվում է քաղաքաշինության բնագավառի մի շարք նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերի վերանայումը:

Երևանի 2019թ.զարգացման ծրագրում ամրագրված մի շարք ուղղություններով գործառույթներ են ընթացել մասնավորապես՝

Նախկինում հանրային կանաչ տարածքներում տրամադրված պայմանագրերի վերանայման աշխատանքները, միջոցներ են ձեռնարկվել նաև դրանց սահմանված կերպով կասեցման, վաղաժամկետ լուծման, չեղարկման կամ փոխանակման: Կենտրոն և Արաբկիր վարչական շրջաններում փողոցների մայթերում տաղավարների քանդման միջոցով հնարավորություն է ստեղծվել վերականգնելու հանրային օգտագործման տարածքները: Արաբկիր զբոսայգին /Մալականի այգի/ վերադարձվել է համայնքին:

Քաղաքաշինության և հողօգտագործման ոլորտում ապօրինի շինարարությունները բացառելու նպատակով իրականացված աշխատանքների արդյունքում Երևան քաղաքի տարբեր վարչական շրջաններում հայտնաբերվել և ապամոնտաժվել են ապօրինի իրականացված շինարարություններ և համայնքային սեփականություն հանդիսացող հողամասերը ազատվել են ապօրինի տիրապետումից:

Երևան համայնքի սեփականությունը հանդիսացող ստորգետնյա հետիոտն անցումներից թվով վեց տարածքների համար կատարվել են չափագրման աշխատանքներ և դրանց քաղաքաշինական տեսքի, տեխնիկական և սանիտարական վիճակի, լուսավորության, ինչպես նաև տարածքների, դրանցում գործող խանութների, կրպակների, տաղավարների վարձակալների կամ

(փաստացի օգտագործողների) պայմանագրային պարտավորությունների վերաբերյալ ուսումնասիրություններ, առկա խնդիրների վերհանում:

• **Վթարային շենքերի վերաբնակեցման ծրագրի իրականացման շրջանակներում**

1. Երևանի Արցախի պողոտայի 4-րդ նրբանցքի 8 և 10 հասցեների չորրորդ կարգի վթարային շենքերում տարիներ շարունակ ապրող 83 ընտանիքներ 2019թ. ստացել են նոր բնակարաններ: Եվս 59 ընտանիքի էլ հանձնվել են Միսակյան 3 հասցեում նոր կառուցվող շենքում անհատույց սեփականության իրավունքով բնակարաններ ստանալու մասին Երևանի քաղաքապետի և ավագանու որոշումները: Մինչ այդ, նշված ընտանիքները վթարային շենքերից կտեղափոխվեն վարձով բնակարաններ, որոնց ամենամյա վարձավճարը կտրամադրվի համայնքի բյուջեից: 142 ընտանիքի հնարավորություն է տրվել ապրելու բարեկեցիկ ու հարմարավետ պայմաններում:
2. Աջափնյակ վարչական շրջանում կառուցապատողների կողմից ներկայացված ներդրումային առաջարկների ուղղությամբ պատրաստվել են եռակողմ (Երևանի քաղաքապետարան, բնակիչներ, կառուցապատող) պայմանագրային նախագծեր՝ առկա բնակելի ֆոնդից վթարային որոշակի շենքերի քանդումով նույն տեղում բազմաբնակարան բնակելի նոր շենքերի կառուցմամբ բարելավել բնակիչների պայմանները, ընթացել են քննարկումներ, բանակցություններ:

1. Երևան քաղաքի գլխավոր հատակագծի իրականացման վերլուծության աշխատանքներ են կատարվել,

2. Երևան քաղաքի Լոր Լորք վարչական շրջանի տարածքի գոտևորման նախագծի մշակման աշխատանքները սկսվել են 2019թ.-ին և կավարտվեն 2020թ.-ին,

3. Երևան քաղաքի կենտրոնում և հարակից գոտիներում մեծածավալ վերակառուցման և կառուցապատման աշխատանքներ նախատեսող թաղամասերի /կառույցների/ առկա վիճակի ամփոփման և հետագա կառուցապատման հարցերի քննարկումներ են անցկացվել:

1. «Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ Մայր եկեղեցուն և Երվանդ Քոչարի փողոցին հարող տարածքի (Կորի փողոցի մոտ Կրիվոյ թաղամաս) բնակելի, հասարակական, հյուրանոցային համալիրի շինարարության կառուցապատման ներդրումային ծրագիր է մշակվել /Մշակվել է տվյալ թաղամասի միասնական կառուցապատման հատակագիծ՝ ճարտարապետական մեկ համալիր, որը բաժանված հատվածներով հնարավոր է ներկայացնել ներդրողներին: Այն ներդրումների ներգրավման նպատակով նախապատրաստված նախագծային առաջարկությունների փաթեթներից է, որը զետեղվել է Երևանի քաղաքապետարանի պաշտոնական կայքում նախատեսված առանձին հարթակում/,
2. «Կոնդ» թաղամասի վերակառուցմանը վերաբերվող քննարկումներ,
3. «Հին Երևան» պատմաճարտարապետական միջավայրի ստեղծման ուղղությամբ քննարկումներ,
4. Մոնթե Մելքոնյան և Ծիծեռնակաբերդի խճուղու միջանկյալ տարածքի ներկա կառուցապատման և հեռանկարային խնդիրներին վերաբերվող քննարկումներ,
5. Ծովակալ Իսակովի պողոտա-Արշակունյաց պողոտա արագընթաց ավտոմայրուղու կառուցման հետ հարակից տարածքների կառուցապատման կարգավորման հնարավորությունների վերաբերյալ քննարկումներ,
6. Մոնթե Մելքոնյան փողոցի մոտ բնակելի և հասարակական շենքերով «Վերծնունդ» թաղամասի կառուցապատման համար նախագծային փաստաթղթերի համաձայնեցումներ և տրամադրվել են շինարարության թույլտվություններ,
7. Կասկադ համալիրի տարածքում թանգարանի ընդլայնման և համերգային դահլիճի էսքիզային առաջարկների քննարկում,

- **Երևանի էլեկտրական հասարակական տրանսպորտի զարգացման՝ մետրոպոլիտենի համակարգի ընդլայնման և ճոպանուղու ներդրման շրջանակներում.**
  1. **մետրոպոլիտենի Աջափնյակ կայարանի** և դրան կից բազմաֆունկցիոնալ բարձրահարկ կառույցներով, ստորգետնյա ավտոկայանատեղով, բազմաֆունկցիոնալ առևտրի կենտրոնով համալիրի էսքիզային առաջարկ է կազմվել Երևանի Աջափնյակ թաղամասի Հալաբյան փողոցի մոտ:
  2. **Նոր (բազմամոդուլ) ճոպանուղու**, որպես այլընտրանքային տրանսպորտի ձևի ներմուծման, տրանսպորտային հոսքերի բեռնաթափման՝ Նորքի գանգվածը քաղաքի կենտրոնի հետ կապող տրանսպորտային միջոցի ստեղծման նպատակով ուսումնասիրվել են ավստրիական «Դոպելմայեր» ընկերության կողմից կազմված նախնական հաշվարկները և ֆինանսավորման ու պարտադիր պայման հանդիսացող պետական սուվերեն երաշխիքի տրամադրմանը վերաբերվող հարցեր, համատեղ քննարկումներ են անցկացվել 2019թվականին ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարությունում: Ներկայումս ճշտվում են կայարանների տեղերը, ուղղությունները, տրամադրված տոպոգրաֆիական հանույթների ճշգրտամար առավել կիստակեցվեն ուղիները:
- **Երևան քաղաքի անվտանգ և հարմարավետ ճանապարհափողոցային ցանցի զարգացմանն ուղղված ընթացող աշխատանքների շարունակության ապահովում**
  1. Քաղաքային կայուն զարգացման ներդրումային ծրագրով, Երևանում շարունակվել են նախորդ տարիներից մեկնարկված միջազգային չափանիշներին համապատասխանող ճանապարհների շինարարության հետ կապված աշխատանքները: Ծրագրում ընդգրկված են Բաբաջանյան-Աշտարակի խճուղի ճանապարհահատվածը և Արզավանդ-Շիրակի ճանապարհահատված, որի շինարարական աշխատանքների իրականացման մրցույթը կայացել է և պայմանագիր է կնքվել 2019թ. հուլիսին: ՕԻԳ/
  2. Երևան քաղաքի օդակաձև արագընթաց ճանապարհի բաղկացուցիչ մաս կազմող Աջափնյակ վարչական շրջանը Շենգավիթ վարչական շրջանին կապող՝ Լենինգրադյան փողոցից մինչև Ծովակալ Իսակովի պողոտա ձգվող նոր կառուցված Մոնթե Մելքոնյան փողոցի շարունակությամբ Ծովակալ Իսակովի պողոտայի ճանապարհային հանգույցը Արշակունյաց պողոտային միացնող նախագծային ավտոմայրուղու իրականացման նպատակով բանակցությունների վարում՝ կապված մասնավոր ներդրումային առաջարկների հետ
  3. Երևան քաղաքի Մամիկոնյանց և Արամ Խաչատրյան փողոցները միացնող ճանապարհահատվածի կառուցման նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի կազմման և փորձաքննության եզրակացության տրամադրման աշխատանքներ են իրականացվել
- **Խցանումների նվազման նպատակով՝ երթուղիային ծանրաբեռնվածությունը բեռնաթափելուն ուղղված միջոցառումների իրականացում**
  1. Երևան քաղաքում վերգետնյա, ինքնակառավարման տեխնոլոգիաներով հագեցած, բազմահարկ ավտոկայանատեղերի կառուցման առաջարկ է քննարկվել
  2. Ստ.Շահումյանի անվան հրապարակի և Վ.Սարգսյանի անվան փողոցների միջև ընկած հատվածում նոր ստորգետնյա ավտոկայանատեղերի էսքիզ-առաջարկ է քննարկվել
- **Երևան քաղաքի հանգստի նոր գոտիների հիմնում, առկա այգիների և զբոսայգիների վերականգնում**
  1. Վերակառուցումից հետո Երևանում շահագործման է հանձնվել Երևանի 2800-ամյակի այգին, որում ձեռնարկատիրական որևէ գործունեություն չի իրականացվելու
  2. Վերակառուցումից հետո մայրաքաղաքում շահագործման է հանձնվել Երևանի գլխավոր պողոտայի վերջնամասում (Մարյան-Մաշտոցի պողոտա հատված) գտնվող այգին:

Երևան քաղաքի Օդակաձև զբոսայգու 3-րդ հատվածի բարեկարգման աշխատանքներն ավարտվել են,

3. Մշակվել է «Երևան քաղաքի Միլիկյան թաղամասում, Նուբարաշեն խճուղու հարևանությամբ և Սարալանջի տարածքում անտառ պաշտպանիչ գոտու ստեղծման նախագծա-նախահաշվային փաստաթղթերը:

• **Քաղաքի պատմամշակութային ժառանգության պահպանման միջոցառումներով**

«Էրեբունի» պատմահնագիտական արգելոց-թանգարանը կունենա նոր մասնաշենք՝ հազեցած ժամանակակից տեխնոլոգիաներով: Երևանի քաղաքապետարանի և «Ջոն և Սոսի Բայլան» հիմնադրամի համագործակցության շրջանակում ստորագրվել է պայմանագիր: Ներդրումային ծրագրով նախատեսվում է թանգարանի շենքի անմիջապես հետնամասում կառուցել նոր՝ ժամանակակից տեխնոլոգիաներով մասնաշենք, որը ճարտարապետությամբ պետք է համահունչ լինի տարածքին: Տարածքում կբացվեն նաև գիտական լաբորատորիաներ: Շինարարության համար կհայտարարվի նախագծային մրցույթ:

Հայաստանի ու տարածաշրջանի կարևորագույն հնավայրերից մեկի՝ Երևանի Կարմիր բլուրի տարածքի որոշակի հատված մաքրվել է շինադրից քաղաքացիական նախաձեռնության շնորհիվ հանգանակված միջոցներով:

Ապամոնտաժվել են պատմամշակութային և ճարտարապետական արժեք ներկայացնող որոշակի շենքերին տեղադրված գովազդային վահանակները, որը շարունակական գործընթաց է լինելու:

ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐ

1. Հանրային կանաչ տարածքների հաշվին կառուցապատման արդյունքում հանրային շահի ոտնահարում,
2. Ապօրինի շինարարությունը բացառելու նպատակով անհրաժեշտ խիստ վերահսկողություն,
3. Երևանի քաղաքաշինական նոր ռազմավարության (City Development Strategy) մշակման անհրաժեշտություն,
4. Երևան քաղաքում կիրառվող տարածական պլանավորման (քաղաքաշինական ծրագրային) փաստաթղթերի համակարգը կարգավորող նորմատիվ իրավական ակտերի և մշակված նախագծերի գործող համակարգի վերանայմամբ, գոտևորման նոր սկզբունքներն ընդունելով, Երևան քաղաքի միասնական գոտևորման հատակագծի կազմում /զոննինգ/ ծագած խնդիրների լուծման անհրաժեշտությամբ պայմանավորված առաջնահերթ մշակման գոտիներ առանձնացնելու սկզբունքով,
5. Երևանի Գլխավոր հատակագծի ճշգրտման նախագծի մշակում՝ մինչև 2030թ. քաղաքաշինական զարգացման հեռանկարով,
6. Գոտևորման նախագծերի մշակում,
7. Երևանի քաղաքաշինական կադաստրի համակարգի ձևավորման անհրաժեշտություն,
8. Երևան քաղաքի տրանսպորտի, ճանապարհափողոցային ցանցի, դրա հետ անմիջական կապ ունեցող ենթակառուցվածքների հետ կապված խնդիրների վերհանում և ճանապարհափողոցային ցանցի համալիր սխեմայի մշակում,
9. Երևան քաղաքի ճանապարհափողոցային ցանցի մինչև 2030 թվականը զարգացման համալիր սխեմայի մշակում (2019-2020թթ.),
10. Քաղաքաշինական ծրագրերի և դրանց առաջնահերթությունների վերաբերյալ հանրային լայն քննարկումների և հասարակական հարցումների իրականացում,
11. Քաղաքաշինության և ճարտարապետության բնագավառի ծրագրերում ընգրկված թեմաների վերաբերյալ հայեցակարգային մրցույթների կազմակերպում: Դա կհանդիսանա մրցութային պրակտիկայի ինտեգրման մոդել քաղաքաշինական գործունեության համակարգում՝ քաղաքաշինության և ճարտարապետության ոլորտում մրցութային մեթոդով

- պատասխանատու որոշումների (նաև ոլորտի մասով համայնքային բյուջեի ձևավորման համար) ընդունման արդյունավետության բարձրացման նպատակով,
12. Բնակչության սակավաշարժ խմբերի և հաշմանդամություն ունեցող անձանց տեղաշարժման լիարժեք մատչելիության բացակայություն,
  13. Վերգետնյա և ստորգետնյա ավտոկայանատեղերի անբավարարություն,
  14. Ստորգետնյա անցումների պատշաճ տեսքի և անվտանգության ապահովման անհրաժեշտ մակարդակի բացակայություն,
  15. Քանդման ենթակա 4-րդ կարգի վթարային շենքերում բնակվող ընտանիքների վերաբնակեցման հիմնախնդրի առկայություն,
  16. Քաղաքաշինական ծրագրերի իրականացման նպատակով համայնք-մասնավոր հատված համագործակցության զարգացմանն ուղղված քայլերի իրականացման անհրաժեշտություն,
  17. Երևանի ներդրումային վարկանիշի ձևավորմանն ուղղությամբ աշխատանքներ՝ Երևան քաղաքում գոյություն ունեցող խարխուլ բնակելի ֆոնդի վերացման և վերակառուցմանն ուղղությամբ ծրագրային աշխատանքներ,
  18. Երևան քաղաքի առանձին հատվածների կառուցապատման հատակագծերի և վերակառուցման քաղաքաշինական և ներդրումային ծրագրերի մշակում,
  19. Երևան քաղաքում անավարտ, չիրացված, փաստացի չօգտագործվող, անբարեկարգ և նմանատիպ անշարժ գույքերի պատշաճ օգտագործումը ապահովելու նպատակով, ընդհուպ՝ նշված գույքերի մասով հանրային գերակա շահ ձևանաչելու և ներդրումային այլ ծրագրերում օգտագործելու գործընթաց,
  20. Երևան քաղաքի վարչատարածքային սահմանների, Երևանի քաղաքամերձ գոտու տարածքների հատակագծային կազմակերպման քաղաք մտնող մայրուղիների կանոնակարգմանն ուղղված աշխատանքներ Երևան քաղաքին հարակից համայնքների հետ,
  21. Երևան քաղաքի վարչատարածքային սահմաններում առկա գերեզմանների տարածքների, նաև նոր գերեզմանատների հնարավոր տեղակայման վայրերի առանձնացման, դրանց սահմանների, համապատասխան սանիտարական պաշտպանիչ գոտիների ստեղծման և հարակից տարածքներում կառուցապատումների նկատմամբ հատուկ ռեժիմներ սահմանելու հետ կապված խնդիրներ,
  22. Մայրաքաղաքի աղճատված ճարտարապետական կերպար ստացած հատվածների ներդաշնակեցման և շենքերի արտաքին տեսքի վերանայման լուծումների իրականացման անհրաժեշտություն,
  23. Երևանի զբոսաշրջության զարգացմանն ուղղված քաղաքաշինական միջոցառումների կազմակերպման անհրաժեշտություն:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«Երևան քաղաքի գլխավոր հատակագծի ճշգրտման նախագծի մշակում՝ մինչև 2030 թվականը զարգացման հեռանկարով»

Ծրագրի նպատակը	Ծրագրի նպատակն է Երևանի 2005-2020թթ. գլխավոր հատակագծի մեջ քաղաքի զարգացման նոր ուղղությունների ընդգրկումը, գործողության ժամկետի մինչև 2030թ. երկարացումը, քանի որ գլխավոր հատակագծի իրագործման ժամկետն ավարտվում է 2020թ.:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	<p>Գլխավոր հատակագծի ճշգրտման և լրամշակման աշխատանքներ՝</p> <ul style="list-style-type: none"> • Երևանի 2005-2020թթ. Գլխավոր հատակագծի իրագործման գործողության ժամկետի մինչև 2030թ. երկարացում, • Երևանի մինչև 2030թ. քաղաքաշինական զարգացման հիմնական ուղղությունների հստակեցում, • քաղաքի համաչափ զարգացման ուղղությունները,

	<ul style="list-style-type: none"> Կայուն զարգացման «ՌԻՕ+20» գազաթաժողովի որոշումների իրագործմանն ուղղված «Կայուն քաղաքներ և կանաչ ճարտարապետություն» միջոցառումների պլանավորում, Երևանի Փոքր կենտրոնի կառուցապատման կարգավորմանն ուղղված օրենքով նախատեսվելիք միջոցառումներ, Երևանի ճանապարհափողոցային ցանցի մինչև 2030թ. զարգացման հիմնական ուղղությունները և այլ:
Համագործակցություն	ՀՀ պետական կառավարման համապատասխան մարմիններ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի քաղաքապետարան
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամակակացույց	2019-2022թթ.

«Երևան քաղաքի ճանապարհափողոցային ցանցի մինչև 2030 թվականը զարգացման համալիր սխեմայի մշակում»

Ծրագրի նպատակը	Ծրագրի նպատակն է քաղաքի ճանապարհափողոցային ցանցի մինչև 2030 թվականը զարգացման համալիր սխեմայի կազմումը, Երևանի Գլխավոր հատակագծի իրագործման ընթացքի ուսումնասիրության արդյունքում ի հայտ եկած անհրաժեշտ փոփոխությունների և լրացումների կատարումը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Երևանի ճանապարհափողոցային ցանցի բարելավման ուղղությամբ կարևորվում է երեք հիմնական ուղղություններ՝ ա. քաղաքի կենտրոնի բեռնաթափում, բ. քաղաքի կենտրոնի ճանապարհափողոցային ցանցի բարելավում, գ. Երևանը շրջանցող մայրուղային ճանապարհների կազմակերպում:
Համագործակցություն	ՀՀ պետական կառավարման համապատասխան մարմիններ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի քաղաքապետարան
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամակակացույց	2019-2020թթ.

«Երևանի Նոր Նորք վարչական շրջանի գոտևորման նախագծի մշակում»

Ծրագրի նպատակը	Ծրագրի նպատակն է մշակել Երևանի Նոր-Նորք վարչական շրջանի գոտևորման նախագիծը, որը քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթուղթ է, և որով կսահմանվեն նշված տարածքների փաստացի և հեռանկարային օգտագործման ու կառուցապատման նկատմամբ պարտադիր պահանջները՝ վարչական շրջանի ամբողջ տարածքում կենսագործունեության բարենպաստ միջավայրի ձևավորման նպատակով: Նախագծային տարածքը՝ 1 449,8 հա:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նախագիծը տարածական զարգացման մանրամասն պայմանները սահմանող գործադրական (օպերատիվ) բնույթի փաստաթուղթ է և հիմք է քաղաքաշինական նպատակներով հողամասերի և (կամ) ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքների տրամադրման, շենքերի ու շինությունների նախագծային

	փաստաթղթերի մշակման ու շինարարության թույլտվության համար: Նախագիծը բաղկացած է գրաֆիկական և տեքստային մասերից:
Համագործակցություն	ՀՀ պետական կառավարման համապատասխան մարմիններ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի քաղաքապետարան, քաղաքաշինական գործունեության սուբյեկտներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամակակացույց	2019-2020թթ.

«Երևանի Նուբարաշեն վարչական շրջանի գոտևորման նախագծի մշակում»

Ծրագրի նպատակը	Ծրագրի նպատակն է մշակել Երևանի Նուբարաշեն վարչական շրջանի գոտևորման նախագիծը, որը քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթուղթ է, և որով կսահմանվեն նշված տարածքների փաստացի և հեռանկարային օգտագործման ու կառուցապատման նկատմամբ պարտադիր պահանջները՝ վարչական շրջանի ամբողջ տարածքում կենսագործունեության բարենպաստ միջավայրի ձևավորման նպատակով: Նախագծային տարածքը՝ 1 724,0 հա:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նախագիծը տարածական զարգացման մանրամասն պայմանները սահմանող գործադրական (օպերատիվ) բնույթի փաստաթուղթ է և հիմք է քաղաքաշինական նպատակներով հողամասերի և (կամ) ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքների տրամադրման, շենքերի ու շինությունների նախագծային փաստաթղթերի մշակման ու շինարարության թույլտվության համար: Նախագիծը բաղկացած է գրաֆիկական և տեքստային մասերից:
Համագործակցություն	ՀՀ պետական կառավարման համապատասխան մարմիններ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի քաղաքապետարան, քաղաքաշինական գործունեության սուբյեկտներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամակակացույց	2020թ.

«Երևան քաղաքի քաղաքաշինական կադաստրի ստեղծում և ներդրում»

Ծրագրի նպատակը	Ծրագրի նպատակն է Երևան քաղաքի քաղաքաշինական կադաստրի ստեղծումը և ներդրումը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Քաղաքաշինական կադաստրի ստեղծման և ներդրման ուղղությամբ տեխնիկական նախագծի մշակում
Համագործակցություն	ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտե, ՀՀ կադաստրի կոմիտե, ՀՀ կառավարման այլ համապատասխան մարմիններ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի քաղաքապետարան, ՀՀ կառավարման մարմիններ, կազմակերպություններ, քաղաքաշինական գործունեության սուբյեկտներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամակակացույց	2020թ.

«Երևանի Մոնթե Մելքոնյան փողոցի արևմտյան հատվածի կառուցապատման կարգավորման նախագծի և Ծովակալ Իսակովի պողոտա-Արշակունյաց պողոտա նախագծային մայրուղուն հարող տարածքի գոտեկառման և կառուցապատման էսքիզային նախագծերի մշակում»

Ծրագրի նպատակը	Նախատեսվում է մշակել Երևանի Մոնթե Մելքոնյան փողոցի արևմտյան հատվածի կառուցապատման կարգավորման նախագիծ և Ծովակալ Իսակովի պողոտա-Արշակունյաց պողոտա նախագծային մայրուղուն հարող տարածքի (Պասկևիչի բլուրից հարավ) գոտեկառման և կառուցապատման էսքիզային նախագծեր, տվյալ գոտիներում միջավայրի կազմակերպման նպատակով:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Մոնթե Մելքոնյան փողոցի արևմտյան հատվածի նախագծային տարածքը կազմում է 83,8 հա, Իսակով - Արշակունյաց պողոտա նախագծային մայրուղուն հարող տարածքը՝ մոտ 64 հա:
Համագործակցություն	ՀՀ քաղաքաշինության կոմիտե
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի քաղաքապետարան, ՀՀ պետական կառավարման մարմիններ, մասնավոր ներդրողներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամակակացույց	2020թ.

«Երևան քաղաքի Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ Մայր եկեղեցուն և Երվանդ Քոչարի փողոցին հարող տարածքի (Կոբի փողոցի մոտ Կրիվոյ թաղամաս) բնակելի, հասարակական, հյուրանոցային համալիրի շինարարության կառուցապատման ներդրումային ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Երևան քաղաքի կետրոնում գոյություն ունեցող խարխուլ բնակելի ֆոնդի վերացման և վերակառուցման ուղղությամբ ծրագրային աշխատանքների իրականացմանն ուղղված քայլեր՝ Տարածքի կառուցապատման արդյունքում նախատեսվում է ունենալ համաքաղաքային նշանակության ժամանակակից չափորոշիչներին համապատասխանող բազմաֆունկցիոնալ համալիր, որը կներառի հասարակական օբյեկտներ, գործարար և առևտրի կենտրոններ, հյուրանոցային, մարզական համալիր, ավտոկայանատեղիներ, բնակելի շենքեր, կանաչ գոտիներ:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Երևան քաղաքի Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ Մայր եկեղեցուն և Երվանդ Քոչարի փողոցին հարող տարածքի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 3,7 հա: Նշված տարածքը պայմանականորեն բաժանված է 3 լոտերի (13 650, 13 031 և 10 245 ք. մ): Ներկա պահին տարածքում գտնվում են բազմաթիվ հին բնակելի շինություններ, որոնք հանրության գերակա շահերի ապահովման նպատակով նախատեսվում է օտարել և տարածքը վերակառուցել: Ներդրողի/կառուցապատողի հետ մտադրությունների մասին հուշագրի ստորագրման հիման վրա քաղաքապետարանը կարող է ներդրողի պատվերով կազմակերպել օտարվող հողամասերի և շենք/շինությունների գնահատման գործընթացը, ի վերջո հանձնելով կառուցապատողին ազատ շինարարական հրապարակը: Նշված տարածքում առաջարկվում է կառուցել՝ <ol style="list-style-type: none"> 1. Մտորգետնյա ավտոկայանատեղի ընդհանուր՝ 41 630 քմ մակերեսով, 2. Առևտրային տարածքներ ընդհանուր՝ 9 760 քմ մակերեսով, 3. Հասարակական տարածք ընդհանուր՝ 2450 քմ մակերեսով, 4. Մանկապարտեզ կամ այլ մանկական նախադպրոցական կրթության տարածք ընդհանուր՝ 1 750 քմ մակերեսով 5. Գրասենյակային տարածքներ՝ 6 330 քմ մակերեսով 6. Բնակելի տարածքներ՝ 58 020 քմ մակերեսով 7. Հյուրանոց՝ 15 600 քմ մակերեսով:

	<p>Նախատեսվող շինարարական և կառուցապատման աշխատանքների ընդհանուր մակերեսը կազմում է 135 540 ք.մ:</p> <p>1. Բնակելի շենքերի կառուցում Տվյալ տարածքում նախատեսվում է կառուցել 13 մասնաշենք, որից 11 շինություն նախատեսված է իբրև բնակելի շենքեր, շենքերի հարկայնությունը՝ 5-15 հարկանի(58 020 ք.մ ընդհանուր մակերեսով), 13 մասնաշենքերի -1-ից -3 հարկերում ներառված կլինեն ավտոկայանատեղիներ, ընդհանուր 971 մեքենաների համար: Նախատեսվում են նոր բնակելի շենքերին հարող բակային կանաչապատ տարածքներ, խաղահրապարակներ և մանկակական զբոսայգիներ: Բնակելի շենքերի առաջին հարկերում և հարակից տարածքներում միաժամանակ նախատեսվում է բիզնես կենտրոնների, սպասարկման սրահների, սրճարանների և ռեստորանների կառուցում:</p> <p>2. Գործարար -առևտրային և ժամանցի բազմաֆունկցիոնալ համալիրների կառուցում Նախատեսվում է տարածքում ստեղծել գործարար-առևտրային և ժամանցի բազմաֆունկցիոնալ համալիրներ, որոնք իրենց մեջ ներառելու են՝ գործարար-առևտրային և հասարակական տարածքներ, գրասենյակային տարածքներ: Գործարար-առևտրային և ժամանցի բազմաֆունկցիոնալ համալիրների կառուցման համար նախատեսված է (18 540 ք.մ ընդհանուր մակերես):</p> <p>3. Մանկապարտեզի կամ այլ մանկական նախադպրոցական կրթության տարածք Նախատեսվում է տարածքում ստեղծել ժամանակակից չափորոշիչներին համապատասխան մանկապարտեզ, մանկական և երիտասարդական ուսումնական կենտրոն: Նախատեսվում է մանկապարտեզի և այլ մանկական նախադպրոցական կրթության տարածքի համար տրամադրել 1 750 քմ ընդհանուր մակերես:</p> <p>4. Հյուրանոցային համալիրի կառուցում Ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է 14 հարկանի հյուրանոցային համալիրի կառուցում, որը իր մեջ կներառի 3 հարկանի ստորգետնյա ավտոկայանատեղի: Հյուրանոցային համալիրի ընդհանուր մակերեսը կկազմի 15 600 ք.մ:</p>
Համագործակցություն	ՀՀ պետական կառավարման մարմիններ՝ Կադաստրի կոմիտե, քաղաքաշինության կոմիտե, մասնավոր ներդրողներ, Երևան համայնքի բնակիչներ և այլն
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան համայնք և տվյալ վերակառուցվող թաղամասի բնակիչները, ՀՀ պետական կառավարման մարմիններ, մասնավոր ներդրողներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամկակացույց	Ծրագրի տևողությունը 5տարի: Ծրագրի սկիզբը 2019 թվականից սկսած շարունակական կախված ներդրումների ներգրավման տեմպերից մինչև 2023 թվական:

«Երևանի քաղաքի Աջափնյակ թաղամասի Հալաբյան փողոցի մոտ մետրոպոլիտենի նոր կայարանի և դրան կից բազմաֆունկցիոնալ բարձրահարկ կառույցներով, ստորգետնյա ավտոկայանատեղով, բազմաֆունկցիոնալ հասարակական համալիրի իրականացման ներդրումային ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Երևանում էլեկտրական հասարակական տրանսպորտի, էկոլոգիապես մաքուր, անվտանգ տրանսպորտային միջոցի զարգացմամբ քաղաքի շրջակա միջավայրի աղտոտվածության նվազեցման ապահովում, կենտրոնի տրանսպորտային հոսքերի անագել կազմակերպման համար բեռնաթափում, նաև քաղաքի վարչական շրջանների համաչափ զարգացման համար կարևոր խթան, դրանց գրավչության բարձրացմանն ուղղված քայլ, հնարավորինս ժամանակի կորստի կրճատմամբ շրջանները միմյանց կապող հնարավորություն
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Մետրոպոլիտենի համակարգի ընդլայնմամբ՝ նոր զարգացման սխեմայի կազմում: Ցանցը կտարածվի դեպի քաղաքի հյուսիս-արևմտյան հատված՝ Աջափնյակ վարչական շրջան և կմեկնարկեն դրա շինարարության առաջին փուլի աշխատանքները: Արաբկիր համայնքից այն կապվելու է Աջափնյակ համայնքի հետ

	<p>Հալաբյան-Արեւյան փողոցների խաչմերուկի մոտ: Նոր կայարանի ավելացումն առավել արդյունավետ կդարձնի մետրոյի աշխատանքը: Դեպի Աջափնյակ ուղեգիծ կառուցելու դեպքում կշահագործվի փոքրած թունելներից մեկը, որը Մերգեյան ինստիտուտից տանում է դեպի Հրազդանի ձախ ափ: Երևանի մետրոպոլիտենի կառուցվող կայարանը պետք է միանա այժմ գործող վերջին՝ «Բարեկամություն» կայարանին:</p> <p>Հալաբյան-Արեւյան փողոցների խաչմերուկի մոտ Թումոյի տարածքի հարևանությամբ գտնվող տարածքում կայարանի հետ նախատեսվում է կից բազմաֆունկցիոնալ բարձրահարկ կառույցներով, ստորգետնյա ավտոկայանատեղով, բազմաֆունկցիոնալ հասարակական համալիրի կառուցում՝</p> <p>1. Բազմաֆունկցիոնալ բարձրահարկ կառույցներ Կառույցների մակերեսներ և հարկայնություն 1. 1340քմ x 28 հարկ = 37520 քմ 2. 1300 քմ x 13 հարկ = 16900 քմ</p> <p>2. Ստորգետնյա ավտոկայանատեղի 11680 քմ - մոտ 600 ավտոմեքենա Վերգետնյա ավտոկայանատեղի - 2000քմ -մոտ 100 ավտոմեքենա</p> <p>3.Բազմաֆունկցիոնալ հասարակական համալիրի 49000 քմ (չի ներառում կայանատեղների մակերեսը)</p>
Համագործակցություն	Երևանի մետրոպոլիտեն, ՀՀ պետական կառավարման մարմիններ, մասնավոր ներդրողներ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան համայնքը և բնակիչները, ՀՀ պետական կառավարման մարմինները, մասնավոր ներդրողները
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամակակացույց	Ծրագրի սկիզբը 2019 թվականից սկսած շարունակական՝ կախված ներդրումների ներգրավվման տեմպերից

«Երևան քաղաքի Նոր-Նորքի գանգվածը կենտրոն վարչական շրջանի հետ կապող տրանսպորտային միջոցի նոր (բազմամոդուլ) ճոպանոդուլ ստեղծման ներդրումային ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Երևան քաղաքի հասարակական տրանսպորտի արդիականացման՝ էլեկտրականությամբ աշխատող միջոցների կիրառմամբ այլընտրանքային տրանսպորտի ձևերի ներմուծման ռազմավարությանն ուղղված, տրանսպորտային հոսքերի բեռնաթափման, գոյություն ունեցող ճանապարհների ծանրաբեռնվածության թեթևացման նպատակով նոր (բազմամոդուլ) ճոպանոդուլ ներդրման միջոցով քաղաքի համայնքների միջև լրացուցիչ օդային կապի ստեղծում, քայլ դեպի կանաչ քաղաք, միաժամանակ զբոսաշրջային գրավչության բարձրացում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նոր Նորքի գանգվածը քաղաքի կենտրոնի հետ կապվելու է բազմամոդուլ ճոպանուղու միջոցով: Այն կունենա կայարաններ
Համագործակցություն	ՀՀ պետական կառավարման մարմիններ, մասնավոր ներդրողներ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան համայնքի բնակիչներ, մայրաքաղաքի հյուրեր և զբոսաշրջիկներ, ՀՀ պետական կառավարման մարմիններ, մասնավոր ներդրողներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամակակացույց	Ծրագրի սկիզբը 2019 թվականից սկսած շարունակական՝ կախված ներդրումների ներգրավվման տեմպերից

Երևանի արևմտյան օդակաձև ճանապարհի կառուցում (Բաբաջանյան-Աշտարակ և Արզավանդ-Շիրակ ճանապարհահատվածներ)

Ծրագրի նպատակը	Նախատեսվում է կառուցել Երևանի արևմտյան օդակաձև ճանապարհի երկու ճանապարհահատվածները՝ Բաբաջանյան-Աշտարակ և Արզավանդ-Շիրակ
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Բաբաջանյան-Աշտարակ ճանապարհահատված – 9.4 կմ Արզավանդ-Շիրակ ճանապարհահատված – 2.7 կմ
Համագործակցություն	Ասիական զարգացման բանկ, ՀՀ կառավարություն
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան համայնք, Հայաստանի Հանրապետություն
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամակակացություն	2017 թվականի դեկտեմբերի 11-ին կնքվել է Բաբաջանյան-Աշտարակ ճանապարհահատվածի շինարարական աշխատանքների իրականացման պայմանագիր, որը նախատեսվում է ավարտել 2020 թվականին: 2019 թվականի հուլիսի 16-ին կնքվել է Արզավանդ-Շիրակ ճանապարհահատվածի շինարարական աշխատանքների իրականացման պայմանագիր, որը նախատեսվում է ավարտել 2021 թվականին:

Երևան քաղաքում գոյություն ունեցող խարխուլ բնակելի ֆոնդի վերացման և վերակառուցման ուղղությամբ ծրագրային աշխատանքներ
«Հին Երևան պատմաճարտարապետական միջավայր», «Երևանի 33-րդ թաղամասի վերակառուցում», « Կոնդ թաղամասի վերակառուցման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Երևան քաղաքի կենտրոնում գոյություն ունեցող բնակելի խարխուլ ֆոնդի վերացում, բնակչության կենսամիջավայրի, բնակարանային պայմանների բարելավում, թաղամասերի կապիտալ վերակառուցում՝ ինժեներական հաղորդակցուղիների բարելավում: 1.«Հին Երևան» պատմաճարտարապետական միջավայրի ստեղծում», 2.«Երևանի 33-րդ թաղամասի վերակառուցում», 3.« Կոնդ թաղամասի վերակառուցման ծրագիր»
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	1.Երևան քաղաքի գլխավոր հատակագծի համաձայն Գլխավոր պողոտայի՝ Փ.Բուզանդ, Եգ. Կողբացու, Արամի փողոցներով պարփակված տարածքում նախատեսվում է իրականացնել «Հին Երևան» պատմաճարտարապետական միջավայրը և հնարավորություն է ստեղծվում կորցված և քանդված պատմության և մշակույթի հուշարձանների տեղափոխման եղանակով տարածքում վերստեղծել քաղաքաշինական գեղագիտական միջավայր, 2. Տարածքը կհանդիսանա որպես ճարտարապետական մեկ համալիր՝ պահպանելով ներդաշնակ կառուցապատում, ժամանակակից պահանջներին համապատասխան փողոցներ և մայթեր, ինչպես նաև տարածքում առկա բնակարանային ֆոնդին մի քանի անգամ գերազանցող նոր բնակարանային ֆոնդի կառուցում, կառուցվող նոր փողոցները կստեղծեն այլընտրանքային երթևեկության ճանապարհներ, ինչպես նաև կառուցվող ստորգետնյա ավտոկայանատեղերը հնարավորություն կընձեռեն նվազեցնելու Երևան քաղաքի կենտրոնում փողոցների ծանրաբեռնվածությունը: Բացի այդ հիմնովին նորացվելու են ինժեներատեխնիկական ենթակառուցվածքները, որոնք այժմ գտնվում են անբավարար վիճակում 3. Կոնդում նախնական ուսումնասիրությունների համաձայն թաղամասում առկա է մոտ իրացման ենթակա 130,000 քմ մակերեսով երրորդ անձանց պատկանող հողամաս, որը ծանրաբեռնված է իրացման ենթակա մոտ 68.000 քմ մակերեսով շինություններով: Նշված տարածքի նկատմամբ գերակա հանրային շահ ճանաչելու արդյունքում հնարավոր կլինի մասնավոր միջոցների հաշվին տարածքն ազատել, ինչի արդյունքում նոր հնարավորություն կստեղծվի իրականացնել խորհրդանշական

	և պատմական նշանակություն ունեցող թաղամասի ստեղծում: Իրացման աշխատանքներ նախատեսվում է իրականացնել 5 տարվա ընթացքում, ֆինանսական միջոցների առկայության դեպքում նաև ավելի շուտ:
Համագործակցություն	1. «Ի ԷՄ ՍԻ» ՓԲԸ, «Սերգե Ազոպիգ Դեր Սահագույան» ՍՊԸ, «Սթարլայն» ՍՊԸ 2. «Սիթի Սենթի Դիվելոպմենթ» ՓԲԸ և ընկերությունից առանձնացման եղանակով ստեղծված 17 ընկերություն 3. Մասնավոր ներդրողներ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացի, ներդրողներ և Երևանի քաղաքապետարան
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	1. Համաձայն ՀՀ Կառավարության 2018թ. դեկտեմբերի 27-ի հ. 1528-Ն որոշման Գույքերի օտարման աշխատանքներ մինչև 2020թ. հունվարի 1-ը Քաղաքաշինական ծրագրի ավարտ 2024թ. մայիսի 15-ը 2. Համաձայն ՀՀ Կառավարության 22.03.2018թ. հ.332-Ն որոշման Գույքերի օտարման աշխատանքներ մինչև 2023թ. հունվարի 1-ը Քաղաքաշինական ծրագրի ավարտ 2024թ. դեկտեմբերի 31 3. Կոնդում ներկայումս իրականացվում է տարածքի ուսումնասիրություն, առկա գույքային այլ խնդիրների լուծման աշխատանքներ: Դրանք արդյունավետ կազմակերպելու նպատակով կայացվել է Երևանի քաղաքապետի 12.07.19թ. Կոնդ թաղամասի նախատեսվող վերակառուցման, կառուցապատման աշխատանքների հետ կապված խնդիրների լուծման հանձնաժողով ստեղծելու մասին հ.695-Ա կարգադրություն

« Ծովակալ Իսակովի պողոտան Արշակունյաց պողոտային միացնող ավտոմայրուղու կառուցում »

Ծրագրի նպատակը	Ավտոմայրուղու կառուցում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ավտոմայրուղին հանդիսանում է Լենինգրադյան փողոց-Ծովակալ Իսակովի պողոտա կառուցված ավտոմայրուղու (Մոնթե Մելքոնյան) շարունակությունը, որն անցնելով նախատեսվող «Երևանի-Բերդ» նախագծային թաղամասի եզրով և Հրազդան գետի վրայով՝ միանում է Արշակունյաց պողոտային: Նախագծով նախատեսված է լրացնել Իսակով պողոտայի հանգույցի թևերը, որով կապահովվի երթևեկության ուղղությունների բոլոր կապերը: Մայրուղու երկու հատվածների ամբողջականությունը հանդիսանում է մայրաքաղաքի կենտրոնի երթևեկության բեռնաթափման տարանցիկ լուծումներից մեկը:
Համագործակցություն	Մասնավոր ներդրում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացի, Ներդրող և Երևանի քաղաքապետարան
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	Երևանի քաղաքապետի 12.07.2013թ. հ. 3506-Ա որոշմամբ ավտոմայրուղու կառուցման պատվիրատու է ճանաչվել «ԵԿՆ ՕԻԳ» ՀՈԱԿ-ը, Երևանի քաղաքապետի 18.07.19թ. հ.2491-Ա որոշմամբ ստեղծվել է աշխատանքային խումբ ծրագիրը համակարգելու նպատակով:

«Մալաթիա-Մեքաստիա, Լենինգրադյան փողոցի և «Նոյ» թաղամասի միջանկյալ հատվածի ճանապարհային ցանցի և ինժինեռական ենթակառուցվածքների կառուցում»

Ծրագրի նպատակը	Թաղամասի կառուցապատման կանոնակարգման համար Լենինգրադյան փողոցի և «Նոյ» թաղամասի միջանկյալ տարածքի ներթաղամասային և մայրուղային
----------------	--

	փողոցների և ինժինեռական ենթակառուցվածքների կառուցում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Մալաթիա-Սեբաստիա, Լենինգրադյան փողոցի և «Նոյ» թաղամասի միջանկյալ տարածքի բնակելի և հասարակական կառուցապատման, ճանապարհային և ինժեներական ենթակառուցվածքների (ջրամատակարարում, կապ, տնտեսական-կենցաղային կոյուղի, հեղեղատար կոյուղի, ոռոգման ջրամատակարարում, գազամատակարարում, էլեկտրամատակարարում, արտաքին լուսավորություն) նախագծանախահաշվային փաստթղթերի կազմման, փորձաքննության եզրակացության տրամադրան աշխատանքներ և շինարարության իրականացում
Համագործակցություն	Մասնավոր ներդրում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Կառուցապատողներ և Երևանի քաղաքապետարան
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020 թվական

«Երևանի էներգաարդյունավետության ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Նախատեսվում է Երևանի 48 մանկապարտեզներում իրականացնել էներգաարդյունավետության մեծացմանն ուղղված միջոցառումներ, ինչպես նաև իրականացնել սեյսմիկ զինվածության մակարդակի բարձրացում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	48 մանկապարտեզներում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ աշխատանքները. <ul style="list-style-type: none"> • առկա էներգատար լուսատուները փոխարինել խնայող LED տիպի լուսատուներով, • տեղադրել օդափոխման համակարգ • փոխել ջուր/կոյուղու համակարգը • վերակառուցել ջեռուցման համակարգը կամ տեղադրել նոր համակարգ • փոխել էլեկտրահաղորդման գծերը • տեղադրել արևային պանելներ • իրականացնել սեյսմիկ ամրացում
Համագործակցություն	ԵՆԲ, Արևելյան Եվրոպայի էներգախնայողության և շրջակա միջավայրի գործընկերություն (E5P), Կանաչ կլիմայի հիմնադրամ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան համայնք
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Շինարարական աշխատանքները նախատեսվում է սկսել 2020 թվականին: Ծրագիրը նախատեսվում է ավարտել 2022 թվականին:

«Երևան քաղաքի Կասկադ համալիրի տարածքում թանգարանի և հարակից հատվածի կառուցապատման ներդրումային ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Կասկադ ճարտարապետական-կոթողային համալիրը հասցնել ավարտուն տեսքի: Կասկադ-համալիրի նախահեղինակը ճարտարապետ Ալեքսանդր Թամանյանն է,
----------------	---

	<p>նրա նպատակն էր քաղաքի հյուսիսային և կենտրոնական հատվածները միմյանց կապել՝ քաղաքի պատմականորեն բնակելի և մշակութային կենտրոնները ջրվեժների ու պարտեզների հսկայական կանաչ տարածքով: Այդ գաղափարը մոռացության է տրվել, հետագայում ճարտարապետ Ջիմ Թորոյանի կողմից կյանքի է կոչվել նոր գաղափարներով խորհրդային տարիներին, որի շինարարությունը ընդհատվել է երկրաշարժի տարիներին: Ամերիկահայ գործարար, բարերար Ջերարդ Գաֆեաճեանը համագործակցելով Երևանի քաղաքապետարանի և ՀՀ կառավարության հետ նախաձեռնել է համալիրի վերականգնումը և հիմնվել է Գաֆեաճեան արվեստի կենտրոնը /2002-2009թթ./:</p> <p>Այն ներկայացնում է ցուցադրություններ և բազմազան կրթական, մշակութային և համերգային ծրագրեր և միջոցառումներ բոլոր տարիքային խմբերի համար: Համալիրն ամբողջական տեսքի բերելու անհրաժեշտություն</p>
<p>Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը</p>	<p>Համալիրի ներկա վիճակի նկարագրություն՝ Այս համալիրը աստիճանավոր անցումների, շատրվանների ու ծաղկանոցների մի համակարգ է, որը Երևանի կենտրոնը միացնում է Հաղթանակի զբոսայգու հետ: Այն ունի հինգ մակարդակ, որոնցից յուրաքանչյուրում տեղադրված են համաշխարհային ճանաչում ունեցող քանդակագործների աշխատանքները, խաչքարեր և հարթաքանդակներ: Ամենավերևում բացվում է հիասքանչ տեսարան՝ Երևանի համայնապատկերը, որտեղից երևում է քաղաքն ամբողջությամբ: Համալիրի վերևում է գտնվում Հոկտեմբերյան հեղափոխության 50-ամյակի հուշարձանը, իսկ ներքևում Ալեքսանդր Թամանյանի արձանն է:</p> <p>Նախատեսվում է Կասկադ համալիրը բերել ամբողջական տեսքի, նաև լանդշաֆտի կազմակերպման միջոցով այն բարեկարգել, կանաչապատել և այդպիսով դարձնել առավել ակտիվ հանրային գոտի, դրան հաղորդելով նաև զբոսաշրջային գրավչություն, հաշվի առնելով առկա տեղանքը, շրջապատն ու բացվող տեսարանները, ամրապնդել ու ընդգծել հիմնական ժառանգված քաղաքաշինական սկզբունքները, որպես քաղաքի կենտրոնի հատակագծային կառուցվածքի կազմավորման հիմնական առանցի վրա առկա դոմինանտային և վայր, և կառույց, Երևանի ճարտարապետական համալիրների, հրապարակների, կանաչ ու ջրային տարածքների համակարգի հիմնական բաղկացուցիչ մաս:</p> <p>Այդ նպատակով մշակվել են առաջարկներ</p> <p>1. Կասադի վերակառուցման համար Գաֆեաճեանի հիմնադրամի պատվերով «David Hotson Architects»-ի կողմից առաջարկը առկա է, որը անհրաժեշտության դեպքում կներկայացվի:</p> <p>Նախատեսվել է նոր մշակութային և հանգստի տարածքների ստեղծմամբ հանրային գոտիների ընդլայնում նաև կոմերցիոն հատվածների ներմուծում: Կապերը կիրականացվեն աստիճաններով և շարժասանդուղիներով:</p> <p>2. «Կասկադի վերնամասում թանգարանի ընդլայնման և 2000 տեղով համերգային դահլիճի էքսիզային առաջարկ»- /առկա է այբուբեն/ «Տարբերակ» ճարտարապետական արվեստանոցի նախագծային խմբի կողմից առաջարկվում է՝</p> <p>Նախագծի նկարագրություն</p> <p>Հիմնական գաղափարն այն է, որպեսզի մարդը կասկադով տեղաշարժվելիս հանգիստ ճեմելու հնարավորություն ունենա, մինչդեռ ներկա պահին մարդը աստիճաններով միապաղաղ տեղաշարժվում է՝ առանց շեղվելու հիմնական առանցքից, որը բավականին հոգնեցուցիչ է: Փորձել է արվել ստեղծել նոր առանցքներ՝ առաջացնելով նոր դիտակետեր: Թեքահարթակների միջոցով առաջացել է ավելի հանգիստ տեղաշարժվելու, ճեմելու հնարավորություն: Շինությունն ունի երեք մակարդակ: Ստորին հարկերում տեղակայված է համերգասրահ 2000 հանդիսատեսի համար, որն ունի երեք մուտք (դիտահարթակի վրայից, Սարալանջի փողոցի կողմից, Կասկադի աստիճանների և շարժասանդուղիների վրայից): Երկրորդ մակարդակում՝ ուղղանկյուն ծավալների մեջ շարունակվում է թանգարանը, իսկ վերին մասում՝ զիգագազան ճեմուղին է, որը կասկադի աստիճանները կապում է գոյություն ունեցող դիտահարթակի հետ: Չափս հատվածում կասկադի գոյություն ունեցող աստիճանները և ստորգետնյա</p>

	շարժասանդուղքները շարունակվում են մինչև վերևի դիտահարթակ, տալով հնարավորություն ավելի արագ տեղաշարժվել:
Համագործակցություն	Գաֆէսճեան արվեստի կենտրոն, ՀՀ պետական կառավարման մարմիններ, մասնավոր ներդրողներ,
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևան համայնք, ՀՀ պետական կառավարման մարմիններ, մասնավոր ներդրողներ, Երևան համայնքի բնակիչներ, Երևան այցելող հյուրեր և զբոսաշրջիկներ, Գաֆէսճեան արվեստի կենտրոն
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամակակացույց	Ծրագրի սկիզբը 2019 թվականից սկսած շարունակական՝ կախված ներդրումների ներգրավվման տեմպերից

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿՈՒԼՏՈՒՐԱ ԵՎ ՍՊՈՐՏ, ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ՏԱՐՎՈՂ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայությամբ գործում են 40 մարզական կազմակերպություններ և «Երևանի սպորտ կոմիտե» ՀՈԱԿ-ը, որոնք առաջնորդվում են «Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի մասին», «Մանկապատանեկան սպորտի մասին» ՀՀ օրենքներով, ինչպես նաև ՀՀ կառավարության 2005 թվականի սեպտեմբերի 1-ի № 1428-Ն և 2015 թվականի հուլիսի 16-ի № 789-Ն որոշումներով: Մարզական 41 կազմակերպություններում աշխատում են 871 աշխատակիցներ: Գործում են 36 մարզաձևերի ուսումնամարզական խմբեր, որոնցում ընդգրկված են 10.015 երեխաներ:

Երևան համայնքի կողմից յուրաքանչյուր տարի իրականացվում են 63 առողջարարական, զանգվածային ու մարզական միջոցառումներ, որոնք միտված են ազգաբնակչության առողջ ապրելակերպի խթանմանն, Երևան քաղաքի ուժեղագույն մարզիկների բացահայտմանը և հավաքական թիմերի ձևավորմանը:

Երևան քաղաքում գործում են մարզական 4 միություններ, 12 մարզական ակումբներ, 16 լողավազաններ, ֆուլբոլի 11 մարզադաշտեր, թենիսի 24 կորտեր, 4 հրաձգարաններ, 5 ստադիոններ, 37 մարզադահլիճներ, 1 նետաձգարան, 1 աթլետիկական մանեժ, 1 հեծանվահրապարակ, թիավարության ու վինդսերֆինգի 3 ջրամբարներ, մարզամշակութային 2 կենտրոններ, հավաքական թիմերի ուսումնամարզական 1 կենտրոն, 1 ձիարշավարան, 137 փոքր դաշտեր և տարբեր գերատեսչական ենթակայության 60 մարզադպրոցներ: Երևան համայնքի ենթակայությամբ գործում են 40 մարզադպրոցներ: Յուրաքանչյուր տարի անցկացվում են 40 մարզաձևերի Երևան քաղաքի առաջնություններ, առողջարարական, հանրային, Երևանի քաղաքապետի փոխանցիկ գավաթի համար 8 մարզաձևերից կազմված բակային փառատոն և ըմբշամարտի միջազգային մրցաշար:

2016 թվականից սկսած Երևանի քաղաքապետարանն իրականացնում է արտադպրոցական /մարզական/ կազմակերպությունների համար գույքի ձեռքբերման և շենք շինությունների նորոգման ծրագրեր:

41 մարզական կազմակերպություններից միայն երկուսն ունեն թեքահարթակներ՝ հաշմանդամություն ունեցող անձանց սպասարկման համար:

Հիմնախնդիրներ

1. Ֆիզիկական կուլտուրայի, սպորտի գարգացման, մասսայականացման, բնակչության և հասարակական վայրերում ֆիզիկական կուլտուրայով և սպորտով զբաղվելու համար համապատասխան պայմանների ստեղծման, առողջ ապրելակերպի մշակույթի ձևավորման անհրաժեշտություն:
2. Ազգաբնակչության լայն զանգվածների համար մարզական ակումբներից, մարզաբազաններից՝ մասնավորապես աթլետիկական վազքողիներից, լողավազաններից ու մարզադահլիճներից օգտվելու մատչելիության ապահովում:
3. Պետական, համայնքային, հասարակական ու մասնավոր մարզական կազմակերպությունների փոխգործակցության արդյունավետության բարձրացման անհրաժեշտություն:
4. Տարածաշրջանային և միջազգային մարզական շարժումների հետ համագործակցության հաստատման և ընդլայնման անհրաժեշտություն:
5. Հաշմանդամություն ունեցող մանուկների և պատանիների համար ֆիզիկական կուլտուրայով և սպորտով զբաղվելու համապատասխան պայմանների ստեղծման անհրաժեշտություն:

Երիտասարդության հետ տարվող աշխատանքներ

Երիտասարդության հարցերի ոլորտի միակ իրավական նորմատիվային փաստաթուղթը երիտասարդական պետական քաղաքականության հայեցակարգն է, որը սահմանում է երիտասարդական պետական քաղաքականության սուբյեկտները, քաղաքականության սկզբունքները, իրականացման նպատակներն ու հիմնական ուղղությունները: Մայրաքաղաքի երիտասարդական կյանքի զարգացման գործում ակտիվ մասնակցություն ունեն հասարակական կազմակերպությունները, բուհերի ուսանողական խորհուրդները:

Հիմնախնդիրներ

1. Մայրաքաղաքի երիտասարդների սոցիալ-տնտեսական գործունեության, զբաղվածության ապահովմանն ուղղված միջոցառումների անցկացման անհրաժեշտություն:
2. Երիտասարդների շրջանում առողջ ապրելակերպի խրախուսման անհրաժեշտություն:
3. Համապատասխան ընկերությունների համագործակցությամբ՝ Երևանի և Սփյուռքի դպրոցների միջև կկազմակերպվի հեռուստականուրջ՝ հայրենագիտության դասերի կազմակերպման, ինչպես նաև միջմշակութային կապերի զարգացման նպատակով:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«Արտադպրոցական դաստիարակություն»

Ծրագրի նպատակը	Առողջ ապրելակերպի արմատավորում ու ներդաշնակ ֆիզիկական զարգացման իրականացում, հայրենիքի պաշտպանությանը պատրաստ ֆիզիկապես առողջ սերնդի դաստիարակում, ընտրված մասնագիտությունների գծով ազգային ու համաշխարհային մարզական փորձի փոխանցումը մարզվողներին ու նրանց մարզական ընդունակությունների կատարելագործում, ուսումնամարզական գործընթացում ընդգրկված մարզիկ մարզուհիների նախապատրաստումը համապատասխան միջին ու բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում ուսումը շարունակելուն, ֆիզկուլտուրային առողջարարական ու մարզական մասնագիտական կրթության և դաստիարակության ընդունված ձևերի իրականացում, Երևան քաղաքի ու Հայաստանի Հանրապետության հավաքական թիմերի համար բարձրակարգ մարզիկների նախապատրաստում, հանրակրթական դպրոցների հետ սերտ կապի հաստատում և արտադասարանական աշխատանքներին ու ֆիզկուլտուրային-առողջարարական միջոցառումներին օժանդակում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Արտադպրոցական դաստիարակության միջոցով առողջ ապրելակերպի սերմանում, Երևանի ու Հայաստանի հավաքական թիմերի համալրում բարձրակարգ մարզիկներով:
Համագործակցություն	ՀՀ այլ մարզերի համապատասխան ստորաբաժանումների, հասարակական կազմակերպությունների /Ֆեդերացիաներ/, լիազոր մարմնի /ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարություն/, Երևանի քույր քաղաքների հետ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 Առողջ ապրելակերպի սերմանում ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի հանրայնացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Պատանի մարզիկներ /երեխաներ/
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. հունվար մինչև 2020թ. դեկտեմբեր

«Սպորտային միջոցառումների կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Առողջ ապրելակերպի արմատավորում ու ներդաշնակ ֆիզիկական զարգացման իրականացում, մայրաքաղաքում տարբեր մարզաձևերի մասսայականացում և զարգացում, պատանեկան թիմերի սպորտային վարպետության բարձրացում, ուժեղագույն թիմերի և մարզիկների ի հայտ բերում՝ ՀՀ առաջնություններին մասնակցելու և Երևանի ու հանրապետության հավաքական թիմերը համալրելու նպատակով, հաշմանդամություն ունեցող անձանց ինտեգրում հասարակությանը սպորտի միջոցով
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Համաքաղաքային զանգվածային առողջարարական մարզական ու երիտասարդական 64 միջոցառումների կազմակերպում, 35 մարզաձևերից Երևան քաղաքի առաջնությունների անցկացում, Երևան քաղաքի հավաքական թիմերի ձևավորում ու հանրապետական և միջազգային մրցումներին ու մրցաշարերին հավաքականների մասնակցության ապահովում
Համագործակցություն	ՀՀ այլ մարզերի համապատասխան ստորաբաժանումների, հասարակական կազմակերպությունների /ֆեդերացիաներ/, լիազոր մարմնի /ՀՀ սպորտի և երիտասարդության հարցերի նախարարություն/, Երևանի քույր քաղաքների հետ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 Առողջ ապրելակերպի սերմանում ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի հանրայնացում և զարգացում, առողջության ամրապնդմանն ու պահպանմանը, մարդու մտավոր և ֆիզիկական կարողությունների զարգացմանը
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Տարբեր տարիքային խմբերի մարզիկներ, հաշմանդամություն ունեցող անձինք
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. հունվար մինչև 2020թ. դեկտեմբեր

«Արտադպրոցական կազմակերպությունների համար գույքի ձեռքբերում»

Ծրագրի նպատակը	Մարզական կազմակերպությունների աշխատանքն ավելի արդյունավետ դարձնելու նպատակով անհրաժեշտ գույքով ապահովում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Մարզական կազմակերպությունները ժամանակակից պահանջներին համապատասխան գույքով և մարզագույքով ապահովում
Համագործակցություն	ՀՀ-ում գրանցված շահագրգիռ կազմակերպություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 Մարզական կազմակերպությունների աշխատանքների արդյունավետության բարձրացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Մարզական կազմակերպություններ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

Խ Ե Լ Ա Ց Ի Ե Ր Ե Վ Ա Ն

Հաշվի առնելով ժամանակի պահանջները, այժմ դժվար է պատկերացնել քաղաքային տնտեսության որևիցե ոլորտ, ուր իրենց հետքը չեն թողել տեխնոլոգիական զարգացումներն ու նորարարական լուծումները, ինչի արդյունքում քաղաքային տնտեսության տարբեր ոլորտներում ավելի արդյունավետ կազմակերպվում և իրականացվում է քաղաքային ենթակառուցվածքների զարգացման գործընթացը:

Երևանի քաղաքապետարանի ենթակառուցվածքներում արդեն իսկ քաղաքային տնտեսության բազմաթիվ ոլորտներ թվայնացված են, ավտոմատացվել են գործառույթներ, ներդրվել կառավարման, վերահսկման, տեղեկատվական և անվտանգության համակարգեր:

Այսօր, քաղաքապետարանի կողմից տրամադրվող ծառայությունների գերակշիռ մասը մեր քաղաքացիները կարողանում են ստանալ նաև էլեկտրոնային եղանակով Երևանի քաղաքապետարանի պաշտոնական կայքից, և կարող ենք փաստել, որ դրանցից օգտվողների թիվը օրեցօր աճում է:

2019 թվականին Մակի զարգացման ծրագրերի գրասենյակի աջակցությամբ մշակվեց քաղաքային տնտեսության ոլորտների թվային տրանսֆորմացիայի «ԽԵԼԱՑԻ ՔԱՂԱՔ» ռազմավարական ծրագիրը, ինչը ուղենիշ է հանդիսանալու ներդրվող համակարգերի, առաջնահերթությունների և դրանց կառուցվածքային սկզբունքների համար:

Երևան քաղաքում կառուցապատման, տրանսպորտի, արտադրությունների և ծառայությունների օրեցօր ավելացումը, տեղեկատվության փոխանակման ծավալների և արագության նոր պահանջները, և ընդհանրապես քաղաքային կյանքի ինտենսիվության բարձրացումը նոր խնդիրներ է առաջ բերում, որոնց լուծման համար անհրաժեշտ են նորարարական մոտեցումներ և դրանց իրագործման ռազմավարություն:

Աշխարհում ընթացող տեխնոլոգիական զարգացումները մարտահրավերներ են նետում՝ առաջ բերելով նոր պահանջներ ինչպես նաև ռիսկեր: Այս միտումը, բնորոշ լինելով զարգացող քաղաքներին, նկատելի է նաև Երևանում:

Հիմնախնդիրներ

1. Թվայնացման արդյունքում առաջացող կիրքեր անվտանգության ապահովում:
2. Տեխնոլոգիական համակարգերի մատակարար ընկերություններից առաջացող կախվածություն:
3. Ոլորտի մասնագետների սղություն և դրանց պահանջարկի անընդհատ մեծացող տեմպեր:
4. Անձնական տվյալների պաշտպանություն:
5. Քաղաքային տնտեսության ոլորտների աշխատակիցների տեխնոլոգիական գիտելիքների պակասի հետևանքով անհրաժեշտ ՏՏ համակարգի տեխնիկական պահանջների մշակման անկարողություն:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«ԽԵԼԱՑԻ ՔԱՂԱՔ»

Ծրագրի նպատակը	Ժամանակի պահանջներին համահունչ զարգացման, քաղաքի դիմակայունության և անվտանգության բարձրացման, ռեսուրսների խնայողության, էկոհամակարգի բարելավման, տրամադրվող ծառայությունների որակի և քաղաքացիների կենսամակարդակի բարձրացման, ինչպես նաև ներդրումներ ներգրավելու նպատակով անհրաժեշտ է քաղաքային ենթակառուցվածքներում իրականացնել թվային տրանսֆորմացիա՝ համաձայն մշակված ռազմավարության:
----------------	--

<p>Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը</p>	<p>«ԽԵԼԱՑԻ ՔԱՂԱՔ» ծրագրով նախատեսվում է քաղաքային տնտեսության բոլոր ոլորտներում ներդնել գործառույթների ավտոմատացման, տեղեկատվական, վերահսկման, կառավարման համակարգեր, տրամադրել էլեկտրոնային ծառայություններ, ներդնել քաղաքի անվտանգությանն ու դիմակայունության բարելավմանն ուղղված համակարգեր, նորարարական տեխնոլոգիաների կիրառումով բարելավել քաղաքի էկոլոգիան, զարգացնել ենթակառուցվածքները, ստեղծել քաղաքի միասնական կառավարման, և ծառայությունների վերահսկման կենտրոն, ապահովել առկա համակարգերից և բանացանցից անհրաժեշտ տվյալների մեկտեղումը և դրանց տարածաժամանակային վերլուծությունը՝ որոշումների ընդունման գործընթացների աջակցության նպատակով: Այս փուլով նախնառաջ նախատեսվում է ստեղծել կառավարման կենտրոնը, ինտեգրել առկա համակարգերի և առկա բանացանցի հետ:</p>
<p>Համագործակցություն</p>	<p>ՄԱԶԾ (UNDP), «ՋԻ ԱՅ ՋԵԹ» (GIZ) GmbH, Համաշխարհային Բանկ (World BANK), Գործընկեր քաղաքներ, Ընկերություններ:</p>
<p>Ծրագրի անմիջական նպատակը</p>	<p>Այս փուլով նախնառաջ պլանավորված է ստեղծել կառավարման կենտրոնը, որը նախատեսվում է իրականացնել Երևանի քաղաքապետարանի երկրորդ մասնաշենքի 6-րդ հարկում: Տարածքի մակերեսը շուրջ 500 քմ է: կենտրոնում նախատեսվում է ունենալ ծառայությունների մոնիտորինգի և արագ արձագանքման, վերլուծությունների, խորհրդակցությունների, որոշումների կայացման և այլ սրահներ: Կենտրոնը պետք է համալրված լինի անհրաժեշտ կահույքով, տեխնիկական միջոցներով, կապուղիներով և այլ անհրաժեշտ պարագաներով:</p>
<p>Ծրագրի հիմնական շահառուներ</p>	<p>Երևանի քաղաքապետարան, Քաղաքացիներ, Իրավաբանական անձիք, Զբոսաշրջիկներ:</p>
<p>Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակագրւյց</p>	<p>2020թ.</p>

Ա Ջ Ա Փ Ն Յ Ա Կ Վ Ա Ր Չ Ա Կ Ա Ն Շ Ր Ջ Ա Ն

Աջափնյակ վարչական շրջանի փողոցների ընդհանուր երկարությունը կազմում է 116,76զժմ, ասֆալտրետոնե ծածկի ընդհանուր մակերեսը՝ 1700473քմ, որից ասֆալտապատված է 1450473քմ, ասֆալտապատման ենթակա է 325000քմ: Բակային տարածքների ընդնահուր մակերեսը կազմում է 870000քմ, վերանորոգված է 290000քմ, վերանորոգման ենթակա է՝ 580000քմ, տեղադրված գույքի ընդհանուր թիվը կազմում է՝ նստարան՝ 1838 հատ, աղբաման՝ 649 հատ, զրուցարան՝ 96 հատ, մարզական գույք՝ 235 հատ, խաղային գույք՝ 228հատ: Լուսավորված է 75760զժմ փողոց, չլուսավորված՝ 25000զժմ: Եզրաքարերի ընդհանուր երկարությունը կազմում է 163464զժմ, որից վերանորոգված է՝ 24410զժմ, վերանորոգման ենթակա՝ 139054զժմ Հենապատերի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 6820քմ, վերանորոգված է՝ 3620քմ, վերանորոգման ենթակա է՝ 600քմ, թեքահարթակների ընդհանուր քանակը՝ 274 հատ:

Վարչական շրջանում առկա է թվով 439 բազմաբնակարանային շենք: Հարթ տանիքների ընդհանուր մակերեսը կազմում է 109148,1քմ, որից վերանորոգված է 19825քմ, վերանորոգման ենթակա է 12550քմ, թեք տանիքների ընդհանուր մակերեսը կազմում է 229269քմ, որից վերանորոգված է 24340քմ, վերանորոգման ենթակա է 104000քմ: Վերելակների թիվը կազմում է 345 հատ, վերանորոգված է 111-ը, վերանորոգման ենթակա է՝ 234-ը, մուտքերի ընդհանուր թիվը կազմում է 1264, որից վերանորոգված է 584 մուտք, վերանորոգման ենթակա է 512 մուտք:

Կանաչ տարածքների ընդհանուր մակերեսը կազմում է 668,44քմ, սիզամարգերի ընդհանուր մակերեսը՝ 29,0քմ, ծաղկային մակերեսը՝ 1,5քմ, ծառատնկված վայրերի մակերեսը կազմում է 666,34քմ, ծառերի քանակը՝ 96000 հատ, զբոսայգիներ՝ 17.6քմ, պուրակներ՝ 0,5քմ, անտառպուրակներ 4,72քմ: Ոռոգման ցանցի ընդհանուր մակերեսը կազմում է 38000զժմ, որից նորոգված է 12000զժմ, նորոգման ենթակա է 26000զժմ:

Վարչական շրջանում գործում է 16 մանկապարտեզ, 20 հանրակրթական դպրոց՝ 4 ավագ, 1 միջնակարգ և 15 հիմնական, 3 ԲՈՒՀ, 1 արհեստագործական ուսումնարան, 2 մասնավոր վարժարան, 1 արտադպրոցական կազմակերպություն՝ ՄՊՄԿ, 2 երաժշտական դպրոց, 1 արվեստի դպրոց, 2 գեղագիտական դաստիարակության կենտրոն, 1 մշակութային կենտրոն, 1 գրադարանային կենտրոնացված համակարգ /3մասնաձյուղով/, 1 մանկապատանեկան համալիր մարզադպրոց, 1 շախմատի դպրոց և 4 գիտահետազոտական ինստիտուտ: Մարզադպրոցը չունի դահլիճ, շենքային պայմանները խիստ անբավարար են, շենքը նախատեսված է միայն վարչական աշխատակազմի համար և վերանորոգված չէ:

Աջափնյակ վարչական շրջանում բնակվում են՝ Հայրենական պատերազմի 6 վետերան, 938 միայնակ տարեց, զոհված ազատամարտիկների 130 ընտանիք, վիրավոր ազատամարտիկների 83 ընտանիք, բազմազավակ անապահով 49 /4 և ավելի երեխա ունեցող նպաստառու/ ընտանիք, սիրիահայ 51 ընտանիք, սոցիալապես անապահով 2174 ընտանիք, հաշմանդամություն ունեցող 647 մարդ, տեղահանված 8 փախստական:

Վարչական շրջանի ղեկավարի աշխատակազմի սոցիալական ապահովության, առողջապահության և ծրագրերի բաժինը համագործակցում է «Առաքելություն Հայաստան» ԲՀԿ-ի, «Արևամանուկ» ԲՀԿ-ի, «Լուսինե» ԲՀԿ-ի, «ՍՕՍ մանկական գյուղեր» ՀԲՀ-ի, «Սկարպ» առողջական կենտրոն ՀԿ-ի, «Օրբան» ԲՀԿ-ի, «Էմպատիա» հոգեբանական ՀԿ-ի հետ:

Հիմնախնդիրներ

1. Փողոցների, այգիների, բակային տարածքների մաքրման, աղբահանության և ձնամաքրման աշխատանքների կազմակերպման անհրաժեշտություն,
2. Թեքահարթակների կառուցման անհրաժեշտություն,
3. Արտաքին լուսավորության ցանցի ընդլայնման անհրաժեշտություն,
4. Վերելակային տնտեսության արդիականացման անհրաժեշտություն,
5. Համատիրությունների գործունեության խիստ վերահսկման անհրաժեշտություն,

6. Ղեկավարի աշխատակազմի վարչական շենքի և վարչական շրջանի ենթակայության հիմնարկների շենքային պայմանների ոչ բավարար մակարդակ,
7. Նորաստեղծ թաղամասերի (Լուկաշին, Վ-3, Սիլիկյան, Փիրումյան, Գ-1 և Գ-3) ենթակառուցվածքների ստեղծում (ջրագծեր, կոյուղագծեր, եզրաքարեր, ճանապարհներ, արտաքին լուսավորություն և գազաֆիկացում),
8. Նոր ոռոգման համակարգերի ստեղծում (Սիլիկյան, Լուկաշին, Գ-1, Ջանիբեկյան, Բաշինջաղյան, Լևոնյան, Եղիազարյան, Խ.Խաչատրյան, Առաքելյան, Մարտիրոսյան և այլ փողոցներ),
9. Նոր հեղեղատար համակարգի կառուցում (Արզումանյան, Բաշինջաղյան 1-ին և Բեկնազարյան փողոցներ),
10. Բազմաբնակարան շենքերի երեսպատման սալիկների ամրացման աշխատանքներ (Նորաշեն թաղամասի թվով 31 շենքեր և Բաշինջաղյան 188, 192, 196 և 198 շենքեր),
11. Վթարային բազմաբնակարան շենքերի ամրացման կամ քանդման աշխատանքներ,
12. Վարչական շրջանի տարածքում առկա կիսակառույց շենքերի կառուցում (Նազարբեկյան 482 և Չաուշի 14/3 մասնավոր շենք),
13. Վարչական շրջանի տարածքում գտնվող գերեզմանատների սահմանազատում (պարսպապատում),
14. Մարզադպրոցի շենքային պայմանները խիստ անբավարար են, չունի դահլիճ, շենքը նախատեսված է միայն վարչական աշխատակազմի համար, վերանորոգված չէ, ունի հիմնանորոգման կարիք, պարապմունքներն անցկացվում են հանրակրթական դպրոցներում,
15. Հերթեր և կուտակումներ «Մանկապարտեզ» էլեկտրոնային հերթագրման համակարգում,
16. Վարչական շրջանի թվով մանկապարտեզների վերանորոգման անհրաժեշտություն:

2020 թվականի նախատեսվող աշխատանքներ

Ճանապարհների և մայրերի ասֆալտ-բետոնե ծածկի վերանորոգման և պահպանման ծրագիր

Ծրագրի նպատակը	Աջափնյակ վարչական շրջանի ճանապարհների և մայրերի ասֆալտ-բետոնե ծածկի վերանորոգում և պահպանում՝ քաղաքացիների անվտանգությունն ու անխափան երթևեկությունն ապահովելու համար:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Տարեկան ծրագրի շրջանակում կատարվում է վարչական շրջանի բակերի, միջբակային ճանապարհների և մայրերի ասֆալտ-բետոնե ծածկի վիճակի գույքագրում, կազմվում են հասցեական սխեմաներ՝ անհրաժեշտ աշխատանքների իրականացման համար: Աշխատանքները ներառում են վնասված, վթարված, ձևախախտված ծածկի քանդում, խճե հիմքի իրականացում և ասֆալտ-բետոնե ծածկի իրականացում: Աշխատանքները ներառում են դիտահորերի և անձրևտրսիչների նիշերի ուղղում և վերատեղադրում:
Համագործակցություն	
Ծրագրի անմիջական նպատակը	2020թ. վերանորոգման ենթակա ա/բ ծածկի վերանորոգում 13000քմ:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Վարչական շրջանի բնակիչներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. ապրիլ-հոկտեմբեր

Ոռոգման ցանցի անցկացման ծրագիր

Ծրագրի նպատակը	Աջափնյակ վարչական շրջանում ոռոգման ցանցի շարունակական ավելացում
Ծրագրի համառոտ	Նոր կառուցվող կանաչ տարածքները կպահպանվեն միայն կանոնավոր և

նկարագրությունը	Ժամանակակից ոռոգման ցանցի կառուցման դեպքում, հատկապես նորակառույց թաղամասերում՝ դրանց ավելացմամբ:
Համագործակցություն	
Ծրագրի անմիջական նպատակը	2020թ. 3.0 կմ նոր ոռոգման ցանցի կառուցում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Վարչական շրջանի բնակիչներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. մարտ-հոկտեմբեր :

Բազմաբնակարան շենքերի հարթ տանիքների վերանորոգման ծրագիր

Ծրագրի նպատակը	Աջափնյակ վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի հարթ տանիքների նորոգում՝ բնակիչների համար բարենպաստ պայմանների ապահովում և բազմաբնակարան շենքերի ենթակառուցվածքների պահպանում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագիրը ներառում է Աջափնյակ վարչական շրջանում հաշվառված բազմաբնակարան բնակելի շենքերի անբարեկարգ տանիքների վերանորոգում, որի մեջ մտնում է վնասված հատվածների իզոլացումներով նորոգում: Աջափնյակ վարչական շրջանում հաշվառված 439 բազմաբնակարան շենքերից 166-ը հարթ տանիքով բարձրահարկ շենքեր են՝ 137.200քմ մակերեսով: Շրջանում առկա 16 մանկապարտեզների հարթ տանիքների ընդհանուր մակերեսը կազմում է 14.200քմ:
Համագործակցություն	Համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	2020թ. վերանորոգել 3300 քմ հարթ տանիք:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Վարչական շրջանի բնակիչներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. մարտ-սեպտեմբեր

Բազմաբնակարան շենքերի լանջավոր տանիքների վերանորոգման ծրագիր

Ծրագրի նպատակը	Աջափնյակ վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի լանջավոր տանիքների վերանորոգում՝ բնակիչների համար բարենպաստ պայմանների ապահովում և բազմաբնակարան շենքերի ենթակառուցվածքների պահպանում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Աջափնյակ վարչական շրջանի բազմաբնակարան բնակելի շենքերի լանջավոր տանիքների վերանորոգումը կատարվում է հիմնականում վնասված ազդեցությունները նորերով փոխարինմամբ, իսկ առավել մեծ վնասվածություն ունեցող տանիքները ամբողջությամբ քանդվում և կառուցվում է նորը: Նպատակահարմար ենք համարում մասնակի վերանորոգման համար հատկացվող ազդեցությունների փոխարեն յուրաքանչյուր տարի հատկացվեն 7000-14000քմ ալիքավոր թիթեղ: Վարչական շրջանում առկա 272 թեք լանջավոր բնակելի շենքերի մակերեսը կազմում է 278.156քմ.:
Համագործակցություն	Համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	2020թ. վերանորոգել 13800քմ. լանջավոր տանիք:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Վարչական շրջանի բնակիչներ:
Ծրագրի սկիզբը և	2020թ.

ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	
---	--

Բազմաբնակարան շենքերի մուտքերի վերանորոգման ծրագիր

Ծրագրի նպատակը	Աջափնյակ վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի մուտքերի նորոգում՝ բնակիչների համար բարեկարգ պայմանների ապահովման նպատակով:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագիրը ներառում է Աջափնյակ վարչական շրջանում հաշվառված բազմաբնակարան բնակելի շենքերի անբարեկարգ մուտքերի վերանորոգում, որը ներառում է թեքահարթակների կառուցում, սալապատում, պատերի և առաստաղի, դռների և պատուհանների վերանորոգում կամ նորերով փոխարինում, բազրիքների, աստիճանների վերանորոգում, վնասված ապակիների փոխարինում նորերով: Աջափնյակ վարչական շրջանում հաշվառված է 1325 շքամուտք: Վերանորոգման կարիք ունեն 350 մուտք:
Համագործակցություն	Համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	2020թ. վերանորոգվելու է 70 մուտք:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Վարչական շրջանի բնակիչներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. մարտ-նոյեմբեր

Եզրաքարերի վերանորոգման ծրագիր

Ծրագրի նպատակը	Աջափնյակ վարչական շրջանի ճանապարհների, մայթերի եզրաքարերի վերանորոգում՝ ճանապարհահատվածների բարեկարգման նպատակով:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագիրը ներառում է Աջափնյակ վարչական շրջանի ճանապարհների մայթերի բազալտե եզրաքարերի վերանորոգում և փոխարինում, որը ներառում է հին վնասված եզրաքարերի փոխարինում:
Համագործակցություն	
Ծրագրի անմիջական նպատակը	2020թ. վերանորոգել 5000 գծմ եզրաքար:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Վարչական շրջանի բնակիչներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. մարտ-հոկտեմբեր

Կանաչապատման աշխատանքների իրականացման ծրագիր

Ծրագրի նպատակը	Աջափնյակ վարչական շրջանի կանաչապատ տարածքների խնամքի և պահպանման աշխատանքների իրականացում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Կանաչ տարածքների ավելացումը վարչական շրջանում ընդունվում է որպես հրատապ հարցերից մեկը: Այսօրվա դրությամբ կանաչ տարածքի խնամք և պահպանում կատարվում են 29.5 հա-ում, սակայն ունենք 46.0 հա բակային կանաչ տարածքներ, որոնք նույնպես խնամքի և պահպանման անհրաժեշտություն ունեն:
Համագործակցություն	
Ծրագրի անմիջական	2020թ. խնամքի և պահպանման աշխատանքներ իրականացնել 59.0հա:

նպատակը	
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Վարչական շրջանի բնակիչներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. հունվար-դեկտեմբեր

Բակային տարածքների հիմնանորոգման ծրագիր

Ծրագրի նպատակը	Բնակիչների համար հանգստի բարենպաստ պայմանների ստեղծում՝ քաղաքային գույքի կահավորմամբ, խաղերի տեղադրմամբ, կանաչ տարածքների ավելացման միջոցով: Առկա անբարեկարգ կամ նորոգման կարիք ունեցող տարածքների (հիմնական բակային և միջբակային) հիմնանորոգում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Աջափնյակ վարչական շրջանում կհիմնվի 6 բակային տարածք, որի արդյունքում կիրականացվեն անբարեկարգ կամ նորոգման կարիք ունեցող տարածքների բարեկարգում, մասնավորապես կանաչ տարածքի վերականգնում, անցուղիների պատրաստում, ոռոգման ցանցի մոնտաժում կամ վերագործարկում, եզրաքարերի նորոգում, թեքահարթակների և աստիճանների պատրաստում, խաղերի, զրուցատաղավարների, սպորտային մարզագույքի տեղակայում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	2020թ. շահագործման հանձնել շուրջ 6 բակային տարածք
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Վարչական շրջանի բնակիչներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. մարտ-նոյեմբեր

«Մշակութային և կրթական միջոցառումների կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Անցկացվող մշակութային և կրթական միջոցառումների միջոցով բնակիչների հետաքրքիր, ուսուցողական և բովանդակային առօրյայի կազմակերպում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվեն միջոցառումներ տոն և հիշատակի օրերին՝ ՀՀ բանակի կազմավորման օր՝ Կանանց միջազգային օր, Մայրության և գեղեցկության օր, Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակի և ֆիդայիների ոգեկոչման օր, ՀՀ քաղաքացու օր, Հաղթանակի և Շուշիի ազատագրման օր, Երեխաների իրավունքների պաշտպանության միջազգային օր, Աջափնյակի օր, Վարդավառ, Գիտելիքի օր, ՀՀ Անկախության օր, ՌԻսուցչի և գրադարանավարի օր, Մշակութային կազմակերպությունների տարեվերջյան ամփոփ միջոցառում, Ամանորյա միջոցառում, Ընտանիքի միջազգային օր, Հաղթանակի օր, Կանանց միամսյակ, Հաշմանդամություն ունեցող անձանց միջազգային օր, Երեխաների պաշտպանության միջազգային օրվան նվիրված միջոցառում և այլն:
Համագործակցություն	Նախատեսվում է համագործակցություն մշակութային կազմակերպությունների հետ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Տարեկան ժամանակացույցով հաստատված միջոցառումների իրականացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Վարչական շրջանի բնակիչներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը,	2020թ.

իրականացման ժամանակացույցը	
----------------------------	--

«Սպորտային միջոցառումների կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Վարչական շրջանի բնակիչների ներգրավվածությունը սպորտային կյանքին, առողջ ապրելակերպի խրախուսում և ֆիզիկապես ամուր և առողջ երիտասարդության ձևավորում, մեծահասակների մասնակցություն մարզական միջոցառումներին:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվեն օրացուցային պլանով նախատեսված միջոցառումներ՝ Միջմանկապարտեզային սպորտլանդիա, Բակային ճամբարներ Քաղաքից դուրս կազմակերպվող ճամբարներ, ՀՀ Անկախության տարեդարձին նվիրված դպրոցականների մարզական խաղեր, ՀՀ Ազգային Ժողովի գավաթի խաղարկություն, Սպորտլանդիա մրցույթ, Հանրակրթական դպրոցների 7-9-րդ դասարանների սովորողների մարզական խաղեր, Տարեցների հանրապետական խաղեր, Առողջ սերունդ՝ պաշտպանված հայրենիք՝ համաքաղաքային բակային ավանդական փառատոն, ՀՀ նախագահի մրցանակի համար լավագույն մարզական ընտանիք, Աջափնյակ վարչական շրջանի շախմատի բաց առաջնություն Նախագորակոչային և գորակոչային տարիքի երիտասարդության հանրապետական ռազմամարզական խաղեր, Երևանի Աջափնյակ վարչական շրջանի գավաթ, Թեմիսի մրցաշար և այլն:
Համագործակցություն	Հասարակական կազմակերպություններ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Տարեկան ժամանակացույցով հաստատված միջոցառումների իրականացում
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	2020թ.

«Սոցիալական ծրագրեր»

Ծրագրի նպատակը	Ապագայի համար ավելի կրթված և զիտակ երիտասարդության դաստիարակում, անապահով երեխաների ներգրավվում կրթական ծրագրերում, կազմակերպվող միջոցառումներում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Սոցիալապես անապահով ընտանիքներին ֆինանսական աջակցության տրամադրում, սոցիալապես անապահով ընտանիքներին ամանորյա սննդի փաթեթների տրամադրման ծրագիր, տոնական ճաշկերույթներ բարեգործական ճաշարանում, Էքսկուրսիա Հայաստանի տեսարժան վայրերով վարչական շրջանի սոցիալապես անապահով ընտանիքների համար, Հարազատ չունեցող անձանց և սոցիալապես անապահով ընտանիքների համար հուղարկավորության կազմակերպում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Տարեկան ժամանակացույցով հաստատված միջոցառումների իրականացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	2020թ.

Ա Վ Ա Ն Վ Ա Ր Չ Ա Կ Ա Ն Շ Ր Ջ Ա Ն

Ավան վարչական շրջանը գտնվում է մայրաքաղաքի հյուսիսարևելյան մասում, տարածքը կազմում է 726 հա, բնակչությունը՝ 52.8 հազ. մարդ: Սահմանակից է Քանաքեռ-Զեյթուն, Նոր Նորք, Արաբկիր վարչական շրջանների և Կոտայքի մարզի հետ:

Վարչական շրջանի 237 բնակելի շենքերում առկա են թվով 330 վերելակներ, հաշվառված է անհատական բնակելի 1007 տուն: Բազմաբնակարանային շենքերի կառավարումն իրականացվում է 9 համատիրությունների միջոցով: Փողոցների երկարությունը կազմում է 52,39 կմ:

Ավան վարչական շրջանում կա 95 բակային տարածք, որտեղ առկա են 93 խաղահրապարակ և 12 մինի ֆուտբոլի դաշտ, 340 խաղեր և կարուսելներ, 220 մարզասարքեր, 67 գրուցատաղավարներ:

Ավան վարչական շրջանում առկա է 34 զբոսայգի և 18 խաղահրապարակ: Վարչական շրջանի կանաչ գոտին կազմում է 27,97 հա, ոռոգման ցանցի երկարությունը 28,8 կմ է:

Վարչական շրջանում գործում է 1 մշակութային կենտրոն, 1 արվեստի դպրոց, 1 մարզադպրոց, մինի ֆուտբոլի 12 դաշտ, 1 շախմատի դպրոց, 7 մանկապարտեզ, 9 դպրոց, 2 ԲՈՒՀ, 1 գրադարան:

Ավան վարչական շրջանում գործում է 11 առողջապահական կազմակերպություն:

Հիմնախնդիրներ

1. Բակային տարածքների բարեկարգման, ասֆալտապատման, միջբակային հատվածների արտաքին լուսավորության ապահովման, վթարային հենասյուների փոխարինման, խաղահրապարակների ստեղծման և կանաչապատման անհրաժեշտություն:
2. Կանաչապատ տարածքների ընդլայնում, պահպանում, ոռոգման ցանցի արդիականացման անհրաժեշտություն:
3. Սանմաքրման, աղբահանության որակի բարելավման անհրաժեշտություն:
4. Բազմաբնակարան շենքերի հարթ և թեք տանիքների, շքամուտքերի վերանորոգման և հիմնանորոգման, ներքին կոյուղատար խողովակաշարերի նորոգման, նոր վերելակների ձեռքբերման անհրաժեշտություն:
5. Դպրոցական և նախադպրոցական ուսումնական, մշակութային հաստատությունների հիմնանորոգման և ընթացիկ նորոգման, գույքի թարմացման, բակերի ոռոգման ցանցերի արդիականացման, նորերի կառուցման, կանաչապատման անհրաժեշտություն:
6. Նոր հանգստի գոտիների ստեղծման, այգիների բարեկարգման և կանաչապատման անհրաժեշտություն:
7. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց տեղաշարժման համար անհրաժեշտ ու բավարար պայմանների ոչ բարձր մակարդակ:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«Փողոցների, մայրերի և միջբակային տարածքների մասնակի և կապիտալ վերանորոգում, ասֆալտապատում»

Ծրագրի նպատակը	Վարչական շրջանի փողոցների, մայրերի և միջբակային տարածքների, խաղահրապարակների ասֆալտբետոնե ծածկի ընթացիկ և կապիտալ վերանորոգում՝ բնակիչների համար հարմարավետ բակեր, խաղահրապարակներ և երթևեկելի անվտանգ ճանապարհներ ու մայրեր ապահովելու նպատակով:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Փողոցների, մայրերի, բակային տարածքների, խաղահրապարակների ասֆալտբետոնե ծածկի վիճակի ուսումնասիրություն, կլիմայական և այլ պատճառներից առաջացած փոսերի, ճաքերի և քանդված շերտերի ծավալների վերաբերյալ:

	տեխնիկական պայմանների կազմում և վերանորոգման աշխատանքների իրականացում ըստ կազմված տեխ.պայմանների: Ասֆալտբետոնե ծածկի վրա առաջացած փոսերից վնասված շերտերի հեռացում, խճե հիմքի իրականացում և ասֆալտապատվում:
Համագործակցություն	
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Բակային տարածքների և փողոցների վերանորոգում՝ 10000քմ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Ավան վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	2020թ.

«Բակային տարածքների բարեկարգում և վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Ավան վարչական շրջանի բնակիչների՝ մեծահասակների և փոքրերի համար հանգստի և խաղերի համար առավել հարմարավետ պայմանների ստեղծում, միջբակային տարածքների լուսավորում, կանաչապատում, ինչպես նաև խաղահրապարակների թարմացում և ընդարձակում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Բակային տարածքների կապիտալ և ընթացիկ վերանորոգման աշխատանքներ՝ բակերում մայրերի եզրաքարերի վերանորոգում, նոր նստարանների, գրուցատաղավարների, աղբամանների տեղադրում, խաղահրապարակներում սպորտային մարզագույքի, մանկական խաղերի տեղադրում, հնացած և վնասված խաղերի, նստարանների, աղբամանների վերանորոգում և նորերով փոխարինում: Բակերն ավելի գեղեցիկ ու հարմարավետ դարձնելու նպատակով կստեղծվեն նոր սիզամարգեր, կիրականացվի ծառատունկ, ծաղկապատում, ջրագծերի վերականգնում:
Համագործակցություն	Համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	5 նոր բակային տարածքների կառուցում, 30-ի վերանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Ավան վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	2020թ.

«Բազմաբնակարան շենքերի հարթ տանիքների նորոգում» ծրագիր

Ծրագրի նպատակը	Ավան վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի հարթ տանիքների վերանորոգում, առկա խնդիրների վերացում, բնակիչների համար բարեկարգ պայմանների ապահովում և բազմաբնակարան շենքերի ենթակառուցվածքների պահպանում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Բազմաբնակարան շենքերի վնասված հարթ տանիքների հիմնանորոգում իզոգամով, պատերի ամրացում: Կիրականացվի հին վնասված շերտի քանդում, ցեմենտահարթեցնող շերտի իրականացում, նոր իզոգամի տեղադրում, օդափոխության խողովակների վրա մետաղական ծածկի տեղադրում:
Համագործակցություն	Համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	6000-8000քմ հարթ տանիքների հիմնանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Ավան վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի բնակիչներ

Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	2020թ.
--	--------

«Բազմաբնակարան շենքերի թեք տանիքների նորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Բազմաբնակարան շենքերի թեք տանիքների վերանորոգում, առկա խնդիրների վերացում, բնակիչների համար բարեկարգ պայմանների ապահովում և բազմաբնակարան շենքերի ենթակառուցվածքների պահպանում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Բազմաբնակարան շենքերի թեք տանիքների հիմնանորոգում: Հին ագրոշիֆերի ապամոնտաժում, փայտյա կոնստրուկցիաների մասնակի կամ ամբողջական փոխարինում, նոր ջրհորդանների տեղադրում, նոր ցինկապատ ծածկաթիթեղի տեղադրում:
Համագործակցություն	համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	1700քմ թեք տանիքների հիմնանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Ավան վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	2020թ.

«Բազմաբնակարան շենքերի շքամուտքերի վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Բազմաբնակարան շենքերի մուտքերի ամբողջական վերանորոգում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Բազմաբնակարան շենքերի մուտքերի, պատերի, առաստաղների, աստիճանավանդակների, բազրիքների, պատուհանների վերանորոգման, բացակա դռների տեղադրում:
Համագործակցություն	Համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	500քմ պատուհանների փախարինում, 30 շքամուտքերի ընթացիկ վերանորոգում և պահպանում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Ավան վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	2020թ.

«Վերելակների հիմնանորոգման» ծրագիր

Ծրագրի նպատակը	Բնակիչների անվտանգությունը ապահովելու նպատակով ունենալ անխափան աշխատող վերելակային տնտեսություն: Մշտական հսկողություն սահմանել վերելակների անվտանգության և անխափան աշխատանքն ապահովելու ուղղությամբ:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ավան վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերում առկա են մարդատար և բեռնատար 330 վերելակներ: Կիրականացվեն վերելակների հիմնանորոգման աշխատանքներ՝ վերելակների շարքից դուրս եկած դետալների և հանգույցների փոխարինում նորով, խցերի փոխարինում կամ նորոգում, ճոպանների փոխարինում,

	շարժիչի վերանորոգում կամ փոխարինում նորով:
Համագործակցություն	համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	15 վերելակների վերանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Ավան վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	2020թ.

«Աղբահանություն և սանիտարական մաքրում»

Ծրագրի նպատակը	Աղբահանության իրականացում, փողոցների, այգիների, բակային տարածքների սանիտարական մաքրում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի և մասնավոր տնատիրությունների, փողոցների, այգիների, բակային տարածքների աղբահանության իրականացում և սանիտարական մաքրում: Ձմռան ամիսներին փողոցներից, բակերից, այգիներից ձյան շերտի և մերկասառույցի հեռացում:
Համագործակցություն	
Ծրագրի անմիջական նպատակը	720 հազ. քմ փողոցների, այգիների, բակերի, բազմաբնակարան շենքերի և տնատիրությունների սանմաքրում, աղբահանություն
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Ավան վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	Տարվա ընթացքում

«Մշակութային միջոցառումների կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Մշակութային ժառանգության պահպանում և փոխանցում սերունդներին, տոն և հիշատակի օրերի, ազգային ծեսերի, ավանդույթների վերաբերյալ իրազեկում երիտասարդության շրջանում, ժողովրդական ստեղծագործությունների խրախուսում և տարածում: Անցկացվող մշակութային միջոցառումների միջոցով բնակիչների հետաքրքիր և բովանդակալից առօրյայի կազմակերպում, բակային մրցույթների, խաղերի և բակային ճամբարների կազմակերպմամբ երեխաների զբաղվածության ապահովում, ընկերական հարաբերությունների ձևավորում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագիրը նախատեսում է մշակույթի տների, գրադարանների, կրթական և մշակութային այլ հաստատությունների և կազմակերպությունների գործունեության կազմակերպում, դրանց շենքային պայմանների բարելավում, ընթացիկ նորոգում, գույքի թարմացում և նորագույն տեխնոլոգիաների ներդրում: Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվեն պարտադիր միջոցառումներ տոն և հիշատակի օրերին՝ Հայոց բանակի օր, Կանանց միջազգային օր /մարտի 8/, Հարության տոն՝ Զատիկ, Հաղթանակի և խաղախության օր/մայիսի 9/, Երեխաների պաշտպանության միջազգային օր /հունիսի 1/, Մուրբ Աստվածածնի վերափոխման տոն/Խաղողօրինեք/, Ամանորի և Մուրբ ծննդյան տոնակատարություն:
Համագործակցություն	Արարատյան հայրապետական թեմ, բարեգործական կազմակերպություններ, ՀԿ-ներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	11 միջոցառում

Ծրագրի հիմնական շահառուները	Ավան վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	Ըստ կնքված պայմանագրի և պայմանագրով սահմանված ժամանակացույցի

«Սպորտային միջոցառումների կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Ավան վարչական շրջանի բնակիչների ներգրավվածությունը սպորտային կյանքին, առողջ ապրելակերպի խրախուսում և ֆիզիկապես ամուր և առողջ երիտասարդության ձևավորում, մեծահասակների մասնակցություն մարզական միջոցառումներին
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվեն օրացուցային պլանով նախատեսված միջոցառումներ՝ Ներհամայնքային միջոցառումներ, ՀՀ Անկախության տոնին նվիրված դպրոցականների մարզական խաղեր, «Ազգային ժողովի գավաթի» խաղարկություն, Մանկապարտեզների երեխաների մասնակցությամբ երեխաների պաշտպանության միջազգային օրվան նվիրված մարզահամերգային տոնահանդես, «Լավագույն մարզական ընտանիք» հանրապետական մրցույթ- փառատոն, Երևանի քաղաքապետի փոխանցիկ գավաթի համար «Առողջ սերունդ՝ պաշտպանված հայրենիք» համաքաղաքային ամենամյա ավանդական բակային փառատոն, Նախագորակոչային և գորակոչային տարիքի դպրոցականների (16-18 տարեկան) ռազմամարզական խաղեր վարչական շրջանի հանրակրթական դպրոցների միջև:
Համագործակցություն	Հասարակական կազմակերպություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Սպորտային 7 միջոցառումների կազմակերպում, ֆիզիկական դաստիարակության զարգացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Ավան վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	Ըստ կնքված պայմանագրի և պայմանագրով սահմանված ժամանակացույցի

«Կրթական միջոցառումների իրականացում»

Ծրագրի նպատակը	Ապագայի համար ավելի կրթված և գիտակ երիտասարդության դաստիարակում, անապահով երեխաների ներգրավվում կրթական ծրագրերում, կազմակերպվող միջոցառումներում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվեն «Նախադպրոցական հաստատություններում ավարտական միջոցառումներ», «Վերջին Ջանգ»-ին, Գիտելիքի օրվան՝ սեպտեմբերի 1-ին, «Ուսուցչի օրվան» նվիրված միջոցառումներ :
Համագործակցություն	Արարատյան հայրապետական թեմ, բարեգործական կազմակերպություններ, ՀԿ-ներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Տարեկան ժամանակացույցով հաստատված միջոցառումների իրականացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Ավան վարչական շրջանի դպրոցների և մակապարտեզների սաներ, սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	Ըստ կնքված պայմանագրի և պայմանագրով սահմանված ժամանակացույցի

«Սոցիալապես անապահով ընտանիքներին տոնական և հիշատակի օրերին աջակցության ցուցաբերման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	<p>1.Անապահով ընտանիքներին սոցիալական տարբեր աջակցությունների տրամադրում</p> <p>2.Աջակցություն հարազատ չունեցող, սոցիալապես անապահով ընտանիքներին՝ հուղարկավորության ծախսերը հոգալու համար:</p>
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	<p>1.Վազմակերպվում են տարաբնույթ միջոցառումներ, դրամական, նյութական, պարենային աջակցություններ սոցիալապես անապահով ընտանիքներին՝ ՀՀ տոն և հիշատակի օրերին /ՀՀ բանակի, կանանց միամսյակի, մայիսյան տոների, Ընտանիքի, Գիտելիքի, Տարեցների, Հաշմանդամների օրերի և Ամանորի կապակցությամբ/:</p> <p>2.Վարչական շրջանի ղեկավարի կողմից միջնորդագրերի տրամադրում սոցիալապես անապահով կամ հարազատ չունեցող մարդկանց հուղարկավորության ծախսերի մի մասը փոխհատուցելու համար:</p>
Համագործակցություն	«Բնակչության հատուկ սպասարկում» ՀՈԱԿ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Աջակցություն խոցելի խմբերին, ինտեգրում հասարակությանը
Ծրագրի հիմնական շահառուները	<p>1.Սոցիալապես անապահով ընտանիքներ, ՀՊ վետերաններ, ազատամարտիկներ, միայնակ տարեցներ, հաշմանդամներ, բազմազավակ, բազմանդամ ընտանիքներ, միակողմանի, երկկողմանի ծնողազուրկ երեխաներ</p> <p>2.Սոցիալապես անապահով կամ հարազատ չունեցող քաղաքացիներ</p>
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույցը	Ըստ կնքված պայմանագրի և պայմանագրով սահմանված ժամանակացույցի Տարվա ընթացքում

ԱՐԱԲԿԻՐ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆ

Արաբկիր վարչական շրջանի փողոցների ընդհանուր երկարությունը 85642 գծմ է, որի մակերեսը կազմում է 1308164քմ, որից 1303664քմ ասֆալտապատված է, իսկ 23000քմ ենթակա է ասֆալտապատման: Բակային տարածքները կազմում են 350000քմ, որից վերանորոգված են՝ 44250քմ, անհրաժեշտ է վերանորոգել՝ 41500քմ: Վարչական շրջանում տեղադրված է 1463 նստարան, 525 աղբաման, 121 գրուցարան 79 մարզական գույք և 188 խաղային սարք: Վարչական շրջանում առկա է 117 փողոց, որոնցից 109-ը լուսավորված է, իսկ 8-ը՝ ոչ: Վարչական շրջանում եզրաքարերի ընդհանուր երկարությունը 196977 գծմ է, որից 1004գծմ վերանորոգված է, 3100գծմ՝ ոչ, հենապատերի ընդհանուր թիվը 62-ն է, վերանորոգվել է 8 հենապատ, անհրաժեշտ է վերանորոգել 21 հենապատ: Կառուցվել է 202 թեքահարթակ:

Վարչական շրջանում առկա է 692 բազմաբնակարան շենք, հարթ տանիքների մարերեսը կազմում է 139000 քմ, որից վերանորոգված է 39491քմ, իսկ 45000քմ կարիք ունի վերանորոգման, թեք տանիքներինը՝ 415136քմ, որից վերանորոգված է 22652քմ, իսկ ենթակա է վերանորոգման՝ 35000քմ: Բազմաբնակարան շենքերում առկա է 479 վերելակ, որից 99-ը վերանորոգվել են, իսկ 163-ը անհրաժեշտ է վերանորոգել: Շրջանում առկա է 2006 մուտք, որոնցից վերանորոգվել է 246 մուտք, անհրաժեշտ է վերանորոգել 364 մուտք:

Կանաչ տարածքների ընդհանուր մակերեսը կազմում է 78,5 հա, սիզամարգերինը 33,8 հա, ծաղկային մակերեսը՝ 0,6 հա, ծառատնկված վայրերի մակերեսը 0,4հա, ծառերի քանակը 30000 հատ, զբոսայգիների մակերեսը 3,57 հա, անտառ-պուրակների մակերեսը 38201 հա, ոռոգման ցանցի ընդհանուր երկարությունը՝ 137000 գծմ, վերանորոգված է 8558 գծմ, անհրաժեշտ է կառուցել և վերանորոգել 128442գծմ:

Արաբկիր վարչական շրջանում գործում է 13 մանկապարտեզ, որոնցից 9-ը /հ. 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34/ վերանորոգված են, իսկ չորսը՝ /հ. 22, 23, 24, 33/ ենթակա են վերանորոգման ՄԱԿ միջազգային ծրագրով: Առկա է երկու երաժշտական դպրոց (Ալ. Հեքիմյանի անվան և Կ. Սարաջյանի անվան): Ալ. Հեքիմյանի անվան երաժշտական դպրոցը ենթակա է վերանորոգման, իսկ Կ. Սարաջյանի անվան երաժշտական դպրոցը ենթակա է մասնակի վերանորոգման /տանիք/: Վարչական շրջանն ունի երկու գրադարան(թիվ 5 և թիվ 6): Թիվ 5 գրադարանը վերանորոգված է, թիվ 6 գրադարանը ենթակա է մասնակի վերանորոգման:

Շրջանում գործում է 5 մարզադպրոց ՀՈԱԿ-ներ («Եր. Արաբկիրի մենապայքարային մարզաձևերի մանկապատ.մարզ.» «Երևանի Արաբկիրի համալիր մարզաձևերի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ, «Երևանի Արաբկիրի խաղային մարզաձևերի մանկապատանեկան մարզադպրոց», Երևանի Ալբերտ Գրիգորյանի անվան սուսերամարտի մանկապատանեկան մարզադպրոց», «Երևանի Արաբկիրի շախմատի մանկապատանեկան մարզադպրոց»): «Երևանի Արաբկիրի խաղային մարզաձևերի մանկապատանեկան մարզադպրոց», Երևանի Ալբերտ Գրիգորյանի անվան սուսերամարտի մանկապատանեկան մարզադպրոց», «Երևանի Արաբկիրի շախմատի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ-ները վերանորոգված են: «Երևանի Արաբկիրի համալիր մարզաձևերի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ-ը ենթակա է մասնակի վերանորոգման, իսկ «Եր. Արաբկիրի մենապայքարային մարզաձևերի մանկապատ.մարզ.» ՀՈԱԿ-ը սեփական տարածք չունի, գործում է Բաֆֆու անվան թիվ 36 դպրոցի մասնաշենքում:

Արաբկիր վարչական շրջանում հաշվառված են Հայրենական Մեծ Պատերազմի 31 վետերան, 309 միայնակ տարեցներ, զոհված և վիրավոր ազատամարտիկների 132 ընտանիք, 24 բազմազավակ անապահով ընտանիքներ, սիրիահայ 23 ընտանիք, անապահովության գնահատման համակարգում հաշվառված է սոցիալապես անապահով 1348 ընտանիք, Արցախյան ազատամարտի 82 մասնակիցներ, հաշմանդամություն ունեցող 5921 մարդ:

Հիմնախնդիրներ

1. Բակային տարածքների ամբողջական բարեկարգում, ներառյալ միջբակային տարածքների լուսավորում, ասֆալտապատում և ոռոգման ցանցերի արդիականացում
2. Եզրաքարերի վերանորոգում
3. Պուրակների և ջրավազանների ստեղծում
4. Կանաչ տարածքների և ոռոգման ցանցի ընդլայնում
5. Տեղաշարժման սահմանափակ հնարավորություններ ունեցողների համար ենթակառուցվածների (թեքահարթակներ) ստեղծում /բոլոր սուբյեկտները/:
6. Անվտանգ տեղաշարժն ապահովելու համար ստորգետնյա և վերգետնյա անցումների ընթացիկ նորոգում և կառուցում, փողոցները մայթերից առանձնացող բազրիքների տեղադրում
7. Կրթօջախների, մարզական և մշակութային օջախների շենքային պայմանների բարելավում ընթացիկ նորոգում և հիմնանորոգում, գույքի թարմացում
8. Հարթ և թեք տանիքների վերանորոգում
9. Կախովի պատշգամբների ընթացիկ նորոգում
10. Հեղեղատարների վերանորոգում և բացակայողների կառուցում
11. Հենապատերի ընթացիկ և հիմնական նորոգում
12. Բ/բ շենքերի կոյուղագծերի և ջրագծերի ներքին ցանցերի նորոգում
13. Տրանսպորտային նոր հանգույցների ստեղծում
14. Քաղաքաշինական միջավայրի բարելավում և արդյունավետ հողօգտագործման ապահովում:
15. Վերելակային տնտեսության ուսումնասիրություն և հիմնանորոգում
16. Բոլոր վթարային դիտահորերի վերակառուցում
17. Բակերի ընթացիկ նորոգում
18. Բազմաբնակարան շենքերի մուտքերի վերանորոգում
19. Մաքուր և բարեկարգ Արաբկիր ունենալու համար անհրաժեշտ է ավելացնել կանաչապատ տարածքները և ստեղծել նոր պուրակներ, կանաչապատ բակեր:
20. Ոռոգման ցանցի ընդլայնումը և վերանորոգումը, մատակարարվող ոռոգման ջրի ծավալների ավելացումը:
21. Բացօթյա առևտրի հայտնաբերումը, կանխարգելումը և կանոնակարգումը
22. սպասարկման որակի բարձրացում
23. ապրանքների, հատկապես սննդամթերքի պահպանման ռեժիմի ապահովում
24. Ժամկետանց ապրանքների վաճառքի հայտնաբերումն ու կանխարգելումը
25. գովազդային տնտեսության կանոնակարգումը, ապօրինի գովազդի հայտնաբերումն ու օրինականացումը, հնամաշ գովազդների ապամոնտաժումը
26. օբյեկտներին հարող տարածքների բարեկարգումը, կանաչապատումը, ձմռան ամիսներին օբյեկտների հարակից տարածքների ձյան մաքրման աշխատանքների վերահսկումը:
27. իրականացնել մի շարք օրենսդրական փոփոխություններ համապատասխան օրենքներում, որոշումներում, որոնք կխթանեն ոլորտի գործառնությունների արդյունավետ իրականացումը:
28. վարչական շրջանի հին բնակֆոնդի՝ շենքերի կոնստրուկցիաների տեխնիկական վիճակը, մասնավորապես շենքերի պատշգամբները պահող կոնստրուկցիաների ոչ բավարար վիճակը,
29. գոտիավորման նախագծի փոփոխությունը:
30. Շրջանի տարածքում հասարակական նոր կենտրոնների ստեղծում,
31. Ջրածածկ նոր մակերեսների նախատեսում,
32. Ավտոմոբիլային ճանապարհային ցանցի թեթևացում, նոր ճանապարհների և շրջանցող խճուղիների նախատեսում,
33. Առողջապահական և սպորտային համալիրների նախատեսում,

34. Գոյություն ունեցող ավտոտնակների կենտրոնացում նոր ստորգետնյա և վերգետնյա ավտոկայանատեղիներում և անթույլատրելի տեղերում գտնվողների ապամոնտաժում,
35. Նկատի ունենալով, որ վարչական շրջանը հանդիսանում է Երևան քաղաքի հյուսիսային մուտքը՝ ինչպես նաև, հաշվի առնելով քաղաքի ներկայիս քաղաքաշինական զարգացման տենդենցները, առաջարկում ենք Թբիլիսյան խճուղու ամբողջ երկարությամբ և որոշակի խորությամբ այդ հատվածում գոտիավորման նախագծով նախագծած անհատական բնակելի տների կառուցապատման փոխարեն նախատեսել հասարակական կառուցապատման գոտի:
36. Վ.Փափազյան փողոցի վերջնամասում, Արաբկիր զրոսայգուն հարող հատվածները (Փափազյան 2-րդ նրբանցք, Հ. Սահյանի փողոց, Սևքարեցի Սաքոյի փողոց) նախատեսված են կառուցապատել բազմաբնակարան բնակելի շենքերով: Առաջակում ենք հիշյալ հատվածում իրականացնել գերակշռող անհատական բնակելի տների կառուցապատում:
37. Վարչական շրջանում բազմաբնակարան շենքերի կառուցապատումը մեծամասամբ նպատակահարմար է նախատեսել այն հատվածներում, որտեղ նախկինում եղել են խոշոր արդյունաբերական գոտիներ, որոնք այժմ հնարավոր չէ նույն ծավալներով վերագործարկել կամ նախատեսել նոր գործարաններ (օրինակ՝ նախկին «Երազ» մեքենաշինական գործարանի տարածքը, որտեղ նախատեսված է կառուցապատել բազմաբնակարան բնակելի շենքեր, որոնց կառուցապատման աշխատանքներն արդեն սկսվել են):
38. Վարչական շրջանում հիմնանորոգման կարիք ունեն «Երևանի հ. 22, 23, 24 և 33 մանկապարտեզ» ՀՈԱԿ-ները:
39. Մասնակի վերանորոգման՝ «Երևանի հ. 27 մանկապարտեզ» ՀՈԱԿ-ը:
40. «Երևանի հ. 22, 23, 24, 25, 26, 30, 33 և 34 մանկապարտեզ» ՀՈԱԿ-ներում անհրաժեշտ է կատարել բակերի բարեկարգում, այդ թվում՝ եզրաքարերի վերանորոգում, ասֆալտապատում, ցանկապատում, ոռոգման ցանցի կարգավորում, կանաչապատում, տաղավարների և բակային խաղերի տեղադրում:
41. «Երևանի հ. 31 մանկապարտեզ» ՀՈԱԿ-ի ոռոգման ցանցի կարգավորում:
42. Վերանորոգման կարիք ունի «Ալ. Հեքիմյանի անվան երաժշտական դպրոց» ՀՈԱԿ-ը:
43. Մասնակի և տանիքի վերանորոգման կարիք՝ «Կ. Մարաջյանի անվան երաժշտական դպրոց» ՀՈԱԿ-ը:
44. Անհրաժեշտ է նաև նշված դպրոցները ապահովել երաժշտական գործիքներով և գույքով:
45. Մասնակի վերանորոգման կարիք ունի նաև թիվ 6 գրադարանը:
46. Արաբկիր վարչական շրջանի «թիվ 5 և 6 գրադարան» ՀՈԱԿ-ներում գրքերը պահպանելու նպատակով պետք է ստեղծել անհրաժեշտ ջերմային ռեժիմ, գրադարանները համարել գրադարանային գույքով և պարագաներով: Գրադարաններում դեռևս ցածր է ժամանակակից ընթերցողական պահանջարկին համապատասխան համարվող գրականության, էլեկտրոնային սպասարկմանն անհրաժեշտ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ձեռքբերումների քանակը: Անհրաժեշտ է ֆինանսական միջոցներն ուղղել գրադարանների նյութատեխնիկական հենքի վերազինման, արդի ժամանակաշրջանի գրականության համարման, գրադարանային հավաքածուների պահպանման գործընթացներին:
47. Բոլոր մարզադպրոցներն ունեն նոր գույքի (գրասեղաններ, աթոռներ, վարագույրներ, մարզագույք) և համազգեստի կարիք:
48. «Երևանի Արաբկիրի համալիր մարզաձևերի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ-ը կարիք ունի մասնակի վերանորոգման:
49. «Երևանի Արաբկիրի խաղային մարզաձևերի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ-ը կարիք ունի գազիֆիկացման:
50. «Երևանի Արաբկիրի մենապայքարային մարզաձևերի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ-ը, որը գործում է «Ընթացիկ անվան դպրոց» ՊՈԱԿ-ի մասնաշենքում, գտնվում է անմխիթար վիճակում, անհրաժեշտ է այն ներառել հիմնանորոգման ծրագրում
51. Առավել անապահով ընտանիքներին, Արցախի պատերազմում զոհված և վիրավոր ազատամարտիկների ընտանիքներին, պատերազմի մասնակիցներին, Հայրենական մեծ

- պատերազմի վետերաններին, սոցիալական ծառայություններ մատուցող շահույթ չհետապնդող հասարակական կազմակերպություններին դրամական օգնություն:
52. Կարիքավոր ընտանիքների երեխաների ամառային հանգստի, մշակութային և ժամանցի վայրեր այցելության կազմակերպում:
53. Անապահով ընտանիքներին հագուստի տրամադրում, ձմեռվա ամիսներին վառելափայտի հատկացում:
54. Կարիքավոր ընտանիքների դպրոցահասակ երեխաներին գրենական պիտույքներ ձեռք բերելու համար դրամական օգնություն, ուսանողներին ուսման վարձավճարի հատկացում (մասամբ կամ լրիվ):
55. Արաբկիրում բնակվող սիրիահայերին աջակցություն:
56. Պարտադիր զինվորական ծառայության մեջ գտնվող ընտանիքներին ուշադրության արժանացում, Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում և ԼՂՀ-ում ժամկետային զինծառայողների ծնողների այցելություն գործառնել:
57. Առավել կարիքավոր ընտանիքներին տոնական օրերին պարենային աջակցություն, միջոցառումների կազմակերպում բարեգործական ճաշարանում: Համագործակցություն Գերմանական Կարմիր Խաչի, «Արշավիր և Պայծառ Արբահամայաններ» բարեգործական հիմնադրամի, Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հետ, բարեգործական ճաշարանի գործունեության բարելավման ֆինանսական օժանդակություն:
58. Դպրոց հասնելու համար տրանսպորտային միջոցներից օգտվող անապահով ընտանիքների երեխաներին տրանսպորտային միջոցի տրամադրում:
59. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար մատչելի միջավայրի ապահովում՝ թերահարթակների կառուցում, բազմաբնակարան շենքերի մուտքերի և դպրոցների աստիճանավանդակների հարմարեցում հաշմանդամություն ունեցող անձանց տեղաշարժվելու համար:
60. Սոցիալական ապաստարանի կառուցում՝ կյանքի դժվարի իրավիճակում հայտնված ընտանիքներին (անձանց) կացարանով ապահովում, այդ թվում ՀՀ-ի հեռավոր մարզերից Երևանում սովորող ուսանողներին շուկայականից մատչելի պայմաններով վարձակալությամբ կացարանի տրամադրում, վարձակալությունից ստացված գումարները ներդնելով սոցիալական աջակցության ծրագրերի իրականացման համար:
61. Կենցաղային տան ստեղծում, որտեղ նույն հարկի տակ կգործեն բաղնիք, վարսավիհանոց, լվացքատուն, կարի և կոշիկի արհեստանոցներ՝ առավել անապահով ընտանիքներին աջակցելու անձնական հիգիենայի պահպանման համար:
62. Օերապարտեզի ստեղծում՝ տարեցների առողջության, ակտիվ ապրելակերպի, ցերեկային խնամքի և ժամանցի ապահովում:
63. Սոցիալապես անապահով բնակիչներին պետական պատվերի շրջանակներում հիվանդանոցային բուժօգնություն ստանալու համար միջնորդագրի հատկացում:
64. Բժշկական հիմնարկներում «Բաց դռների օրեր»-ի կազմակերպում:
65. Աջակցություն սոցիալապես անապահով և հաշմանդամության կարգ ունեցող բնակիչներին՝ ՀՀ-ում գործող առողջարանների ուղեգրեր տրամադրելու հարցում:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«Ասֆալտ-բետոնե ծածկի վերանորոգման և պահպանման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Տարվա ընթացքում վարչական շրջանի ասֆալտ-բետոնե ծածկի վրա առաջացող փոսերի, անհարթությունների վերանորոգում՝ ճանապարհի անխափան երթևեկությունը ապահովելու համար:
----------------	---

Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Տարեկան ծրագրերի շրջանակում կատարվում է վարչական շրջանի բակերի, միջբակային ճանապարհների և մայրերի ասֆալտ-բետոնե ծածկի վիճակի գույքագրում: Գույքագրման արդյունքում կազմվում են հասցեական սխեմաներ՝ անհրաժեշտ աշխատանքների իրականացման համար: Աշխատանքները ներառում են վնասված, վթարված, ձևախախտված ծածկի քանդում, առաջացած շին. աղբի բարձում, տեղափոխում, խճե հիմքի իրականացում (մինչև 10%) և 3-4սմ ասֆալտ-բետոնե ծածկի իրականացում: Աշխատանքները ներառում են դիտահորերի և անձրևոսիչների նիշերի ուղղում և վերատեղադրում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	18500քմ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Արաբկիր վարչական շրջանի բնակիչներ, զբոսաշրջիկներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Ջրամատակարարման և ջրահեռացման ներքին ցանցերի վերանորոգման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Արաբկիր վարչական շրջանում հաշվառված բազմաբնակարան շենքերում ունենալ անխափան աշխատող ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգ, բնակիչների համար ավելի նպաստավոր պայմաններ ստեղծել և պահպանել սանիտարահիգիենիկ պայմանները:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագրով նախատեսվում է Արաբկիր վարչական շրջանում հաշվառված բազմաբնակարան շենքերում, շարքից դուրս եկած ջրամատակարարման և ջրահեռացման խողովակաշարերի ապամոնտաժում և նորի մոնտաժում: Կիրականացվի ներկյան և ջերմամեկուսացման աշխատանքներ:
Համագործակցությունը	ՎԵՈԼԻԱ ՋՈՒՐ» փակ բաժնետիրական ընկերություն (ՓԲԸ)
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Վերանորոգվելու է 1500զծմ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Արաբկիր վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Նոր ոռոգման ցանցերի կառուցման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Արաբկիր վարչական շրջանում ապահովել նոր ստեղծված և ոռոգման ցանց չունեցող կանաչ տարածքների անխափան ոռոգում:
----------------	---

Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Արաբկիր վարչական շրջանում հաշվառված ոռոգման ցանցի երկարությունը 137000գծմ է 65000գծմ-ը սիզամարգերում, 72000 գծմ-ը բակերում: 31000գծմ նոր ոռոգման ցանցի կառուցումն շնորհիվ կունենանք ժամանակակից խողովակաշարերով ոռոգման ցանց,կապահովենք կանաչ տարածքների պահպանումը: Արաբկիր վարչական շրջանում նոր ստեղծված և չոռոգվող կանաչ տարածքներում ,սիզամարգերում ոռոգման նոր ցանցի անցկացումը ինչպես նաև կանաչապատ տարածքների ավելացումը կնպաստի բնակչության համար բարենպաստ պայմանների ստեղծմանը:
Համագործակցությունը	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Շահագործման է հանձնվելու 31000 գծմ ոռոգման ցանց
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Արաբկիր վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Ոռոգման ցանցի հիմնանորոգման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Արաբկիր վարչական շրջանի կանաչ տարածքների ոռոգման ցանցի հիմնանորոգում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Արաբկիր վարչական շրջանի կանաչ տարածքներում առկա խցանված կամ շարքից դուրս եկած ոռոգման ցանցի հիմնանորոգում:
Համագործակցությունը	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Հիմնանորոգվելու է 2000 գծմ ոռոգման ցանց
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Արաբկիր վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	Կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի:

«Բազմաբնակարան շենքերի հարթ տանիքների վերանորոգման ծրագիր »

Ծրագրի նպատակը	Արաբկիր վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի հարթ տանիքների նորոգում՝ ջրակայուն տանիքներ ունենալու համար:
----------------	--

Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Արաբկիր վարչական շրջանում հաշվառված 692 բազմաբնակարան բնակելի շենքերից 300 ունեն հարթ տանիքներ, որոցից վերանարգման կարիք ունեն 100-ը: Նախատեսվում է շարքից դուրս եկած ծածկույթի քանդում, անհրաժեշտության դեպքում բետոնային հարթեցում, նոր իզոգամի մոնտաժում, պարապետների մետաղական վերանորոգում:
Համագործակցությունը	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Վերանորոգվելու է 20 բ/բ հարթ տանիքներ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Արաբկիր վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Բազմաբնակարան շենքերի, թեք տանիքների վերանորոգման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Բազմաբնակարան շենքերի թեք տանիքների նորոգում՝ բնակիչների համար բարենպաստ պայմանների ապահովում և բազմաբնակարան շենքերի ենթակառուցվածքների պահպանում՝ ապահովելով թեք տանիքների ժամանակակից ծածկեր:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Արաբկիր վարչական շրջանում հաշվառված բազմաբնակարան բնակելի շենքերի անբարեկարգ տանիքների վերանորոգում՝ ֆիզիկապես մաշված թեք տանիքների ազրո և մետաղական ծածկերի փոխարինում նորով: Շարքից դուրս եկած ազրո և մետաղական ծածկույթով տանիքների քանդում, փայտյա մասերի վերանորոգում, նոր թիթեղների, ջրհորդանների տեղադրում:
Համագործակցությունը	Երևանի քաղաքապետարան
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Վերանորոգվելու է 6 շենք
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Արաբկիր վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Մարդատար և բեռնատար վերելակների վերանորոգման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Արաբկիր վարչական շրջանում ունենալ անխափան աշխատող վերելակային տնտեսություն
----------------	--

Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Արաբկիր վարչական շրջանում հաշվառված է 450 վերելակ: Վերելակների շարքից դուրս եկած դետալների և հանգույցների փոխարինում նորով, խցերի փոխարինում կամ նորոգում: Բնակչությանը անվտանգ սպասարկելու և վերելակների անխափան աշխատանքը ապահովելու նպատակով կվերանորոգվի ևս 37 վերելակ: Ձեռք կբերի անհրաժեշտ շինվածքներ և դետալներ՝ առաջացած խնդիրները վերացնելու համար:
Համագործակցությունը	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Վերանորոգվելու է 37 վերելակ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Արաբկիր վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Բազմաբնակարան շենքերի մուտքերի վերանորոգման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Արաբկիր վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի մուտքերի նորոգում՝ բնակիչների համար գեղեցիկ և մաքուր մուտքեր ապահովելու նպատակով:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագիրը ներառում է Արաբկիր վարչական շրջանում հաշվառված բազմաբնակարան բնակելի շենքերի անբարեկարգ մուտքերի վերանորոգում՝ շարքից դուրս եկած ներկերի, գաջե սվաղի մաքրում, բազրիկների վերանորոգում, պատերի, առաստաղի, պատուհանների, դռների, բազրիկների ներկում, աստիճանների վերանորոգում: Վարչական շրջանում հաշվառված է 1978 մուտք , որոնցից կվերանորոգվի 40-ը:
Համագործակցությունը	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Վերանորոգվելու է 40 մուտք
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Արաբկիր վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Եզրաքարերի վերանորոգման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Արաբկիր վարչական շրջանի փողոցների, բակային տարածքների, մայթերի եզրաքարերի վերանորոգում՝ ճանապարհատվածների բարեկարգման նպատակով:
----------------	---

Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Արաբկիր վարչական շրջանի ճանապարհների շարքից դուրս եկած եզրաքարերի ապամոնտաժում և նոր բազալտե եզրաքարերի տեղադրում և փոխարինում, որը ներառում է հին վնասված եզրաքարերի փոխարինում
Համագործակցությունը	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Վերանորոգվելու է 670գծմ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Արաբկիր վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Կախովի պատշգամբների ընթացիկ վերանորոգման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Բնակիչների համար ապահովել անվտանգ, գեղեցիկ տեսք և ամրություն ունեցող պատշգամբներ:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Արաբկիր վարչական շրջանի բազմաբնակարան բնակելի շենքերում առկա շարքից դուրս եկած պատշգամբների ընթացիկ վերանորոգում: Պատշգամբների վերանորոգման ընթացքում հարթակը երեսպատելու են կերամիկական սալիկներով:
Համագործակցությունը	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Վերանորոգվելու է 25 կախովի պատշգամբ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Արաբկիր վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Բակերի ընթացիկ նորոգման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Արաբկիր վարչական շրջանում առկա բակերի պահպանում, վերանորոգման կարիք ունեցող և շարքից դուրս եկած բակային գույքի վերականգնում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նորոգման կարիք ունեցող բակային տարածքների ընթացիկ նորոգում: Բակերում և զրոսայգիներում շարքից դուրս եկած խաղերի, զրուցարանների, նստարանների, ցանկապատերի, սալապատ տարածքների վերանորոգում, թեքահարթակների և աստիճանների, կանաչ տարածքների, վերանորոգում:
Համագործակցությունը	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Շահագործման հանձնել շուրջ 30 հասցեի բակային տարածք

Ծրագրի հիմնական շահառուները	Արարկիր վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Պուրակի ստեղծման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Արարկիր վարչական շրջանում ավելացնել կանաչ տարածքները, բնակչության համար ստեղծել հանգստի գոտիներ:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Արարկիր վարչական շրջանում առկա չմշակված տարածքների մաքրում, կանաչապատում, ոռոգման ցանցի անցկացում, ծառատունկ, թփերի տնկում գեղեցիկ միջավայրի ստեղծում: Պայանայի հարթությանը հարող լեռնային մաս:
Համագործակցությունը	2020թ.
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Կմշակվի 5 հա տարածք
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Արարկիր վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Բակային տարածքների հիմնանորոգման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Բնակիչների համար հանգստի բարենպաստ պայմանների ստեղծում՝ կանաչապատ, ժամանակակից խաղերով կահավորված բակային տարածքների ավելացում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Անբարեկարգ կամ նորոգման կարիք ունեցող տարածքների վերականգնում, մասնավորապես կանաչ տարածքների բարեկարգում, շարքից դուրս եկած ցանկապատների, եզրաքարերի, նստարանների, խաղերի, հենապատերի, սանդուղքների, սալապատ տարածքների ապամոնտաժում և նորի կառուցում, անցուղիների պատրաստում, թեքահարթակների և աստիճանների պատրաստում, սպորտային մարզագույքի տեղակայում:
Համագործակցությունը	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Շահագործման հանձնել 5 հասցե
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Արարկիր վարչական շրջանի բնակիչներ

Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.
---	--------

«Թփերի և ծառերի տնկման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Արաբկիր վարչական շրջանում առկա և նոր ստեղծվող կանաչ տարածքների թփերի և ծառերի թվի ավելացում, կանաչ տարածքների ավելացման և շրջակա միջավայրի գեղեցկացման նպատակով:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Վարչական շրջանում հաշվառված թվով 30000 հատ թփերի ավելացում ևս 15000-ով և 90000 հատ ծառերի ավելացում 34000-ով :Իրականացվում են շարքից դուրս եկած, հատված տեղերում, կանաչ տարածքներում և նոր ստեղծվող տարածքներում թփերի և ծառերի տնկում:
Համագործակցությունը	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Տնկվելու է 3000 հատ թուփ, 7000 հատ ծառ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Արաբկիր վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

Երևան համայնքի, վարչական շրջանի քաղաքաշինական ոլորտի համաչափ զարգացման ծրագիր

Ծրագրի նպատակը	Երևան համայնքի (վարչական շրջանի) արդի քաղաքաշինական մոտեցումների և պահանջների համաչափ զարգացում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Գոտիավորման նախագծի և գլխավոր հատակագծի փոփոխություն, բնակ. ֆոնդի ուժեղացում և պահպանում, Երևանի կենտրոնի ֆունկցիոնալ, տրանսպորտային գերբեռնվածության թուլացում, պատմական և մշակութային հուշարձանների պահպանում
Համագործակցությունը	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Ազգաբնակչության բարեկեցությունը
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Ազգաբնակչության բարեկեցությունը
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Սպորտային միջոցառումների իրականացման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Բարձրացնել սպորտի դերն ու նշանակությունը վարչական շրջանի կազմակերպություններում, ունենալ ֆիզիկապես և բարոյապես ուժեղ սերունդ «Առողջ մարմնում՝ առողջ հոգի»:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Սպորտի ոլորտում նախատեսվում են անցկացնել մարզական միջոցառումներ, այդ թվում՝ Արաբկիր վարչական շրջանի սուսերամարտի բաց առաջնություն, Արաբկիր վարչական շրջանի շախմատի բաց առաջնություն հանրակրթական դպրոցների աշակերտների միջև, Հանրակրթական դպրոցների 29-րդ մարզական խաղերի ծրագրով Արաբկիր վարչական շրջանի առաջնություն, Հանրակրթ. դպրոցների 1-3-րդ և 4-8-րդ դասարանների միջև «Սպորտլանդիա» մարզական միջոցառում 3 փուլով՝ ԱՎՇ, Երևան քաղաք, ՀՀ առաջնություն, Հանրակրթական դպրոցների 29-րդ մարզական խաղերի ծրագրով Երևան քաղաքի առաջնություն, ՀՀ նախագահի մրցանակի համար «Լավագույն մարզական ընտանիք» մրցույթի Արաբկիր վարչական շրջանի և Երևան քաղաքի առաջնություն, Նավասարդյան խաղեր, Տարեցների հանրապետական խաղեր 3 փուլով՝ ԱՎՇ, Երևան քաղաք, ՀՀ առաջնություն, «Առողջ սերունդ՝ պաշտպանված հայրենիք» Երևան քաղաքի միջբակային առաջնություն, Արաբկիր վարչական շրջանի սիրողական շախմատի 2020թ. բաց առաջնություն, Արաբկիր վարչական շրջանի վոլեյբոլի բաց առաջնություն, Արաբկիր վարչական շրջանի ձյուդոյի բաց առաջնություն, Նախագորակոչային և գորակոչային տարիքի ռազմամարզական խաղեր Արաբկիր վարչական շրջանի հանրակրթական դպրոցների միջև, Արաբկիր վարչական շրջանի բասկետբոլի բաց առաջնություն, Արաբկիր վարչական շրջանի տարվա լավագույն մարզիչ, մարզիկ, թիմ:
Համագործակցությունը	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	15 միջոցառում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բնակչություն
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Կապիտալ վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Բարելավել շենքային պայմանները
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	«Երևանի հ. 22 ,23, 33 մանկապարտեզ» ՀՈԱԿ-ների կապիտալ վերանորոգում
Համագործակցությունը	ՄԱԶԾ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Բարելավել շենքային պայմանները
Ծրագրի հիմնական շահառուները	ԲՆակչություն

Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.
---	--------

«Կապիտալ վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Բարելավել շենքային պայմանները
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	«Երևանի հ. 24, մանկապարտեզ» ՀՈԱԿ-ի կապիտալ վերանորոգում
Համագործակցությունը	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Բարելավել շենքային պայմանները
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բնակչություն
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Մշակութային միջոցառումների իրականացման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Մշակութային, ինչպես նաև պետական, ազգային ու այլ տոների զանգվածային միջոցառումների կազմակերպում, ազգային մշակույթին նպաստող ծրագրերի իրականացում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Մշակույթի ոլորտում նախատեսվում են անցկացնել ՀՀ հիշատակի և տոն օրերին նվիրված մշակութային միջոցառումներ, այդ թվում՝ Մշակութային միջոցառումների իրազեկում և տեղեկատվություն, Հայոց բանակի 28-ամյակին նվիրված միջոցառում /հունվարի 28/, Տեառնընդառաջ, Բուն բարեկենդան, Կանանց միջազգային օր /մարտի 8/, Ծագկազարդ, Երաժշտական միջազգային փառատոն, Մայրության և գեղեցկության տոն /ապրիլի 7/, Սուրբ Զատիկ, Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակի օր /ապրիլի 24/, Քաղաքացու օր, Հաղթանակի և Շուշիի ազատագրման օր /մայիսի 8-9/, ՀՀ առաջին հանրապետության օր /մայիսի 28/, Երեխաների իրավունքների պաշտպանության միջազգային օր, «Պարենք միասին» խորագիրը կրող միջոցառում, Երաժշտական դպրոցների հաշվետու համերգ, ՀՀ Անկախության օր /սեպտեմբերի 21/, Արաբկիր 95, Ամանորյա միջոցառումներ /2 միջոցառում:
Համագործակցությունը	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	21 միջոցառում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	ԲՆակչություն

Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի:
---	--

«Մոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաների հանգստի կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	սոցիալապահով ընտանիքների երեխաներին ճամբար տեղափոխելու համար տրասպորտային միջոցով ապահովում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	7-12 տ. երեխաների հանգիստը Հայաստանի ճամբարներից մեկում երեք հերթափոխով՝ յուրաքանչյուր հերթափոխում ընդգրկելով 30-35 երեխա, կազմակերպելու համար նրանց ապահովել տրանսպորտային միջոցով և առաջին անհրաժեշտության հիգիենայի պարագաներով, քաղցրավենիքով, արևապաշտպան գլխարկ և մարգաշապիկ նվիրել, ընթացքում կազմակերպել նաև ծնողների այցելություն երեխաներին
Համագործակցություն	Երևանի քաղաքապետարան
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Սոցիալապահով ընտանիքների երեխաների ամառային հանգստի կազմակերպումը բնության գրկում, առողջ ապրելակերպի ապահովում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Մոցիալապես անապահով տարբեր խոցելի խմբերի 7-12տ երեխաներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	18.06.2020թ.-14.08.2020թ

«Մոցիալապես անապահով ընտանիքներին տոնական օրերին աջակցություն»

Ծրագրի նպատակը	սոցիալապահով տարբեր խոցելի խմբերին նյութական կամ ֆինանսական աջակցության տրամադրում՝ տոնը հիշարժան դարձնելու համար
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	ՀՀ-ում նշվող տոների և հիշատակի օրերի առթիվ դրամական աջակցություն ցուցաբերել պատերազմի վետերաններին, զոհված կամ հաշմանդամություն ունեցող ազատամարտիկների ընտանիքներին, բազմազավակ մայրերին, 100 տարին լրացած ծերերին, կարիքավոր ընտանիքների 2-4 դասարանների դպրոցականներին, Ամանորի, Մուրբ Զատիկի առթիվ պարենային աջակցության տրամադրում, ՀՀ անկախության, հաշմանդամություն ունեցող անձանց օրվա, կանանց միջազգային տոնի և այլ տոների առթիվ տարբեր միջոցառումների, էքսկուրսիաների, մշակույթի և ժամանցի վայրեր այցելությունների կազմակերպում
Համագործակցություն	Երևանի քաղաքապետարան
Ծրագրի անմիջական նպատակը	սոցիալապահով ընտանիքներին տոնական և հիշատակի օրերին աջակցել տոնական մթնոլորտում նշելու իրենց օրը
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Մոցիալապես անապահով տարբեր խոցելի խմբեր

Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. Հունվարից-դեկտեմբեր
---	-------------------------------

«Սոցիալապես անապահով անձանց դրամական աջակցություն»

Ծրագրի նպատակը	Աջակցել սոցիալապես անապահով ընտանիքներին հաղթահարելու կյանքի դժվարին իրավիճակը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Սոցիալական վիճակի ուսումնասիրության արդյունքի հիման վրա կարիքավոր ընտանիքներին դրամական օգնության հատկացում՝ դիմումում բարձրացված խնդրի լուծման համար:
Համագործակցություն	Երևանի քաղաքապետարան
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Սոցիալապես անապահով ընտանիքներին աջակցել ֆինանսապես՝ հոգալու հրատապ լուծում պահանջող խնդիրները
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Սոցիալապես անապահով տարբեր խոցելի խմբեր
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. Հունվարից-դեկտեմբեր

«Հասարակական կազմակերպություններին աջակցություն»

Ծրագրի նպատակը	Հասարակական կազմակերպություններին աջակցություն գործունեություն ծավալելու համար
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	որպես աջակցություն Արաբկիր վարչական շրջանի շահույթ չհետապնդող կազմակերպություններին՝ ՀՄՊ վետերանների խորհրդին, հաշմանդամություն ունեցող անձանց ընկերությանը և «Քայլ առաջ» ՀԿ-ին հատկացնել ֆինանսական միջոցներ գործունեությունը ծավալելու համար
Համագործակցություն	Երևանի քաղաքապետարան
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Հասարակական կազմակերպություններին աջակցություն գործունեություն ծավալելու համար
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Հասարակական կազմակերպություններ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020.թ.

Դ Ա Վ Թ Ա Շ Ե Ն Վ Ա Ր Չ Ա Կ Ա Ն Շ Ր Ջ Ա Ն

Դավթաշեն վարչական շրջանի փողոցների ընդհանուր երկարությունը կազմում է 71.2կմ: Ասֆալտ-բետոնե ծածկի ընդհանուր մակերեսը՝ 531000քմ, որից ասֆալտապատված տարածքը՝ 500000քմ, իսկ ասֆալտապատման ենթակա՝ 31000 քմ: Բակային տարածքների ընդհանուր թիվը կազմում է 68 հատ, որից վերանորոգվածը է 32 բակային տարածք, վերանորոգման ենթակա՝ 36: Վարչական շրջանում տեղադրված նստարանների ընդհանուր թիվը կազմում է 842 հատ, աղբամանների՝ 575, գրուցարանների՝ 127, մարզական գույքին՝ 306, խաղային գույքին՝ 149: Եզրաքարերի երկարությունը 130000 գծմ է, որից վերանորոգված է՝ 2000գծմ, իսկ վերանորոգման ենթակա է՝ 15000գծմ: Դավթաշեն վարչական շրջանում հենապատերը 10-ն են, որից 4-ը վերանորոգված է, 6-ը՝ վերանորոգման ենթակա: Թեքահարթակների ընդհանուր քանակը կազմում է 37, վերանորոգման աշխատանքներ չեն իրականացվել և ենթակա են անհապաղ վերանորոգման:

Վարչական շրջանում առկա է թվով 193 բազմաբնակարան շենք, որից 5-ը նորակառույց են: Բազմաբնակարան շենքերի հարթ տանիքները կազմում են 115000քմ, որոնք տարիների ընթացքում գրեթե բոլորը վերանորոգվել են, սակայն կապված պիտանելիության ժամկետի հետ, ենթակա են վերանորոգման շուրջ 15000քմ հարթ տանիք, թեք տանիքներ ունեն թվով 2 բազմաբնակարան շենքեր, որոնց ընդհանուր մակերեսը կազմում է 2000քմ, որտեղ վերանորոգման աշխատանքներ չեն իրականացվել և ենթակա են անհապաղ վերանորոգման: Վերելակային տնտեսությունում առկա են 415 վերելակներ որից 20-ը նորակառույց շենքերում են տեղադրված, իսկ մնացած 395 վերելակներում կապիտալ վերանորոգման աշխատանքներ չեն իրականացվել և ենթակա են կապիտալ հիմնանորոգման: Բազմաբնակարան շենքերի մուտքերը թվով 380 են, որից վերանորոգվել են թվով 210 մուտք, իսկ 2019թ դրությամբ վերանորոգման ենթակա են 170-ը:

Դավթաշեն վարչական շրջանի կանաչ տարածքների, սիզամարգերի և ծաղիկների ընդհանուր մակերեսը կազմում է շուրջ 16.7 հա:

Դավթաշեն վարչական շրջանում գործում է թվով 6 դպրոց /4 հիմնական, 1 միջնակարգ և 1 ավագ/, 5 մանկապարտեզ, 1 գրադարան /հ. 40/, 1 շախմատի դպրոց, 1 հանդբոլի դպրոց, 1 արվեստի դպրոց /Ավետ Տերտերյանի անվան/:

Վարչական շրջանում բնակվում է Հայրենական պատերազմի թվով 3 վետերան, միայնակ, անժառանգ, անկողնային, սոցիալապես անապահով թվով 52 տարեցներ, 29 գոհված ազատամարտիկների և 29 վիրավոր, հաշմանդամություն ունեցող ազատամարտիկների սոցիալապես անապահով ընտանիքներ, չորս և ավել երեխաներ ունեցող, բազմազավակ, սոցիալապես անապահով թվով 87 ընտանիք, սիրիահայ փաստացի բնակվող 23 ընտանիք, բազմազավակ, բազմանդամ, հաշմանդամություն ունեցող, միակողմանի և երկկողմանի ծնողազուրկ ընտանիքներ, արցախյան պատերազմի մասնակիցների ընտանիքներ, միայնակ անկողնային, անժառանգ տարեցներ, վետերաններ, ԱԳՀ –ում հաշվառված նպաստառու թվով 1300 ընտանիքներ: Արցախյան ազատամարտի մասնակիցների, ԵԿՄ անդամների՝ սոցիալապես անապահով ընտանիքների թիվը կազմում է 121: Վրաչական շրջանում բնակվող սոցիալապես անապահով հաշմանդամություն ունեցող չափահասների և անչափահասների թիվը 85 է:

Վրաչական շրջանում բնակվում են թվով 3 տեղահանված փախստական ընտանիքներ, որոնք հաշվառված են ԱԳՀ –ում:

Հիմնախնդիրներ

1. Նոր ճանապարհների կառուցման անհրաժեշտություն՝ մասնավորապես. Մասնա Ծոեր-Աղաբաբյան փողոցները կապող հատված, Տ. Պետրոսյանի վերջնամասից 2-րդ թաղամասի ետնամասով Աղաբաբյան փողոց տանող շրջանցիկ հատված,
2. Փողոցների, այգիների, բակային տարածքների մաքրման, աղբահանության և ձնամաքման աշխատանքների բարձր մակարդակով կազմակերպման անհրաժեշտություն,

3. Մելքունովի սեփական սեկտորի 1-ին և 2-րդ թաղամասերի վերին հատվածի, 2որ 2-րդ և 3-րդ թաղամասի, գյուղի սեփական սեկտորի տարածքում ջրահեռացման համակարգի ստեղծման, արտաքին լուսավորության անցկացման, ինչպես նաև գրունտային ճանապարհների ասֆալտապատման անհրաժեշտություն,
4. Ոռոգման ցանցի արդիականացման անհրաժեշտություն,
5. Վերելակների վերանորոգման անհրաժեշտություն,
6. Կանաչ տարածքների ընդլայնման, ծառերի տնկման, հանգստյան գոտիների ստեղծման անհրաժեշտություն,
7. Համատիրությունների գործունեության խիստ վերահսկման անհրաժեշտություն,
8. Դպրոցների ճաշարանների վերահսկման անհրաժեշտություն,
9. Տանիքների վերանորոգման անհրաժեշտություն,
10. Վերգետնյա և ստորգետնյա անցումների ոչ բավարար քանակ,
11. Դավթաշեն վարչական շրջանի սեփական սեկտորում կառուցել նոր մանկապարտեզ,
12. Դավթաշեն վարչական շրջանում աշխատակազմի համար վարչական շենքի կառուցում,
13. Անվտանգությունից էլնելով դպրոցների և մանկապարտեզների հարակից ճանապարհներում կառուցել նոր մայթուղիներ:

2020 թվականներին նախատեսվող աշխատանքներ

«Անապահով ընտանիքներին ամանորյա սննդի փաթեթների տրամադրում»

Ծրագրի նպատակը	Անապահով ընտանիքներին սոցիալական աջակցության տրամադրում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ամանորյա սննդի և քաղցրավենիքի փաթեթների տրամադրում սոցիալապես անապահով, ռիսկի խմբի 1394 ընտանիքի:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Սոցիալապես անապահով 1300 ընտանիքի պարենային աջակցության տրամադրում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Արցախյան պատերազմի զոհված, զին հաշմանդամություն ունեցող, ԵԿՄանդամներ, միայնակ տարեց, սոցիալապես անապահով, բազմանդամ, նպաստառու, հաշմանդամ ունեցող ընտանիքներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	08.01.2020թ-31.12.2020թ

«Նպաստներ խոցելի խմբերի շահառուներին»

Ծրագրի նպատակը	Սոցիալապես խոցելի խմբերի շահառուներին դրամական աջակցության տրամադրում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Սոցիալապես անապահով, բազմազավակ, հաշմանդամություն ունեցող անձանց ընտանիքներին դրամական աջակցության տրամադրում
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Դրամական աջակցության տրամադրում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Սոցիալապես անապահով, բազմազավակ, հաշմանդամ ունեցող ընտանիքներ, միայնակ թոշակառուներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	08.01.2020թ-31.12.2020թ

«Սոցիալապես անապահով ընտանիքներին տոնական և հիշատակի օրերին աջակցության ցուցաբերման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Անապահով ընտանիքներին սոցիալական աջակցության տրամադրում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Կազմակերպվում են տարաբնույթ միջոցառումներ, որի ավարտին տրամադրվում է դրամական, նյութական, պարենային աջակցություն, նվերներ սոցիալապես անապահով ընտանիքներին՝ կանանց միամսյակի, մայիսյան տոների, Ընտանիքի, Տարեցների, հաշմանդամություն ունեցող անձանց օրերի և Ամանորի կապակցությամբ:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Դավթաշեն վարչական շրջանի խոցելի խմբերին աջակցություն
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Սոցիալապես անապահով ընտանիքներ, Հայրենական պատերազմի վետերաններ, տարեցներ, հաշմանդամություն ունեցող անձինք
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	08.01.2020թ-31.12.2020թ

«Սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաների հանգստի կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաների հանգստի կազմակերպում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Անապահով երեխաներին հանգստի կազմակերպում, որը իրականացվում է Հանքավանի Հասմիկ ճամբարում՝ ամառվա ամիսներին՝ հունիս, հուլիս, օգոստոս 20 օրյա հանգիստ:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Դավթաշեն վարչական շրջանի անապահով երեխաների ամառվա հանգստի ապահովում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Դավթաշեն վարչական շրջանի սոցիալապես անապահով ընտանիքներ երեխաներին աջակցում
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	08.01.2020թ-31.12.2020թ

«Մշակութային միջոցառումների իրականացում»

Ծրագրի նպատակը	Բնակչության հանգստի պատշաճ կազմակերպման, երեխաների ընդգրկվածության մեծացման, բակային ընկերասիրության, տոն և հիշատակի օրերին համատեղ անցկացման նպատակով վարչական շրջանում մշակութային միջոցառումների իրականացում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագիրը ներառում է ինչպես տոն և հիշատակի օրերին նվիրված պարտադիր միջոցառումները, այնպես էլ ընթացքում տարատեսակ համերգներ, միջոցառումներ, բակային խաղեր, մրցումներ և այլն: Դավթաշեն վարչական շրջանում ըստ ժամանակացույցի որպես պարտադիր ծրագիր իրականացվում են մշակութային միջոցառում (Հայոց բանակի օր, Տեառն ընդառաջ, Կանանց միջազգային օր, Զատիկ, Մայրության և գեղեցկության օր, 1915թ. Հայոց Մեծ եղեռնի ի գոհերի հիշատակի օր, Հաղթանակի տոնակատարություններ, Վերջին զանգ, Երեխաների պաշտպանության միջազգային օր, Խաղող օրհնության օր, Բակային ժամանցային միջոցառումներ, Գիտելիքի օր, ՀՀ անկախության օր, ՈՒՍուցչի օր, «Էրեբունի-Երևան» տոնակատարություն, Ամանորյա միջոցառումներ, մանկապարտեզների սաների քաղցրավենիքի բաշխում): Ինչպես նաև 2020թ ավելացվել են միջոցառումների ցանկը, որոնք հետևյալն են՝ Կրթության միջազգային օր, Սուրբ Սարգսի տոն, Գրքի տոն, Մայրենի լեզվի օր, Գարնանամուտ, Բուն բարեկենդանի տոն, Թատրոնի միջազգային օր, Թռչնի փառատոն 2020, Պարի միջազգային օր, Աշխատանքի օր, Հայրենական մեծ պատերազմի 75-ամյակ, Ընտանիքի միջազգային օր, Հայաստանի Հանրապետության տոն, Մարգարառողջարարական ճամբար /շապիկ, գլխարկ, նվերներ/, Երաժշտության միջազգային օր, Նավասարդ, Տարեցների միջազգային օր, Հաշմանդամություն ունեցող անձանց միջազգային օր: Լրացուցիչ ծրագրերով, համագործակցությամբ ևս իրականացվելու են միջոցառումներ:
Համագործակցություն	Երևանի քաղաքապետարանի ենթակա կազմակերպություններ (Դավթաշեն վարչական շրջան ՀՈԱԿ-ներ և ՊՈԱԿ-ներ)

Ծրագրի անմիջական նպատակ	Տոն և հիշատակի օրերին նվիրված միջոցառումների իրականացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բնակիչներ, ՀՈԱԿ-ներին ՊՈԱԿ-ների սաներնաշակերտներ, վարչական շրջանի հիյուրեր
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	08.01.2020թ-31.12.2020թ

«Սպորտային միջոցառումների կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Դավթաշեն վարչական շրջանում սպորտային միջոցառումների, հուշամրցումների կազմակերպում ու անցկացում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագրի իրականացման արդյունքում ակնկալվում է նպաստել Դավթաշեն վարչական շրջանի բնակչության շրջանում սպորտի մասսայականացմանը, ինչպես նաև ապահովել երեխաների ակտիվ մասնակցությունը սպորտային միջոցառումներին, խրախուսել առողջ ապրելակերպը: Դավթաշեն վարչական շրջանում իրականացվում է՝ ՀՀ անկախության տոնին նվիրված մարզական խաղեր, ՀՀ Ազգային ժողովի գավաթի խաղարկ. 1-6րդ դասարաններ, Արցախյան ազատամարտի զոհերի հիշատակին նվիրված հուրշամրցաշար, Մարզահամերգային տոնահանդես՝ մանկապարտեզի սաների մասնակցությամբ, «Առողջ սերունդ պաշտպանված հայրենիք» բակային փառատոն, ՀՀ Նախագահի լավագույն մարզական ընտանիք, «Նախագորակոչային և գորակոչային տարիքի» երիտասարդների հանրապետական խաղեր, իսկ 2020թ՝ ավելացվել է ևս 2 միջոցառում՝ Սպորտլանդիա 1-3, 4-7-րդ դասարանների աշակերտների միջև, Լավագույն մարզական նախադպրոցական հաստատություն
Համագործակցություն	Դավթաշեն վարչական շրջանի ենթակա ՀՈԱԿ-ների և ՊՈԱԿ-ների հետ:
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Սպորտային 9 միջոցառումների կազմակերպում, ֆիզիկական դաստիարակության զարգացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Դավթաշեն վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	08.01.2020թ-31.12.2020թ

«Ասֆալտ-բետոնյա ծածկի վերանորոգում և պահպանում»

Ծրագրի նպատակը	Դավթաշեն վարչական շրջանի ճանապարհների և մայթերի ասֆալտ-բետոնե ծածկի վերանորոգում: Տարվա ընթացքում ասֆալտ-բետոնե ծածկի վրա առաջացող փոսերի, անհարթությունների վերանորոգում՝ ճանապարհի անխափան երթևեկությունն ապահովելու համար
----------------	--

Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Տարեկան ծրագրերի շրջանակում կատարվում է Դավթաշեն վարչական շրջանի բակերի, միջբակային ճանապարհների և մայթերի ասֆալտ-բետոնե ծածկի վիճակի գույքագրում: Գույքագրման արդյունքում կազմվում են հասցեական սխեմաներ՝ անհրաժեշտ աշխատանքների իրականացման համար: Աշխատանքները ներառում են վնասված, վթարված, ձևախախտված ծածկի քանդում, առաջացած շին. աղբի բարձում, տեղափոխում (թափոնատեղի), խճե հիմքի իրականացում (մինչև 10%) և 3-4մ ասֆալտ-բետոնե ծածկի իրականացում: Աշխատանքները ներառում են դիտահորերի և անձրևոսիչների նիշերի ուղղում և վերատեղադրում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Վերանորոգման ենթակա, գույքագրված ա/բ ծածկի վերանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Դավթաշեն վարչական շրջանի բնակիչները
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	08.01.2020թ-31.12.2020թ կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի:

«Եզրաքարերի վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Դավթաշեն վարչական շրջանի ճանապարհների, մայթերի եզրաքարերի վերանորոգում ճանապարհահատվածների բարեկարգման նպատակով:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագիրը ներառում է Դավթաշեն վարչական շրջանի ճանապարհների, մայթերի բազալտե եզրաքարերի վերանորոգում և փոխարինում, որը ներառում է հին վնասված եզրաքարերի փոխարինում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Վերանորոգման ենթակա, գույքագրված տարածքների եզրաքարերի վերանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Դավթաշեն վարչական շրջանի բնակիչները
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	08.01.2020թ-31.12.2020թ կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի:

«Վերելակների հիմնանորոգման»

Ծրագրի նպատակը	Բնակիչների անվտանգությունը ապահովելու նպատակով ունենալ անխափան աշխատող վերելակային տնտեսություն: Մշտական հսկողություն սահմանել վերելակների անվտանգության և անխափան աշխատանքն ապահովելու ուղղությամբ:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Դավթաշեն վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերում առկա են մարդատար և բեռնատար 415 վերելակներ: Կիրականացվեն վերելակների հիմնանորոգման աշխատանքներ՝ վերելակների շարքից դուրս եկած դետալների և հանգույցների փոխարինում նորով, խցերի փոխարինում կամ նորոգում, ճոպանների փոխարինում, շարժիչի վերանորոգում կամ փոխարինում նորով:
Համագործակցություն	Համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Վերելակների վերանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Դավթաշեն վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	08.01.2020թ-31.12.2020թ կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի

«Բազմաբնակարան շենքերի հարթ տանիքների նորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Դավթաշեն վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի հարթ տանիքների վերանորոգում, առկա խնդիրների վերացում, բնակիչների համար բարեկարգ պայմանների ապահովում և բազմաբնակարան շենքերի ենթակառուցվածքների պահպանում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագիրը նախատեսում է բազմաբնակարան շենքերի վնասված հարթ տանիքների հիմնանորոգում իզոգամով, պատերի ամրացում: Կիրականացվի հինվնասված շերտի քանդում, ցեմենտահարթեցնող շերտի իրականացում, նոր իզոգամի տեղադրում, օդափոխության խողովակների վրա մետաղական ծածկի տեղադրում:
Համագործակցություն	Համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Հարթ տանիքների հիմնանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Դավթաշեն վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	08.01.2020թ-31.12.2020թ կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի

«Բազմաբնակարան շենքերի թեք տանիքների նորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Բազմաբնակարան շենքերի թեք տանիքների վերանորոգում, առկա խնդիրների վերացում, բնակիչների համար բարեկարգ պայմանների ապահովում և բազմաբնակարան շենքերի ենթակառուցվածքների պահպանում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագիրը նախատեսում է բազմաբնակարան շենքերի վնասված թեք տանիքների հիմնանորոգում: Կկատարվի նաև պատերի ամրացում:
Համագործակցություն	համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Թեք տանիքների հիմնանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Դավթաշեն վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	08.01.2020թ-31.12.2020թ կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի

«Բակային տարածքների բարեկարգում և վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Դավթաշեն վարչական շրջանի բնակիչների՝ մեծահասակների և փոքրերի համար հանգստի և խաղերի համար առավել հարմարավետ պայմանների ստեղծում, միջբակային տարածքների լուսավորում, կանաչապատում, ինչպես նաև խաղահրապարակների թարմացում և ընդարձակում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագիրը նախատեսում է բակային տարածքների կապիտալ և ընթացիկ վերանորոգման աշխատանքներ՝ բակերում մայթերի եզրաքարերի վերանորոգում, նստարանների, զրուցատաղավարների, աղբամանների տեղադրում: Ծրագիրը ներառում է նաև երեխաների համար խաղահրապարակներում սպորտային մարզազույքի, մանկական խաղերի տեղադրում, հնացած և վնասված խաղերի վերանորոգում և նորերով փոխարինում: Բակերն ավելի գեղեցիկ ու հարմարավետ դարձնելու նպատակով կստեղծվեն նոր սիգամարգեր, կիրականացվի ծառատունկ, ծաղկապատում, ջրագծերի վերականգնում:
Համագործակցություն	Համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Նոր բակային տարածքների կառուցում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Դավթաշեն վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	08.01.2020թ- 31.12.2020թ կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի

«Բազմաբնակարան շենքերի շքամուտքերի վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Դավթաշեն վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի մուտքերի նորոգում՝ բնակիչների համար բարեկարգ պայմաններ ապահովելու համար:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագիրը ներառում է Դավթաշեն վարչական շրջանում հաշվառված բազմաբնակարան բնակելի շենքերի անբարեկարգ մուտքերի վերանորոգում, որը ներառում է թեքահարթակների կառուցում, սալապատում, պատերի և առաստաղի, դռների և պատուհանների վերանորոգում կամ նորերով փոխարինում, բազրիքների, աստիճանների վերանորոգում, վնասված ապակիների փոխարինում նորով: Դավթաշեն վարչական շրջանում հաշվառված է 380 շքամուտք: Վերնորոգված է 210-ը և կարիք ունի վերանորոգման 170 մուտք:
Համագործակցություն	Համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Բազմաբնակարան շենքերի շքամուտքերի հիմնական վերանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Դավթաշեն վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	08.01.2020թ-31.12.2020թ կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի

«Կանաչ տարածքների հիմնում և պահպանում»

Ծրագրի նպատակը	Դավթաշեն վարչական շրջանի կանաչ տարածքների սիզամարգերի և ծաղիկների խնամում, հնձում և բարելավում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Դավթաշեն վարչական շրջանի 22 հա կանաչ տարածքները մաքրված են պատահական աղբից:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Կանաչ տարածքների հիմնում և պահպանում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Դավթաշեն վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	08.01.2020թ-31.12.2020թ

ԷՐԵՐՈՒՆԻ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆ

Էրեբունի վարչական շրջանում հիմնական և մասնակի նորոգման ու բարելավման կարիք ունի վարչական շրջանին պատկանող ճանապարհային ցանցը՝ ընդ. մակերեսը՝ 1371647,4 քմ, որից վերանորոգվել է 528658 քմ: Ասֆալտապատման /վերանորոգման/ կարիք ունեն 50 000 քմ մակերեսով փողոցներ և 792988 քմ մակերեսով գրունտային ճանապարհ: Այս ոլորտի հետ կապված բարդությունը պայմանավորված է սողանքային տարածքների մակերեսի մեծությամբ, որի հետևանքով ավելանում են ոչ միայն վթարային շենքերի, այլ նաև ճանապարհների վթարային հատվածների թիվը: Վարչական շրջանի եզրաքարերի ընդհանուր երկարությունը 163800 գծմ է՝ վերանորոգվել է 65520 գծմ, վերանորոգման ենթակա՝ 98280 գծմ: Կառուցվել են նաև թեքահարթակներ՝ ընդհանուր թվով 198 հատ: Հենապատերի ընդհանուր մակերեսը 14000 քմ՝ վերանորոգվել է 4200 քմ, վերանորոգման ենթակա՝ 9800 քմ: Ջրային կառույցների պահպանման և շահագործման, այդ թվում նաև՝ հեղեղատար ցանցի և գետերի հունների 5400 գծմ մաքրման համար տարվում են ամենամյա աշխատանքներ:

Էրեբունի վարչական շրջանի հարթ տանիքների ընդ. Մակերեսը կազմում է 65129 քմ, վերանորոգվել է 26051 քմ , իսկ 39077 քմ ենթակա է վերանորոգման: Թեք լանջավոր տանիքների ընդ. մակերեսը 169077 քմ է, վերանորոգվել է 50723,1 քմ, իսկ 118353,9 քմ ենթակա է վերանորոգման, շենքերու առկա է ընդհանուր թվով 783 մուտք, վերանորոգվել է 234-ը, իսկ 549-ը ենթակա են վերանորոգման:

Շրջակա միջավայրի, մարդու կենսագործունեության համար առավել վճռական դեր խաղացող գործոններից մեկը կանաչ զանգվածի առկայությունն է: Բնապահպանական այս կարևոր գործոնը կարգավորելու համար նախատեսվում է վերականգնել և ընդլայնել վարչական շրջանի կանաչ տարածքները, որի համար անհրաժեշտ է մշտապես և անխափան գործող ոռոգման ցանց: Վարչական շրջանում գործում է ընդհանուր 11000 գծմ ոռոգման ցանց, իսկ վերանորոգման ենթակա է՝ 500 գծմ:

Էրեբունի վարչական շրջանի տարածքում գործում է 21 պետական հանրակրթական դպրոց (2 ավագ, 16 հիմնական, 3 միջնակարգ), 3 մասնավոր և Երևանի ենթակայության 12 մանկապարտեզ: Վարչական շրջանը ունի նաև 4 գրադարան: Վարչական շրջանում առկա է մեկ մանկապատանեկան ստեղծագործական կենտրոն, մեկ արվեստի դպրոց, մեկ երաժշտական դպրոց, մեկ մարզադպրոց և մեկ շախմատի դպրոց:

Էրեբունի վարչական շրջանի սոցիալական խմբերում ընդգրկված միայնակ տարեցները թվով 372-ն են, բազմազավակ՝ 4 և ավելի երեխա ունեցող անապահով ընտանիքների թիվը կազմում է 46, սիրիահայ ընտանիքների թիվը՝ 55: Սոցիալական ծառայության տարածքային կենտրոնում հաշվառված սոցիալապես անապահով ընտանիքները 2106 են, որից 1702-ը՝ նպաստառու, 404-ը՝ ոչ:

Տեղահանված փախստական ընտանիքների քանակը կազմում է 129 (395 հոգի), հաշմանդամություն ունեցող անձինք՝ 769, որից 66-ը՝ երեխաներ: Զոհված ազատամարտիկների ընտանիքների թիվը կազմում է 157, արցախյան պատերազմի վիրավոր և մասնակիցների թիվը՝ 177, իսկ հայրենական պատերազմի մասնակիցները՝ 8:

Հիմնախնդիրներ

- 1. Ոռոգման ցանցի հիմնական և մասնակի վերանորոգման, կոյուղագծերի և նստած դիտահորերի նորոգման, ինչպես նաև շենքերի խմելու ջրի և կոյուղագծերի հիմնանորոգման անհրաժեշտություն*

2. Բազմաբնակարան շենքերի տակ ստորերկրյա ջրերի վերացման նպատակով դրենաժային համակարգի կառուցման անհրաժեշտություն
3. Վթարային շենքերի ամրացման կամ բնակչության տեղափոխման անհրաժեշտություն, գոյություն ունեցող բնակֆոնդի սեյսմիկ անվտանգության բարձրացման անհրաժեշտություն
4. Հանգստի նոր գոտիների ստեղծման, կանաչ տարածքների ընդլայնման, բակային նոր տարածքների բարեկարգման, միջբակային տարածքների լուսավորման և ասֆալտապատման անհրաժեշտություն
5. Հենապատերի վերանորոգման /հիմնանորոգում/ անհրաժեշտություն
6. Կոյուղագծերի կառուցման անհրաժեշտություն
7. Հ հ. 67, 72, 73, մանկապարտեզների հիմնավերանորոգման անհրաժեշտություն
8. 4 նոր մանկապարտեզի կառուցման անհրաժեշտություն
9. Նոր բազմաֆունկցիոնալ սպորտդպրոցի կառուցման անհրաժեշտություն
10. Կրպակների և խանութների արտաքին տեսքի արդիականացմանն ուղղված միջոցառումների իրականացման անհրաժեշտություն
11. Օրենքով սահմանված կարգով նոր գովազդային վահանակների տեղադրում և անպիտան գովազդային վահանակների ապամոնտաժում
12. Վարչական շրջանի սոցիալապես անապահով բնակիչներին անվճար պրոֆիլակտիկ ստուգման և բժշկական խորհրդատվության տրամադրման պարբերական ակցիաների կազմակերպում, առողջական և սոցիալական խնդիրների լուծման հարցում, արտոնությունների տրամադրման և աջակցության հատուկ ծրագրերի շարունակականություն
13. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց հատուկ ուշադրություն՝ սայլակների ձեռք բերման ուղղությամբ
14. Թեքահարթակների կառուցման անհրաժեշտություն
15. Բազմաբնակարան շենքերի կրող կոնստրուկցիաների հետազոտման և անհրաժեշտության դեպքում վերակառուցման անհրաժեշտություն, 3 կետ
16. Նոր ճանապարհների կառուցման անհրաժեշտություն
17. Ներբակային տարածքների բարեկարգման ծրագրերի մշակման և իրականացման անհրաժեշտություն

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«Ասֆալտ-բետոնե ծածկի վերանորոգման և պահպանման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Էրեբունի վարչական շրջանի բակային տարածքների, փողոցների և մայրերի ասֆալտ-բետոնե ծածկի մասնակի վերանորոգում: Ճանապարհների անխափան երթևեկությունն ապահովելու համար տարվա ընթացքում ասֆալտ-բետոնյա ծածկի վրա առաջացող փոսերի, անհարթությունների վերանորոգում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Տարեկան ծրագրերի շրջանակում կատարվում է Էրեբունի վարչական շրջանի բակերի, միջբակային ճանապարհների և մայրերի ասֆալտ-բետոնյա ծածկի գույքագրում: Գույքագրման արդյունքում կատարվում են վնասված, վթարված, ձևախախտված ծածկի քանդման, առաջացած շինադրի բարձման, տեղափոխում (թափոնատեղի), խճե հիմքի իրականացման աշխատանքներ: Ինչպես նաև դիտահորերի և անձրևոսիչների նիշերի ուղղում և

	վերատեղադրում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	11400 քմ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	ՀՀ բնակիչներ և հյուրեր
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի:

«Բազմաբնակարան շենքերի հարթ տանիքների վերանորոգման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Էրեբունի վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի հարթ տանիքների նորոգում՝ բնակիչների կենսապայմանների բարելավում և բազմաբնակարան շենքերի ենթակառուցվածքների պահպանում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագիրը ներառում է Էրեբունի վարչական շրջանում հաշվառված բազմաբնակարան բնակելի շենքերի անբարեկարգ տանիքների վնասված հատվածների իզոգամներով վերանորոգում: Նախատեսված է 34 բազմաբնակարան շենքերի հարթ տանիքների վերանորոգում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	8 620 քմ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Էրեբունի վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի:

«Բազմաբնակարան շենքերի թեք տանիքների վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Վերանորոգել բազմաբնակարան շենքերի թեք տանիքները՝ բնակիչների բնակարանները և աստիճանավանդակները մթնոլորտային տեղումներից պահպանելու համար:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագիրը ներառում է Էրեբունի վարչական շրջանում հաշվառված բազմաբնակարան բնակելի շենքերի անբարեկարգ թեք տանիքների վնասված հատվածների թիթեղյա կամ կղմինդրե ծածկերով վերանորոգում: Նախատեսված է 6 բազմաբնակարան շենքերի թեք տանիքների վերանորոգում:
Համագործակցություն	-

Ծրագրի անմիջական նպատակը	5 800 քմ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Էրեբունի վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի:

«Վերելակների վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Վերելակային տնտեսության հիմնահարցի լուծման ուղղված աշխատանքների իրականացում, Էրեբունի վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի վերելակների նորոգում և հիմնանորոգում, վերելակային տնտեսության արդիականացում՝ բնակիչների անվտանգության ապահովման նպատակով:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագիրը ներառում է վարչական շրջանի բազմահարկ շենքերի 14 վերելակների հիմնանորոգում և առանձին հատվածների ընթացիկ նորոգում:
Համագործակցություն	
Ծրագրի անմիջական նպատակը	14 հատ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Էրեբունի վարչական շրջանի բնակիչներ և հյուրեր
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի:

«Բազմաբնակարան շենքերում բարեկարգման աշխատանքների իրականացման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Էրեբունի վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի մուտքերի և աստիճանավանդակների պատշաճ տեսքի ապահովում՝ բնակիչների հարմարավետ կյանքի, բարենպաստ պայմանների ապահովման նպատակով:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագիրը ներառում է Էրեբունի վարչական շրջանում հաշվառված բազմաբնակարան բնակելի շենքերի անբարեկարգ մուտքերի վերանորոգում, որի մեջ մտնում են՝ թեքահարթակների պատրաստում, սալապատում, պատերի և առաստաղների, դռների և պատուհանների վերանորոգում կամ նորերով փոխարինում, բազրիքների, աստիճանների վերանորոգում, վնասված ապակիների փոխարինում նորով: նախատեսվում է վարչական շրջանի մբազմաբնակարան շենքերի 79 մուտքերի մուտքերի և աստիճանավանդակների վերանորոգում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	79 մուտք

Ծրագրի հիմնական շահառուները	Էրեբունի վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի:

«Կանաչ տարածքների հիմնման և պահպանման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Բնակիչների համար հանգստի պատշաճ պայմաններ խտեղծման նպատակով նախատեսվում է Էրեբունի վարչական շրջանի տարածքում ստեղծել նոր կանաչ տարածքներ, պահպանել և բարեկարգել առկա կանաչապատ տարածքները ինչպես նաև բարելավել էկո համակարգը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Էրեբունի վարչական շրջանի անբարեկարգ կամ նորոգման կարիք ունեցող տարածքների բարեկարգում, մասնավորապես՝ կանաչ տարածքների վերականգնում (բուսահողի թարմացում, կանաչապատում, ծառատունկ, ծաղկային հատվածի ավելացում), նորոգման ցանցի մոնտաժում կամ վերագործարկում: Ծրագիրը ներառում է նաև նոր կանաչ տարածքների ստեղծում և պահպանում՝ ապահովելով կանաչ տարածքների մաքրությունը, ծառերի երիտասարդացման աշխատանքների կազմակերպում, կանաչ տարածքների բուժանյութերով մշակում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	15,5 հա
Ծրագրի հիմնական շահառուները	ՀՀ բնակիչներ և հյուրեր
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի:

«Հուշարձանների վերանորոգման և պահպանման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Էրեբունի վարչական շրջանի տարածքում զբոսաշրջության և համաչափ զարգացման, ինչպես նաև պատմամշակութային արժեքների պահպանման նպատակով վարչական շրջանում գտնվող հուշարձանների և մշակութային արժեքների պահպանում և վերանորոգում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Մասնավորապես՝ Մասունցի Դավթի արձանի, Գաջեգործների փողոցում գտնվող Հայոց Մեծ եղեռնի զոհերի հիշատակին նվիրված հուշարձանի, Լուսադրյուր, Արգիշտի և այլ հուշարձանների արտաքին տեսքի պահպանում և դրանց շրջակա տարածքի բարեկարգում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	7 հուշարձան

Ծրագրի հիմնական շահառուները	ՀՀ բնակիչներ և հյուրեր
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի:

Մշակութային և սպորտային միջոցառումների իրականացման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Ծրագրի իրականացման նպատակը Էրեբունի վարչական շրջանում մշակութային միջոցառումների իրականացումն է՝ բնակչության հանգստի պատշաճ կազմակերպման, երեխաների ընդգրկվածության մեծացման, բակային ընկերասիրության, տոն և հիշատակի օրերի համատեղ անցկացման միջոցով, ինչպես նաև սպորտային միջոցառումների, հուշամրցումների կազմակերպումը և անցկացումը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագիրը ներառում է ինչպես տոն և հիշատակի օրերին նվիրված պարտադիր միջոցառումները, այնպես էլ ընթացքում տարատեսակ համերգներ, միջոցառումներ, բակային խաղեր, մրցումներ, սպորտլանդիաներ և այլն: Էրեբունի վարչական շրջանում ըստ ժամանակացույցի որպես պարտադիր ծրագիր իրականացվում են շուրջ 18 մշակութային միջոցառում Հայոց բանակի օր, Տեառնընդառաջ, Բարեկենդան, Կանանց միջազգային օր, Սուրբ Զատիկ, Մայրության և գեղեցկության օր, Քաղաքացու օր, Հաղթանակի տոնակատարություններ, Առաջին Հանրապետության օր, Երեխաների պաշտպանության միջազգային օր, Գիտելիքի օր, ՀՀ անկախության օր, ՈՒՒսուցչի օր, ՀՀ Սահմանադրության ընդունման օր, Երևանյան ամառ միջոցառումներ, Վարդավառին նվիրված միջոցառում, «Էրեբունի-Երևան» տոնակատարություն, Ամանորյա միջոցառումներ: Ծրագրի իրականացման արդյունքում ակնկալվում է նպաստել Էրեբունի վարչական շրջանի բնակչության շրջանում սպորտի մասսայականացմանը, ինչպես նաև ապահովել բնակչության ակտիվ մասնակցությունը սպորտային միջոցառումներին, խրախուսել առողջ ապրելակերպը: Լրացուցիչ ծրագրերով, համագործակցությամբ ևս իրականացվելու են տարաբնույթ միջոցառումներ:
Համագործակցություն	Համագործակցության շրջանակում այցեր կկազմակերպվեն Արցախի Հանրապետություն, Սևան քաղաք և Վրաստանի հայկական համայնք: Կկազմակերպվեն մշակութային և սպորտային տարբեր նախագծեր:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Էրեբունի վարչական շրջանի բնակիչներ և հյուրեր
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի:

« Սոցիալապես անապահով ընտանիքներին տոնական և հիշատակի օրերին աջակցություն»

Ծրագրի նպատակը	Ծրագիրն ուղղված է Էրեբունի վարչական շրջանի սոցիալապես անապահով ընտանիքներին օգնություն ցուցաբերելուն:
----------------	---

Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագիրը ներառում է սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաների ամառային հանգստի կազմակերպում ճամբարներում (տրանսպորտային ծախսեր), սոցիալապես անապահով ընտանիքներին տոնական և հիշատակի օրերին պարենային աջակցություն, մասնավորապես՝ Ամանորի միջոցառումների շրջանակում սոցիալապես անապահով ընտանիքներին սննդի փաթեթների տրամադրում, Սուրբ Ջատիկի, Ընտանիքի օրվա կապակցությամբ բազմազավակ ընտանիքներին աջակցություն, Գիտելիքի օրվա կապակցությամբ սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաներին գրենական պիտույքների տրամադրում, Փախստականների միջազգային օր:
Համագործակցություն	
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Էրեբունի վարչական շրջանի սոցիալապես անապահով բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի:

Կ Ե Ն Տ Ր Ո Ն Վ Ա Ր Չ Ա Կ Ա Ն Շ Ր Ջ Ա Ն

Կենտրոն վարչական շրջանը սահմանակից է Աջափնյակ, Արաբկիր, Էրեբունի, Մալաթիա-Մեքաստիա, Նոր Նորք, Նորք-Մարաշ, Շենգավիթ և Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջաններին:

Կենտրոն վարչական շրջանի տարածքը կազմում է 1335 հա, բնակչությունը՝ 126.6 հազ. մարդ: Շրջանը բաժանված է 6 թաղամասերի՝ Փոքր Կենտրոն, Նորագյուղ, Նոր Կիլիկիա, Այգեստան, Կոնդ և Ձորագյուղ:

Վարչական շրջանն ունի 701 բազմաբնակարան բնակելի շենք, 160-ը՝ բարձրահարկ (9-16 հարկանի), 544 վերելակ, 4 վթարային շենք: Հաշվառված է 13 գետնանցում, 4 վերգետնյա անցում: Փողոցների թիվը՝ 167, երկարությունը՝ 106 կմ, մակերեսը՝ 106.0 հազ. քմ: Շրջանում հաշվառված է թվով 500 թեքահարթակ:

Վարչական շրջանի ջրամատակարարումը իրականացվում է 9 աղբյուրներից, շրջանում գործում է 1 ջրամբար:

Շրջանի կանաչ տարածքների ընդհանուր մակերեսը 45 հա է, գործում է ընդհանուր 47500 գմ երկարությամբ ոռոգման ցանց:

Շրջանում գործում է 28 դպրոց (4 ավագ, 24 հիմնական), 21 մանկապարտեզ, 1 գրադարան, Կենտրոն վարչական շրջանի ենթակայությամբ գործում է 2 մարզադպրոց և 1 շախմատի դպրոց, 2 արվեստի դպրոց (Բ. Կանաչյանի անվան և Ք. Քուշնարյանի անվան արվեստի դպրոցներ), 1 Մանկապատանեկան ստեղծագործության և գեղագիտական դաստիարակության կենտրոն (այսուհետ՝ ՄՍԳԴԿ):

Հիմնախնդիրներ

- 1. Նոր հանգստի գոտիների, խաղահրապարակների ստեղծման անհրաժեշտություն,*
- 2. Փողոցների (այդ թվում՝ մայրերի) հիմնանորոգում, հողային ծածկույթով ճանապարհների վերակառուցման, ասֆալտապատման անհրաժեշտություն,*
- 3. Հենապատերի հիմնանորոգման, անվտանգության աստիճանի բարձրացման անհրաժեշտություն,*
- 4. Կամուրջների և ուղետարերի հիմնանորոգման անհրաժեշտություն,*
- 5. Զբոսայգիների բարեկարգման և ընդլայնման անհրաժեշտություն,*
- 6. Վերելակային տնտեսության արդիականացման անհրաժեշտություն,*
- 7. Կոյուղու, ջրամատակարարման և ջրահեռացման նոր ցանցի կառուցման անհրաժեշտություն,*
- 8. Չլուսավորվող փողոցների, բակերի, նրբանցքների և խաղահրապարակների լուսավորության ցանցի անցկացման անհրաժեշտություն,*
- 9. Կանաչապատ տարածքների ընդլայնման և ստեղծման անհրաժեշտություն,*
- 10. Նոր ոռոգման ցանցերի ստեղծման անհրաժեշտություն,*
- 11. Բնակֆոնդի (բազմաբնակարան շենքերի) բարելավման անհրաժեշտություն (տանիք, մուսքեր, ջրահեռացման և ջրամատակարարման ցանց):*
- 12. Առողջապահական ծառայությունների որակի բարձրացման (բժշկական ընկերությունների գույքի արդիականացում, վերազինում) անհրաժեշտություն,*
- 13. Բնակչությանը մատուցվող սոցիալական աջակցության ծրագրերի շրջանակի ընդլայնման անհրաժեշտություն,*
- 14. Այլոհոլային և թմրանյութերից կախվածություն ունեցող անձանց հարկադիր բուժման վերականգնման անհրաժեշտություն*
- 15. Ընտանեկան բռնության ենթարկված քաղաքացիներին ժամանակավոր կացարանով ապահովման անհրաժեշտություն:*

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«Ասֆալտբետոնյա ծածկի վերանորոգում և պահպանում»

Ծրագրի նպատակը	Ծրագրի անմիջական նպատակը քաղաքացիների անվտանգության ու բարեկեցության ապահովումն է: Կիրականացվեն ասֆալտապատման աշխատանքներ շրջանի այն թաղամասերում և փողոցներում, որտեղ առկա են առաջնահերթ խնդիրներ:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ասֆալտբետոնյա ծածկի վերանորոգման աշխատանքներ կիրականացվեն մի շարք հասցեներում, ինչպես նաև այն հասցեներում, որտեղ կլինի ընթացիկ վերանորոգման անհրաժեշտություն: Կտարվեն մշտական աշխատանքներ՝ պահպանելու ասֆալտբետոնե ծածկը: Կիրականացվեն փոսալցման աշխատանքներ:
Համագործակցություն	Համատիրություններ, գործարար ոլորտ, բարերարներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	9000 քմ ասֆալտբետոնյա ծածկի վերանորոգում և պահպանում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիները
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Եզրաքարերի վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Քաղաքացիների անվտանգության ու բարեկեցության ապահովումն է, ինչպես նաև՝ քաղաքին պատշաճ տեսք հաղորդելը: Կիրականացվեն եզրաքարերի վերանորոգման աշխատանքներ այն հասցեներում, որտեղ առկա է անհրաժեշտություն:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Եզրաքարերի վերանորոգման աշխատանքներ՝ մաշված եզրաքարերի ապամոնտաժում և նոր եզրաքարերի տեղադրում: Այն հասցեներում ևս, որոնք ընդգրկված են ասֆալտապատման ծրագրում, ասֆալտապատմանը զուգահեռ կիրականացվեն եզրաքարերի վերանորոգման աշխատանքներ:
Համագործակցություն	Համատիրություններ, գործարար ոլորտ, բարերարներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	1100զմ եզրաքարերի վերանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիները
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Բակային տարածքների և խաղահրապարակների հիմնանորոգում և պահպանում»

Ծրագրի նպատակը	Ծրագրի նպատակն է՝ ապահովել քաղաքացիների ժամանցը և հանգիստը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Կիրականացվեն ցանկապատ կամ ինքնակամ զավթված տարածքների ցանկապատերից ազատում, ապամոնտաժում, կտեղադրվեն մանկական խաղեր, աղբամաններ ու նստարաններ, կստեղծվեն ասֆալտապատ անցուղիներ: Տարածքներում կիրականացվեն կանաչապատման, ռոզգման ցանցի անցկացման աշխատանքներ: Արդեն բարեկարգված բակային

	տարածքներում ու խաղահրապարակներում կիրականացվի կանաչապատ տարածքների խնամք, գույքի ընթացիկ վերանորոգում:
Համագործակցություն	Համատիրություններ, գործարար ոլորտ, բարերարներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	8 հատ բակերի հիմնանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիները
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. :

«Բազմաբնակարան շենքերի հարթ և թեք տանիքների վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Քաղաքացիների բարեկեցության, անվտանգության, որակյալ կյանքի ապահովում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Վարչական շրջանում նախատեսվում է իրականացնել բազմաբնակարան շենքերի հարթ և թեք տանիքների վերանորոգում: Կկատարվեն հարթ տանիքների իզոգամի մասնակի նորոգում կամ հին, վնասված իզոգամի փոխարինում նորով: Թեք տանիքների դեպքում կիրականացվի տանիքի ծածկանյութի (ազոբիթեր կամ թիթեղ) փոխարինում նորով, իսկ հիմնանորոգման ընթացքում՝ փայտյա կարկասի փոխարինում:
Համագործակցություն	Համատիրություններ, գործարար ոլորտ, բարերարներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Թվով 11 թեք տանիքների վերանորոգում 2500քմ հարթ տանիքների վերանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիները
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Հենապատերի վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Քաղաքացիների բարեկեցության, անվտանգության, շենքի ճարտարապետական տեսքի ապահովում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Հենապատերի վերանորոգում
Համագործակցություն	Համատիրություններ, գործարար ոլորտ, բարերարներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	3 հատ հենապատերի վերանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Մուտքերի վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Քաղաքացիների բարեկեցության, որակյալ կյանքի ապահովում:
----------------	---

Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Մուտքերի վերանորոգում՝ դռների տեղադրում, պատերի հարթեցում և ներկում, ապակեպատում, պատուհանների տեղադրում, շքամուտքի հարթակի բետոնապատում, բազրիքների տեղադրում, աստիճանավանդակի նորոգում:
Համագործակցություն	Համատիրություններ, գործարար ոլորտ, բարերարներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	100 մուտքերի վերանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիները
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. ընթացքում կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի:

«Շենքերի գեղարվեստական լուսավորում»

Ծրագրի նպատակը	Քաղաքացիների բարեկեցությունը, քաղաքի պատշաճ գեղագիտական տեսքը ապահովելն է, ինչես նաև ընդգծել շենքերի ճարտարապետական տեսքը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Վարչական շրջանի գլխավոր փողոցների շենքերի գեղարվեստական լուսավորման աշխատանքների իրականացում, նեոնային լույսերի տեղադրում:
Համագործակցություն	Համատիրություններ, գործարար ոլորտ, բարերարներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Վարչական շրջանում նեոնային լույսերի տեղադրում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիները
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Ախտահանման և միջատազերծման ծառայություններ (դեռատիզացիա)»

Ծրագրի նպատակը	Ապահովել քաղաքացիների բարեկեցությունը, անվտանգությունը, ինչպես նաև սանիտարահիգիենիկ պայմաններ: Դեռատիզացիոն և դեզինֆեկցիոն աշխատանքներ կիրականացվեն պարբերաբար վարչական շրջանի սեփական տնատիրություններ ունեցող փողոցներում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ախտահանման և միջատազերծման ծառայությունները վարչական շրջանում կմատուց հայտարարված մրցությամբ հաղթող ճանաչված կազմակերպությունը: Շրջանի բոլոր սեփական տնատիրություններում պարբերաբար կկատարվեն կանխարգելիչ և ըստ անհրաժեշտության ախտահանման, միջատազերծման աշխատանքներ: Վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերում նշված աշխատանքներն իրականացվում է համատիրությունների կամ կառավարման մարմինների կողմից՝ պայմանագրի համաձայն:
Համագործակցություն	Համատիրություններ, գործարար ոլորտ, բարերարներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Ախտահանման և միջատազերծման ծառայությունների անընդմեջ իրականացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիները
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման	2020թ.

Ժամանակացույց	
---------------	--

«Աղբահանություն և սանիտարական մաքրում»

Ծրագրի նպատակը	Ապահովել քաղաքացիների բարեկեցությունը, ինչպես նաև քաղաքի պատշաճ տեսքը: Կիրականացվեն աղբահանության և սանմաքրման աշխատանքներ շրջանի բոլոր փողոցներում, բակերում, կապահովվի նաև հիմնարկ-ձեռնարկությունների, կազմակերպությունների ապահովումը, կսահմանվի հսկողություն:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Աղբահանություն և սանիտարական մաքրման աշխատանքներ կիրականացվեն սահմանված գրաֆիկով ու ժամկետներում: Պարբերաբար իրականացվող շաբաթօրյակների միջոցով կվերացվեն խրոնիկ աղբավայրերը: Մանմաքրման աշխատանքներին կներգրավվեն համատիրությունները, հիմնարկ-ձեռնարկությունների աշխատակիցները:
Համագործակցություն	Համատիրություններ, գործարար ոլորտ, բարերարներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Աղբահանություն և սանիտարական մաքրման աշխատանքները իրականացվում են շուրջօրյա
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիները
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Նախադպրոցական կրթություն և արտադպրոցական գեղագիտական դաստիարակություն»

Ծրագրի նպատակը	Ապահովել երեխաների ուսուցումը, ժամանցը և հանգիստը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նախատեսվում է բարելավել նախադպրոցական և արտադպրոցական կրթություն իրականացնող կազմակերպությունների շենքային պայմանները՝ առաջնային ուշադրություն դարձնելով տանիքի, ջրագծերի և կոյուղագծերի ներքին ցանցի և ջերմամեկուսացման և էներգախնայողության աշխատանքներին: Նախատեսվում է մանկապարտեզների խմբասենյակներն ապահովել գույքով, դիդակտիկ պարագաներով իսկ բակերը համալրել մանկական խաղերով: Նպաստել երեխայի խոսքի զարգացմանը, ինքնուրույն մտածելակերպի ձևավորմանը, օգնել տիրապետել ծավալուն խոսքին, որով կկարողանա արտահայտել իր զգացմունքներն ու պահանջները: Իրականացնել գիտելիքների հաղորդման, արտադպրոցական կրթության տարբեր ուղղությունների գծով ունակությունների և հմտությունների ձևավորման, անձի տվյալներին և պահանջներին համապատասխան մտավոր ու ստեղծագործական ընդունակությունների, ֆիզիկական որակների զարգացման գործընթաց:
Համագործակցություն	ՀՀ կրթության, մշակույթի և սպորտի նախարարության, Երևանի քաղաքապետարան և անհատ բարերարներ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Տարեկան ծրագրերով միջոցառումների իրականացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	հ.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 մանկապարտեզ ՀՈԱԿ-ներ և արտադպրոցական կրթական հաստատություններ (3 մանկապատանեկան մարզադպրոցներ և 2 երաժշտական դպրոցներ, 1 մանկապատանեկան ստեղծագործության և գեղագիտական դաստիարակության կենտրոն, 1 գրադարան):

Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.
---	--------

«Մշակութային միջոցառումների իրականացում»

Ծրագրի նպատակը	Պարբերաբար կազմակերպվող բացօթյա համերգների և մշակութային միջոցառումների շնորհիվ ապահովել բնակչության հանգիստը, հնարավորություն տալ մարդկանց շփվել տարբեր արտիստների, մշակութային գործիչների և նրանց արվեստի հետ: Մշտապես ուշադրության կենտրոնում պահել երիտասարդ սերնդի հոգևոր դաստիարակության խնդիրը: Ճիշտ կազմակերպելով նրանց ժամանցը՝ զերծ պահել փողոցային, աղանդավորական, քրեական վտանգավոր երևույթներից: Մասսայական միջոցառումների շնորհիվ ծանոթացնել համաշխարհային և ազգային մշակութային ժառանգության լավագույն նմուշներին: Մշտապես ուշադրության կենտրոնում պահել մշակույթի և կրթության ոլորտի երախտավորներին, խրախուսել նրանց աշխատանքը տարբեր միջոցառումներով և անակնկալներով: Երևանցիների և քաղաքի հյուրերի առօրյան դարձնել ավելի ուրախ, հետաքրքիր և բովանդակալից, նրանց մասնակից դարձնել քաղաքում իրականացվող տարաբնույթ միջոցառումներին:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Վարչական շրջանում նախատեսվում է իրականացնել տոնական և հիշատակի տոներին նվիրված միջոցառումներ, ինչպես նաև շրջանի այգիներում, պուրակներում և հանգստյան այլ գոտիներում ժամանակացույցով նախատեսված մշակութային միջոցառումներ:
Համագործակցություն	Առաջիկա տարիներին ընթացքում մշակութային համագործակցության ուղղված ծրագրեր կիրականացվեն Արցախի Հանրապետության, արտերկրի քաղաքների, ՀՀ մարզերի հետ: Կկատարվեն փոխայցելություններ և փորձի փոխանակում, կկազմակերպվեն համատեղ մշակութային միջոցառումներ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Տոնական և հիշատակի օրերին նվիրված շուրջ 35 մշակութային միջոցառում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Համայնքային մշակույթի և ազատ ժամանցի կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Ժամանցի կազմակերպում, մշակույթին, հայրենասիրական դաստիարակությանը, պետականությանը, ազգային և պետական խորհրդանիշերին, ավանդույթներին, կրոնին, տոների և հիշատակի օրերին նվիրված միջոցառումների իրականացում: Ամառային արձակուրդներին երեխաների ժամանցը անցկացնելու համար կազմակերպել բակային ճամբարներ, կազմակերպել ճանաչողական էքսկուրսիաներ Երևան քաղաքում և հանրապետության այլ շրջաններում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նախատեսվում է կազմակերպել դասական և ազգային երաժշտության բացօթյա համերգներ, որոնց նպատակն է հաղորդակցվել ազգային երգին ու մշակույթին: Վարչական շրջանի այգիներում, պուրակներում և ժամանցի այլ վայրերում կիրականացվեն ժամանցային միջոցառումներ:
Համագործակցություն	Վարչական շրջանի ենթակայության հիմնարկներ, բնակչություն, մշակութային կազմակերպություններ, անհատ կատարողներ:

Ծրագրի անմիջական նպատակը	Տարեկան ժամանակացույցով հաստատված միջոցառումներ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Սպորտային միջոցառումների կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Քաղաքացիների շրջանում առողջ ապրելակերպի խթանման նպատակով կիրականացվի կրթության, մշակույթի և սպորտի նախարարության, Երևանի քաղաքապետարանի սպորտի բաժնի և վարչական շրջանի ծրագրերով նախատեսված մարզական միջոցառումներ, տարբեր տարիքային խմբերի շրջանում, խմբակային մարզաձևերի մասսայականացմանն ուղղված աշխատանքների իրականացում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նախատեսվում է իրականացնել մարզական միջոցառումների շարք՝ մասնավորապես ՀՀ անկախության նվիրված դպրոցականների մարզական խաղեր, ՀՀ մարզերի, Երևան քաղաքի և Արցախի հանրապետության հանրակրթական դպրոցների միջև սպորտլանդիա, ՀՀ ազգային ժողովի գավաթի մրցաշար, երեխաների օրվան նվիրված «Սպորտլանդիա», ՀՀ Նախագահի «Լավագույն մարզական ընտանիք» մրցույթ, «Առողջ սերունդ՝ պաշտպանված հայրենիք» համաքաղաքային, բակային փառատոն և նախագորակոչային և գորակոչային տարիքի երիտասարդության ռազմական խաղեր:
Համագործակցություն	Համագործակցության մարզական միջոցառումներ կիրականացվեն Արցախի Հանրապետության և ՀՀ մարզերի միջև: Առանձնակի ուշադրության կենտրոնում կլինի ռազմական հաստատությունների փոխայցելությունները, որտեղ նախագորակոչային և գորակոչային տարիքի պատանիները կձանոթանան ռազմական հմտություններին:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Տարեկան ծրագրերով միջոցառումների իրականացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Վարչական շրջանի ենթակայության հիմնարկների սաներ, բնակչություն:
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Գրադարանային ծառայությունների մատուցում»

Ծրագրի նպատակը	Գրադարանային ֆոնդի համալրում և պահպանում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագրի իրագործման արդյունքում նախատեսվում է իրականացնել գրքային ֆոնդի թարմացում, պահպանում, հասանելիության բարձրացում, ընթերցողների թվի ավելացում:
Համագործակցություն	Իրականացնել համագործակցություն ՀՀ մարզերի, Արցախի Հանրապետություն և արտերկրի գրադարանների հետ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Նախատեսվում է գրքային ֆոնդը համալրել 500 հատ գրքով
Ծրագրի հիմնական	Երևանի հ 22 գրադարան

շահառուները	
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաների հանգստի կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Բավարարել բնակչության խոցելի խմբերի սոցիալ-տնտեսական պայմանները, ստեղծել պայմաններ անապահով ընտանիքների դպրոցահասակ երեխաների ամառային հանգիստը ճամբարներում կազմակերպելու ուղղությամբ:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Կկազմակերպվի սոցիալապես անապահով ընտանիքների դպրոցահասակ երեխաների ամառային հանգիստը ճամբարներում, հանգստի մեկնող երեխաներին կտրամադրվի շապիկներ եւ գլխարկներ, երեխաներին կտրամադրեն դպրոցական պայուսկներ՝ համարված գրենական պիտուքներով: Գործող ծրագրերի եւ ծառայությունների կարողությունների շրջանակներում հնարավորինս կանոնակարգված աջակցության տրամադրում կարիքի մեջ գտնվող երեխաներին եւ նրանց ընտանիքներին:
Համագործակցություն	Բարերաներ, հասարակական կազմակերպություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Միջոցառումների կազմակերպում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Սոցիալապես անապահով, զոհված ազատամարտիկների եւ Արցախյան պատերազմի մասնակից ազատամարտիկների ընտանիքներ, միակողմանի և երկկողմանի ծնողազուրկ երեխաներ:
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Սոցիալապես անապահով ընտանիքներին տոնական և Հիշատակի օրերին աջակցություն»

Ծրագրի նպատակը	Բարելավել բնակչության խոցելի խմբերի սոցիալ-տնտեսական պայմանները:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նախատեսվում է տոնական և հիշատակի օրերին սոցիալական աջակցության ծրագրերի շրջանակի ընդլայնում մի շարք ուղղություններով: Միջոցառումները ուղղված կլինեն անապահով ընտանիքների մանկահասակ երեխաների, տարեցների, հաշմանդամություն ունեցող անձանց, Հայրենական պատերազմի մասնակից վետերանների, Արցախյան պատերազմի մասնակից հաշմանդամություն ունեցող ազատամարտիկների, մանկավարժների եւ ընդհանրապես կարիքավոր ընտանիքների օժանդակությանը
Համագործակցություն	Հասարակական կազմակերպություններ, անհատ բարերարներ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Միջոցառումների կազմակերպում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Սոցիալապես անապահով անձանց աջակցություն»

Ծրագրի նպատակը	Հնարավորինս բավարարել կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված անձի հիմնական պահանջմունքները, բարելավել բնակչության խոցելի խմբերի սոցիալ-տնտեսական պայմանները, ստեղծել պայմաններ հասարակության մեջ ինտեգրվելու համար, խթանել ծագած հիմնախնդիրների ինքնուրույն լուծելու ունակությունների զարգացմանը, կանխարգելել նրանց սոցիալական մեկուսացումը, ինչպես նաև օժանդակել նրանց սոցիալական, ֆինանսական խնդիրների լուծմանը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Բնակչության սոցիալապես անապահով խավի սոցիալական ապահովության խնդիրներ իրականացնող հասարակական և բարեգործական կազմակերպությունների, գործարար ոլորտի հետ համագործակցության արդյունքում կիրականացվեն մի շարք բարեգործական ծրագրեր կցուցաբերվի ֆինանսական աջակցություն / հաշմանդամություն ունեցող անձանց, միայնակ ծերերին, սիրիահայերին, ծնողազուրկ երեխաների ընտանիքներին, ԱԳՀ-ում հաշվառվածներին և այլ խիստ անապահովների/: Խիստ կարիքավորների համար կկազմակերպվի <<Գթության խոհանոց>> ծրագիրը:
Համագործակցություն	Գերմանական Կարմիր Խաչի Բաղեն-Վյուրթենբերգի երկրամասային կազմակերպության հետ համաֆինանսավորում, <<Օրբան> բիկ, Հայկական Կարմիր Խաչի ընկերություն, Ամերիկայի Հայ Ավետարանչական ընկերության Հայաստանի մասնաճյուղ, <<Հոփ>> բկ, <<Հայ օգնության ֆոնդ>> բկ, <<Հանս Քրիստիան Կոֆոեդ>> ԲՀ, <<Մեծն Ներսես>> ԲՀԿ, <<Կամրջակ>> սոցիալ-բարեգործական ՀԿ, <<Սիրիահայերի հիմնախնդիրները համակարգող>> ՀԿ, <<Հալեպ>> ՀԿ, Հայաստանի հաշմանդամություն ունեցող անձանց <<Փյունիկ>> միություն ՀԿ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Ֆինանսական աջակցություն և օրական մեկ անգամ ճաշով ապահովում, Հումանիտար օգնություններ ի բաշխում, աջակցություն անօթևաններին
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Հասարակական կազմակերպություններին աջակցություն»

Ծրագրի նպատակը	Կենտրոն վարչական շրջանի տարածքում գործող հասարակական կազմակերպություններին տարածքի վարձակալության համար դրամական աջակցություն:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ֆինանսական աջակցություն ցուցաբերել «Պատերազմի, աշխատանքի, զինված ուժերի, իրավապահ մարմինների վետերանների խորհուրդ» և «Երևանի մանկավարժ վետերանների ակումբ» հ/կ-ին
Համագործակցություն	«Պատերազմի, աշխատանքի, զինված ուժերի, իրավապահ մարմինների վետերանների խորհուրդ» և «Երևանի մանկավարժ վետերանների ակումբ» հ/կ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Աջակցություն
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Հասարակական կազմակերպություններում գրանցված վետերաններ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

Մ Ա Լ Ա Թ Ի Ա - Ս Ե Բ Ա Ս Տ Ի Ա Վ Ա Ր Չ Ա Կ Ա Ն Շ Ր Ջ Ա Ն

Մալաթիա-Մեքսսոիա վարչական շրջանը սահմանակից է Աջափնյակ, Կենտրոն և Շենգավիթ վարչական շրջաններին: Արտաքին սահմանագծով հարում է Արարատի և Արմավիրի մարզերին:

Մալաթիա-Մեքսսոիա վարչական շրջանի տարածքը կազմում է 2516 հա, բնակչությունը՝ 136.7 հազ. Մարդ: Վարչական շրջանն ունի 122 փողոցներ, որոնց ընդհանուր երկարությունը կազմում է 97.79 կմ, մակերեսը՝ 1534263 քմ: Եզրաքարերի ընդհանուր երկարությունը 66300 գծմ է, վերանորոգման ենթակա հենապատերի մակերեսը 1895 քմ: Թեքահարթակների ընդհանուր քանակը 183 հատ է:

Վարչական շրջանի կանաչ տարածքների ընդհանուր մակերեսը 83 հա է, որից 30.69 հա սիզամարգեր են, իսկ 0,105 հա ծաղկային մակերեսներ: Շրջանում կա 7 զբոսայգի և 2 անտառ-պուրակ: Ոռոգման ցանցի երկարությունը 40718 գծմ է:

Շրջանում կարիքավոր սիրիահայ ընտանիքների թիվը 39 է, իսկ տեղահանված փախստականների թիվը՝ 27: Արցախյան պատերազմի և դրա հետևանքով հաշմանդամություն ստացած անձանց ընդհանուր թիվը 133-ն է, որից 13-ը առաջին խմբի, 100-ը երկրորդ խմբի և 23-ը երրորդ խմբի հաշմանդամություն ունեցողներն են:

Հիմնախնդիրները

1. *Բակային տարածքների բարեկարգում, ներառյալ միջբակային տարածքների լուսավորում և ասֆալտապատում, մայրերի մասնակի և կապիտալ վերանորոգում, խաղահրապարակների ստեղծում:*
2. *Հանգստի գոտիների ստեղծում, այգիների կանաչապատում և բարեկարգում, վարչական շրջանի կողմից բնակչությանը մատուցվող ծառայությունների որակի բարելավում*
3. *Բազմաբնակարան շենքերի աղբահանության որակի բարելավում, սանմաքրման և պարտադիր նորմերի արդյունավետ իրականացում:*
4. *Բազմաբնակարան շենքերի հարթ և թեք տանիքների վերանորոգում, վերելակների նորոգում և տեղադրում, բազմաբնակարան շենքերի շքամուտքերի վերանորոգում:*
5. *Ջրամատակարարման և ջրահեռացման ներքին ցանցի նորոգում, ոռոգման ցանցի ընդլայնում:*
6. *Ապահովել հենապատերի հիմնանորոգման, վերանորոգման աշխատանքների շարունակականությունը:*
7. *Ապահովել թեքահարթակների կառուցման, վերանորոգման և արդեն իսկ կառուցվածների տեսքի պահպանման ծրագրի շարունակականությունը:*
8. *Արտաքին լուսավորության ապահովում, ներառյալ չլուսավորվող փողոցներում և տարածքներում, վթարային հենապատերի փոխարինում:*
9. *Ապահովել կարիքավոր ընտանիքների ծրագրերի շարունակականությունը:*
10. *Սոցիալապես անապահով անձանց համար ապահովել բժշկական օգնությունների՝ հետազոտությունների և բուժումների անվճար կազմակերպում:*
11. *Իրականացնել աջակցության հատուկ ծրագրերի շարունակականությունը՝ տոնական օրերի համատեքստում, (բարեգործական ճաշարանների, սիրիահայ ընտանիքներին աջակցության, երեխաների ամառային հանգստի կազմակերպման աջակցության ծրագրերի շարունակականությունը)*
12. *Շրջանում բնակվող սիրիահայերին, փախստականներին, վետերաններին և հաշմանդամություն ունեցող մարդկանց արտոնությունների տրամադրման շարունակական ծրագրերի իրականացում:*

13. Կրթօջախների, մարզական և մշակութային օջախների շենքային պայմանների բարելավում՝ ընթացիկ նորոգում, գույքի թարմացում, բակերի ոռոգման ցանցերի վերականգնում, նորերի կառուցում և կանաչապատում:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«Փողոցների, մայթերի և միջբակային տարածքների մասնակի և կապիտալ վերանորոգում, ասֆալտապատում»

Ծրագրի նպատակը	Տրանսպորտի երթևեկությունը և բակիչների տեղաշարժը առավել անվտանգ և հարմարավետ ապահովելու նպատակով Մալաթիա-Սեբաստիա վարչական շրջանի փողոցների, մայթերի և միջբակային տարածքների, խաղահրապարակների ասֆալտբետոնե ծածկերի ընթացիկ և կապիտալ վերանորոգում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Շրջանի փողոցների, մայթերի, բակային տարածքների, խաղահրապարակների ասֆալտ-բետոնե ծածկի առաջացած փոսերի վիճակի ուսումնասիրություն, տեխնիկական պայմանների կազմում, ժամանակակից ստանդարտներին համապատասխանող հումքի օգտագործում և վերանորոգման աշխատանքների իրականացում որակավորում ունեցող մասնագետների մասնակցությամբ ըստ կազմված տեխնիկական պայմանների:
Համագործակցություն	Հիմնադրամների և անհատ ներդրողների մասնակցության ապահովում
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Նախատեսվում է 19700 քմ ասֆալտապատ բակային տարածքների և փողոցների կապիտալ վերանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Երևանի քաղաքի և վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ, ավարտ իրականացման ժամանակացույց	2020 թ.

«Բակային տարածքների բարեկարգում և վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Մալաթիա-Սեբաստիա վարչական շրջանի բնակիչների հանգստի և խաղերի համար առավել հարմարավետ պայմանների ստեղծում , միջբակային տարածքների լուսավորում, կանաչապատում, ինչպես նաև խաղահրապարակների ասֆալտապատում և ընդարձակում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Նախատեսում է բակային տարածքների կապիտալ վերանորոգման աշխատանքներ՝ աստիճանների սալիկապատում բազալտե սալիկներով, բազրիքների տեղադրում անհրաժեշտության դեպքում, արտաքին լուսավորության անցկացում, թեքահարթակների կառուցում, բակերում մայթերի եզրաքարերի վերանորոգում, նստարանների, գրուցատաղավարների, աղբամանների տեղադրում, խաղահրապարակներում սպորտային մարզագույքի, մանկական խաղերի տեղադրում, հնացած և վնասված խաղերի վերանորոգում և նորերով փոխարինում: Բակերն ավելի գեղեցիկ ու հարմարավետ դարձնելու նպատակով՝ սիզամարգերի կանաչապատում , ծառատունկ, ծաղկապատում, ջրազծերի վերականգնում:
Համագործակցություն	Համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Նախատեսվում է հիմնանորոգել 5 բակային տարածքներ, 260զժմ՝ բակերում մայթերի եզրաքարերի վերանորոգում:
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Վարչական շրջանի բնակիչներ

Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020 թ.
---	---------

«Կանաչ տարածքների ընդլայնում, պահպանում և ոռոգում»

Ծրագրի նպատակը	Շրջակա միջավայրի բացասական ազդեցությունը մարդկաց առողջության վրա մեղմացնելու նպատակով կանաչ տարածքների ընդլայնում, պահպանում և ոռոգում,
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Մալաթիա-Սեբաստիա վարչական շրջանում նախատեսվում է կանաչ տարածքների ընդլայնում, պահպանում, կանաչապատում և ոռոգման ցանցերի ընթացիկ վերանորոգում: Կատարել ծառատունկ, կանաչ տարածքների ծաղկապատում, սիզամարգերի բարեկարգում և ոռոգման ցանցի վերականգնում: Կիրականացվի չոր ծառերի հատում և երիտասարդացում, հիվանդ ծառերի խոր էտ, սիզամարգերի մաքրում թափված տերևներից, չորուկներց և աղբից: Առաջացած աղբի, կտրած չորուկների և ծառերի ճյուղերի բարձում ավտոմեքենաները և հեռացում վարչական շրջանի տարածքից: Առողջ ծառեր և կանաչապատ տարածքներ ունենալու նպատակով կկատարվի փորում և փխրեցում, սնուցում և բուժում թունաքիմիկատներով : Ծրագիրը կներառի նաև հուշարձանների հարակից տարածքների պահպանում և խնամք:
Համագործակցություն	«Կանաչապատ Մալաթիա» ՍՊԸ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Կիրականացվի ծաղկապատում և ծառատունկ վարչական շրջանի 85,0 հա տարածքում:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020 թ.

«Բազմաբնակարան շենքերի հարթ տանիքների նորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի հարթ տանիքների վերանորոգում, կաթոցների և հալոցների կանխում, վերջին հարկերում բնակվող բնակիչների համար ապահով տանիքների ստեղծում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Բազմաբնակարան շենքերի վնասված հարթ տանիքների հիմնանորոգում՝ ջրամեկուսիչ շերտի քանդում և ջրամեկուսիչ շերտի իզոգամապատում է իզոգամով:
Համագործակցություն	Համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Կիրականացվի 7500քմ հարթ տանիքների հիմնանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բազմաբնակարան շենքերի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020 թ.

«Բազմաբնակարան շենքերի թեք տանիքների նորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Մալաթիա-Մեքաստիա վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի թեք տանիքների վերանորոգում, կաթոցների և հալոցների կանխում, վերջին հարկերում բնակվող բնակիչների համար ապահով տանիքների ստեղծում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագիրը նախատեսում է բազմաբնակարան շենքերի վնասված թեք տանիքների հիմնանորոգում ազբոհերձաքարով:
Համագործակցություն	Համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 թվականի ընթացքում իրականացնել 600քմ թեք տանիքների հիմնանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բազմաբնակարան շենքերի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020 թ.

«Բնակարանային ֆոնդի պահպանում, բազմաբնակարան շենքերի մուտքերի վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Մալաթիա-Մեքաստիա վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի բնակվող բնակիչների համար ապահով, մաքուր և հարմարավետ Մուտքերի ապահովում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագիրը նախատեսում է բազմաբնակարան շենքերի վնասված մուտքերի հիմնանորոգում, մուտքերի պատերի և առաստաղի ներկում, բազրիքների տեղադրում, վնասված ապակիները նորով փոխարինում, մուտքի դռների տեղադրում և ներկում, որակավորում ունեցող մասնագետների մասնակցություն:
Համագործակցություն	Հիմնադրամների և անհատ ներդրողների մասնակցության ապահովում
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 թվականի ընթացքում իրականացնել 75 մուտքերի հիմնանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բազմաբնակարան շենքերի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Կրթական միջոցառումների կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Ապահովել կրթության որակի բարձրացմանն ուղղված միջոցառումների շարունակականությունը ավելի կրթված և զարգացած սերունդ դաստիարակելու համար, կազմակերպել դպրոցների շենքերում ներառական կրթության համար լիարժեք պայմանների ապահովման կրթական ծրագրեր: Ապահովել անվճար նախադարձական կրթության ծրագրի շարունակությունը:
----------------	---

Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Մալաթիա-Սեբաստիա վարչական շրջանի կողմից կիրականացվեն հետևյալ միջոցառումները՝ « Գիտելիքի համաշխարային օր» - սեպտեմբերի 1, «Վերջին Ջանգ»-ի օրվա կապակցությամբ ուսումնական տարվա վերջին կազմակերպվի տարեվերջյան միջոցառումներ դպրոցներում, Գիրք նվիրելու օրվա կապակցությամբ Հայ դասականների ստեղծագործությունների քննարկում և նոր գրքի շնորհահանդես, « Ուսուցչի օրվա » կապակցությամբ միջոցառում:
Համագործակցություն	Բարեգործներ, ՀԿ-եր, վարչական շրջանում գտնվող դպրոցներ և համույթներ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 թվականին կրթական համակարգի բարելավում և համաչափ զարգացում՝ «Գիտունիկ» մրցույթ-միջոցառում դպրոցների աշակերտների մասնակցությամբ գիտելիքների պաշարը ավելացնելու նպատակով:
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	Միջոցառումները կիրականացվեն 2020 թ.

«Մշակութային միջոցառումների անցկացում»

Ծրագրի նպատակը	Մշակութային միջոցառումների միջոցով ներգրավել երիտասարդությանը և մատաղ սերնդին տոն և հիշատակի օրերի, ազգային ծեսերի, ավանդույթների վերաբերյալ իրազեկում մատաղ սերնդին հայ առաքելական եկեղեցու տոներին և ծեսերին: Երեխաների զբաղվածության ապահովելու նպատակով կազմակերպվել բակային մրցույթների, խաղերի և բակային ճամբարներ: Բնակիչների հետաքրքիր և բովանդակալից առօրյայի կազմակերպման նպատակով կազմակերպվել մշակութային միջոցառումներ:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվեն պարտադիր միջոցառումներ՝ տոն և հիշատակի օրերին: Կիրականացվի շրջանում գտնվող մշակութային օջախների(մշակույթի տուն, ակումբներ, գրադարան , կրթական և մշակութային այլ հաստատությունների) հիմնանորոգում, ընթացիկ նորոգում, գույքի թարմացում, շենքային պայմանների բարելավում : Կիրականացվի հետևյալ տոնական ծրագրերը և միջոցառումները՝ «Հայոց բանակի օր», «Գիտունիկ» մրցույթ-միջոցառում, «Մայրության և գեղեցկության տոն»՝ ապրիլի 7-ին, Հարության տոն՝ « Ջատիկ » Բարեկենդանի տոն, «Քաղաքացու օր», «Մայիսյան եռահաղթանակներ», «Երեխաների պաշտպանության միջազգային օր»-հունիսի 1-ին, Մեծ եղեռնի զոհերի հիշատակի օր, «ՀՀ սահմանադրության օր և պետ. խորհրդանշանների օր»՝ հուլիսի 5-ին: «Երևանյան ամառ» ծրագրի շրջանակներում կկազմակերպվեն բակային ճամբարներ, Վարդավառ, Անկախության օր, Ամանորի և Սուրբ ծննդյան տոնակատարություն,: Միջոցառումների և ծրագրերի կատարմանը իրենց ակտիվ մասնակցությունը կունենան վարչական շրջանում գործող մշակութային կենտրոնների սաները՝ Պարային կատարումներով հանդես կգան <<Տարոն>> գեղագիտական կենտրոնի, <<Սեբաստիա>>, <<Դիսնեյ>> և <<Վալենս>> մշակույթի կենտրոնների սաները: Միջոցառումը կավարտվի հրավառությամբ:
Համագործակցություն	Բարեգործական կազմակերպություններ, ՀԿ-եր, ՀՄՊ վետերաններ, Ժողովրդական երգի-պարի համույթներ, <<Ալեքսանյանների ընտանիք>>

	բարեգործական ՀԿ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 թվականի ծրագրերի իրականացման նպատակն է վարչական շրջանում մշակույթային կյանքի զարգացումը
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Սպորտային միջոցառումների կազմակերպում և անցկացում»

Ծրագրի նպատակը	Մալաթիա-Սեբաստիա վարչական շրջանի բնակիչներին սպորտային կյանքին իրազեկումը, ներգրավածությունը, առողջ ապրելակերպին մասնակցությունը: Պատանիների, երիտասարդների ֆիզիկական պատրաստվածությունը և բնակիչների առողջ ապրելակերպի միջոցառումներին մասնակցությունը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Կազմակերպվող սպորտային ծրագրերի օրացույցային պլանով նախատեսված միջոցառումները՝ <ul style="list-style-type: none"> - Շախմատի օլիմպիադա – հունվարի 20 - ՀՀ Անկախության տարեդարձին նվիրված դպրոցականների մարզական խաղեր - Վարչական շրջանի 8-12-րդ դասարանների աշակերտների սպորտլանդիա - Վարչական շրջանի մանկապարտեզների սպորտլանդիա - Վարչական շրջանի դեկավարի ֆուտբոլի մրցաշար - « ՀՀ Ազգային ժողովի գավաթի խաղարկություն» - Վարչական շրջանի դեկավարի բասկետբոլի մրցաշար - ՀՀ նախագահի մրցանակի համար «Լավագույն մարզական Ընտանիք» - Համաքաղաքային բակային փառատոն «Առողջ սերունդ, պաշտպանված հայրենիք» - Նախագորակոչային գորակոչային տարիքիերիտասարդության (16-18 տարեկան) հանրապետական ռազմամարզական խաղեր
Համագործակցություն	ՀԿ-եր, ՊՈԱԿ-ներ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 թվականի ծրագրերի իրականացման նպատակն է վարչական շրջանում ֆիզիկական դաստիարակության զարգացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020 թ.

«Սոցիալական ծրագրերի իրականացում»

Ծրագրի նպատակը	Մալաթիա-Սեբաստիա վարչական շրջանի սոցիալապես անապահով(պատերազմի մասնակիցներին, հաշմանդամություն ունեցող անձանց, ծնողազուրկ երեխաներին, միայնակ անժառանգ, հաշմանդամություն
----------------	--

	<p>ունեցող տարեցներին, բազմազավակ մայրերին, գոհվածների և սոցիալապես անապահով այլ խավերի) ընտանիքներին ֆինանսական, նյութական, առողջապահական, խորհրդատվական օգնությունների տրամադրում, դժվարին իրավիճակներում հայտնված ընտանիքներին աջակցություն:</p>
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	<p>Վարչական շրջանի սոցիալական ծրագրերի շրջանակներում սոցիալապես անապահով տարբեր խավերի աջակցության նպատակով կիրականացվի հետևյալ միջոցառումները՝</p> <ul style="list-style-type: none"> - Նպաստառու, բազմազավակ, հաշմանդամություն ունեցող, գոհվածի ընտանիքների 1-4 դասարանի երեխաներին «Գիտելիքի օրվա» սեպտեմբերի 1-ին կապակցությամբ կտրամադրվի գրենական պիտույքների փաթեթներ: - Սոցիալապես անապահով անձանց «Այլ նպաստներ բյուջեից» կողմից անապահով ընտանիքներին կտրամադրվի դրամական աջակցություն: - «Հաղթանակի օրվան» նվիրված Հայրենական Մեծ պատերազմի վետերաններին և զինհաշմանդամություն ունեցողներին կտրամադրվի դրամական աջակցություն: - ՀՀ պետականության հռչակման օրվա՝ մայիսի 28-ի առթիվ 2-րդ խմբի զինհաշմանդամություն ունեցողներին կտրամադրվի նվերներ: - «Հաշմանդամություն ունեցող անձանց միջազգային օրվա» դեկտեմբերի 3-ի կապակցությամբ հաշմանդամություն ունեցող անձանց կտրամադրվի նվերներ: - «Տարեցների միջազգային օրվա» հոկտեմբերի 1-ին կապակցությամբ տարեցներին կտրամադրվեն նվերներ, - «Սուրբ Զատիկի» տոնի կապակցությամբ նախատեսվում է գոհված ազատամարտիկների ընտանիքներին տրամադրել բնամթերային օգնություն: - «Ամանորի և Սուրբ ծնունդ» կապակցությամբ անապահով ընտանիքներին և երեխաներին կտրամադրվի սննդային փաթեթներ: - «Երեխաների պաշտպանության միջազգային օրվա» հունիսի 1-ին կապակցությամբ կազմակերպել միջոցառում: - «Ընտանիքի միջազգային օրվա» մայիսի 15-ի կապակցությամբ օրինակելի ընտանիքներին կտրամադրվի աջակցություն: - «Դուք մենակ չեք» ծրագրով սոցիալապես անապահով միայնակ տարեցների ընտանիքներին կտրամադրվի պարենային փաթեթներ: - Սոցիալական աջակցություն կտրամադրվի սիրիահայ ընտանիքներին: - «Կանանց միամսյակին» կկազմակերպվի միջոցառում: - Երեխաների ամառային հանգստի կազմակերպում: <p>Հաշմանդամություն ունեցող անձանց տեղաշարժն ապահովելու նպատակով Մալաթիա-Սեբաստիա - Անապահով ընտանիքների բուժօգնության կազմակերպում, հարազատ չունեցող քաղաքացիների հուղարկավորության կազմակերպում, օգնությունների տրամադրում սիրիահայ ընտանիքներին, մուրացիկների և անօթևանների հայտնաբերում, տնայցերի միջոցով անապահով ընտանիքների հայտնաբերում:</p>
Համագործակցություն	Անհատ բարերարներ, հասարակական կազմակերպություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2020 թվականի ծրագրերի իրականացման նպատակն է սոցիալական աջակցություն ցուցաբերել սոցիալապես անապահով ընտանիքներին, բնակչության առավել խոցելի խմբերին և սիրիահայ ընտանիքներին
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Մալաթիա-Սեբաստիա վարչական շրջանի սոցիալապես անապահով ընտանիքներ, անհատներ, սիրիահայ ընտանիքներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020 թվականին կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի՝ չորս եռամսյակների ընթացքում:

ՆՈՐ ՆՈՐՔ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆ

Նոր Նորք վարչական շրջանը գտնվում է Երևանի հյուսիսարևելյան հատվածում, սահմանակից է Ավան, Կենտրոն, Էրեբունի, Նորք-Մարաշ և Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջաններին, արտաքին սահմանագծով հարում է Կոտայքի մարզին: Բնակչությունը կազմում է 131.8 հազ. մարդ, տարածքը կազմում է 1411.0 հա, որը Երևան քաղաքի ընդհանուր տարածքի 15.4% է: Փողոցների և ճանապարհների երկարությունը 87.4 կմ է, շրջանում հաշվառված է 681 բազմաբնակարան շենք, գործում է 593 վերելակ: Բազմաբնակարանային շենքերի կառավարումն իրականացվում է 30 համատիրությունների միջոցով:

Վարչական շրջանում առկա է 338 բակային տարածք, 143 խաղահրապարակ և 19 մինի ֆուտբոլի դաշտ, տեղադրված են 315 խաղեր, 150 մարզասարքեր, 132 զբոսատաղավարներ, 2297 նստարաններ: Կանաչ տարածքների մակերեսը՝ 65,2 հա, առկա է 23 զբոսայգի և պուրակ: Ոռոգման ցանցի երկարությունը 35.1 կմ է:

Վարչական շրջանում գործում է 22 մանկապարտեզ, 20 դպրոց, 4 մարզադպրոց, 1 ԲՈԻՀ, 1 արվեստի և 1 երաժշտական դպրոց, 1 գրադարան, 1 մշակույթի կենտրոն, 1 հայրողաց տուն, միջին մասնագիտական 2 քոլեջ, 1 ուսումնարան, 1 հասուկ դպրոց, 1 ճեմարան, 1 թանգարան, 2 եկեղեցի, «Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ» բժշկական կենտրոնը, 2 ամբուլատոր պոլիկլինիկական հիմնարկ, 6 բարեգործական ճաշարան:

Հիմնախնդիրներ

1. Փողոցների, շենքերի միջբակային տարածքների ասֆալտապատման, լուսավորության ցանցի արդիականացման անհրաժեշտություն:
2. Բակային տարածքների բարեկարգման անհրաժեշտություն:
3. Մայրերի եզրաքարերի ու ասֆալտբետոնե ծածկույթի մասնակի և հիմնական վերանորոգման, հենապատերի հիմնանորոգման և նոր հենապատերի կառուցման, առկա քայքայված աստիճանների վերանորոգման անհրաժեշտություն:
4. Նոր հանգստյան գոտիների ստեղծման, կանաչ տարածքների ընդլայնման և պահպանման անհրաժեշտություն:
5. Նոր խաղահրապարակների կառուցման և առկա խաղահրապարակներում մանկական խաղերի ու մարզասարքերի համալրման, պահպանման անհրաժեշտություն:
6. Ոռոգման ցանցի վերականգնման և ընդլայնման անհրաժեշտություն:
7. Թեքահարթակների կառուցման անհրաժեշտություն:
8. Բազմաբնակարան շենքերում և հարակից տարածքների սանիտարական նորմերի պատշաճ մակարդակի ապահովման անհրաժեշտություն:
9. Բազմաբնակարան շենքերի հարթ և թեք տանիքների, արտաքին պատերի և կախովի պատշգամբների, շքամուտքերի վերանորոգման, ներքին կոյուղագծերի, ջրագծերի և ջրթափ խողովակների նորոգման անհրաժեշտություն:
10. Վերելակային տնտեսության արդիականացման, վերելակների նորոգման, նորերի ձեռքբերման և տեղադրման անհրաժեշտություն:
11. Վարչական շրջանում գործող դպրոցների, մանկապարտեզների, մարզական և մշակույթային օջախների շենքային պայմանների բարելավման անհրաժեշտություն:
12. Վարչական շրջանի սոցիալապես անապահով ընտանիքների սոցիալական խնդիրների և կենսապայմանների բարելավմանն ուղղված սոցիալական աջակցության ծրագրերի իրականացման անհրաժեշտություն:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«Բազմաբնակարան շենքերի թեք տանիքների նորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Նոր Նորք վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի թեք տանիքների հիմնանորոգում, շենքային պայմանների բարելավում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագիրը նախատեսում է բազմաբնակարան շենքերի վնասված թեք տանիքների հիմնանորոգում՝ ցինկապատ թիթեղով, ջրահեռացման խողովակների վերանորոգում և վերականգնում
Համագործակցություն	համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2500քմ թեք տանիքների հիմնանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բազմաբնակարան շենքերի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Բազմաբնակարան շենքերի հարթ տանիքների նորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Նոր Նորք վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի հարթ տանիքների վերանորոգում, եղանակային անբարենպաստ պայմանների դեպքում՝ կաթոցների և հալոցների կանխում, վերջին հարկերում բնակվող բնակիչների համար ապահով տանիքների ստեղծում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագիրը նախատեսում է բազմաբնակարան շենքերի վնասված հարթ տանիքների նորոգում իզոգամով
Համագործակցություն	համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	15000քմ՝ հարթ տանիքների նորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բազմաբնակարան շենքերի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Վերելակային տնտեսության արդիականացում և հիմնանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Վերելակային տնտեսության արդիականացում, հիմնանորոգում և անվտանգ շահագործում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագիրը նախատեսում է ապահովել վերելակային տնտեսության արդիականացում, նորոգում և հիմնանորոգում՝ շարքից դուրս եկած դետալների և հանգույցների, ճոպանների փոխարինում նորերով, շարժիչի վերանորոգում

	կամ փոխարինում նորով
Համագործակցություն	համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	5 և ավել վերելակների նորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Բազմաբնակարան շենքերի շքամուտքերի վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Բազմաբնակարան շենքերի շքամուտքերի վերանորոգում, շենքային պայմանների բարելավում և բնակիչների համար հարմարավետ և մաքուր միջավայրի ստեղծում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Շքամուտքերի պատուհանների և դռների փոխարինում նորերով, ներքին հարդարման աշխատանքների իրականացում
Համագործակցություն	համատիրություններ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Բազմաբնակարան շենքերի 50 շքամուտքերի վերանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Փողոցների, մայթերի և միջբակային տարածքների ասֆալտբետոնե ծածկի վերանորոգում, ասֆալտապատում»

Ծրագրի նպատակը	Վարչական շրջանի բնակիչների համար հարմարավետ միջավայրի և անվտանգ երթուղիների ճանապարհների ու մայթերի ապահովում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նոր Նորք վարչական շրջանի փողոցների, մայթերի, բակային տարածքների, խաղահրապարակների ասֆալտ-բետոնե ծածկի վիճակի ուսումնասիրություն, կլիմայական և այլ պատճառներից առաջացած փոսերի, ճաքերի և քանդված շերտերի ծավալների վերաբերյալ տեխնիկական պայմանների կազմում և վերանորոգման աշխատանքների իրականացում ըստ կազմված տեխնիկական պայմանների: Վերանորոգման աշխատանքները ներառում են ասֆալտբետոնե ծածկի վրա առաջացած փոսերից վնասված շերտերի հեռացում, նոր փոսերի

	ձևավորվում և ասֆալտապատվում
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Փողոցների, մայթերի և միջբակային տարածքների 20000քմ ասֆալտբետոնե ծածկի վերանորոգում, ասֆալտապատում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բնակիչներ, զբոսաշրջիկներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Բակային տարածքների բարեկարգում և վերանորոգում, հանգստի գոտիների ստեղծում»

Ծրագրի նպատակը	Նոր Նորք վարչական շրջանի բնակիչների՝ մեծահասակների և փոքրերի համար հանգստի և խաղերի համար առավել հարմարավետ պայմանների ստեղծում, միջբակային տարածքների լուսավորում, կանաչապատում, ինչպես նաև խաղահրապարակների ասֆալտապատում և ընդարձակում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագիրը նախատեսում է բակային տարածքների կապիտալ վերանորոգման աշխատանքներ՝ բակերում աստիճանների, մայթերի եզրաքարերի վերանորոգում, սալիկների, նստարանների, զրուցատաղավարների, աղբամանների, գիշերային լուսավորության հենասյունների տեղադրում: Ծրագիրը ներառում է նաև երեխաների համար խաղահրապարակներում սպորտային մարզագույքի, մանկական խաղերի տեղադրում, հնացած և վնասված խաղերի վերանորոգում և նորերով փոխարինում: Բակերն ավելի գեղեցիկ ու հարմարավետ դարձնելու նպատակով՝ սիզամարգերի կանաչապատում, ծառատունկ, ծաղկապատում, ջրագծերի վերականգնում:
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Վարչական շրջանի 5 և ավելի բակային տարածքների հիմնանորոգում
Համագործակցություն	-
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Նոր Նորք վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Կանաչ տարածքների ավելացում և պահպանում, ծաղկապատում և ծառատնկում»

Ծրագրի նպատակը	Նոր Նորք վարչական շրջանի կանաչ տարածքների ընդլայնում, էկոլոգիապես մաքուր միջավայրի ստեղծում, բնակիչների լիարժեք հանգիստը կազմակերպելու համար բարեկարգ և հարմարավետ միջավայրի ապահովում
----------------	--

Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	<p>Ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է կանաչ տարածքների ընդլայնում, պահպանում, ոռոգման ցանցի ընթացիկ վերանորոգում՝ շարքից դուրս եկած փականների փոխարինում նորերով, խողովակների ներկում:</p> <p>Նախատեսվում է բակային տարածքների և փողոցների կանաչապատում, կանաչապատ տարածքներից և սիզամարգերից՝ աղբի հավաքում, էտած ծառերի տեղափոխում:</p> <p>Նախատեսվում է 3500 ծառերի և թփերի տնկում չոր և հիվանդ ծառերի մասնակի և խոր էտ, ծառերի սնուցում հանքային պարարտանյութերով, բուժում՝ թունաքիմիկատներով, կրապատում, ջրող մեքենաներից ոռոգում ռետինե խողովակներով:</p>
Համագործակցություն	<< Կանաչապատում >> ՓԲԸ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	կանաչ տարածքների պահպանում և ընդլայնում, ծաղկապատում և ծառատունկ (3500 ծառ և թուփ)
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բնակիչներ, զբոսաշրջիկներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Նոր Նորք վարչական շրջանում մշակութային միջոցառումների անցկացում»

Ծրագրի նպատակը	Վարչական շրջանում մշակութային միջոցառումների կազմակերպում և անցկացում, մշակութային արժեքների պահպանում, հասարակության մշակութային կյանքի աշխուժացում, զարգացում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Նախատեսվում է Նոր Նորք վարչական շրջանում պետական, մշակութային, ազգային ու այլ տոների զանգվածային միջոցառումների կազմակերպում և անցկացում, ինչպես նաև վարչական շրջանի երաժշտական և արվեստի դպրոցների, մշակույթի կենտրոնի և գրադարանի գործունեության արդյունավետության ուղղված ծրագրերի իրականացում
Համագործակցություն	ԱՀԹ, ՀԿ-ներ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Տոն և հիշատակի օրերին նվիրված միջոցառումների անցկացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բնակիչներ, զբոսաշրջիկներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Մպորտային միջոցառումների կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Ուսումնասնարգական ծրագրերի իրականացման միջոցով բնակչության շրջանում առողջ ապրելակերպի քարոզում, տարբեր տարիքային խմբերի բնակիչների ընդգրկում մարզական մրցույթներում, մարզադպրոցների գործունեության արդյունավետության բարձրացում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ուսումնասնարգական օրացուցային պլանով նախատեսված սպորտային միջոցառումների կազմակերպում՝ որտեղ կընդգրկվեն վարչական շրջանի տարբեր տարիքային անձանց ընդգրկում
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Ուսումնասնարգական ծրագրերի իրականացում, առողջ ապրելակերպի քարոզում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Նոր Նորք վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. կ

«Մանկապարտեզների հիմնանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Մանկապարտեզների շենքային պայմանների բարելավում, նախադպրոցական տարիքի երեխաների համար հարմարավետ միջավայրի ստեղծում, նախադպրոցական կրթության պատշաճ կազմակերպում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Նախատեսվում է իրականացնել մանկապարտեզների տանիքների հիմնանորոգում, պատուհանների ապակեպատում, նորերով փոխարինում, սանհանգույցի վերանորոգում, ներքին հարդարման աշխատանքների իրականացում
Համագործակցություն	ՄԱԿ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2 և ավելի մանկապարտեզների հիմնանորոգում, մանկապարտեզների շենքային հարմարավետ պայմանների ստեղծում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Նոր Նորք վարչական շրջանի նախադպրոցական տարիքի երեխաներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ

«Մանկապարտեզներում գույքի արդիականացում»

Ծրագրի նպատակը	Մանկապարտեզներում նախադպրոցական տարիքի երեխաների համար հարմարավետ միջավայրի ստեղծում, նախադպրոցական կրթության պատշաճ կազմակերպում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Նախատեսվում է մանկապարտեզներում գույքի՝ մահճակալների, սեղանների, աթոռների /ըստ տարիքային խմբերի/, զգեստապահարանների, ինչպես նաև խոհանոցային տեխնիկայի թարմացում
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Մանկապարտեզներում գույքի արդիականացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Նոր Նորք վարչական շրջանի նախադպրոցական տարիքի երեխաներ:
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ

«Տարեցների, միայնակ անժառանգ կենսաթոշակառուների, ինչպես նաև սիրիահայերի, սոցիալապես անապահով ընտանիքների ժամանցի ու հանգստի կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Տարեցների, միայնակ անժառանգ կենսաթոշակառուների, ինչպես նաև սիրիահայերի, սոցիալապես անապահով ընտանիքների ժամանցի ու հանգստի կազմակերպում, հասարակական կյանքում ներգրավվածություն
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նախատեսվում է Երևանի մշակութային օջախներ այցելությունների, Հանրապետության տարածքում դեպի պատմամշակութային վայրեր էքսկուրսիաների կազմակերպում, փոխադրամիջոցի ապահովում՝ ավտոտրանսպորտի վարձակալությամբ
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Ժամանցի ու հանգստի կազմակերպում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Տարեցներ, միայնակ անժառանգ կենսաթոշակառուներ, ինչպես նաև սիրիահայեր, սոցիալապես անապահով ընտանիքներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	մայիս-հոկտեմբեր ամիսներ

«Ամանորյա սննդային փաթեթների տրամադրում»

Ծրագրի նպատակը	Ամանորյա տոների առթիվ անապահով ընտանիքներին սոցիալական աջակցություն, տոնական տրամադրության հաղորդում
----------------	--

Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Մենդային փաթեթների տրամադրում՝ տարբեր տեսականիով /ըստ դիմումների և հաշվառված ցուցակների/
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Ամանորյա սենդային փաթեթների տրամադրում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Արցախյան պատերազմի զոհվածների ընտանիքներ, զինհաշմանդամություն ունեցող, ՀՄՊ վետերաններ, միայնակ անժառանգ տարեցներ, սոցիալապես անապահով, բազմանդամ, նպաստառու, բազմազավակ, սիրիահայ ընտանիքներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	Դեկտեմբերի 20-ից մինչև դեկտեմբերի 30-ը

«Երեխաների ամառային հանգստի կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Համապատասխան սոցիալական խմբերի դպրոցահասակ երեխաների ամառային հանգստի կազմակերպում՝ Ծաղկաձորի <ԼԱՎԱ Աղբյուր> ճամբարում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագիրն իրականացվում է 3 հերթափոխով, յուրաքանչյուր հերթափոխում 35 երեխա, ապահովվում է փոխադրամիջոց՝ ավտոտրանսպորտի վարձակալությամբ
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Դպրոցահասակ երեխաների հանգստի կազմակերպում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Զոհված. Հաշմանդամություն ունեցող զինձառայողների և աշխարհագորայինների, ծնողազուրկ ու սակավ ապահովված բազմազավակ ընտանիքների 7-13 տարեկան երեխաներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	հունիս-օգոստոս ամիսներ

«Տուն և Հիշատակի օրերին համապատասխան խմբերին ֆինանսական աջակցություն»

Ծրագրի նպատակը	Անապահով ընտանիքների կարիքները հոգալու նպատակով՝ ֆինանսական աջակցության տրամադրում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Համապատասխան խմբերին տրամադրվում է ֆինանսական աջակցություն
Համագործակցություն	-

Ծրագրի անմիջական նպատակ	սոցիալապես անապահով ընտանիքներին ֆինանսական աջակցություն
Ծրագրի հիմնական շահառուները	ՀՄՊ վետերաններ, ազատամարտիկներ, հաշմանդամություն ունեցող անձինք, տարեցներ, սոցիալապես անապահով ընտանիքների կանայք
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Տոն և Հիշատակի օրերին համապատասխան խմբերին նյութական աջակցություն»

Ծրագրի նպատակը	Անապահով ընտանիքների կենսամակարդակի բարձրացման նպատակով՝ նյութական աջակցություն
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Համապատասխան խմբերին տրամադրվում է նյութական աջակցություն՝ հագուստ, վերմակ, ծածկոց, անկողնային և այլ կենցաղային պարագաներ, սննդի փաթեթներ, վառելափայտ
Համագործակցություն	Պայմանագիր՝ Երևանի քաղաքապետարան-մրցույթի արդյունքում հաղթած մասնակից կազմակերպություն
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Նյութական աջակցություն
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Սոցիալապես անապահով ընտանիքների կանայք, երեխաներ, տարեցներ, հաշմանդամություն ունեցող անձինք
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	Տարվա ընթացքում

«Գրենական պիտույքների բաշխման գործընթաց»

Ծրագրի նպատակը	Սոցիալապես անապահով ընտանիքների դպրոցահասակ երեխաների կրթության պատշաճ կազմակերպում, կրթության արժևորում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	2-4-րդ դասարանների երեխաներին տրամադրվում է դպրոցական պայուսակ՝ գրենական պիտույքներով
Համագործակցություն	Պայմանագիր՝ Երևանի քաղաքապետարան-մրցույթի արդյունքում հաղթած մասնակից կազմակերպություն
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Սոցիալապես անապահով ընտանիքներին նյութական աջակցություն
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Սոցիալապես անապահով, նպաստառու, բազմազավակ. բազմանդամ, ծնողագուրկ, հաշմանդամություն ունեցող երեխաների ընտանիքների
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	Հունիս-օգոստոս ամիսներ

ՆՈՐՔ - ՄԱՐԱԾ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆ

Երևանի Նորք-Մարաշ վարչական շրջանը զբաղեցնում է 470 հա տարածք, որը կազմում է Երևան քաղաքի ընդհանուր տարածքի 2.1%-ը: Այն սահմանակից է Կենտրոն, Էրեբունի և Նոր-Նորք վարչական շրջանների հետ: Երևանի Նորք-Մարաշ վարչական շրջանի բնակչության թիվը կազմում է 11300 մարդ:

Վարչական շրջանում առկա են թվով 11 բնակելի շենքեր, որոնք կառուցված են մասնավոր ներդրումների հաշվին և 2134 անհատական բնակելի տներ: Վարչական շրջանի բնակելի ֆոնդի զգալի մասը կազմում են սեփական տնատիրությունները, որով շրջանն առանձնանում է այլ վարչական շրջաններից:

Նորք-Մարաշ վարչական շրջանում առկա է 2 հասարակական հանգստի վայր (այգի), 8 մարզական խաղահրապարակ:

Վարչական շրջանի փողոցների թիվը 25 է, որոնց երկարությունը կազմում է շուրջ 22.5կմ: Բոլոր փողոցների ընդհանուր մակերեսը կազմում է 438309քմ, որից ասֆալտապատ մակերեսը՝ 424057քմ, գրունտային ծածկույթով մակերեսը՝ 14252քմ:

Նորք-Մարաշ վարչական շրջանի գործող ոռոգման ցանցի ընդհանուր երկարությունը կազմում է մոտ 15800գծմ, որը հիմնականում սպասարկում է անհատական տնատիրությունների կանաչ տարածքների ոռոգումը, իսկ հասարակական նշանակության ոռոգվող կանաչ տարածքների ծավալը կազմում է 1.2 հա: Վարչական շրջանի հասարակական նշանակության կանաչապատ տարածքների մակերեսը կազմում է 1.2հա: Նշված տարածքները ապահովված են ոռոգման միասնական ցանցով: Գործող ոռոգման ցանցի երկարությունը կազմում է մոտ 15800գծմ:

Վարչական շրջանում գործում է 4 մանկապարտեզ, որտեղ հաճախում է շուրջ 400 երեխա: Բոլոր հաստատությունները հիմնանորոգված են, ապահովված են կենտրոնացված ջեռուցման համակարգերով: Վարչական շրջանում գործում է 3 հանրակրթական դպրոց, 1 գերատեսչական ավագ դպրոց, որտեղ հաճախում է շուրջ 952 երեխա, և 2 հատուկ նշանակության դպրոցներ՝ «Լսողության խանգարումներ ունեցող երեխաների գիշերօթիկ» և «Թիվ 2 օժանդակ» դպրոցները, որտեղ հաճախում է շուրջ 262 երեխա: Գործում է 1 գրադարան՝ շուրջ 23.800 գրքային ֆոնդով, որը գտնվում է ֆիզիկապես մաշված վիճակում:

Վարչական շրջանում է գործում մեկ մարզադպրոց «Նորք-Մարաշի մանկապատանեկան համալիր մարզադպրոց» ՀՈԱԿ-ը, ուր հաճախում է մոտ 250 երեխա, մեկ երաժշտական դպրոց՝ «Ռ. Անդրեասյանի անվան երաժշտական դպրոց» ՀՈԱԿ-ը, ուր հաճախում է մոտ 155 երեխա: Վարչական շրջանում գործում է 1 շախմատի դպրոց՝ «Նորք-Մարաշի շախմատի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ-ը, որտեղ հաճախում է շուրջ 90 երեխա: Նորք-Մարաշ վարչական շրջանում գործում են հետևյալ 6 առողջապահական հիմնարկները՝

«Նորք-Մարաշ» բժշկական կենտրոնը /սրտաբանական/, Վնասքաբանության, օրթոպեդիայի և վերականգնողական կենտրոնը, «Նորք» ինֆեկցիոն հանրապետական կենտրոնը, «Հովարդ Կարագյոզյան» մանկական ատամնաբուժական կենտրոնը, «Սբ. Մարիամ» առողջապահական կենտրոնը, թիվ 5 պոլիկլինիկան:

Վարչական շրջանում գործում են Մանկան տունը, Նորքի տուն-ինտերնատը /ձերանոց/:

Նորք-Մարաշ վարչական շրջանում բնակվում են Հայրենական Մեծ պատերազմի 2 վետերան, Արցախյան պատերազմի մասնակից 58 ազատամարտիկ, զոհված ազատամարտիկի 6 ընտանիք, հաշմանդամություն ունեցողներ - 50 մարդ, երկկողմանի ծնողազուրկ 2 երեխա, փախստականներ Սիրիայից՝ 5 ընտանիք:

Հիմնախրոնիկներ

1. Գործարար միջավայրի բարելավման անհրաժեշտություն,
2. Նախադպրոցական և արտադպրոցական դաստիարակության կազմակերպ ման անհրաժեշտություն,
3. Ակտիվ մշակութային և մարզական կյանքի կազմակերպ ման անհրաժեշտություն, երիտասարդության ներգրավմամբ,
4. Համայնքի բնակչության սոցիալական պաշտպանության անհրաժեշտություն,,
5. Ֆիզիկական կուլտուրայի և առողջ ապրելակերպի խրախուսման անհրաժեշտություն,
6. Համայնքում բնակարանային շինարարության խթանման անհրաժեշտություն,
7. Համայնքի բնակավայրերի կառուցապատման, բարեկարգման, կանաչապատման, աղբահանության և սանիտարական մաքրման, կոմունալ տնտեսության աշխատանքների ապահովման անհրաժեշտություն,
8. Նորք-Մարաշ վարչական շրջանի հասարակական տրանսպորտի աշխատանքի կազմակերպման, համայնքային ճանապարհային ենթակառուցվածքների պահպանման և շահագործման անհրաժեշտություն,
9. Աղետների ռիսկերի նվազեցման և արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության ու քաղաքացիական պաշտպանության միջոցառումների իրականացման անհրաժեշտություն,
10. Զբոսաշրջության զարգացման խթանման անհրաժեշտություն,
11. Առողջապահության զարգացման անհրաժեշտություն,
12. Համայնքի հասարակական կյանքին հաշմանդամություն ունեցող անձանց մասնակցության խթանման անհրաժեշտություն:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«Ասֆալտ-բետոնյա ծածկի վերանորոգման և պահպանման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Երևանի Նորք-Մարաշ վարչական շրջանի ասֆալտ բետոնյա ծածկի ընթացիկ՝ փոսային, ճաքալցման և հիմնանորոգման աշխատանքներ:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Երևանի Նորք-Մարաշ վարչական շրջանի բնակիչների հարմարավետ տեղաշարժման համար կատարվող բարեկարգման աշխատանքներ , ինչպես նաև կատարված աշխատանքների պատշաճ մակարդակով պահպնում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	3750քմ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բնակչություն և զբոսաշրջիկներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Հենապատի հիմնանորոգման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Նորք-Մարաշ վարչական շրջանի փողոցների բարեկարգում, հենապատերի վերանորոգում և ամրացում, հետիոտն անցորդի հարմարավետության, երթևեկության կանոնների ապահովման անվտանգություն:
Ծրագրի համառոտ	Ծրագրով նախատեսվում է իրականացնել Նորք-Մարաշ վարչական շրջանի Ա.Արմենակյան փողոցի սկզբնամասի և Նաիրի հյուրանոցից դեպի Հին

նկարագրությունը	Նորք տանող ճանապարհատվածի հենապատերի հիմնանորոգման աշխատանքներ:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	150գծմ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բնակչություն
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. :

«Աղբավայրերի ցանկապատերի կառուցում»

Ծրագրի նպատակը	Նորք-Մարաշ վարչական շրջանի աղբավայրերի ցանկապատի կառուցման աշխատանքներ, հետիոտն անցորդի հարմարավետության, պատշաճ սանիտարական վիճակի ապահովում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագրով նախատեսվում է իրականացնել Նորք-Մարաշ վարչական շրջանի Ա.Արմենակյան, Գ.Հովսեփյան, Նորքի 5փող. Աղբավայրերի ցանկապատերի կառուցման աշխատանքներ:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	6 հատ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բնակչություն, զբոսաշրջիկներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. :

«Հասարակական հանգստի վայրերի կառուցման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Բնակչության համար հասարակական նշանակության հանգստի գոտիների ստեղծում՝ կանաչ տարածքների ավելացման միջոցով, առողջ ապրելակերպի քարոզում՝ բակային խաղահրապարակներում մարզական խախների տեղադրման միջոցով:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Այգիների, հանգստի գոտիների, պուրակների ստեղծում, հիմնադրում, կանաչ պարածքների ընդլայնում: Մարզական խաղահրապարակների կառուցում՝ հավասարաչափ բաշխված ըստ թաղամասերի, հարմարեցված ըստ տնատիրության տարածքների:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	1 օբյեկտ

Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բնակչություն, զբոսաշրջիկներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Կանաչ տարածքների հիմնման և պահպանման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Կանաչ տարածքների հիմնում, պահպանում, էկո համակարգի բարելավում՝ բնակչության կենսամակարդակի բարձրացման նպատակով:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նախատեսվում է կանաչ տարածքների մշակում, խնամքի պատշաճ իրականացում, կանաչապատ և ծաղկային տարածքների ընդլայնում ու պահպանում, ծառատունկ, սիզամարգերի ստեղծում և բարեկարգում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	1,5 հա
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բնակչություն, զբոսաշրջիկներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Ռոռզման ցանցի հիմնանորոգման և ընդլայնման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Կանաչապատ տարածքների պահպանում և խնամք, ռոռզման ջրի կորուստների հնարավորինս նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների իրականացում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ըստ ծրագրի նախատեսվում է Նորք-Մարաշ վարչական շրջանի Ա.Արմենակյան և Գ.Հովսեփյան փող. ռոռզման ցանցի հիմնանորոգում՝ ընդամենը 5000գծմ ծավալով, հասարարական հանգստի վայրերի /այգիների/ և խաղահրապատակների կանաչապատ տարածքների խնամք և պահպանում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	1000գծմ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բնակչություն, զբոսաշրջիկներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Ախտահանման և միջատազերծման /դեռատիզացիա/ ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Ախտահանման և միջատազերծման ծառայություններ:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Դեռատիզացիոն և դիսենկցիոն ծառայությունների իրականացում, սանիտարահիգիենիկ պայմանների ապահովում, բնակիչների, մանկապարտեզների, դպրոցների սաների անվտանգության և ապահովում, վարչական շրջանի տարածքում գտնվող աղբամանների շրջակայքի սանիտարական նորմերի ապահովում: Տաք սեզոնին սողունների վերացում, վնասազերծում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	192.000քմ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բնակչություն, զբոսաշրջիկներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Նախադպրոցական հաստատությունների հիմնանորոգման և վերանորոգման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Նախադպրոցական կրթության պայմանների բարելավում, զարգացում, ձեռքբերված գույքի և վերանորոգված հաստատությունների պատշաճ խնամք:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նախադպրոցական հաստատությունների շենքային պայմանների բարելավում և պահպանում, կրթական և անվտանգության պատշաճ պայմանների ապահովում երեխաների համար, հաստատությունների բակերի խնամք (սեզոնին համապատասխան), հաստատությունների բակերում տեղադրված սպորտային գույքի ավելացում և պահպանում:
Համագործակցություն	
Ծրագրի անմիջական նպատակ	2 օբյեկտ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Մանկապարտեզ հաճախող երեխաներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Արտադպրոցական դաստիարակության ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Մարզադպրոց հաճախող սաների հաճախման գրավչության, առողջ ապրելակերպի ապահովման ինչպես նաև երաժշտական դպրոցի կրթական պայմանների բարելավման և խմբերի ավելացման նպատակ ունի վերոնշյալ ծրագիրը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Մարզադպրոցի և երաժշտական դպրոցի գույքի փոխարինում ժամանակակից գույքով, նոր գույքի ձեռքբերում, երաժշտական գործիքների պահպանում, պարային խմբերի հագուստների ձեռք բերում: Մարզական դպրոցի սաների և բնակիչների առողջ ապրելակերպի, մարզումներ

	իրականացնելու համար անհրաժեշտ մարզագույքի ապահովում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	5 միավոր
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Մարզադպրոցի սաներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Մշակութային միջոցառումների իրականացման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Մշակութային կյանքի ապահովում, պետական, ազգային ու ավանդական տոների պահպանում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	ՀՀ պետական, ազգային և եկեղեցական տոների կազմակերպում և անցկացում՝ բնակչության ներգրավմամբ, բնակիչների մասնակցություն ազգային տոներին՝ Հայոց բանակի օր, Տեառնընդառաջի տոնակատարություն, Բարեկենդանի տոնակատարություն, «Կանանց տոն-Մարտի 8» տոնակատարություն, Ապրիլի 7 «Մայրության և գեղեցկության տոն», Մր. Զատիկի տոնակատարություն, Եղեռնի տարելիցին նվիրված միջոցառումներ, «Հաղթանակի և խաղաղության տոն - Մայիսի 9» տոնակատարություն, Համբարձման տոնակատարություն, Հայաստանի առաջին հանրապետություն տոն, Երեխաների իրավունքների պաշտպանության օր, «Ցտեսություն մանկապարտեզ» տոնակատարություն, ՀՀ Պետական խորհրդանիշների և Մահմանադրության օր, «Ուրախ ամառ, երջանիկ մանկություն», Երևանյան ամառ, Բակային ճամբարների կազմակերպում, Գիտելիքի գրի և դպրության օր, ՀՀ Անկախության տոն, Նորը-Մարաշի վերածնության օր, Ուսուցչի օր, Թարգմանչաց տոն, Ամանորյա տոնակատարություն
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	22 միջոցառում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բնակչություն, զբոսաշրջիներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Սպորտային միջոցառումների իրականացման ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Առողջ ապրելակերպի քարոզում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Սպորտային միջոցառումների կազմակերպում և անցկացում՝ բնակչության տարբեր տարիքային խմբերի մասնակցությամբ, վարչական շրջանի երիտասարդ ընտանիքների ընդգրկում սպորտային ծրագրերին:

	Նախատեսվում են անցկացնել հետևյալ միջոցառումները՝ ՀՀ անկախության տարեդարձին նվիրված դպրոցականների քաղաքային մարզական խաղեր , «Առողջ սերունդ» պաշտպանված հայրենիք համաքաղաքային բակային ավանդական փառատոն , ՀՀ ազգային ժողովի գավաթի խաղարկություն , Երեխաների պաշտպանության միջազգային օր, Շախմատի Երևան քաղաքի , Լավագույն մարզական ընտանիք , Շախմատի օլիմպիադա , Նախագորակոչային և գորակոչային տարիքի երիտասարդների հանրապետական ռազմամարզական խաղեր , Մասնակցություն լայնամասշտաբ սպորտային միջոցառումներին, «Կաշվե գնդակ» ֆուտբոլի առաջնություն, Ըմբշամարտի հուշամրցաշար կազմակերպում, Սպորտային բաց առաջնությունների մասնակցություն:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	12 միջոցառում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բնակչություն
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«1-ին դասարան հաճախող երեխաներին դպրոցական պարագաներով ապահովում»

Ծրագրի նպատակը	Դպրոց հաճախող երեխաներին դպրոցական պարագաներով ապահովում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Մնակապարտեզների նախադպրոցական տարիքի սաների դպրոցական պայուսակների և գրենական պիտույքների ապահովում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	100 լրակազմ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Վարչական շրջանի 1-ին դասարան հաճախող երեխաներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Սոցիալապես անապահով ընտանիքների աջակցության ծրագիր»

Ծրագրի նպատակը	Սոցիալապես անապահով ընտանիքներին սոցիալական աջակցության, բուժ. օգնության ծառայություններից օգտվելու հնարավորության տրամադրում, սոցանապահով և այլ սոցիալական խմբերին պատկանող երեխաների ամառային հանգստի կազմակերպում ճամբարներում: Սոցանապահով ընտանիքներին տոնական օրերին աջակցության բնամթերային աջակցության տրամադրում՝ ավանդական տոնը նշելու նպատակով
----------------	---

Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ֆինանսական աջակցության տրամադրում սոցիալապես առավել խոցելի խմբերին, հաշմանդամություն ունեցող անձանց ընտանիքներին աջակցություն, բազմազավակ ընտանիքներին աջակցություն, թոշակառուներին աջակցություն: Թաղման ծախսերի մասնակի աջակցության տրամադրում սոցիալապես անապահով քաղաքացիների համար: Սոցանապահով ընտանիքներին, վարչական շրջանի հաշմանդամություն ունեցող բնակիչների անվճար բուժ օգնության միջնորդագրերի տրամադրում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	500 ընտանիք
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Սոցիալապես անապահով ընտանիքներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաների հանգստի կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Սոցիալապես անապահով ընտանիքներին սոցիալական աջակցության, սոցանապահով և այլ սոցիալական խմբերին պատկանող երեխաների ամառային հանգստի կազմակերպում ճամբարներում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Երեխաների ամառային հանգստի կազմակերպման նպատակով տրանսպորտային ծառայությունների ձեռքբերում, երեխաների համապատասխան հագուսների ձեռք բերում, վարչական շրջանի երեխաների ամառային հանգստի ապահովում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	60 երեխա
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Սոցիալապես անապահով ընտանիքներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

ՆՈՒԲԱՐԱՇԵՆ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆ

Նուբարաշեն վարչական շրջանի փողոցների երկարությունը կազմում է 22,934 կմ: Վարչական շրջանի տարածքում եզրաքարերի ընդհանուր երկարությունը կազմում է 3890զմ: Նուբարաշեն վարչական շրջանում հաշվառված է 1512 սեփական տնտեսություն, 34 բազմաբնակարան շենք, հարթ տանիքները 7-ն են, թեք տանիքները 27: Գործում է 6 վերելակ: Ընդհանուր մուտքերի քանակը 112 է:

Վարչական շրջանի տարածքում տեղադրված է 136 աղբաման, 256 նստարան, 63 գրուցարան, 119 մարզական գույք, 22 խաղային գույք:18 փողոցներում առկա է արտաքին լուսավորության ցանց:

Վարչական շրջանի կանաչապատ տարածքները կազմում են 5,1283 հա, փողոցների սիզամարգերը՝ 0,0186 հա, պուրակները՝ 0,16 հա, 4 զբոսայգի, առկա է 1549 ծառ, ոռոգման ցանցի երկարությունը կազմում է 3081զմ:

Շրջանում գործում է 2 մանկապարտեզ, 2 միջնակարգ դպրոց, 1 երաժշտական դպրոց, 1 մարզավճակութային կենտրոն, 1 գրադարան, 1 շախմատի մանկապատանեկան մարզադպրոց:

Հիմնախնդիրներ

1. Քաղաքային տրանսպորտի աշխատանքի բարելավման և կանգառների արդիականացման անհրաժեշտություն,
2. Վարչական շրջանի տարածքի գոտևորման նախագծերի պատվիրման անհրաժեշտություն,
3. Բակային տարածքների բարեկարգում, միջբակային տարածքների լուսավորում ասֆալտապատում, մայթերի մասնակի և կապիտալ վերանորոգում, խաղահրապարակների ստեղծում և կանաչապատում,
4. Կանաչ տարածքների ընդլայնում, բազմաբնակարան շենքերի պարտադիր նորմերի արդյունավետ և ամբողջական իրականացում,
5. Չլուսավորված թաղամասերում նոր արտաքին լուսավորության ցանցի անցկացում, վթարային հենասյուների փոխարինում,
6. Նորաստեղծ թաղամասերի գազաֆիկացում,
7. Տնամերձ հողամասերի վրա գտնվող բարձրավոլտ հոսանքալարերի հենասյուների տեղափոխման անհրաժեշտություն,
8. Բազմաբնակարան շենքերի տանիքների վերանորոգում, պատուհանների փոխարինում, ներքին կոյուղագծերի և ջրագծերի նորոգում,
9. Վարչական շրջանում գտնվող վթարային շենքերի ամրացում,
10. Նուբարաշենի սկզբնամասում գտնվող կամրջի ամրացման անհրաժեշտություն,
11. Կրթօջախների, մարզական և մշակութային օջախների շենքային պայմանների բարելավում՝ ընթացիկ նորոգում, գույքի թարմացում, բակերի ոռոգման ցանցերի վերականգնում, նորերի կառուցում և կանաչապատում,
12. Նուբարաշեն վարչական շրջանի Վիլլի Մոկացյանի անվան երաժշտական դպրոցի բարձր վարձավճարներ /որի հետևանքով զգալիորեն նվազել է երաժշտական դպրոց հաճախող սաների թիվը/,
13. Մատաղ սերնդի առողջ և ներդաշնակ զարգացման նպատակով հանրակրթական դպրոցների տարրական դասարաններում ֆիզիկական կուլտուրա առարկայի կարևորության գնահատում, սպորտ դահլիճների հիմնանորոգում ու գույքի հազեցվածության ապահովում,
14. Վարչական շրջանի բնակչության առողջությանը սպառնացող խնդիրներ /աղբավայր, իրզարուծական ֆարրիկայի թափոններ, թունաքիմիկատների գերեզմանոց/

15. Անբարենպաստ պայմաններում բնակվող խիստ անապահով ընտանիքներին բնակարաններով, կացարաններով ապահովում /սպայական հանրակացարան/,
 16. Համապատասխան աշխատատեղերի ստեղծում մասնագիտական որակավորում չունեցող անձանց աշխատանքի և զբաղվածության խնդրի կարգավորում /ջերմոցային տնտեսությունների, հողագործական կամ այլ աշխատանքների ստեղծում/:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«Նուբարաշեն վարչական շրջանի փողոցների, մայթերի և միջբակային տարածքների մասնակի և կապիտալ վերանորոգում, ասֆալտապատում»

Ծրագրի նպատակը	Վարչական շրջանի փողոցների, մայթերի և միջբակային տարածքների, խաղահրապարակների ասֆալտբետոնե ծածկերի ընթացիկ և կապիտալ վերանորոգում բնակիչների համար հարմարավետ բակեր, խաղահրապարակներ և երթևեկելի հարթ ճանապարհներ ու մայթեր ապահովելու նպատակով:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Նուբարաշեն վարչական շրջանի վարչական տարածքում գտնվող փողոցների, մայթերի, բակային տարածքների, խաղահրապարակների ասֆալտ-բետոնե ծածկի վիճակի ուսումնասիրություն՝ հիմնանորոգման և մասնակի վերանորոգման նպատակով: Կլիմայական և այլ պատճառներից առաջացած փոսերի, ճաքերի և քանդված շերտերի վերանորոգման աշխատանքների իրականացում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	4200 քմ բակերի բարեկարգում և ասֆալտապատում, 1000 գծմ մայթերի վերանորոգում:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Նուբարաշեն վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Բակային տարածքների բարեկարգում և վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Բնակիչների զբաղվածության համար առավել հարմարավետ պայմանների ստեղծում, միջբակային տարածքների լուսավորում, կանաչապատում, ինչպես նաև խաղահրապարակներում մարզասարքերի, խաղերի տեղադրում, և ասֆալտապատում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Բակերն ավելի հարմարավետ ու գեղեցիկ դարձնելու նպատակով բակային տարածքների հիմնանորոգման աշխատանքների իրականացում: Հիմնանորոգվող բակային տարածքներում բնակիչների համար առավել հարմարավետ պայմանների ստեղծում, արտաքին լուսավորության անցկացում, կանաչապատում, ինչպես նաև զրուցարանների, սպորտային մարզագույքի, մանկական խաղերի տեղադրում, կանաչապատման, ծաղկապատման աշխատանքների իրականացում:
Համագործակցություն	«Նուբարաշեն» համատիրություն
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Նուբարաշեն 11-րդ փողոց 22-րդ բազմաբնակարան շենքի բակային տարածքի հիմնանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Նուբարաշեն վարչական շրջանի բնակիչներ

Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.
---	--------

«Նուբարաշեն վարչական շրջանում կանաչ տարածքների ընդլայնում, պահպանում և ոռոգում»

Ծրագրի նպատակը	Բնակիչների համար առավել հարմարավետ և զեղեցիկ պայմաններ ստեղծելու նպատակով Նուբարաշեն վարչական շրջանի տարածքում կանաչ տարածքների պահպանում և ընդլայնում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագիրը նախատեսում է նոր այգիների ստեղծում, կանաչ տարածքների ընդլայնում, ծառատունկ, ծառերի բնաբաժակների փոքրում և փխրեցում, սնուցում հանքային պարատանյութերով և բուժում թունաքիմիկատներով: Ծաղկապատում, սիզամարգերի բարեկարգում: Կիրականցվի չոր ծառերի հատում և երիտասարդացում, հիվանդ ծառերի խոր էտ, սիզամարգերի մաքրում թափված տերևներից, չորուկներից: Ծրագրում կներառվեն նաև 6 հուշարձանների հարակից տարածքների պահպանման և խնամքի աշխատանքներ:
Համագործակցություն	«Նուբարաշեն կանաչապատում» ՓԲԸ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Ծաղկապատում և ծառատունկ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Նուբարաշեն վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Բազմաբնակարան շենքերի թեք տանիքների նորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Բազմաբնակարան շենքերի թեք տանիքների հիմնանորոգում՝ եղանակային անբարենպաստ պայմանների դեպքում՝ կաթոցների և հալոցների կանխում, բնակիչների համար ապահով տանիքների ստեղծում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագիրը նախատեսում է բազմաբնակարան շենքերի վնասված թեք տանիքների հիմնանորոգում ցինկապատ պրոֆիլավորված հարթ թիթեղներով:
Համագործակցություն	«Նուբարաշեն» համատիրություն
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Նուբարաշեն 11-րդ փողոցի 2-րդ, 3-րդ, 4-րդ և 19-րդ շենքերում կիրականացվի 3200քմ թեք տանիքների հիմնանորոգման, ինչպես նաև Նուբարաշեն 11-րդ փողոցի 19-րդ շենքի ամրացման աշխատանքներ:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բազմաբնակարան շենքերի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Բացօթյա դաշտերի ստեղծում»

Ծրագրի նպատակը	Նուբարաշեն վարչական շրջանի բնակիչների ներգրավածությունը սպորտային կյանքին, առողջ ապրելակերպի խրախուսում և ֆիզիկապես պատրաստական երիտասարդության ձևավորում:
----------------	--

Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագրի նպատակն է մատաղ սերդի մեջ խրախուսել և օժանդակել սպորտային խմբակներին հաճախելը՝ խթանել առողջ ապրելակերպի զարգացումը վարչական շրջանում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Մեկ ֆուտբոլի դաշտի ստեղծում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Շքամուտքերի վերանորոգման և շքամուտքերում անվտանգության համակարգի տեղադրում»

Ծրագրի նպատակը	Վարչական շրջանի տարածքում գտնվող բազմաբնակարան շենքերում շքամուտքերի վերանորոգման աշխատանքների իրականացում և անվտանգության համակարգի անցկացում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագրի նպատակն է բազմաբնակարան շենքերի բնակիչների համար հարմարավետ և բարենպաստ պայմանների ստեղծում, ինչպես նաև բնակիչների անվտանգության ապահովում:
Համագործակցություն	«Նուբարաշեն» համատիրություն
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի 33 շքամուտքերի վերանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Բազմաբնակարան շենքերի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Կապիտալ շինությունների ստեղծում»

Ծրագրի նպատակը	Ամֆիթատրոնի կառուցումը նպատակ ունի վարչական շրջանում ստեղծել արդիական ամառային թատրոնի համար նախատեսված տարածք՝ մշակութային միջոցառումների պատշաճ և ներկայանալի կազմակերպման համար:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագրի նպատակն է վարչական շրջանի տարածքում մշակութային կյանքի ապահովում, բնակիչների հետաքրքիր և բովանդակալից առօրյայի կազմակերպում, վարչական շրջանի բնակչության զբաղվածության ապահովում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Վարչական շրջանի կենտրոնական զբոսայգում ամֆիթատրոնի ստեղծում

Ծրագրի հիմնական շահառուները	Վարչական շրջանի բնակիչներ, հյուրեր
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Նուբարաշեն վարչական շրջանում մշակութային միջոցառումների անցկացում»

Ծրագրի նպատակը	Մշակութային, ինչպես նաև պետական, ազգային ու այլ տոների զանգվածային միջոցառումների կազմակերպմամբ բնակչությանը մասնակից դարձնելու այդ միջոցառումներին և նրանց համար տոնական ու հիշարժան դրամները այդ օրերը, ինչպես նաև նրանց մեջ արմատավորելու մշակութային արժեքները, ժողովրդական ավանդույթները, ազգային տոնակատարությունները, եկեղեցական տոները և ապահովելու ազգային մշակույթին հաղորդակցվելու մատչելիությունը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագիրը նախատեսում է վարչական շրջանում բնակչության տարբեր շերտերի համար ՀՀ տոն և հիշատակի օրերին նվիրված մշակութային միջոցառումների կազմակերպումը և անցկացումը: Ծրագրի շրջանակում 2020թ. կիրականացվեն հետևյալ միջոցառումները՝ Հայոց բանակի օր, Տեառնընդառաջի տոն, Կանանց միջազգային օր, Մայրության, գեղեցկության և սիրո տոն, Ցեղասպանության զոհերի հիշատակի օր, Հաղթանակի և խաղաղության տոն, Վերջին զանգ, Երեխաների պաշտպանության միջազգային օր, Գիտելիքի, գրի և դպրության օր, ՀՀ անկախության տոն, Ուսուցչի և Գրադարանավարի օր, Ամանորի և Սուրբ ծննդյան տոն, Նուբարաշենի հիմնադրման օր, Աշխատավորի օր:
Համագործակցություն	ՀԿ-եր, ժողովրդական և ժամանակակից երգի-պարի համույթներ, ՀՈԱԿ-ներ, ՊՈԱԿ-ներ, Արարատյան Հայրապետական Թեմ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Տոն և հիշատակի օրերին նվիրված միջոցառումների անցկացում՝ 14 մշակութային միջոցառումներ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Նուբարաշեն վարչական շրջանի բնակիչներ, հյուրեր
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Կրթական միջոցառումների կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Կրթական միջոցառումների կազմակերպմամբ մասնագիտական պատշաճ պատրաստվածություն ունեցող և համակողմանիորեն զարգացած, հայրենասիրության, պետականության և մարդասիրության ոգով դաստիարակված անձի ձևավորում, ազգային և համամարդկային արժեքները պահպանող, արժանապատիվ և կրթված երիտասարդների դաստիարակում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագրի շրջանակներում 2020թ. Նուբարաշեն վարչական շրջանում կիրականացվեն հետևյալ միջոցառումները.

	Պոեզիայի միջազգային օր, Մայրենիի օր, Ֆրանկոֆոնիայի օրերը Հայաստանում, Հուշարձանների պահպանության օր, Թանգարանների միջազգային օր, Վերջին գանգ, անապահով դպրոցահասակ երեխաների հանգստի կազմակերպում Հանքավանի առողջարարական ճամբարներում, Գիտելիքի օր, Ուսուցչի օր: Կազմակերպվեն միջոցառումներ գրողների հորեյանական տարելիցներին նվիրված, հանդիպումներ ժամանակակից գրողների հետ, գրքի շնորհանդեսներ, ազգային մշակույթին հաղորդակցվելու մատչելիությանը նպաստող ծրագրերի շրջանակում դպրոցահասակների այցերի կազմակերպում թանգարաններ և պատմամշակութային վայրեր:
Համագործակցություն	ՀԿ-եր, ՊՈԱԿ-ներ, անհատներ, ժողովրդական երգի-պարի համույթներ, Արարատյան հայրապետական թեմ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Կրթական միջոցառումների կազմակերպում, ծանոթացում արդի գրականության և ժամանակակից գրողների հետ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Դպրոցական և նախադպրոցական տարիքի երեխաներ, մանկավարժներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Սպորտային միջոցառումների կազմակերպում և անցկացում»

Ծրագրի նպատակը	Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի միջոցով անհատի բազմակողմանի և ներդաշնակ զարգացում, դպրոցահասակ երեխաների առողջության ամրապնդում, նրանց ֆիզիկական որակների բարելավում: Ֆիզկուլտուրային, առողջարարական և զանգվածային մարզական աշխատանքների կազմակերպման խթանում: Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի դերի կարևորում, շնորհալի պատանիների հայտնաբերում և ընդգրկում մանկապատանեկան մարզադպրոցներում, վարչական շրջանի բնակիչների ներգրավածություն սպորտային կյանքին, մարզաառողջարարական ծրագրերին, առողջ ապրելակերպի սերմանում, ֆիզիկապես պատրաստված երիտասարդության ձևավորում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ծրագրի շրջանակներում 2020թ. վարչական շրջանում կիրականացվեն օրացույցային պլանով նախատեսված հետևյալ սպորտային միջոցառումները. 1. Անկախության 29-րդ տարեդարձին նվիրված դպրոցականների 29-րդ մարզական խաղեր / վոլեյբոլ, բասկետբոլ, հանդբոլ, սեղանի թենիս, ֆուտբոլ, ֆուտզալ, աթլետիկա մարզաձևեր/ 2. ՀՀ հանրակրթական դպրոցների 1-3-րդ և 4-7-րդ դասարանների աշակերտների սպորտլանդիա մարզական միջոցառում 3. Ազգային ժողովի գավաթի խաղարկության խաղեր 1-6-րդ դասարանցիների միջև / Թեթև աթլետիկա/ 4. ՀՀ նախագահի մրցանակի համար Լավագույն մարզական ընտանիք հանրապետական մրցույթ փառատոն 5. Առողջ սերունդ` պաշտպանված հայրենիք համաքաղաքային ամենամյա ավանդական բակային փառատոն / վոլեյբոլ, բասկետբոլ, ֆուտբոլ, հեծանվավազք, աթլետիկա, մարզատրամաբանական խաղեր/ 6. Նուբարաշեն վարչական շրջանի շախմատի բաց առաջնություն: Պարզևատրման ցերեկույթ

	7.Նախագորակոչային և գորակոչային տարիքի դպրոցականների ռազմամարզկան խաղեր
Համագործակցություն	ՊՈԱԿ-ներ, ՀՈԱԿ-ներ, ՀՀ մարզերի դպրոցներ, ՀԿ-ներ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	օրացույցային պլանով նախատեսված 7 մասսայական միջոցառումների կազմակերպում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Նուբարաշեն վարչական շրջանի բնակիչներ, հյուրեր
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Սոցիալական ապահովության ծրագրեր»

Ծրագրի նպատակը	Նպատակն է վարչական շրջանում իրականացնել սակավ ապահովված ընտանիքներին դրամական, կուրսական, պարենային աջակցությունների տրամադրում, սոցիալապես անապահով ընտանիքների սոցիալական խնդիրների լուծում
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	<p>Սոցիալական ծառայությունների իրականացվող միջոցառումների մեջ կազմակերպվում են տարբեր ծրագրեր որտեղ ներառվում են սոցիալապես անապահով ընտանիքներ, կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված անձինք, բազմազավակ ընտանիքներ, բազմանդամ ընտանիքներ, հաշմանդամություն ունեցող անձինք, միայնակ անժառանգ տարեցներ, զոհված ազատամարտիկների ընտանիքներ, ծնողազուրկ երեխաներ:</p> <p>1. Զոհված, հաշմանդամություն ունեցող զինծառայողների, ծնողազուրկ ու սակավ ապահովված բազմազավակ ընտանիքների 60 դպրոցահասակ երեխաների հանգստի կազմակերպումը մարզաառողջարանային «Լուսաբաց» ճամբարում:</p> <p>2. Առողջապահության ոլորտում, պետպատվերի շրջանակներում պետության կողմից երաշխավորված, անվճար և արտոնյալ պայմաններով բժշկական օգնության և սպասարկման տրամադրումը սոցիալապես անապահով, հատուկ խմբերում չընդգրկված սոցիալապես անապահով կարիքավոր անձանց:</p> <p>3. Ամանորի կապակցությամբ սոցիալապես անապահով անձանց աջակցություն, ծնողազուրկ անապահով բազմազավակ ընտանիքներին սննդի և քաղցրավենիքի փաթեթների տրամադրում:</p> <p>4. Հարազատ չունեցող անձանց և սոցիալապես անապահով ընտանիքների հուղարկավորության կազմակերպում:</p> <p>5. Սոցիալապես անապահով ընտանիքների հայտնաբերում, կարիքի գնահատում:</p> <p>6. 2020թ. նախատեսվող` Հաղթանակի օրվա կապակցությամբ ֆինանսական աջակցություն տրամադրվի վարչական շրջանի զոհված ազատամարտիկների ընտանիքներին, Արցախյան պատերազմի 1-ին, 2-րդ խմբի զինհաշմանդամություն ունեցողներին և Հայրենական Մեծ պատերազմի մասնակիցներին:</p> <p>7. 2020թ. նախատեսվող` Սոցիալապես խիստ անապահով, անապահով բազմազավակ, ծնողազուրկ, գործազուրկ ընտանիքներին ցուցաբերել դրամական օգնություն սոցիալական խնդիրների մասնակի լուծման նպատակով:</p> <p>8. 2020թ. նախատեսվող` Սոցիալապես անապահով երեխաներին դպրոցական պայուսակի և գրենական պիտույքների տրամադրում:</p>

	9. 2020թ. նախատեսվում է նշել ` Հաշմանդամություն ունեցող անձանց միջազգային օրը:
Համագործակցություն	«Նուբար»սոցիալ-մշակույթային հիմնադրամ, «Առաքելություն Հայաստան»բարեգործական Հ/Կ «Կամրջակ» սոցիալ-բարեգործական հ/կ, «Լենա» հ/կ, «Առդա» բարեգործական հիմնադրամ, «Դիակոնիա» բարեգործական հիմնադրամ, «Շողիկ» հայկական բարեգործական հ/կ, Օգնենք կարիքավոր ընտանիքներին հ/կ, «Մատար» հաշմանդամություն ունեցող անձանց ի հ/կ, անհատ բարերարներ, Տնային պայմաններում միայնակ տարեցների և հաշմանդամություն ունեցող անձանց սոցիալական սպասարկման կենտրոն ՊՈԱԿ, Կարմիր խաչի ընկերություն:
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Հայտնաբերում, կարիքի գնահատում, սոցիալապես անապահով ընտանիքներին համապատասխան աջակցության ցուցաբերում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Նուբարաշեն վարչական շրջանի սոցիալապես անապահով, կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված, զինհաշմանդամություն ունեցողներ, զոհված ազատամարտիկների ընտանիքներ, բազմազավակ ընտանիքներ, միայնակ տարեցներ, ծնողազուրկ երեխաներ, հաշմանդամություն ունեցող անձինք:
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

Շ Ե Ն Գ Ա Վ Ի Թ Վ Ա Ր Չ Ա Կ Ա Ն Շ Ր Ջ Ա Ն

Շենգավիթ վարչական շրջանը սահմանակից է Էրեբունի, Կենտրոն, Մալաթիա-Սեբաստիա և Նուբարաշեն վարչական շրջաններին և Արարատի մարզին: Վարչական շրջանը գտնվում է երկրաշարժերի օջախի Արարատյան տարածքում: Ունի շուրջ 6000-ամյա պատմություն:

Շենգավիթ վարչական շրջանի տարածքը կազմում է 4060 հա, բնակչությունը՝ 140.7 հազ. մարդ:

Շենգավիթը համարվում է արդյունաբերական շրջան: Այստեղ են տեղակայված արտադրական մի շարք ձեռնարկություններ՝ «Գրանդ Տոբակո», «Արաքս Գոլդ» և «Գրանդ Քենդի» համատեղ ձեռնարկությունները, «Հայ-Էլեկտրամեքենա», «Նաիրիտ», «Էլեկտրոն», «Արմեն-Կարպետ», «Երևանի ՋԷԿ» պետական փակ բաժնետիրական և այլ ընկերություններ:

Շրջանն ընդգրկում է Նոր Խարբերդ, Չարբախ, Ն. Չարբախ, Վ.Շենգավիթ, Ն.Շենգավիթ, Աերացիա, Նորագավիթ թաղամասերը, Արշակունյաց պողոտա, Գ.Նժդեհ, Բագրատունյաց, Արտաշիայան և հարակից փողոցներով ճյուղավորված բնակելի զանգվածները:

Վարչական շրջանն ունի 633 բազմաբնակարան բնակելի շենք, 138-ը՝ բարձրահարկ (9-16 հարկանի), 272 վերելակ, 14 վթարային շենք:

Հաշվառված է 5 գետնանցում, 3 վերգետնյա անցում: Փողոցների թիվը՝ 212, երկարությունը՝ 147,7կմ, մակերեսը՝ 210,9հազ. քմ: Շրջանում հաշվառված է թվով 124 թեքահարթակ:

Վարչական շրջանի ջրամատակարարումը իրականացվում է 5 աղբյուրներից, շրջանում գործում է 1 ջրամբար:

Շրջանի կանաչ տարածքների ընդհանուր մակերեսը 30հա է, գործում է ընդհանուր 33931 գմ երկարությամբ ոռոգման ցանց:

Սոցիալական ապահովության և առողջապահության ոլորտն ուղղված է շրջանի անապահով և խոցելի խավի կենսապայմանների բարելավմանը, ինչպես նաև իրականացվող սոցիալական ծրագրերի առավել արդյունավետ իրագործմանը: Վարչական շրջանի տարածքում գործում են առողջապահական կազմակերպություններ, այդ թվում՝ 5 պոլիկլինիկա, 2 բժշկական կենտրոն («Շենգավիթ», «Սուրբ Աստվածամայր»), 2 ատամնաբուժական կլինիկա: Կան բժշկական ծառայություններ մատուցող այլ մասնավոր կլինիկաներ: Շրջանում «Առաքելություն Հայաստան» ՀԿ ենթակայությամբ գործում է բարեգործական ճաշարան, որից օգտվում են շուրջ 120 շահառուներ: Մի շարք հասարակական և բարեգործական կազմակերպությունների հետ համագործակցության արդյունքում ապահովվում է սոցիալական ծրագրերի առավել հասցեականությունը, հաշմանդամություն ունեցող երիտասարդների զբաղվածությունն ու մասնագիտական ուսուցումը:

Շրջանում գործում է 29 դպրոց (4 ավագ, 25 հիմնական), 22 մանկապարտեզ, որից 1-ը՝ քաղաքային ենթակայության, 4 գրադարան, 4 մարզադպրոց («Երևանի Շենգավիթի համալիր մարզաձևերի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ, «Երևանի ակրոբատիկայի և գեղարվեստական մարմնամարզության մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ, «Երևանի սեղանի թենիսի և թենիսի մանկապատանեկան մարզադպրոց» ՀՈԱԿ, «Երևանի Շենգավիթի նետաձգության մարզակումբ» ՀՈԱԿ), 2 երաժշտական դպրոց («Երևանի Ա.Տիգրանյանի անվան երաժշտական դպրոց» ՀՈԱԿ, «Երևանի Սո. Ջրբաշյանի անվան երաժշտական դպրոց» ՀՈԱԿ) և 3 կրթամշակութային հիմնարկ (Թիվ 5 մշակույթի, Պատանեկան ստեղծագործական և Կ.Նիկողոսյանի անվ. մանկապատանեկան արվեստի կենտրոններ):

Շրջանի մանկապարտեզներից 3-ը (հ.հ. 126, 134, 139 մանկապարտեզներ), գրադարանները, երաժշտական դպրոցներն ու մշակութային հիմնարկները վերանորոգված

են: Թվով 2 մանկապարտեզ (հ.հ. 129, 138) նախատեսվում է վերանորոգել Երևանի էներգաարդյունավետության ծրագրի շրջանակներում:

Հիմնախնդիրներ

16. Նոր հանգստի գոտիների, խաղահրապարակների ստեղծման անհրաժեշտություն,
17. Փողոցների (այդ թվում՝ մայրերի) հիմնանորոգում, հողային ծածկույթով ճանապարհների վերակառուցում, ասֆալտապատման անհրաժեշտություն (Ն.Չարբախ, Նոր Խարբերդ),
18. Հենապատերի հիմնանորոգում, անվտանգության աստիճանի բարձրացման անհրաժեշտություն,
19. Կամուրջների և ուղետարների հիմնանորոգման անհրաժեշտություն,
20. Զբոսայգիների բարեկարգում և ընդլայնման անհրաժեշտություն,
21. Վերելակային տնտեսության արդիականացման անհրաժեշտություն,
22. Կոյուղու, ջրամատակարարման և ջրահեռացման նոր ցանցի կառուցման անհրաժեշտություն,
23. Չլուսավորվող փողոցների, բակերի, նրբանցքների և խաղահրապարակների լուսավորության ցանցի անցկացման անհրաժեշտություն,
24. Կանաչապատ տարածքների ընդլայնման և ստեղծման անհրաժեշտություն,
25. Նոր ոռոգման ցանցերի ստեղծման անհրաժեշտություն,
26. Բնակֆոնդի (բազմաբնակարան շենքերի) բարելավման անհրաժեշտություն (տանիք, մուտքեր, ջրահեռացման և ջրամատակարարման ցանց):
27. Կրթօջախների, մարզական և մշակութային հիմնարկների շենքային պայմանների բարելավման ընթացիկ նորոգում և հիմնանորոգում, գույքի, գրքային ֆոնդի թարմացման անհրաժեշտություն:
28. Առողջապահական ծառայությունների որակի բարձրացման անհրաժեշտություն (բժշկական ընկերությունների գույքի արդիականացում, վերազինում),
29. Բնակչությանը մատուցվող սոցիալական աջակցության ծրագրերի շրջանակի ընդլայնման անհրաժեշտություն
30. Այլոհոլային և թմրանյութերից կախվածություն ունեցող անձանց հարկադիր բուժման վերականգման անհրաժեշտություն,
31. Ընտանեկան բռնության ենթարկված քաղաքացիներին ժամանակավոր կացարանով ապահովման անհրաժեշտություն:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ

«Ասֆալտբետոնյա ծածկի վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Ծրագրի անմիջական նպատակը քաղաքացիների անվտանգության ու բարեկեցության ապահովումն է: Կիրականացվեն ասֆալտապատման աշխատանքներ շրջանի այն թաղամասերում և փողոցներում, որտեղ առկա են առաջնահերթ խնդիրներ:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ասֆալտբետոնյա ծածկի վերանորոգման աշխատանքներ կիրականացվեն մի շարք հասցեներում, ինչպես նաև այն հասցեներում, որտեղ կլինի ընթացիկ վերանորոգման անհրաժեշտություն: Կտարվեն մշտական աշխատանքներ՝ պահպանելու ասֆալտբետոնե ծածկը: Կիրականացվեն փոսալցման աշխատանքներ: Նոր Խարբերդ և Ն.Չարբախ թաղամասերում կան գրունտային ճանապարհներ, որտեղ անհրաժեշտության կա նոր ճանապարհ կառուցելու, իսկ Կաշեգործների փողոցում, ինչնես նաև մի շարք փողոցներում կիրականացվեն հիմնանորոգման աշխատանքներ:

Համագործակցություն	Համատիրություններ, գործարար ոլորտ, բարերարներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	14375քմ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիները
Ծրագրի սկիզբը և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. 1-4-րդ եռամսյակներ

«Եզրաքարերի հիմնանորոգում և վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Քաղաքացիների անվտանգության ու բարեկեցության ապահովումն է, իչպես նաև՝ քաղաքին պատշաճ տեսք հաղորդելը: Կիրականացվեն եզրաքարերի վերանորոգման աշխատանքներ այն հասցեներում, որտեղ առկա է անհրաժեշտություն:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Եզրաքարերի վերանորոգման աշխատանքներ՝ մաշված եզրաքարերի ապամոնտաժում և նոր եզրաքարերի տեղադրում: Այն հասցեներում ևս, որոնք ընդգրկված են ասֆալտապատման ծրագրում, ասֆալտապատմանը զուգահեռ կիրականացվեն եզրաքարերի վերանորոգման աշխատանքներ:
Համագործակցություն	Համատիրություններ, գործարար ոլորտ, բարերարներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	1800գմ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիները
Ծրագրի սկիզբը և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. 2-4-րդ եռամսյակներ

«Բակային տարածքների բարեկարգում»

Ծրագրի նպատակը	Ծրագրի նպատակն է՝ ապահովել քաղաքացիների ժամանցը և հանգիստը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Կիրականացվեն ցանկապատ կամ ինքնկամ զավթված տարածքների ցանկապատերից ազատում, ապամոնտաժում, կտեղադրվեն մանկական խաղեր, աղբամաններ ու նստարաններ, կստեղծվեն ասֆալտապատ անցուղիներ: Տարածքներում կիրականացվեն կանաչապատման, ոռոգման ցանցի անցկացման աշխատանքներ: Արդեն բարեկարգված բակային տարածքներում ու խաղահրապարակներում կիրականացվի կանաչապատ տարածքների խնամք, գույքի ընթացիկ վերանորոգում:
Համագործակցություն	Համատիրություններ, գործարար ոլորտ, բարերարներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	7 բակ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիները

Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. 1-3-րդ եռամսյակներ
---	---------------------------

«Բազմաբնակարան շենքերի հարթ և թեք տանիքների վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Քաղաքացիների բարեկեցության, անվտանգության, որակյալ կյանքի ապահովում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Վարչական շրջանում նախատեսվում է իրականացնել բազմաբնակարան շենքերի հարթ և թեք տանիքների վերանորոգում: Կկատարվեն հարթ տանիքների իզոլացիայի մասնակի նորոգում կամ հին, վնասված իզոլացիայի փոխարինում նորով: Թեք տանիքների դեպքում կիրականացվի տանիքի ծածկանյութի (ազբոշիֆեր կամ թիթեղ) փոխարինում նորով, իսկ հիմնանորոգման ընթացքում՝ փայտյա կարկասի փոխարինում:
Համագործակցություն	Համատիրություններ, գործարար ոլորտ, բարերարներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	7500քմ հարթ տանիք 6100քմ թեք տանիք
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիները
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. 1-3-րդ եռամսյակներ

«Մուտքերի վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Քաղաքացիների բարեկեցության, որակյալ կյանքի ապահովում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Մուտքերի վերանորոգում՝ դռների տեղադրում, պատերի հարթեցում և ներկում, ապակեպատում, պատուհանների տեղադրում, շքամուտքի հարթակի բետոնապատում, բազրիքների տեղադրում, աստիճանավանդակի նորոգում:
Համագործակցություն	Համատիրություններ, գործարար ոլորտ, բարերարներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	65 մուտք, 200ք, մուտքի դուռ, 500քմ պատուհան
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիները
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. 1-4-րդ եռամսյակներ

«Գեղարվեստական լուսավորում, լուսավորության ցանցի վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Քաղաքացիների բարեկեցությունը, քաղաքի պատշաճ գեղագիտական տեսքը ապահովելն է, ինչես նաև ընդգծել շենքերի ճարտարապետական
----------------	---

	տեսքը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Վարչական շրջանի գլխավոր փողոցների՝ Գ.Նժդեհի, Բագրատունյաց, Արտաշիսյան, Շիրակի փողոցներ և Արշակունյաց պողոտա, շենքերի գեղարվեստական լուսավորման աշխատանքների իրականացում, նեոնային լույսերի տեղադրում:
Համագործակցություն	Համատիրություններ, գործարար ոլորտ, բարերարներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	1200 լուսատու, 700գմ գեղարվեստական լուսավորության ցանց
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիները
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. 1-3-րդ եռամսյակներ

«Վերելակների վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Քաղաքացիների անվտանգության ու բարեկեցության ապահովումն է: Կիրականացվեն վերելակների վերանորոգում շրջանի բոլոր բազմաբնակարան շենքերում, կսահմանվի մշտական հսկողություն վերելակների անվտանգության և անխափան աշխատանքի ուղղությամբ:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Կշարունակվի հսկողությունը վարչական շրջանի բոլոր բազմաբնակարան շենքերի վերելակների աշխատանքի և անվտանգության նկատմամբ, առաջացած թերություններն ու խնդիրները կկարգավորվեն համապատասխան ծառայության կողմից: Մի շարք բազմաբնակարան շենքերում, որտեղ առկա են բեռնատար վերելակներ, կիրականացվեն հիմնանորոգման աշխատանքներ՝ բեռնախցիկի, ճոպանների փոխարինում, շարժիչի վերանորոգում կամ փոխարինում:
Համագործակցություն	Համատիրություններ, գործարար ոլորտ, բարերարներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	7 վերելակ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիները
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. 1-3-րդ եռամսյակներ

«Վթարային պատշգամբների վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Քաղաքացիների անվտանգության ու բարեկեցության ապահովումն է: Կիրականացվեն վերելակների վերանորոգում շրջանի բոլոր բազմաբնակարան շենքերում, կսահմանվի մշտական հսկողություն վերելակների անվտանգության և անխափան աշխատանքի ուղղությամբ:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Կշարունակվի հսկողությունը վարչական շրջանի բոլոր բազմաբնակարան շենքերի վերելակների աշխատանքի և անվտանգության նկատմամբ, առաջացած թերություններն ու խնդիրները կկարգավորվեն համապատասխան ծառայության կողմից: Մի շարք բազմաբնակարան շենքերում, որտեղ առկա են բեռնատար վերելակներ, կիրականացվեն հիմնանորոգման աշխատանքներ՝ բեռնախցիկի, ճոպանների փոխարինում, շարժիչի վերանորոգում կամ փոխարինում:
Համագործակցություն	Համատիրություններ, գործարար ոլորտ, բարերարներ

Ծրագրի անմիջական նպատակը	44 պատշգամբ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիները
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. 2-4-րդ եռամսյակներ

«Ախտահանման և միջատազերծման ծառայություններ /դեռատիզացիա/»

Ծրագրի նպատակը	Ապահովել քաղաքացիների բարեկեցությունը, անվտանգությունը, ինչպես նաև սանիտարահիգիենիկ պայմաններ: Դեռատիզացիոն և դեզինֆեկցիոն աշխատանքներ կիրականացվեն պարբերաբար վարչական շրջանի սեփական տնատիրություններ ունեցող փողոցներում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ախտահանման և միջատազերծման ծառայությունները վարչական շրջանում կմատուց հայտարարված մրցույթում հաղթող ճանաչված կազմակերպությունը: Շրջանի բոլոր սեփական տնատիրություններում պարբերաբար կկատարվեն կանխարգելիչ և ըստ անհրաժեշտության ախտահանման, միջատազերծման աշխատանքներ: Վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերում նշված աշխատանքներն իրականացվում է համատիրությունների կամ կառավարման մարմինների կողմից՝ պայմանագրի համաձայն:
Համագործակցություն	Համատիրություններ, գործարար ոլորտ, բարերարներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	1մլն. քմ
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիները
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. 1-4-րդ եռամսյակներ

«Նախադպրոցական կրթություն և «Արտադպրոցական գեղագիտական դաստիարակություն»

Ծրագրի նպատակը	Ապահովել երեխաների ուսուցումը, ժամանցը և հանգիստը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նախատեսվում է բարելավել նախադպրոցական և արտադպրոցական կրթություն իրականացնող կազմակերպությունների շենքային պայմանները՝ առաջնային ուշադրություն դարձնելով տանիքի, ջրագծերի և կոյուղագծերի ներքին ցանցի և ջերմամեկուսացման և էներգախնայողության աշխատանքներին: Նախատեսվում է մանկապարտեզների խմբասենյակներն ապահովել գույքով, դիդակտիկ պարագաներով իսկ բակերը համալրել մանկական խաղերով: Նպաստել երեխայի խոսքի զարգացմանը, ինքնուրույն մտածելակերպի ձևավորմանը, օգնել տիրապետել ծավալուն խոսքին, որով կկարողանա արտահայտել իր զգացմունքներն ու պահանջները: Իրականացնել գիտելիքների հաղորդման, արտադպրոցական կրթության տարբեր ուղղությունների գծով ունակությունների և հմտությունների ձևավորման,

	անձի տվյալներին և պահանջներին համապատասխան մտավոր ու ստեղծագործական ընդունակությունների, ֆիզիկական որակների զարգացման գործընթաց:
Համագործակցություն	ՀՀ կրթության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն, Երևանի քաղաքապետարան և անհատ բարերարներ:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Տարեկան ծրագրով նախատեսված միջոցառումների իրականացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Շրջանի մանկապարտեզների և արտադպրոցական կրթական հաստատությունների սաներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. համար նախատեսված և կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի:

«Մշակութային միջոցառումների իրականացում»

Ծրագրի նպատակը	Բնակչության հանգստի պատշաճ կազմակերպում և պատանի ստեղծագործական տաղանդի բացահայտում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Վարչական շրջանում նախատեսվում է իրականացնել տոնական և հիշատակի տոներին նվիրված միջոցառումներ, ինչպես նաև շրջանի այգիներում, պուրակներում և հանգստյան այլ գոտիներում ժամանակացույցով նախատեսված մշակութային միջոցառումներ:
Համագործակցություն	Արցախի Հանրապետություն, արտերկրի քաղաքներ, ՀՀ մարզեր
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Տոնական և հիշատակի օրերին նվիրված շուրջ 29 մշակութային միջոցառում:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիներ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. համար նախատեսված և կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի:

«Համայնքային մշակույթի և ազատ ժամանցի կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Ժամանցի կազմակերպում, մշակութային, հայրենասիրական դաստիարակությանը, պետականությանը, ազգային և պետական խորհրդանիշներին, ավանդույթներին, կրոնին, տոների և հիշատակի օրերին նվիրված միջոցառումների իրականացում: Ամառային արձակուրդներին երեխաների ժամանցը անցկացնելու համար կազմակերպել բակային ճամբարներ, կազմակերպել ճանաչողական էքսկուրսիաներ Երևան քաղաքում և հանրապետության այլ շրջաններում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նախատեսվում է կազմակերպել դասական և ազգային երաժշտության բացօթյա համերգներ, որոնց նպատակն է հաղորդակցվել ազգային երգին ու մշակույթին: Կոմիտասի անվան պանթեոնում, վարչական շրջանի այգիներում, պուրակներում և ժամանցի այլ վայրերում կիրականացվեն ժամանցային միջոցառումներ: Նախատեսվում է վարչական շրջանի Կ. Նիկողոսյանի անվ. Մանկապատանեկան արվեստի կենտրոնում ստեղծել «Մշակութային դարբնոց»:
Համագործակցություն	Վարչական շրջանի ենթակայության հիմնարկներ, բնակչություն:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Տարեկան ժամանակացույցով հաստատված միջոցառումներ:
Ծրագրի հիմնական	«Թիվ 5 մշակույթի կենտրոն» ՀՈԱԿ, «Պատանեկության

շահառուները	ստեղծագործական կենտրոն» ՀՈԱԿ և «Կ.Նիկողոսյանի անվ. մանկապատանեկան արվեստի կենտրոն» ՀՈԱԿ
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. համար նախատեսված և կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի:

«Սպորտային միջոցառումների կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Քաղաքացիների շրջանում առողջ ապրելակերպի խթանման նպատակով կիրականացվի կրթության, մշակույթի և սպորտի նախարարության, Երևանի քաղաքապետարանի սպորտի բաժնի և վարչական շրջանի ծրագրերով նախատեսված մարզական միջոցառումներ, տարբեր տարիքային խմբերի շրջանում, խմբակային մարզաձևերի մասսայականացմանն ուղղված աշխատանքների իրականացում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նախատեսվում է իրականացնել մարզական միջոցառումների շարք՝ մասնավորապես ՀՀ անկախության նվիրված դպրոցականների մարզական խաղեր, ՀՀ մարզերի, Երևան քաղաքի և Արցախի հանրապետության հանրակրթական դպրոցների միջև սպորտլանդիա, ՀՀ ազգային ժողովի գավաթի մրցաշար, երեխաների օրվան նվիրված «Սպորտլանդիա», ՀՀ Նախագահի «Լավագույն մարզական ընտանիք» մրցույթ, «Առողջ սերունդ՝ պաշտպանված հայրենիք» համաքաղաքային, բակային փառատոն և նախագորակոչային և գորակոչային տարիքի երիտասարդության ռազմական խաղեր: Վարչական Ինչպես նաև Շենգավիթ վարչական շրջանի համատիրությունների միջև կանցկացվեն սպորտային մրցաշարեր /ֆուտբոլ, բասկետբոլ, շախմատ և այլն/:
Համագործակցություն	Արցախի Հանրապետություն, արտերկրի քաղաքներ և ՀՀ մարզեր: Առանձնակի ուշադրության կենտրոնում կլինի ռազմական հաստատությունների փոխայցելությունները, որտեղ նախագորակոչային և գորակոչային տարիքի պատանիները կձանոթանան ռազմական հմտություններին:
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Տարեկան ծրագրերով միջոցառումների իրականացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Վարչական շրջանի ենթակայության հիմնարկների սաներ, բնակչություն:
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. համար նախատեսված և կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝ համաձայն սահմանված ժամանակացույցի:

«Գրադարանային ծառայությունների մատուցում»

Ծրագրի նպատակը	Գրադարանային ֆոնդի համալրում և պահպանում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագրի իրագործման արդյունքում նախատեսվում է իրականացնել գրքային ֆոնդի թարմացում, պահպանում, հասանելիության բարձրացում, ընթերցողների թվի ավելացում:
Համագործակցություն	ՀՀ մարզեր, Արցախի Հանրապետություն և արտերկրի քաղաքներ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Գրքային ֆոնդի համալրում, ընթերցանության նկատմամբ հետաքրքրության բարձրացում:
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Երևանի հ16, 17(Շ. Կուրդինյանի անվան), 18,32 գրադարաններ
Ծրագրի սկիզբ և	2020թ. համար նախատեսված և կնքված պայմանագրի ժամկետներով՝

ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	համաձայն սահմանված ժամանակացույցի:
--	------------------------------------

«Սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաների հանգստի կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Բավարարել բնակչության խոցելի խմբերի սոցիալ-տնտեսական պայմանները, ստեղծել պայմաններ անապահով ընտանիքների դպրոցահասակ երեխաների ամառային հանգիստը ճամբարներում կազմակերպելու ուղղությամբ:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Կազմակերպվի սոցիալապես անապահով ընտանիքների դպրոցահասակ երեխաների ամառային հանգիստը ճամբարներում, հանգստի մեկնող երեխաներին կտրամադրվի շապիկներ և գլխարկներ, երեխաներին կտրամադրեն դպրոցական պայուսկներ՝ համալրված գրենական պիտուքներով: Գործող ծրագրերի և ծառայությունների կարողությունների շրջանակներում հնարավորինս կանոնակարգված աջակցության տրամադրում կարիքի մեջ գտնվող երեխաներին և նրանց ընտանիքներին:
Համագործակցություն	Բարերաներ, հասարակական կազմակերպություններ, գործարար ոլորտ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Միջոցառումների կազմակերպում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Սոցիալապես անապահով, գոհված ազատամարտիկների և Արցախյան պատերազմի մասնակից ազատամարտիկների ընտանիքներ, միակողմանի կերկրողմանի ծնողազուրկ երեխաներ:
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. հունիս-օգոստոս ամիսներ

«Սոցիալապես անապահով ընտանիքներին տոնական և հիշատակի օրերին աջակցություն»

Ծրագրի նպատակը	Բարելավել բնակչության խոցելի խմբերի սոցիալ-տնտեսական պայմանները
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Նախատեսվում է տոնական և հիշատակի օրերին սոցիալական աջակցության ծրագրերի շրջանակի ընդլայնում մի շարք ուղղություններով: Միջոցառումները ուղղված կլինեն անապահով ընտանիքների մանկահասակ երեխաների, տարեցների, հաշմանդամություն ունեցող անձանց, Հայրենական պատերազմի մասնակից վետերանների, Արցախյան պատերազմի մասնակից հաշմանդամություն ունեցող ազատամարտիկների, մանկավարժների և ընդհանրապես կարիքավոր ընտանիքների օժանդակությանը
Համագործակցություն	Հասարակական կազմակերպությունների, անհատ բարերարների հետ
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Միջոցառումների կազմակերպում

Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիներ
Ծրագրի սկիզբ եւ ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. հունվար-դեկտեմբեր

«Սոցիալապես անապահով անձանց աջակցություն»

Ծրագրի նպատակը	Հնարավորինս բավարարել կյանքի դժվարին իրավիճակում հայտնված անձի հիմնական պահանջմունքները, բարելավել բնակչության խոցելի խմբերի սոցիալ-տնտեսական պայմանները, ստեղծել պայմաններ հասարակության մեջ ինտեգրվելու համար, խթանել ծագած հիմնախնդիրների ինքնուրույն լուծելու ունակությունների զարգացմանը, կանխարգելել նրանց սոցիալական մեկուսացումը, ինչպես նաև օժանդակել նրանց սոցիալական, ֆինանսական խնդիրների լուծմանը:
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Բնակչության սոցիալապես անապահով խավի սոցիալական ապահովության խնդիրներ իրականացնող հասարակական և բարեգործական կազմակերպությունների, գործարար ոլորտի հետ համագործակցության արդյունքում կիրականացվեն մի շարք բարեգործական ծրագրեր: Կրնդլայնվեն բնակչության խոցելի խմբերին տրամադրվող սոցիալական ծառայությունները, հաշմանդամություն ունեցող քաղաքացիներին հասարակության մեջ ինտեգրման նպատակով կիրականացվեն համապատասխան ծրագրեր:
Համագործակցություն	«Հայաստանի հաշմանդամների «Փյունիկ» միություն» և «Փրկություն» ՀԿ-ների հետ՝ հաշմանդամություն ունեցող երիտասարդների զբաղվածության ապահովման, նրանց մասնագիտական ուսուցմանն աջակցելու նպատակով, «Հանս Քրիստիան Կոֆոլեդ» և «Արմենիան Լայթհաուս» ԲՀ-ների հետ՝ անօթևաններին կացարանով աջակցելու նպատակով, ինչպես նաև՝ «Ալեքս», «Լույսի Աստղ», «Մատար», «Արշակ Դաբադյանի անվան Մայր Մանե», «Արդա» և այլ հասարակական կազմակերպությունների, բարեգործական հիմնադրամների, ինչպես նաև անհատ բարերարների հետ:
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Աջակցության ծրագրերի իրականացում
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Քաղաքացիներ
Ծրագրի սկիզբ եւ ավարտ, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. ընթացքում

Ք Ա Ն Ա Ք Ե Ռ - Ջ Ե Յ Թ ՈՒ Ն Վ Ա Ր Չ Ա Կ Ա Ն Շ Ր Ջ Ա Ն

Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանը գտնվում է մայրաքաղաքի հյուսիսարևելյան հատվածում և զբաղեցնում է 760.01 հա տարածք: Սահմանակից է Ավան, Արաբկիր, Կենտրոն և Նոր Նորք վարչական շրջաններին: Բնակչությունը կազմում է 74.4 հազ.մարդ:

Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի ներհամայնքային փողոցների և ճանապարհների երկարությունը 68.6կմ է: Ընդհանուր ասֆալտ-բետոնե ծածկ՝ 543533քմ, եզրաքարերի ընդհանուր երկարությունը՝ 41580զմ, բակային տարածքների ընդհանուր ծավալը՝ 220,800քմ: Վարչական շրջանի բակային տարածքներում առկա են 399 խաղեր և մարզասարքեր, 52 տաղավարներ: Լուսավորված փողոցները 68,500մ է, չլուսավորվածը՝ 5187մ:

Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանում հաշվառված է բնակելի 364 շենք, 239 վերելակ: Հարթ տանիքների ընդհանուր ծավալը՝ 76322քմ, թեք տանիքների ընդհանուր ծավալը՝ 175364քմ: Մուտքերի ընդհանուր թիվ՝ 958:

Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանում առկա է 96 բակային տարածք, որոնք գտնվում են բարեկարգ վիճակում: Վարչական շրջանում տեղադրված են 382 նստարաններ, 146 ադրամաններ:

«Քանաքեռ-Զեյթուն Բարեկարգում» ՓԲԸ կողմից սպասարկվում է 52հա կանաչ տարածք և 2600քմ ծաղկային տարածք, 18140զմ ոռոգման ջրագիծ:

Վարչական շրջանում գործում են թվով 15 մանկապարտեզ ՀՈԱԿ: Շրջանում հաշվառված են՝ 15 վետերան, 138 արցախյան ազատամարտում զոհված և հաշմանդամություն ունեցող ազատամարտիկների ընտանիքներ, 55 արցախյան ազատամարտի մասնակիցներ, 1500 և ավելի սոցիալապես անապահով ընտանիքներ, այդ թվում 913 նպաստառու ընտանիք, 418 միայնակ տարեցներ, 34 չորս և ավելի անչափահաս երեխա ունեցող ընտանիքներ, 2276 հաշմանդամություն ունեցող անձինք, այդ թվում 439 ԱԳՀ-ում հաշվառված, 21 փախստականներ և 57 սիրիահայ ընտանիքներ:

Վարչական շրջանում գործում է 3 բարեգործական ճաշարան, 1 սոցիալական տուն, 7 հիվանդանոց և 2 պոլիկլինիկա:

Հիմնախնդիրներ

1. Բակային տարածքների և փողոցների ասֆալտապատման աշխատանքների իրականացման անհրաժեշտություն,
2. Բազմաբնակարան շենքերի հարթ և թեք տանիքների նորոգման և հիմնանորոգում,
3. Վերելակների նորոգման, փոխարինման և հիմնանորոգման անհրաժեշտություն,
4. Արտաքին լուսավորության ցանցի ընդլայնման աշխատանքների իրականացում,
5. Ոռոգման ցանցի արդիականացում,
6. Հաշմանդամություն ունեցող անձանց աշխատանքային անհրաժեշտ ու բավարար պայմանների ստեղծում, հասարակական կյանքին ինտեգրման և զբաղվածության ապահովում,
7. Սոցիալապես անապահով և սիրիահայ ընտանիքների, առանձին սոցիալական խմբերին պատկանող անձանց սոցիալական բեռի թեթևացում (դրամական և նյութական աջակցություն), սոցիալական պաշտպանությանն ուղղված ծրագրերի իրականացում,
8. Տարեցների ցերեկային խնամքի և զբաղվածության կենտրոնի (ծերապարտեզ) ստեղծում,
9. Բնակչության առողջության պահպանման ծրագրերի շրջանակում՝ արդունավետ և մատչելի բժշկական օգնության ապահովում,
10. Կարիքավոր ընտանիքներին անվճար դեղորայքային սպասարկում և առողջարանային ուղեգրերի տրամադրում:

2020 թվականին նախատեսվող աշխատանքներ
«Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի փողոցների, մայրերի և միջբակային տարածքների մասնակի և կապիտալ վերանորոգում, ասֆալտապատում»

Ծրագրի նպատակը	Վարչական շրջանի փողոցների, մայրերի և միջբակային տարածքների, խաղահրապարակների ասֆալտբետոնե ծածկերի ընթացիկ և կապիտալ վերանորոգում՝ բնակիչների համար հարմարավետ բակեր, խաղահրապարակներ և երթևեկելի հարթ ճանապարհներ ու մայրեր ապահովելու նպատակով:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի փողոցների, մայրերի, բակային տարածքների, խաղահրապարակների ասֆալտբետոնե ծածկի վիճակի ուսումնասիրություն, կլիմայական և այլ պատճառներից առաջացած փոսերի, ճաքերի և քանդված շերտերի ծավալների վերաբերյալ տեխնիկական պայմանների կազմում և վերանորոգման աշխատանքների իրականացում ըստ կազմված տեխ. պայմանների: Վերանորոգման աշխատանքները ներառում են ասֆալտբետոնե ծածկի վրա առաջացած փոսերից վնասված շերտերի հեռացում, նոր փոսերի ձևավորում և ասֆալտապատում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	7500 քմ ասֆալտապատ բակային տարածքների և փողոցների կապիտալ վերանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Բազմաբնակարան շենքերի թեք տանիքների նորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի թեք տանիքների նորոգում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագիրը նախատեսում է 2020 թվականին՝ 4600քմ, թեք տանիքների նորոգման աշխատանքներ:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	4600քմ թեք տանիքների նորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Բազմաբնակարան շենքերի հարթ տանիքների նորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի հարթ տանիքների նորոգում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագիրը նախատեսում է 2020 թվականին իրականացնել 3500քմ, հարթ տանիքների նորոգման աշխատանքներ:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	3500քմ հարթ տանիքների նորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման	2020թ.

Ժամանակացույց	
---------------	--

«Վերելակային տնտեսության արդիականացում»

Ծրագրի նպատակը	Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի վերելակային տնտեսության արդիականացում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագիրը նախատեսում է 2020 թվականին իրականացնել՝ 20 վերելակների նորոգում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	20 վերելակների նորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Բազմաբնակարան շենքերի շքամուտքերի վերանորոգում»

Ծրագրի նպատակը	Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի բազմաբնակարան շենքերի վերանորոգում՝ պատուհանների և դռների նորով փոխարինման աշխատանքներով հանդերձ
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագիրը նախատեսում է 2020 թվականին իրականացնել՝ 70 շենքերի շքամուտքերի վերանորոգման աշխատանքներ:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	70 շքամուտքերի վերանորոգում
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Քաղաքային կահավորանքի վերանորոգում և ավելացում»

Ծրագրի նպատակը	Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի քաղաքային կահավորանքի վերանորոգում և ավելացում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագիրը նախատեսում է 2020թ. ընթացքում բակային տարածքներում նստարանների ավելացում:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	20 նստարանների ավելացում
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի բակային տարածքների բարեկարգում»

Ծրագրի նպատակը	Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանում ունենալ բարեկարգ բակային տարածքներ:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի բակային տարածքներում նախատեսվում է իրականացնել արահետների, կանաչ տարածքների ստեղծման աշխատանքներ: Նստարանների, լուսատուների և աղբամանների տեղադրում, ինչպես նաև մանկական խաղերի և սպորտային մարզասարքերի տեղադրում:

Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանում ունենալ վերանորոգված և բարեկարգված բակային տարածքներ:
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ. ապրիլ-հոկտեմբեր ամիսների ընթացքում:

«Կանաչ տարածքների ստեղծում, պահպանում և խնամք»

Ծրագրի նպատակը	Վարչական շրջանի կանաչ տարածքի ընդլայնում, երկար տարիներ չոռոգվող տարածքների բարեկարգում և կանաչապատում
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Զարգացման ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է կատարել հետևյալ աշխատանքները՝ պատահական աղբի հավաքում, սիզամարգի փոցխում թափված տերևներից, չորուկներից և աղբից, հողի փորում փխրեցում, կոշտուկների մանրեցում, սիզամարգի ցանք, ծաղկային տարածքների փորում, ծաղկասածիլների տնկում և պարարտացում, ծաղկային տարածքների քաղհան, վարդանոցների փորում, վարդերի տնկում, վարդանոցների և ծաղկանոցների քաղհան փխրեցում, այգիների, հրապարակների և աստիճանավանդակների մաքրում ավլում, աղբի բարձում ավտոինքնաթափ, ծառերի տնկման համար փոսերի փորում, ծառերի տնկում, թփերի ձևավորում, թփերի խուզում, ծառերի կրապատում, ծառերի էտ և ձևավորում, ծառերի երիտասարդացում, չոր կամ վթարային ծառերի հատում, փայտի մանրացում, ջրող ավտոմեքենայով ծառերի, ծաղիկների, վարդերի և սիզամարգի ոռոգում, խոտի հունձ, հնձած խոտի հավաքում, ծառերի բուժում թունաքիմիկատներով:
Համագործակցություն	«Քանաքեռ-Զեյթուն Բարեկարգում» ՓԲԸ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Նոր ոռոգման համակարգի անցկացում, սիզամարգի ստեղծում - 1100քմ, վարդանոցների ստեղծում – 500քմ, ծաղկանոցների ստեղծում – 200քմ, ծառատունկ – 3500տնկի:
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	08.01.2020թ.- 30.12.2020թ.

«Կրթության, մշակույթի ոլորտների զարգացում և առողջ ապրելակեր»

Ծրագրի նպատակը	<u>Մշակույթ</u> տոների և հիշատակի օրերին նվիրված միջոցառումների կազմակերպում և անցկացում: <u>Կրթություն</u> արժևորել կրթության նշանակությունը և ուսուցչի դերը երեխաների ձևավորման և դաստիարակության գործընթացում: <u>Սպորտ</u> բնակիչների ներգրավվածությունը սպորտային կյանքին, առողջ ապրելակերպի խրախուսում երիտասարդության շրջանում, տարեցների մասնակցություն շախմատային մրցույթներին:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	<u>Մշակույթ</u> Ծրագիրը նախատեսում է Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի կողմից կրթամշակութային հաստատությունների՝ մշակույթի տան, կենտրոնացված գրադարանային համալիրի, երաժշտական և արվեստի դպրոցների գործունեության կազմակերպում: Ծրագրի շրջանակներում իրականացվում են պարտադիր միջոցառումներ՝ տոն և հիշատակի օրեր, «Հայոց բանակի օր», «Տյառնընդառաջի տոն»,

	<p>«Ռուսաստանի Դաշնության Զինված ուժերի օր», «Կանանց միջազգային օր՝ մարտի 8-ի տոն», «Հայոց Մեծ եղեռնի հիշատակի օր», «Աշխատանքի օր», «Հաղթանակի օր և Շուշիի ազտագրման օր», «Ռուս սահմանապահի օր», «Երեխաների պաշտպանության միջազգային օր», «Սբ. Աստվածածնի և խաղաղօրհներթի տոն», «ՀՀ Անկախության հռչակման օր», «Երևանի օր», «Ամանորի և Սուրբ Ծննդյան տոներ»:</p> <p>2020թ.-ից նախատեսվում է անցկացնել նաև հետևյալ միջոցառումները. Բարեկենդանի տոն, «Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի օր», մտավորականների և հանրաճանաչ մարդկանց հետ հանդիպումների կազմակերպում, հայ մեծանուն գրողների հոբելյաններին նվիրված գրական-երաժշտական երեկոներ, Հարության տոն՝ «Զատիկ», «Վարդավառ»:</p> <p><u>Կրթություն</u> Ծրագրի շրջանակներում Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի կողմից իրականացվում են միջոցառումներ. «Վերջին Զանգ», «Մանկապարտեզների ավարտական հանդեսներ», «Գիտելիքի օր՝ սեպտեմբերի 1», «Ուսուցչի օր»:</p> <p><u>Սպորտ</u> Ծրագրի շրջանակներում իրականացվում են օրացուցային պլանով նախատեսված միջոցառումներ.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.«Անկախության 29-րդ տարեդարձին նվիրված դպրոցականների 29-րդ մարզական խաղեր» (վոլեյբոլ, բասկետբոլ, հանդբոլ, սեղանի թենիս, ֆուտբոլ, թեթև ատլետիկա) 2.«Ազգային ժողովի գավաթի խաղարկություն» 1-6-րդ դասարանցիների միջև (թեթև ատլետիկա) 3.ՀՀ նախագահի մրցանակի համար «Լավագույն մարզական ընտանիք» հանրապետական մրցույթ փառատոն 4.«Առողջ սերունդ, պաշտպանված հայրենիք» համաքաղաքային ամենամյա ավանդական բակային փառատոն (ֆուտբոլ, վոլեյբոլ, հանդբոլ, բասկետբոլ, հեծանվավազք, մարզատրամաբանական խաղեր) 5.Նախագորակոչային և գորակոչային տարիքի դպրոցականների ռազմամարզական խաղեր <p>6.2020թ.-ից նախատեսվում է անցկացնել «Սպորտյանդիա»:</p>
Համագործակցություն	«Վորլդ Վիժն» ՏԶԾ, «ՍՕՍ-Մանկական գյուղեր» ՆԲՀ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Վարչական շրջանի բնակիչների մշակութային կյանքի իրազեկում՝ պետական, ազգային եկեղեցական տոների վերաբերյալ, երիտասարդության ներգրավում համաքաղաքային միջոցառումներին, ազգային արժեքների՝ երգի, պարի, ձեռագործության, թատերական արվեստի պահպանում և տարածում: <p>Օրացուցային պլանով նախատեսված կրթական և սպորտային միջոցառումների կազմակերպում:</p>
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Քանաքեռ-Զեյթուն վարչական շրջանի բնակիչներ
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Սոցիալապես անապահով ընտանիքներին աջակցություն»

Ծրագրի նպատակը	Սոցիալապես անապահով ընտանիքների սոցիալական բեռի թեթևացում (սոցիալական վիճակի բարելավում):
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է սոցիալապես անապահով ընտանիքներին դրամական, պարենային, նյութական աջակցություն (ինչպես նաև տոնական և հիշատակի օրերին): Դրամական աջակցություն՝ մայիսյան եռատոնի և տարեցների միջազգային օրվա կապակցությամբ, պարենային աջակցություն՝ ընտանիքի միջազգային օրվա, աշխատանքի օրվա, Ամանորի ու Սբ. Ծննդյան տոների

	կապակցությամբ, նյութական աջակցություն՝ մայրության և գեղեցկության տոնի, երեխաների պաշտպանության միջազգային օրվա, գիտելիքի օրվա, հաշմանդամություն ունեցող անձանց օրվա կապակցությամբ:
Համագործակցություն	-
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Սոցիալապես անապահով ընտանիքների սոցիալական վիճակի բարելավում՝ դրամական, նյութական, պարենային աջակցության միջոցով:
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Սոցիալապես անապահով ընտանիքներ (բազմազավակ, բազմանդամ, սիրիահայ), հաշմանդամություն ունեցող անձինք, ՀՄՊ և թիկունքի վետերաններ, արցախյան ազատամարտում զոհվածների ընտանիքներ, հաշմանդամություն ունեցող ազատամարտիկներ, աշխատանքի վետերաններ, տարեցներ՝ 95 և ավելի տարիք ունեցողներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաների ամառային հանգստի կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Սոցիալապես անապահով ընտանիքների դպրոցահասակ երեխաների ամառային հանգստի կազմակերպում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նախատեսվում է զոհված, հաշմանդամություն ունեցող զինծառայողների, ծնողազուրկ ու սակավ ապահովված ընտանիքների 7-13 տարեկան երեխաների ամառային հանգստի կազմակերպում մարզաառողջարանային ճամբարում (քաղաք Ծաղկաձոր), ինչպես նաև վարչական շրջանում գործող ՀԿ-ների հետ համատեղ դպրոցներին կից բակային ճամբարների կազմակերպում:
Համագործակցություն	«Վորլդ Վիժն Հայաստան» ՄԲԿ, «ՍՕՍ-Մանկական գյուղեր» ՀԲՀ
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Երեխաների ամառային հանգստի և ժամանցի կազմակերպում:
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Զոհված, հաշմանդամություն ունեցող զինծառայողների, ծնողազուրկ ու սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաներ:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.

«Բարեգործական ճաշարանների գործունեության կազմակերպում»

Ծրագրի նպատակը	Սոցիալապես անապահով անձանց սոցիալական բեռի թեթևացում:
Ծրագրի համառոտ նկարագրությունը	Նախատեսվում է առավել կարիքավոր անձանց, շրջանում գործող երեք բարեգործական ճաշարաններում՝ Գերմանական Կարմիր Խաչի «Գթության խոհանոց», «Առաքելություն Հայաստան» ԲՀԿ-ի, Արաբկիրի Հայորդաց տան բարեգործական ճաշարաններում օրական մեկանգամյա տաք սննդի տրամադրում, տոնական օրերին բարեգործական ճաշարաններում սնվող շուրջ 350 շահառուների համար միջոցառումների կազմակերպում:
Համագործակցություն	Գերմանական Կարմիր Խաչ, «Առաքելություն Հայաստան» ԲՀԿ, Արաբկիրի Հայորդաց տուն
Ծրագրի անմիջական նպատակը	Կարիքավոր անձանց օրական մեկանգամյա սննդի տրամադրում, տոնական օրերին միջոցառումների կազմակերպում:
Ծրագրի հիմնական շահառուներ	Կարիքավոր անձինք, հաշմանդամություն ունեցող անձինք, միայնակ, անժառանգ տարեցներ, սիրիահայեր:
Ծրագրի սկիզբը և ավարտը, իրականացման ժամանակացույց	2020թ.